

Analýza odborného vzdelávania a prípravy

Skupina odborov vzdelávania

**42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo
a rozvoj vidieka I.**

**45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo
a rozvoj vidieka II.**

Spracovali:

Ing. Jozef Šumichrast, PhD.

Ing. Peter Ježo, PhD.

Mgr. Elena Mikulová

PaedDr. Peter Solárik

Ing. Renáta Majerníková, PhD.

December 2023

Obsah

1	Východiská analýzy	4
1.1	Strategické materiály	4
1.2	Všeobecné záväzné právne predpisy	5
2	Charakteristika poľnohospodárstva SR.....	5
3	Charakteristika štruktúry charakteristika štruktúry poľnohospodárskej výroby	18
3.1	Rastlinná výroba.....	19
3.1.1	Obilniny.....	27
3.1.2	Olejníny	31
3.1.3	Strukoviny	35
3.1.4	Cukrová repa	399
3.1.5	Špeciálna rastlinná výroba – ovocné sady, chmeľnice, zeleninárske a zemiakarské plochy	42
3.1.6	Výroba hrozna a jeho spracovanie vo vinárskom priemysle	52
3.1.7	Energetické plodiny	54
3.2	Živočíšna výroba	59
3.2.1	Chov HD a produkcia mlieka	68
3.2.2	Chov HD a produkcia mäsa.....	74
3.2.3	Chov ošípaných	766
3.2.4	Chov hydiny	80
3.2.5	Chov oviec a kôz na produkciu mlieka a mäsa	88
3.2.6	Chov koní	95
3.2.7	Ryby	977
3.3	Chov včiel a výroba medu.....	102
3.4	Agrolesnícke systémy.....	105
3.5	Mechanizácia.....	107
4	Odborné vzdelávanie a príprava žiakov stredných škôl na výkon povolania a odborných činností v SR pre sektor poľnohospodárstva	108
4.1	Sústava odborov vzdelávania	108
4.2	Sieť škôl a školských zariadených v SR pre sektor poľnohospodárstva (stav k 31. 12. 2020)	110
4.3	Počet žiakov v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania.....	129
4.4	Vývoj počtu žiakov v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)	135
4.5	Počet žiakov prvého ročníka v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (k 15. 9. 2021)	141

4.6	Vývoj počtu žiakov prvého ročníka v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov).....	148
4.7	Počet absolventov v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (k 15. 9. 2021)	155
4.8	Vývoj počtu absolventov dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)	162
4.9	Absolventská miera nezamestnanosti.....	169
5	Pohľad zamestnávateľov na odborné vzdelávanie	172
5.1	Priority v oblasti spolupráce zamestnávateľov so strednými odbornými školami v jednotlivých odvetviach poľnohospodárstva s dôrazom na zvýšenie záujmu žiakov základných škôl o povolania poľnohospodárstva.....	175
5.2	SWOT analýza	176
5.3	Odporúčania na zmeny v sústave odborov vzdelávania	179
5.4	Odporúčania na zmeny v sieti škôl a školských zariadení	180
5.5	Odporúčania na zmeny obsahu vzdelávania v študijných a učebných odboroch vzdelávania	181
5.6	Odporúčania pre potreby trhu práce pre jednotlivé odvetvia poľnohospodárstva t. j. plány výkonov škôl	182
5.7	Odporúčania na zmeny v systéme duálneho vzdelávania	182
6	Analýza regionálnych stratégií výchovy a vzdelávania v stredných školách – skupiny odborov 42, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka.....	183
6.1	Vyhodnotenie stavu aktuálnosti sústavy odborov vzdelávania 42, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I, II.....	200

1 Východiská analýzy

1.1 Strategické materiály

- Vízia spoločných postupov pri budovaní moderného pôdohospodárstva v horizonte roku 2035, NPPC
- Zelená správa 2018 - Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v SR za rok 2017
- Zelená správa 2019 - Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v SR za rok 2018
- Zelená správa 2020 - Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v SR za rok 2019
- Zelená správa 2021 - Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v SR za rok 2020
- Zelená správa 2022 - Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v SR za rok 2021
- Zelená správa 2023 - Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v SR za rok 2022
- Štatistický úrad SR
- Zahraničný obchod za rok 2020, SPPK
- Zahraničný obchod za rok 2020, SPPK
- Výročná správa za rok 2020, PPA
- Sadzby priamych platieb za rok 2020, PPA
- Ekonomika poľnohospodárstva 1/2020, VUEPP
- Situačné a výhľadové správy pre komodity 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 VUEPP
- Zväz chovateľov koní Slovenska – družstvo
- Stratégia rozvoja ľudských zdrojov v sektore poľnohospodárstvo, veterinárstvo a rybolov v horizonte 2030
- Zväz pestovateľov cukrovej repy Slovenska - za cukrovú repu
- Poľnoinfo - energetické plodiny
- Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka – za časť mlieko
- Stratégia rozvoja ľudských zdrojov v sektore poľnohospodárstvo, veterinárstvo a rybolov v horizonte 2030
- Zdroj: Národný program stabilizácie a rozvoja slovenského včelárstva na roky 2019-2020 až 2021-2022
- polnoinfo.sk, Martin Jurčo
- Agrolesnícke systémy, Jaroslav Jankovič
- Kedyž se řekne agrolesnictví, Antonín Martiník
- Čo môžeme očakávať od agrolesníctva - novinka alebo návrat k tradíciám, Bohdan Lojka
- NP, Duálne vzdelávanie, Komplexná záverečná správa o činnosti za rok 2020. Čiastková aktivita A 3
- Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v Trenčianskom samosprávnom kraji
- Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji na roky 2018 – 2022
- Regionálna stratégia odborného vzdelávania a prípravy Trnavského samosprávneho kraja
- Regionálna stratégia Banskobystrického samosprávneho kraja
- Regionálna stratégia odborného vzdelávania a prípravy Nitrianskeho samosprávneho kraja
- Regionálna stratégia odborného vzdelávania a prípravy Prešovského samosprávneho kraja
- Regionálna stratégia odborného vzdelávania a prípravy Bratislavského samosprávneho kraja
- Regionálna stratégia odborného vzdelávania a prípravy Košického samosprávneho kraja

1.2 Všeobecné záväzné právne predpisy

- Zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
- Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
- Vyhláška č. 202/2022 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá na určovanie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl
- Vyhláška č. 287/2022 Z. z. o sústave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania

2 Charakteristika poľnohospodárstva SR

Poľnohospodárstvo je jedným z najstarších odvetví národného hospodárstva. Jeho nezastupiteľná úloha spočíva pri zabezpečovaní výroby zdrojov pre výživu obyvateľstva, formovanie vidieckej krajiny, na udržiavanie vidieckych sociálnych štruktúr a prirodzených životných podmienok.

V rámci sektorovej štruktúry národného hospodárstva ho zaraďujeme k primárnemu sektoru, ktorý je tvorený odvetviami produkujúce základné materiálové suroviny a to aj pre iné služby, priemysel a obchod. Z tohto pohľadu poľnohospodárstvo je jedno z najvýznamnejších odvetví národného hospodárstva.

Z makroekonomického hľadiska poľnohospodárstvo patrí k najmenším odvetviam, s nie tak výrazným ekonomickým rastom ako priemysel. Jeho podiel na hrubom domácom produkte a zamestnanosti sa dlhodobo pohyboval len okolo 1,5 %. Najvyššiu hodnotu dosiahol v roku 2016 a to 1,66 %. Až po troch rokoch, kedy podiel stagnoval na úrovni 1,2 %, sa podiel hrubej pridanej hodnoty poľnohospodárstva na hrubej pridanej hodnote národného hospodárstva v b. c. priblížil k hodnote roku 2016 a dosiahol 1,62 %.

Investičné podpory z fondov EÚ sa čiastočne podpísali na ukazovateli tvorba hrubého fixného kapitálu. Ten sa oproti roku 2018 sa zvýšil z 2,99 % na 3,7 % roku 2022, čo bola i najvyššia hodnota za sledované obdobie.

Vzostupný trend nie je vidieť ani v ukazovateli podiel zamestnanosti. Ten sa posledných päť rokov kulminuje v rozmedzí 1,89 až 1,92 %.

Podrobnejší vývoj podielu ukazovateľov poľnohospodárstva na ukazovateľoch národnej ekonomiky SR od roku 2018 až do roku 2022 je vyjadrený v tabuľke č.1.

Tabuľka č. 1

Podiel poľnohospodárstva na ukazovateľoch ekonomiky Slovenska v %

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Hrubá pridaná hodnota b.c.	1,63	1,20	1,21	1,25	1,62
Hrubá pridaná hodnota s.c.	1,80	1,31	1,34	1,37	1,45
Medzispotreba b.c.	1,45	1,52	1,70	1,70	1,82
Medzispotreba s.c.	1,61	1,73	1,89	1,81	1,74
Hrubá produkcia b.c.	1,52	1,39	1,50	1,52	1,75
Hrubá produkcia s.c.	1,68	1,56	1,66	1,64	1,63
THFK, b.c.	2,99	3,29	3,15	3,59	3,7
THFK, s.c.	3,03	3,34	3,22	3,66	3,72
Celkovej zamestnanosti	1,92	1,89	1,90	1,86	1,92
Priemernej mzdy	75,32	75,09	79,08	76,71	75,84

Zdroj: ŠÚ – spracovanie - MPRV SR Vyžiadané údaje národných účtov vychádzajúcich z metodiky ESA 2010. Ide o údaje za odvetvie NACE 01 – Pestovanie a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace. Údaje zo ŠÚ SR sú aktualizované ku dňu 25.10.2023

Štruktúra poľnohospodárskej výroby

Poľnohospodárska výroba, ktorá sa radí medzi tradičné výrobné odvetvia, pozostáva z dvoch hlavných zložiek - rastlinnej výroby a živočíšnej výroby.

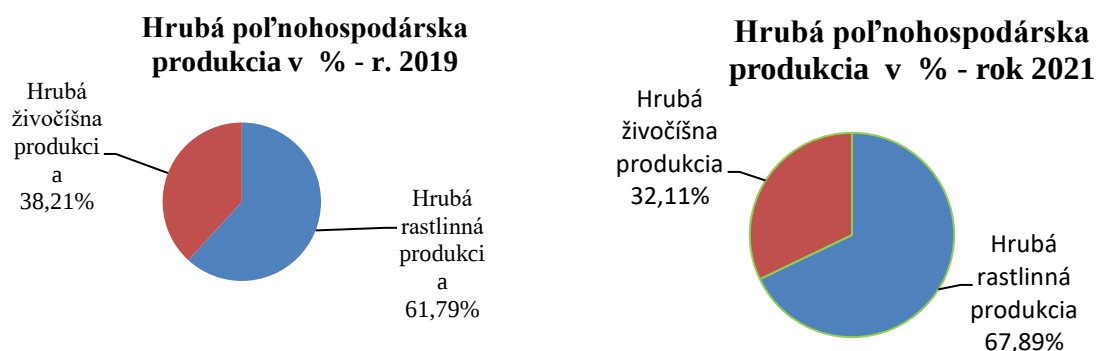
Rastlinná výroba je zameraná na produkciu rastlín a ich následné spracovanie. Skladba kultúrnych plodín závisí na oblasti, v ktorej sa plodiny pestujú. Medzi najviac pestované plodiny patria obilniny, ktoré pokrývajú viac ako polovicu výmery ornej pôdy. Ďalšími pestovanými komoditami sú olejniný, strukoviny, krmoviny a špeciálne plodiny.

Živočíšna výroba zhodnocuje produkty rastlinnej výroby ako zdroj krmív, pretvára ich na živočíšne výrobky. Taktiež poskytuje aj surovinu pre časť spracovateľského priemyslu. Význam živočíšnej výroby spočíva aj pri stabilizovaní úrodnosti pôdy a krajnotvorbe. Na Slovensku sa oddávna chovali hospodárske zvieratá ako hovädzí dobytok, ošipané, hydina, ovce a kozy. Najvýznamnejšími produktmi živočíšnej výroby sú mlieko a mliečne výrobky, mäso, vajcia a med.

Poľnohospodárska výroba na Slovensku má už dlhodobo klesajúci trend. Jedným z faktorov, ktorý ovplyvnil tento trend ako aj štruktúru výroby, je ekonomika. Podniky sa začali sa orientovať najmä na rastlinnú výrobu, ktorá je nákladovo menej náročná - ekonomicky efektívnejšia. A tak od roku 2012 sa na Slovensku zmenila štruktúra poľnohospodárskej výroby, prevláda podiel rastlinnej výroby nad živočíšnou v rámci celkovej poľnohospodárskej produkcie, pričom v minulosti to bolo opačne. Podiel rastlinnej výroby roku 2019 a roku 2021 je znázornený na grafe č. 1 a poukazuje na opätovný medziročný nárast podielu na hrubej poľnohospodárskej produkcii zo 62 na 68 %, kým podiel živočíšnej výroby klesol z 38 % na 32 %.

Graf č. 1

Hrubá poľnohospodárska produkcia r. 2019 a r.2020 v mil. Eur - %

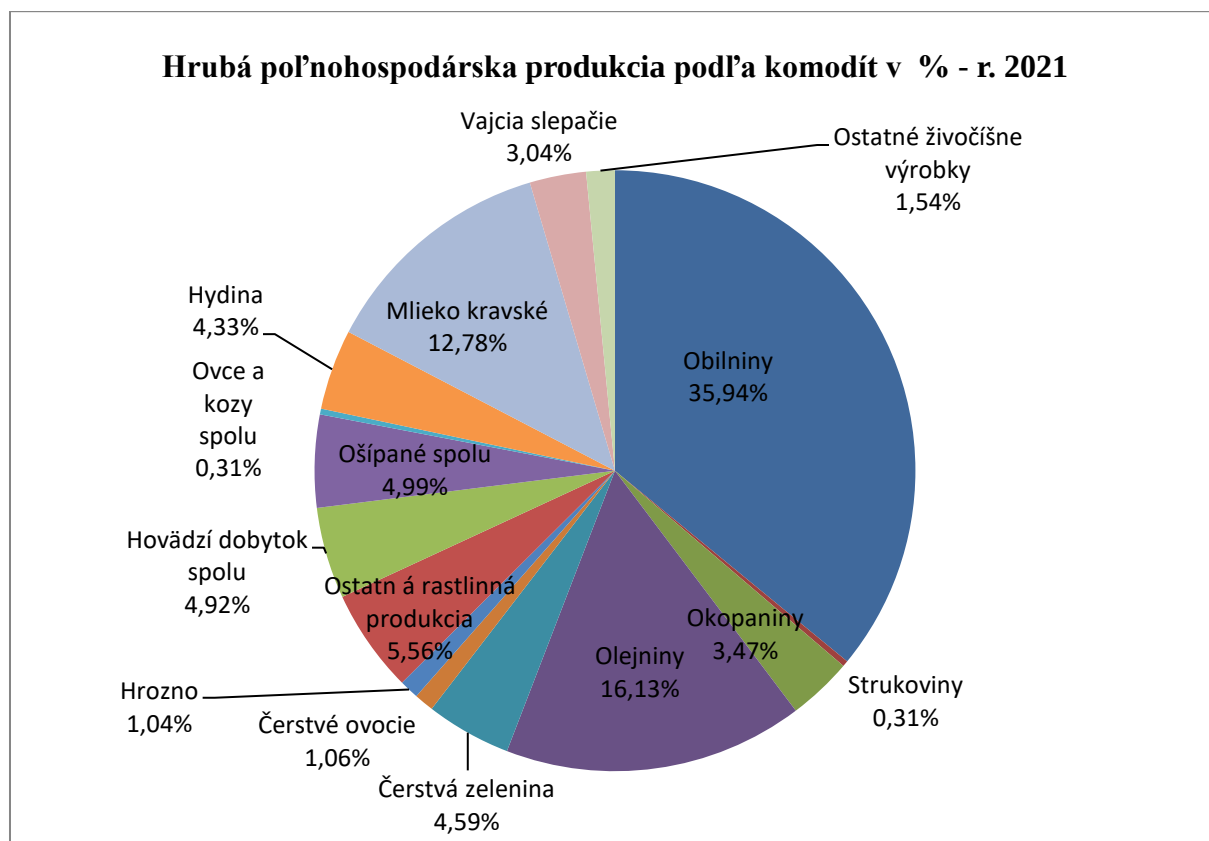

Zdroj: ŠÚ - vlastné spracovanie

Podrobnejšiu štruktúru poľnohospodárskej výroby na Slovensku roku 2021 znázorňuje graf č. 2, ktorý vyjadruje percentuálny podiel jednotlivých plodín rastlinnej výroby, zvierat a živočíšnych výrobkov na celkovej hrubej poľnohospodárskej výrobe

Graf č. 2

Podiel komodít, zvierat a živočíšnych výrobkov na hrubej poľnohospodárskej výrobe SR r. 2021

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Vybrané ekonomické ukazovatele poľnohospodárstva

Ekonomická výkonnosť odvetvia poľnohospodárstva podľa údajov u ekonomického poľnohospodárskeho účtu z pohľadu priemeru za vymedzené roky rástla. V roku 2021 zaznamenávame nárast oproti priemeru r. 2017-2021 o takmer 22 %. Podľa druhého odhadu za rok 2022 opäť vidieť medziročný nárast o 29,6 % t. j. na hodnotu 2.733,3 mil. €, takže možno konštatovať, že podnikanie bolo ziskové.

Tabuľka č. 2

Vybrané ukazovatele tvorby dôchodku odvetvia poľnohospodárstva v mil. €

Ukazovateľ	Priemer 2017-2021	2021 def. údaje	2022 druhý odhad	Index 2022/2021	Index 2022/priemer 2017-2021
Hrubá poľnohospodárska produkcia	2 108,38	2 242,94	2 733,33	121,86 %	129,64 %
Celková poľnohospodárska produkcia	2 360,37	2 484,80	3 011,72	121,21 %	127,59 %
Hrubá pridaná hodnota	611,64	702,57	884,07	125,83 %	144,54 %
Čistá pridaná hodnota	374,58	423,13	609,96	141,15 %	162,84 %
Čistý zisk z podnikania	166,48	202,39	290,85	143,71 %	174,70 %

Zdroj: Zelená správa r. 2023

Za sledované obdobie, t. j. od roku 2018 pokračuje pozitívny trend výsledku hospodárenia podnikov. Prispel k tomu rast výnosov ako aj nákladov.

Tabuľka č.3

Základné ekonomické ukazovatele za poľnohospodárstvo

Ukazovateľ	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Výnosy	2908,5	3005,5	3266,2	3494,3	4206,2*
Náklady	2809	2938,9	3200,2	3309,5	3859,6*
Výsledok hospodárenia pred zdanením	99,5	66,6	66,0	184,9	346,5*
Podiel ziskov podnikov	76,7	68,3	66,5	80,6	85,7

Zdroj: MPRV SR, Zelená správa r. 2019,2020,2021,2022, 2023

Poznámka: Údaje za rok 2022 sú odhadom na základe IL MPRV SR, t. j. za 2099 subjektov, ktoré obhospodarovali 69,2 % výmery poľnohospodárskej pôdy v užívaní podľa LPIS

Zvýšené výnosy boli ovplyvnené jednak nárastom naturálno - hmotnostnej produkcie a v roku 2022 najmä narastajúcimi cenami poľnohospodárskych výrobkov, ktoré sa premietli do zvýšenia tržieb, napr. u produktov živočíšneho pôvodu bol medziročný nárast tržieb o 22,5 % a rastlinného pôvodu o 16,0 %. Výnosovú oblasť výrazne dopĺňajú celkové podpory z národných a európskych zdrojov. Ich podiel na výnosoch sa v ostatných rokoch pohyboval okolo 30 %, avšak v roku 2022 poklesol na 17,5 %.

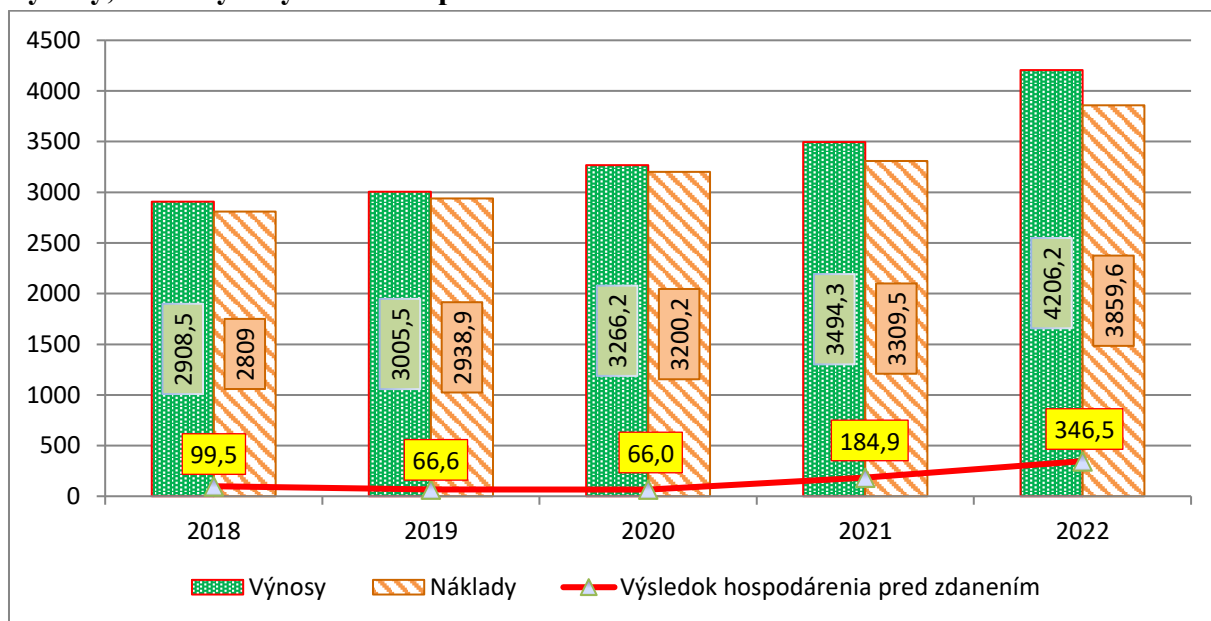
Na oblasť nákladov mali vplyv napr. ceny vstupov, nájomné za prenajatú pôdu a daňové zaťaženie, osobné náklady závislé od štruktúry a sezónnosti výroby a iné. Podniky za posledné

roky sa snažili optimalizovať náklady na výrobu, menili jej štruktúru, redukovali menej efektívnu výrobu, nahrádzali živú prácu vysokovýkonnou technikou s cieľom dosiahnuť kladný výsledok hospodárenia.

Za sledované obdobie podniky prvovýroby dosiahli najlepší výsledok práve v roku 2022 a to zisk vo výške 346,5 mil. €. Je nutné spomenúť, že hospodársky výsledok je tvorený úhrnom podnikov a teda nie všetky poľnohospodárske podniky dosiahli v uvádzaných rokoch zisk. Podiel ziskových podnikov sa pohybuje v sledovanom období v rozmedzí 66,5-85,7 %.

Graf č. 3

Výnosy, náklady a výsledok hospodárenia v rokoch 2018 -2022 v mil. €

Zdroj: Zelená správa r. 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023- vlastné spracovanie

K dosiahnutiu kladného hospodárskeho výsledku výrazne pomohli podpory z európskych a národných zdrojov, bez ktorých by podniky boli stratové. V roku 2019 bolo do poľnohospodárstva poskytnutý najvyšší objem celkových podpôr za sledované obdobie vo výške 980,4 mil. €. V dôsledku poklesu najmä zo zdrojov z EÚ sa v rokoch 2020 až 2022 medziročne znižoval objem podpôr. Najnižší objem poskytnutých podpôr bol v roku 2022 vo výške 736,9 mil. €, čo predstavuje medziročný pokles o 7,5 %.

Vzrastajúci trend v ukazovateli pridaná hodnota je vidieť v rokoch 2018 až 2020, v roku 2021 nastal pokles na hodnotu 410,7 mil. €, ale v roku 2022 opäť vzrástla, a to na najvyššiu úroveň za sledované obdobie na úroveň 503,2 mil. €.

Tržby za vlastné výrobky od roku 2018 postupne rástli z východiskovej hodnoty 1826,2 mil. € na hodnotu 2.352,8 mil. €. Tržby rastlinných produktov boli každoročne vyššie ako tržby zo živočíšnych výrobkov.

Tabuľka č. 4

Vybrané ekonomické ukazovatele za poľnohospodárstvo

Ukazovateľ	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Pridaná hodnota	449,4	466,4	476,7	410,7	503,2
Tržby za vlastné výrobky	1826,2	1628,2	1779,9	1987,0	2352,8
z toho: rastlinné	1086	886,1	1054,6	1258,2	1460,0
živočíšne	740,2	742	725,3	728,8	892,7
Tržby za tovar	265	294	328,9	389,9	429,7
Podpory spolu	876,6	980,4	908,3	796,7	736,9
Podiel celkových podpôr na výnosoch	30,1	32,6	27,8	22,8	17,5
podiel priamych platieb na výnosoch	15,4	16,3	13,7	10,8	6,6

Zdroj: MPRV SR, Zelená správa r. 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023

Zahraničný obchod

Odvetvie pôdohospodárstva ako celok dlhodobo dosahuje záporné saldo zahraničného obchodu. Každoročne možno pozorovať jeho prepád do záporných čísiel. Najhorší výsledok za sledovaných päť rokov bol dosiahnutý v roku 2022, kedy bilancia zahraničného obchodu dosiahla hodnotu -2 107,40 mil. €.

Tabuľka č. 5

Vývoj zahraničného obchodu odvetvia pôdohospodárstva za roky 2018-2022 v mil. €

Odvetvie spolu	2018	2019	2020	2021	2022
Dovoz v mil. €	4 486,10	4 771,60	4 830,60	5 350,60	6 974,80
Vývoz v mil. €	2 856,40	2 986,00	3 135,60	3 635,30	4 867,40
SALDO v mil. €	-1 629,70	-1 785,60	-1 695,00	-1 715,30	-2 107,40

Zdroj: SPPK, Zahraničný obchod za rok 2020, 2021, 2022, vlastné spracovanie

Podobný vývoj je u zahraničného obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami, uvedený v tabuľke č. 6. U dovozu zaznamenávame vzrastajúci trend, kým v roku 2018 sa doviezli poľnohospodárske výrobky v hodnote 2 166,8 mil. €, v roku 2022 až 3 432,1 mil. €. Vývoz sa za sledované obdobie pohyboval od 1 558 mil. € do 2 561,5 mil. €.

Pri pohľade na živočíšne výrobky vývoz sa pohybuje v rozmedzí od 541,6-796,5 mil. €, pričom dovoz od 1 094,3 mil. € až 1 716,8 mil. € v roku 2022, čo je oproti vývozu viac ako 54 %.

U rastlinných výrobkov sa vývoz pohybuje vo výške od 933-1.765 mil. € a dovoz od 1.072,5 – 1.715,3 mil. €.

Saldo zahraničného obchodu za poľnohospodárstvo sa v rokoch 2018-2022 pohybuje v rozmedzí hodnôt - 608,8 až -870,6 mil. €. Najhoršia bilancia za sledované obdobie bola v roku 2022, keď saldo poľnohospodárstva vzrástlo až na -870,6 mil. €.

Uvádzané údaje poukazujú na jeden z problémov, ktorý už dlhodobo pretrváva, a to že slovenský vývoz sa orientuje na prvotné poľnohospodárske suroviny a na strane dovozu dominujú finálne potravinárske výrobky a polotovary, ktoré majú vyššiu pridanú hodnotu. Taktiež odráža nepriaznivú situáciu čo do kapacít spracovateľského priemyslu na Slovensku, na dominantné presadenie sa zahraničných obchodných spoločností.

Tabuľka č. 6

Vývoj zahraničného obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami za roky 2018-2022

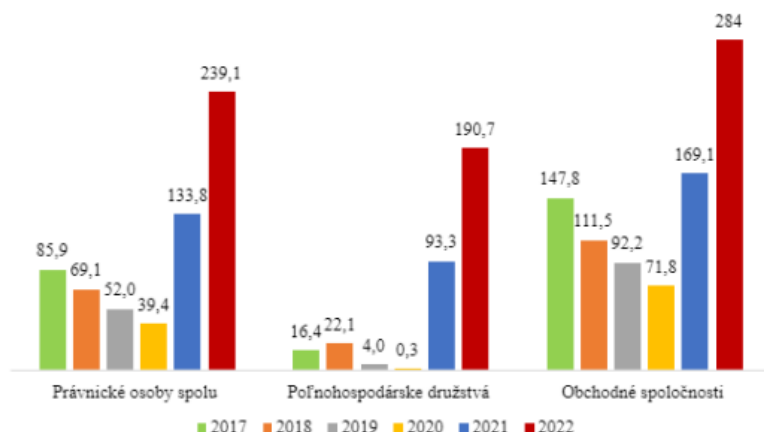
DOVOZ v mil. €	2018	2019	2020	2021	2022
Živočíšne výrobky	1 094,3	1 167,6	1 124,4	1 189,5	1 716,8
Rastlinné výrobky	1 072,5	1 147,5	1 131,0	1 255,3	1 715,3
Spolu poľn. výrobky	2 166,8	2 315,1	2 255,4	2444,8	3 432,1
VÝVOZ v mil. €	2018	2019	2020	2021	2022
Živočíšne výrobky	624,1	624,8	541,6	601,1	796,5
Rastlinné výrobky	933,9	949,6	1 054,0	1 193,8	1 765,0
Spolu poľn. výrobky	1 558,0	1 574,4	1 595,6	1 794,9	2 561,5
SALDO v mil. €	2018	2019	2020	2021	2022
Živočíšne výrobky	-470,2	-542,8	-582,8	-588,4	-920,3
Rastlinné výrobky	-138,6	-197,9	-77,0	-61,5	49,7
Spolu poľn. výrobky	-608,8	-740,7	-659,8	-649,9	-870,6

Zdroj: SPPK, Zahraničný obchod za rok 2020, 2021, 2022, vlastné spracovanie

Rozdelenie poľnohospodárskych podnikov podľa veľkosti a výsledkov hospodárenia

Z pohľadu právnej formy podnikania za celé sledované obdobie dosahovali vyšší hospodársky výsledok obchodné spoločnosti ako družstvá. Najvýraznejší rozdiel je za rok 2017, kedy obchodné spoločnosti dosiahli zisk vo výške 147,8 €/ha a družstvá len 16,4 €/ha. Aj v nasledovných rokoch je trend obdobný a možno to vidieť na nižšie uvedenom grafe, ktorý vyjadruje výsledok hospodárenia v € na ha pôdy.

Graf č. 4

Výsledok hospodárenia v poľnohospodárstve podľa právnych foriem v €/ha p.p.

Zdroj: MPRV SR, Zelená správa r. 2023

Výsledky hospodárenia u súkromne hospodáriacich roľníkov sú prezentované za roky 2019-2022 na vybraných vzorkách subjektov. V roku 2022 za sledovaných 969 subjektov, ktoré obhospodarovali 6,3 % využiteľnej pôdy, bol dosiahnutý výsledok hospodárenia vo výške 82 €/ha. Podľa výmery pôdy najviac SHR hospodáril na výmere 100- 500 ha p. pôdy. Najvyššiu úroveň výsledku hospodárenia dosiahli v roku 2022 SHR nad 500 ha, kým v predošlých rokoch to bolo do 50 ha.

Tabuľka. č.7

Výsledok hospodárenia a počet podnikov SHR podľa intervalu pôdy v €/ha

Interval poľnohosp. pôdy	Počet podnikov				Výsledok hospodárenia (príjmy-výdaje)				Výsledok hospodárenia (príjmy-výdaje-os.dôchodok)				Nákladovosť príjmov			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
do 50	327	369	377	372	108,4	85,7	116,9	138,6	-333	-402,9	-390	-353,2	95	96	95,7	96
nad 50-100	238	234	217	226	95,7	48	69,8	24,5	-38,7	-98,6	-82	-140,6	93,3	95,3	93,7	98,1
nad 100-500	393	372	373	347	48,8	47,4	63,5	72,3	2,1	-3	10	15,8	96	96,2	95,3	95,5
nad 500	30	26	25	24	77,1	98,2	84,5	139,8	64,6	85,1	70,3	125,2	94,6	93,9	94,9	93,3
Spolu	988	1001	992	969	63,4	58,5	71,3	82	10,7	-26,9	-19,5	-15,7	95,3	95,6	95,1	95,4

Zdroj: Zelená správa r. 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023- vlastné spracovanie

Podnikateľská štruktúra v poľnohospodárstve

Na základe posledných dostupných údajov Štatistického úradu SR z roku 2016, kedy bol vykonaný Štruktúrny cenzus fariem, hospodáril v poľnohospodárskej prvovýrobe spolu 25 658 fariem.

Tabuľka č. 8

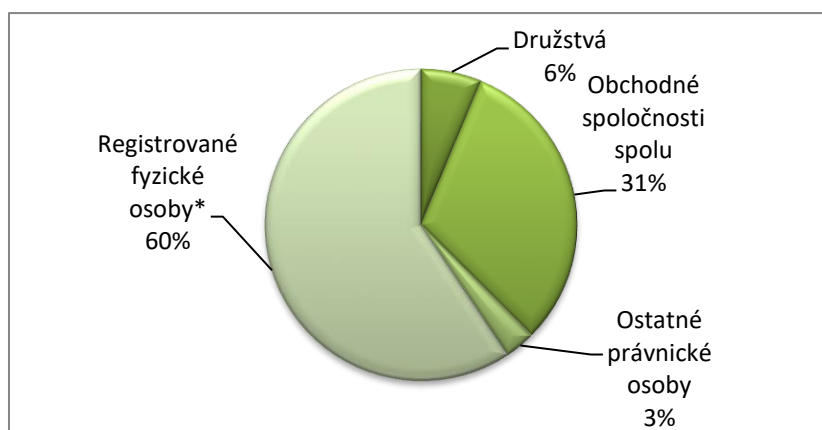
Vývoj počtu podnikov v poľnohospodárstve podľa právnych foriem

Právna forma	2013	2016	2020	Index 2016/2013
Štátne podniky	5	4	4	80
Družstvá	567	558	558	98,4
Obchodné spol. spolu	1 970	2 373	2 773	120,5
Spoločnosti s ruč. obm.	1 833	2 235	2 630	121,9
Akciové spoločnosti	131	130	135	99,2
komanditné spoloč.	3	5	5	166,7
Ostatné práv. osoby	204	265	277	129,9
Právnické osoby	2 746	3 200	3 612	116,5
Registrované FO	5 389	5 935	5 277	110,1
Celkom reg. podniky	8 135	9 135	8 889	112,3
Nereg. fyz. osoby	15 431	16 523	10 743	107,1

Zdroj : Vízia spoločných postupov pri budovaní moderného pôdohospodárstva v horizonte roku 2035, MPRV SR Zelená správa r.2022

Vysoký počet tvoria registrované a neregistrované fyzické osoby, ktoré sa na celkovom počte poľnohospodárskych podnikov podieľajú 88 % a hospodária na 20 % poľnohospodársky využívanej pôde. V štruktúre registrovaných fariem majú už dlhodobo dominantné postavenie právnické osoby - obchodné spoločnosti, ktorých počet sa oproti roku 2013 zvýšil o 20,5 %. Z obchodných spoločností za sledované obdobie došlo aj k nárastu spoločností s ručením obmedzeným o 21,0 %. Mierny pokles je u kategórie akciové spoločnosti o 1 subjekt a v počte družstiev o 9 subjektov.

Graf č. 5

Podiel právnych foriem na celkovej podnikateľskej štruktúre v poľnohospodárskej prvovýrobe

Zdroj: MP RV SR, Zelená správa 2022, vlastné spracovanie

Z pohľadu veľkosti obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy evidujeme za rok 2020 spolu 17 969 fariem, z toho najväčší podiel tvoria malé farmy, napr. od 10,1 do 50 ha je 4 585 fariem. V rámci počtu fariem s ornou pôdou evidujeme najviac fariem obhospodarujúcich ornú pôdu

od 1,1 do 5 ha. Podobný vývoj je u fariem s vinohradmi, ovocnými sadiami a trvalými trávnymi porastmi. Vývoj je uvedený v tabuľke č. 9.

Tabuľka č. 9

Vývoj počtu fariem podľa veľkosti obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy za rok 2020

Počet fariem s:	spolu	z toho v ha:						
		do 1 ha	1,1 - 5,0	5,1 - 10,0	10,1-50,0	50,1 - 100,0	100,1-500,0	nad 500 ha
poľnohospodárskou pôdou	17 969	2 042	4 214	3 625	4 585	1 012	1 497	994
ornou pôdou	12 585	916	4 179	2 221	2 693	674	1 173	729
s vinohradmi	2 130	1 536	295	99	153	26	20	1
s ovocnými sadiami	985	519	259	64	120	15	8	0
s TTP	8 771	930	2 284	1 655	2 394	494	749	265

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube

Zamestnanosť v poľnohospodárstve podľa veku a vzdelania

Potreba počtu pracovníkov v poľnohospodárstve úzko súvisí predovšetkým so štruktúrou výroby. V rastlinnej výrobe potreba pracovníkov závisí aj od náročnosti pestovaných plodín, v živočíšnej výrobe od úrovne a štruktúry živočíšnej výroby.

Za posledné obdobie v rastlinnej výrobe sa uprednostňuje pestovanie menej náročných plodín na ručnú prácu a na podmienky speňažovania na trhu. Vývoj počtu pracovníkov v živočíšnej výrobe korešponduje s klesajúcou živočíšnou výrobou.

Vychádzajúc z údajov Štatistického úradu SR - klasifikácie ekonomických činností SK NACE v sekcii 01. Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a s tým súvisiace služby pretrvávajú v rokoch 2019-2021 pokles zamestnanosti v poľnohospodárstve. V roku 2022 zaznamenávame nárast zamestnanosti mierne nad úroveň roku 2018, t. j. 46 618 osôb. Podiel zamestnancov na celkovej zamestnanosti poľnohospodárstva sa pohybuje v rozpätí 84-85 %. Údaje sú uvedené v tabuľke č. 10.

Tabuľka č. 10

Vývoj zamestnanosti podľa ekonomickej činnosti SK NACE - 01. Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo

	2018	2019	2020	2021	2022
Celková zamestnanosť	46 449	46 250	45 590	44 351	46 618
z toho zamestnanci	39 632	39 157	38 477	37 092	39 197
Podiel v %	85,3 %	84,7 %	84,4 %	83,6 %	84,08

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube

Ešte nižšie hodnoty sú uvádzané Štatistickým úradom SR v ukazovateli priemerný evidenčný počet trvalo činných pracovníkov. Trend je rovnaký, každoročný pokles od roku 2015 z počtu 26 861 na 22 808 trvalo činných pracovníkov roku 2019. Vývoj je uvedený v tabuľke č. 11.

Tabuľka č. 11

Priemerný evidenčný počet trvalo činných pracovníkov

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021
Zamestnanci spolu:	24,261	22,808	21,414	20,183
vedúci technickí a admin. pracovníci	5,307	5,029	4,686	4,410
robotníci v rastlinnej výrobe	5,710	5,458	4,941	4,981
robotníci v živočíšnej výrobe	6,637	6,043	5,859	5,574
Opravári	2,367	2,101	2,047	1,889
ostatní robotníci	2,177	2,003	1,972	1,602
ostatní zamestnanci	2,063	2,174	1,909	1,727
osoby pracujúce na dohodu	9,457	7,696	7,305	6,516

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube

Počet pracovníkov vo vzťahu k poľnohospodárskej pôdy za rok 2022 nie je dostupný, preto v tabuľke č. 12 je vyjadrený len vývoj za roky 2018 až 2021. Výmera poľnohospodárskej pôdy na 1 pracovníka sa pohybuje v rozmedzí 41,36 – 48,11 ha na jedného pracovníka. V ukazovateli počet pracovníkov na 100 ha poľnohospodárskej pôdy pretrvávajú medziročný pokles hodnôt okrem roku 2020, v ktorom evidujeme, že 2,42 pracovníkov pripadalo na 100 pôdy. Ale v roku 2021 sa je opäťovne medziročný pokles o 14 % a predstavuje hodnotu 2,08 pracovníka na 100 ha.

Tabuľka č. 12

Prehľad o výmere poľnohospodárskej pôdy na 1 pracovníka a počet pracovníkov na 100 ha pôdy

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021
výmera poľ. pôdy na 1 prac.	43,66	44,99	41,36	48,11
počet pracovníkov na 100 ha pôdy	2,29	2,22	2,42	2,08

Zdroj: Radel, Informačné listy MPRV SR 2016,2017,2018,2019,2020,2021,2022

Poľnohospodárska populácia výrazne starne, priemerný vek sa v poľnohospodárstve zvyšuje. Podľa údajov Zelenej správy z roku 2022, priemerný vek roku 2021 dosiahol 48,11 rokov, kým v celom národnom hospodárstve bol 42,1 rokov. Chýba prísun mladých pracovníkov. Dôvodom je jednak útlm živočíšnej výroby a zmena štruktúry rastlinnej výroby, ale aj nízke mzdové ohodnotenie a status poľnohospodára.

Z hľadiska vzdelania sa mierne mení štruktúra pracovníkov v poľnohospodárstve. Kým v roku 2019 bol podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí 14,1 % v roku 2022 zaznamenávame nárast podielu na 17,4 %. U pracovníkov so stredným vzdelaním došlo v roku 2022 taktiež k medziročnému nárastu o 11,8 % na 28,7 %. U kategórie vyučení je opačný stav, každoročný medziročný nárast a v roku 2022 sa zmenil na pokles o 8,8 % a predstavuje 39,4 %. U pracovníkov so základným vzdelaním za celé sledované obdobie pretrvávajú medziročný pokles. Podiel pracovníkov v poľnohospodárstve z hľadiska vzdelania vyjadruje tabuľka č. 13 a graf č. 6.

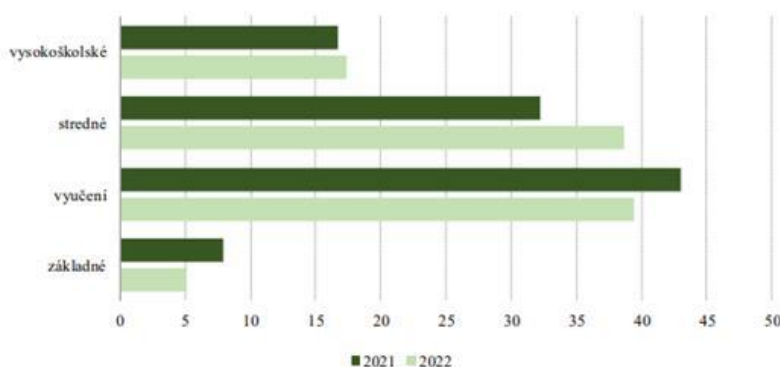
Tabuľka č. 13

Štruktúra pracovníkov v poľnohospodárstve podľa vzdelania

Vzdelanie	2019	2020	2021	2022	Rozdiel 2022-2021
Vysokoškolské	14,10 %	13,60 %	16,7 %	17,4 %	+ 0,7 %
Stredné	30,40 %	31,50 %	26,9 %	38,7 %	+11,8 %
Vyučení	45,80 %	46,10 %	48,2 %	39,4 %	-8,8 %
Základné	9,70 %	8,80 %	7,90 %	4,5 %	-3,40 %

Zdroj: MPRV SR, Zelená správa r.2021, 2022, vlastné spracovanie

Graf č. 6

Štruktúra pracujúcich v poľnohospodárstve podľa vzdelania

Zdroj: MP RV SR, Zelená správa 2023

Mzdy pracovníkov v poľnohospodárstve

V porovnaní s ostatnými odvetviami národného hospodárstva je ocenenie práce zamestnanca v poľnohospodárstve stále najnižšie. Priemerné mesačné mzdy sa pohybujú v rozmedzí 763 – 989 €, čo je na úrovni 74-77 % priemeru miezd v národnom hospodárstve.

Tabuľka č. 14

Priemerná mesačná mzda pracovníkov v poľnohospodárstve

Priemerná mesačná mzda	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Národné hospodárstvo úhrnom	1 013	1 092	1 133	1 211	1 304
v tom: poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	774	824	872	933	1 009
z toho :poľnohospodárstvo	763	820	896	929	989

Zdroj: ŠÚ SR, MPRV SR Zelená správa 2022, 2023

Trvalo rastúci trend priemernej mesačnej mzdy u jednotlivých kategórií trvalo činných zamestnancov je vyjadrený v tabuľke č. 15.

Tabuľka č. 15

Priemerná mesačná mzda trvalo činných pracovníkov v poľnohospodárstve

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021
Zamestnanci spolu	933	1001	1059	1114

vedúci technickí a admin. pracovníci	1188	1261	1326	1386
robotníci v rastlinnej výrobe	910	1003	1032	1089
robotníci v živočíšnej výrobe	861	924	983	1041
Opravári	904	984	1051	1105
ostatní robotníci	797	881	912	946
ostatní zamestnanci	749	738	869	897
osoby pracujúce na dohodu	73	80	96	106

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube

Financovanie poľnohospodárstva

Vstup Slovenskej republiky do Európskej únie a prevzatí nástrojov Spoločnej poľnohospodárskej politiky malo z globálneho hľadiska pozitívny dopad na vývoj slovenského poľnohospodárstva. Došlo najmä k výraznému zvýšeniu podpôr oproti predvstupovému obdobiu, ako aj k lepšiemu prístupu k cudzím zdrojom z komerčných bánk.

Podpory a dotácie pre poľnohospodárstvo inštitucionálne začala zabezpečovať Pôdohospodárska platobná agentúra, ktorá ich poskytuje formou finančných prostriedkov z:

- Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (ďalej len „EPZF“),
- Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len „EPFRV“),
- Európskeho námorného a rybárskeho fondu (ďalej len „ENRF“),
- Štátneho rozpočtu (ďalej len „ŠR“)

V rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky sa poskytujú platby:

- pilier SPP - priame platby (pozostávajú zo schém : oddelené priame platby, viazané priame platby a prechodné vnútroštátne platby, spoločná organizácia trhu)
- II. pilier - Plán rozvoja vidieka 2014-2020 (projektové a neprojektové opatrenia)
- Spoločná rybárska politika EÚ - Operačný program Rybné hospodárstvo 2014-2020
- Podpory z národných zdrojov - štátna a minimálna pomoc

Z európskych a národných zdrojov boli každoročne v rokoch 2018-2022 vyplatené podpory v rozmedzí od 876,54 až 980,43 mil. €. Najvyšší objem vyplatených finančných prostriedkov bol v roku 2019 vo výške 980,4 mil. € a naopak v dôsledku poklesu zdrojov EÚ bol v roku 2022 najnižší, len vo výške 736,89 mil. €. Výdaje tvorili trhovo orientované výdavky, priame platby, platby z PRV a štátna pomoc. Najväčší objem na podporách tvorili priame platby, ale aj tie od roku 2019 každým rokom klesali. Pozitívom roku 2022 bola štátna pomoc a národné podpory, ktoré za sledované obdobie boli objemovo najvyššie a predstavovali 111,86 mil. €.

Podrobný prehľad o podporách do poľnohospodárstva za roky 2018-2022 je vyjadrený v tabuľke č. 16 a 17.

Tabuľka č. 16

Celkové výdaje do poľnohospodárstva a potravinárstva 2018-2022

Druh podpory	2018	2019	2020	2021	2022
Trhovo orientované výdavky	13,06	16,66	13,35	18,14	32,34
Priame platby	448,33	490,63	448,03	382,19	277,31
PRV 2014-2020	270,51	282,9	267,12	181,25	179,11
OP RH 2014-2020	0,87	0,68	0,08	1,87	0,49
Štátna pomoc a národné podpory	9,57	54,05	44,88	53,34	111,86
Všeobecné služby	134,2	135,51	134,90	159,86	135,79
Spolu	876,54	980,43	908,3	796,65	736,89

Zdroj: MP RV SR, Zelená správa 2020, VUEPP, Ekonomika poľnohospodárstva 1/2020, PPA, Výročná správa za r. 2020, Zelená správa 2022, 2023

Tabuľka č. 17

Štruktúra podpôr v poľnohospodárstve v r. 2018-2022 v %

Druh podpory	2018	2019	2020	2021	2022
Trhovo orientované výdavky	1,49	1,70	1,47	2,27	4,38
Priame platby	51,15	50,04	49,32	47,97	37,63
PRV 2014-2020	30,86	28,85	29,41	22,75	24,31
OP RH 2014-2020	0,10	0,07	0,01	0,23	0,07
Štátna pomoc a národné podpory	1,09	5,51	4,94	6,7	15,18
Všeobecné služby	15,31	13,82	14,85	20,07	18,43

Zdroj: MP RV SR, Zelená správa 2020, 2022, 2023 VUEPP, Ekonomika poľnohospodárstva 1/2020, PPA, Výročná správa za r. 2020, vlastné spracovanie

3 Charakteristika štruktúry poľnohospodárskej výroby

Poľnohospodárska výroba, pozostáva z dvoch hlavných zložiek - rastlinnej výroby a živočíšnej výroby.

Rastlinná výroba je zameraná na produkciu rastlín a ich následné spracovanie. Medzi najviac pestované plodiny patria obilniny, ktoré pokrývajú viac ako polovicu výmery ornej pôdy. Ďalšími pestovanými komoditami sú olejniný, strukoviny, krmoviny a špeciálne plodiny. Skladba kultúrnych plodín závisí na oblasti, v ktorej sa plodiny pestujú.

Živočíšna výroba zhodnocuje produkty rastlinnej výroby ako zdroj krmív, pretvára ich na živočíšne výrobky. Taktiež poskytuje aj surovinu pre časť spracovateľského priemyslu. Význam živočíšnej výroby spočíva aj pri stabilizovaní úrodnosti pôdy a krajnotvorbe. Na Slovensku sa oddávna chovali hospodárske zvieratá ako hovädzí dobytok, ošípané, hydina, ovce a kozy. Najvýznamnejšími produktmi živočíšnej výroby sú mlieko a mliečne výrobky, mäso, vajcia a med.

3.1 Rastlinná výroba

Rastlinná výroba je základnou zložkou poľnohospodárstva. Jej primárnym výrobným faktorom je pôda.

Územie Slovenskej republiky sa rozprestiera na ploche 4 903 405 miliónov hektárov, z toho pôdne plochy 4 808 045 ha. Využitelná poľnohospodárska pôda sa podieľa cca 38,5 % na celkovej výmere pôdnych plôch. Každoročne dochádza k poklesu výmery poľnohospodárskej pôdy najmä v dôsledku záberu pôdneho fondu pre výstavbu. V roku 2018 poľnohospodárska pôda bola o výmere 1 919 541 hektárov, v roku 2022 už len 1 849 194 ha. Orná pôda, ktorej podiel z poľnohospodárskej pôdy predstavuje 71 %, sa tiež v sledovanom období medziročne znižovala o 1 % a v roku 2022 bola o výmere 1 322 966 ha. O ostatných druhov využiteľnej pôdy je kolísavý trend a prehľad za roky 2018-2022 je vyjadrený v tabuľke č. 18.

Tabuľka č. 18

Výmera poľnohospodárskej pôdy v SR v ha

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Pôdne plochy celkom (ha)	4 808 111	4 808 096	4 808 155	4 807 986	4 808 045
z toho: poľnohospodárska pôda	1 919 541	1 915 733	1 910 038	1 856 128	1 849 194
Podiel využiteľnej poľ. pôdy k pôdnej ploche	39,9%	39,8%	39,7%	38,6%	38,5%
	2018	2019	2020	2021	2022
Využitá p.p.	1 919 541	1 915 733	1 910 038	1 856 128	1 849 194
v tom: orná pôda	1 348 019	1 348 919	1 346 047	1 326 479	1 322 966
trvalé porasty *	17 271	17 706	17 742	16 988	16 660
trvalé lúky a pasienky	523 552	518 415	519 166	512 042	508 950

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné prepočty

Vybrané výrobné ukazovatele

Kľúčovú skupinu plodín rastlinnej výroby na Slovensku, ale aj celosvetovo, predstavujú obilniny. Ich podiel na ornej pôde sa pohybuje v rozmedzí 55 - 57 %. Z obilnín má dominantné postavenie pšenica. V štruktúre obilnín sa nachádza tiež jačmeň sladovnícky a ozimný, ovos, raž a kukurica na zrno. Okrem obilnín významné zastúpenie majú olejniný. Strukoviny, cukrová repa, krmoviny, zelenina, zemiaky a iné plodiny majú nízky podiel v celkovej štruktúre pestovaných plodín, niektoré sú na ústupe (chmeľ pestuje už len 1 poľnohospodársky subjekt), resp. úplne vymizli (napr. tabak). Dôvodom je orientácia sa pestovanie tých plodín, ktoré sú menej náročné na ľudskú prácu, najmä dajú sa umiestniť na trhu so ziskom a zabezpečujú rentabilitu ich pestovania. Takže prevládajúcimi druhmi na Slovensku sú obilniny s podielom 55-57 % plodín pestovaných na ornej pôde, ďalej kukurica a olejniný. Najväčší pokles zaznamenávame u objemových krmovín na ornej pôde, ktoré sa pohybuje len v rozmedzí 16,25 %-14,3 % z využitej pôdy, čo súvisí s poklesom živočíšnej výroby. Značne nevyužitý potenciál máme v pestovaní ovocia a zeleniny, strukovín a iných plodín s vyššou pridanou hodnotou.

Prehľad zberových plôch základných plodín za sledované obdobie je uvedený v tabuľke č. 19 a podiel vybraných plodín na ornej pôde v % na grafe č. 7.

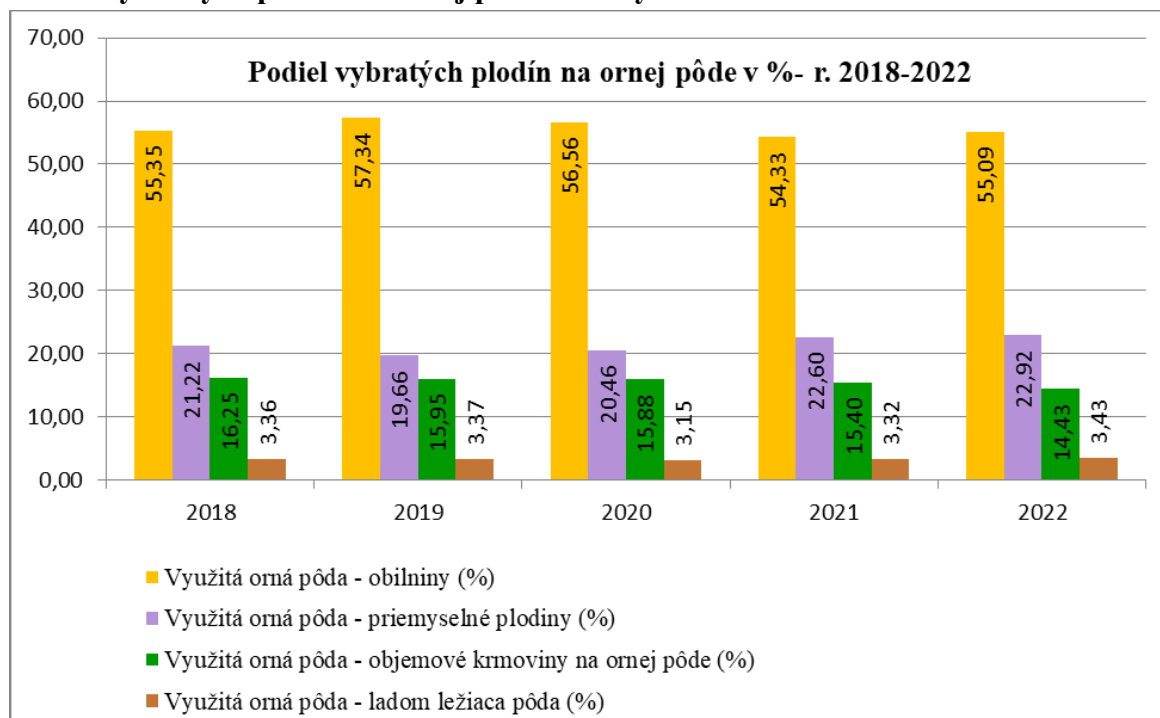
Tabuľka č. 19

Zberové plochy vybraných plodín v tis. hektároch

Plodina	2018	2019	2020	2021	2022
Obilniny spolu	743,15	769,12	747,32	717,70	711,49
z toho: pšenica spolu	403,37	406,82	387,08	356,57	411,69
jačmeň ozimný	38,16	41,26	50,49	41,39	48,02
jačmeň jarný	86,01	85,12	80,37	76,82	61,11
Jačmeň spolu	124,16	126,37	130,86	117,21	109,13
kukurica na zrno	179,03	197,24	191,48	203,17	158,69
Strukoviny na zrno spolu	10,81	9,31	10,69	13,30	14,90
Zemiaky spolu	7,76	8,19	7,00	6,07	5,73
Jednoročné krmoviny	84,28	86,36	79,29	76,95	83,69
Viacročné krmoviny	130,37	128,04	125,93	124,08	116,15
Olejníky spolu	280,92	257,07	265,51	289,80	293,13
z toho: repka oľená	154,18	147,02	146,56	136,00	141,42
Cukrová repa technická	21,91	21,72	21,08	21,80	19,48
Chmeľ	141,00	137,00	x	x	x
Konzumná zelenina	6,4	7,2	7,3		

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Graf č. 7

Podiel vybraných plodín na ornej pôde za roky 2018-2022 v %

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Podmienky prostredia a v poslednom období zmena klímy (výkyvy počasia - mráz, sucho, privalové dažde) majú dopad na úrodu a kvalitu pestovaných plodín. Za roky 2018 -2022 sa priemerné úrody u obilnín pohybovali v rozmedzí 4,75 - 6,13 t/ha, u strukovín od 1,9-2,69 t/ha, olejníkov od 2,45-2,83 t/ha. Prehľad úrod jednotlivých plodín je vyjadrený v tabuľke č. 20.

Tabuľka. č. 20

Úrody vybraných plodín v t/ha

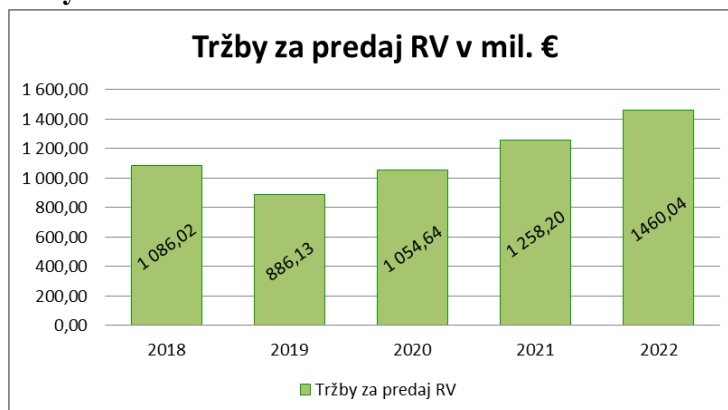
Plodina	2018	2019	2020	2021	2022
Obilniny spolu	5,43	5,34	6,13	6,00	4,75
z toho: pšenica spolu	4,78	4,77	5,51	5,61	4,97
jačmeň ozimný	4,58	5,25	5,65	5,68	5,58
jačmeň jarný	3,83	4,50	4,91	4,72	4,73
Jačmeň spolu	3,92	4,74	5,19	5,06	5,10
kukurica na zrno	8,47	7,33	8,58	7,86	4,31
Strukoviny na zrno spolu	1,90	2,21	2,38	2,20	2,69
Zemiaky spolu	21,90	22,27	23,75	24,88	22,78
Jednoročné krmoviny	30,26	28,55	31,81	26,03	21,34
Viacročné krmoviny	4,36	4,48	4,39	4,24	3,49
Olejníny spolu	2,83	2,61	2,70	2,71	2,45
z toho: repka oľená	3,11	2,84	3,01	3,09	3,12
Cukrová repa technická	59,88	57,63	60,39	62,57	56,29
Chmeľ	0,77	0,80	x	x	x

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Tržby z rastlinných výrobkov

Tržby z rastlinnej výroby majú rozhodujúci podiel na tržbách za vlastné výrobky a služby a to v rozpätí od 54-63 % a na celkových výnosoch 29 - 37 %.

Graf č. 8

Tržby z rastlinných výrobkov v mil. €

Zdroj: MP RV SR, Zelená správa 2021, 2022, 2023

Podmienky v čase vegetácie a ceny na agropotravinárskom trhu v roku 2018 a 2022 sa prejavili na tržbách z rastlinnej výroby a dosiahli najvyššiu úroveň za sledované obdobie. Pri pohľade na index cien poľnohospodárskych výrobkov uvedený v tabuľke č. vidíme, že v roku 2018 nastal medziročný nárast u rastlinných produktov o 0,5 %, z toho u obilnín, ktoré sú dominantnou plodinou až o 3,6 %. Najväčší nárast cien sa prejavil v roku 2022 takmer

u všetkých rastlinných produktov okrem cukrovej repy, u ktorej v roku 2022 zmenil klesajúci trend a dosiahol úroveň roku 2018. Vývoj indexu je uvedený v tabuľke č. 21.

Tabuľka č. 21

Index cien poľnohospodárskych výrobkov

Komodita		2018	2019	2020	2021	2022
Produkty rastlinnej výroby vr. zeleniny a ovocia	rok 2015 = 100	100,50	103,70	103,90	125,3	181,5
Obilniny	rok 2015 = 100	103,60	103,10	99,50	127,7	200,7
Zemiaky	rok 2015 = 100	99,30	137,20	129,50	117,9	148,3
Strukoviny	rok 2015 = 100	84,70	85,90	84,60	94,8	126,6
Olejnate semená a plody	rok 2015 = 100	93,10	95,80	100,60	125,7	182,5
Cukrová repa	rok 2015 = 100	74,30	73,70	73,00	71,4	74,3
Zelenina	rok 2015 = 100	107,00	121,60	128,50	131,1	150,0
Hrozno	rok 2015 = 100	98,50	98,30	98,70	101,3	104,6
Ostatné ovocie	rok 2015 = 100	106,20	106,80	118,40	130,4	142,3

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Vysoký podiel menej náročných obilnín a olejní s nižšou pridanou hodnotou sa prejavuje na ukazovateli hrubá pridaná hodnota. Údaje sú uvedené v tabuľke č. 22. Tá u nás, na Slovensku, v porovnaní s niektorými krajinami Európskej únie predstavuje len takmer tretinu ich hrubej pridanej hodnoty.

Tabuľka č. 22

Hrubá poľnohospodárska produkcia v mil. €

	2018	2019	2020	2021	2022*
Hrubá poľnohospodárska produkcia spolu	2048,12	2003,86	2086,07	2242,94	2733,3
Hrubá rastlinná produkcia spolu	1262,37	1238,20	1319,07	1522,79	1827,6
Hrubá živočíšna produkcia spolu	785,75	765,66	767,00	720,15	905,7
Podiel hrubej RV k poľnoh. produkcii	61,64 %	61,79 %	63,23 %	67,89 %	66,8 %

* druhý odhad, Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, MPRV SR, Zelená správa 2022, vlastné spracovanie

Od roku 2020 hrubá poľnohospodárska sa mierne medziročne zvyšuje a za rok 2022 podľa druhého odhadu dosiahla hodnotu 2 733,3 mil. €. Takýto trend vidieť i pri hrubej živočíšnej produkcii, ako aj hrubej rastlinnej produkcii. U rastlinnej produkcii je medziročne zvyšujúci sa podiel k hrubej poľnohospodárskej produkcii roku 2022 na 66,8 %.

Podľa dostupných údajov a to za rok 2021 majú najväčší podiel na hrubej rastlinnej produkcii obilniny (35,8 %), nasledujú technické plodiny a olejniny (16,1 %). Prehľad je uvedený v tabuľke č. 23.

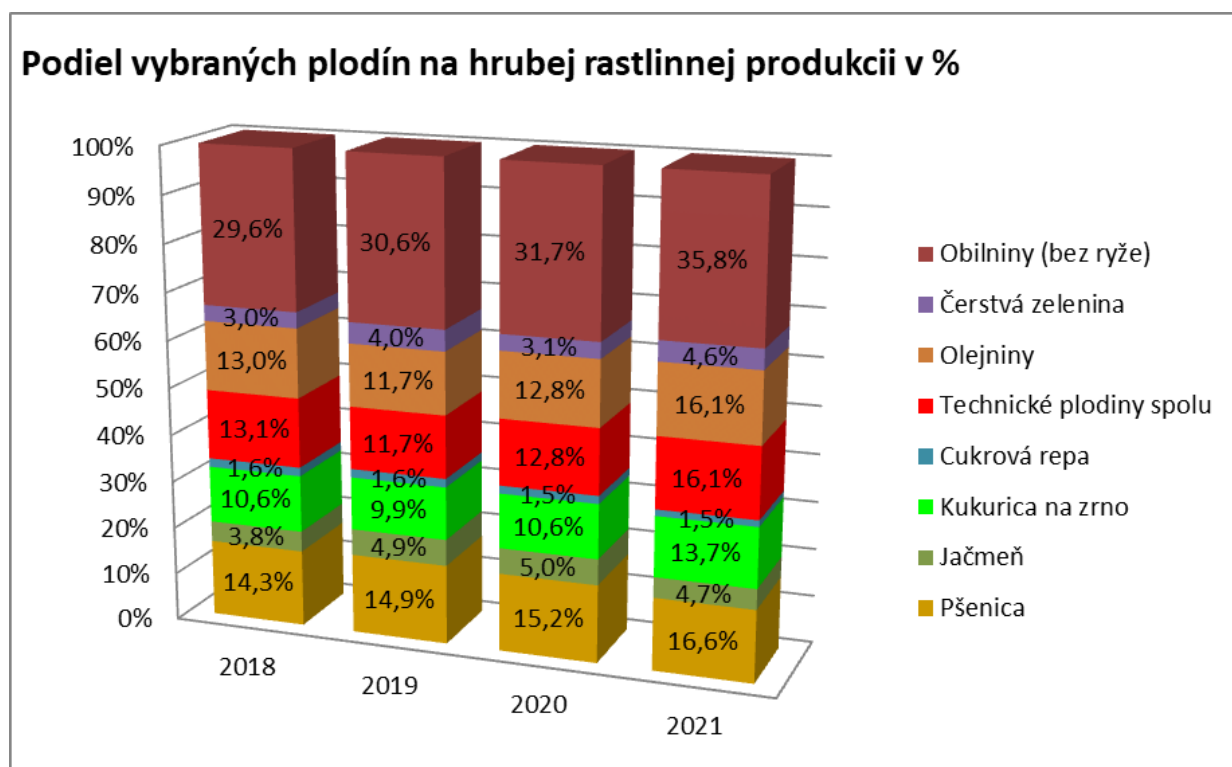
Tabuľka č. 23

Prehľad podielu komodít na hrubej rastlinnej výrobe

Podiel vybraných plodín na hrubej rastlinnej produkcii v %	2018	2019	2020	2021
Obilniny (bez ryže)	29,6 %	30,6 %	31,7 %	35,8 %
Pšenica	14,3 %	14,9 %	15,2 %	16,6 %
Jačmeň	3,8 %	4,9 %	5,0 %	4,7 %
Kukurica na zrno	10,6 %	9,9 %	10,6 %	13,7 %
Strukoviny	1,9 %	2,1 %	2,4 %	2,3 %
Okopaniny spolu	3,8 %	4,8 %	4,3 %	3,5 %
Zemiaky	2,1 %	3,2 %	2,7 %	1,9 %
Cukrová repa	1,6 %	1,6 %	1,5 %	1,5 %
Technické plodiny spolu	13,1 %	11,7 %	12,8	16,1 %
Olejniny	13,0 %	11,7 %	12,8	16,1 %
Čerstvá zelenina	3,0 %	4,0 %	3,1 %	4,6 %
Čerstvé ovocie	1,2 %	1,0 %	1,0 %	1,1 %
Hrozno	1,3 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %
Ostatné	9,6 %	8,4 %	9,0 %	5,5 %

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Graf č. 9

Podiel vybraných plodín na hrubej rastlinnej produkcii v %

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Zahraničný obchod

Dovoz rastlinných výrobkov v rokoch 2018-2020 medziročne vzrástol o 7 -11 %, ale v roku 2022 medziročný nárast predstavuje až 37 %. Na celkovom dovoze rastlinných produktov roku 2022 sa podieľali obilniny cca 13 %, zelenina 16 % a ovocie 9 %.

Vývoz rastlinných výrobkov za celé sledované obdobie vrastajúci trend. Na celkovom vývoze rastlinných produktov sa obilniny podieľali až 44,8 %, zelenina 2,4 % a ovocie 1,3 %.

Pasívne saldo zahraničného obchodu s rastlinnými výrobkami v roku 2022 sa zmenilo zo záporných čísiel na hodnotu + 49,7 mil. €. Z toho obilniny na rozdiel od ostatných sledovaných komodít majú vyšší objem vývozu ako dovozu, takže bilancia u obilnín dosahuje kladné hodnoty v rozpätí od 200 až 561 mil. €. Opačný stav je u zeleniny a ovocia, kde prevyšuje dovoz nad vývozom. Kým v roku 2022 sa vyviezla zelenina v objeme 42,09 mil. €, dovoz predstavoval šesťnásobok vývozu, t. j. 280,36 mil. € a u ovocia vývoz bol zrealizovaný v objeme 22,17 mil. € a dovoz v hodnote 155,99 mil. €. Takže saldo zahraničného obchodu u zeleniny predstavovalo v roku 2022 až – 238,27 mil. € a u ovocia – 133,82 mil. €.

Tieto údaje jednoznačne poukazujú na zlú produkčnú štruktúru slovenského poľnohospodárstva a nevyužitý potenciál. Vyvážame komodity s nízkou pridanou hodnotou a dovážame produkty, ktoré by sme si inak vedeli vyprodukovať sami. Prehľad zahraničného obchodu s rastlinnými výrobkami je uvedený v tabuľke č. 24.

Tabuľka č. 24 Zahraničný obchod s rastlinnými výrobkami v mil. €

DOVOZ	2018	2019	2020	2021	2022
rastlinných výrobkov	1072,5	1147,5	1131,0	1255,4	1715,3
z toho:					
Obilniny	75,07	83,82	71,57	79,81	230,03
Zelenina	203,49	253,94	239,00	242,03	280,36
Ovocie	81,00	90,18	108,64	108,74	155,99
VÝVOZ					
rastlinných výrobkov	933,9	949,6	1054,0	1193,8	1765,0
z toho :					
Obilniny	284,48	284,19	407,1	472,65	791,47
Zelenina	25,20	42,16	35,69	34,19	42,09
Ovocie	15,07	18,49	17,77	15,65	22,17
SALDO					
rastlinných výrobkov	-138,6	-197,9	-77,0	-61,5	49,7
z toho :					
Obilniny	209,41	200,37	335,54	392,84	561,44
Zelenina	-178,29	-211,78	-203,31	-207,84	-238,27
Ovocie	-65,93	-71,70	-90,86	-93,09	-133,82

Zdroj: ŠÚ SR, SPPK, Zahraničný obchod za rok 2020, vlastné spracovanie

Zamestnanosť v rastlinnej výrobe

Zmeny komoditnej štruktúry rastlinnej výroby, znižovanie rozmeru slovenského poľnohospodárstva ovplyvnili aj zamestnanosť, ktorá každoročne klesá a je vyjadrená v tabuľke č. 25.

Tabuľka č. 25

Priemerný evidenčný počet trvalo činných zamestnancov v poľnohospodárstve a robotníkov v rastlinnej výrobe a priemerné mesačné mzdy v €

Priemerný evidenčný počet zamestnancov	2018	2019	2020	2021
Trvalo činní zamestnanci spolu v poľnohospodárstve	24 261	22 808	21 414	20 183
Trvalo činní robotníci v rastlinnej výrobe	5 710	5 458	4 941	4 981
Podiel robotníkov RV k zamestnancom poľnoh.	23,5 %	23,9 %	23,1 %	24,5 %
Priemerné mesačné mzdy zamestnancov	2018	2019	2020	2021
Trvalo činní zamestnanci spolu v poľnohospodárstve	933	1 001	1 059	1 114
Trvalo činní robotníci v rastlinnej výrobe	910	1 003	1 032	1 089
Podiel mesačnej mzdy robotníkov RV k mzde zamestnancom v poľnohospodárstve	97,6 %	100,2 %	97,4 %	97,8 %

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Podľa údajov Štatistického úradu SR priemerný evidenčný počet trvalo činných robotníkov v rastlinnej výrobe v roku 2018 bol 5 710 osôb. Od vtedy do roku 2020 zaznamenávame medziročný úbytok robotníkov až v roku 2022 nastalo mierne zvýšenie o 40 robotníkov, takže za rok 2021 v rastlinnej výrobe pracovalo 4 981 osôb.

Podiel trvalo činných robotníkov v rastlinnej výrobe sa pohybuje v rozmedzí 23,1 - 24,5 % z celkového evidenčného počtu trvalo činných zamestnancov.

Priemerná mesačná mzda trvalo činných robotníkov rastlinnej výroby sa postupne zvyšovala, kým v roku 2018 predstavovala 910 €, v roku 2022 bola vo výške 1 089 €.

Financovanie rastlinnej výroby

Od vstupu Slovenska do Európskej únie sa výrazne zvýšili podpory do poľnohospodárstva, a to predovšetkým z európskych fondov, ktoré tvoria takmer 75 % objemu celkových podpôr.

Rozhodujúcu časť platieb do poľnohospodárstva tvoria priame platby. Ich cieľom je stabilizovať príjmy farmárov, rozvíjať odvetvia tvoriace pridanú hodnotu na Slovensku a zlepšiť konkurenčnú pozíciu. Vyplácajú sa subjektom hospodáriacim na pôde, ktoré spĺňajú podmienky pre ich poskytnutie. V rámci priamych platieb sa uplatňovalo viac schém pre rastlinnú ako živočíšnu výrobu. Tým, že sa posilnila podpora rastlinnej výroby, ovplyvnilo to

štruktúru rastlinnej, ale aj celej poľnohospodárskej výroby. Prehľad sadzieb jednotlivých schém rastlinnej výroby sú uvedené v tabuľke č. 26.

Tabuľka č. 26

Sadzbý priamych platieb rastlinnej výroby

Schéma priamych platieb	2018	2019	2020	2021	2022
Jednotná platba na plochu / ha	140,37	136,74	120,16	117,92	113,07
Redistributívna platba :	x	x	x	48,45	x
do 4,99 ha	x	x	x	x	60,81
od 5,00 ha do 14,99 ha	x	x	x	x	44,19
nad 15,00 ha vrátane	x	x	x	x	33,27
Platba na chmeľ / ha	414,13	451,43	483,8	541,86	540,39
poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie / ha	72,53	73,35	64,32	68,24	65,54
Platba pre mladých poľnohospodárov				113,70	118,41
Platba na pestovanie cukrovej repy / ha	370,38	378,11	363,66	334,71	377,55
Platba na pestovanie rajčiakov / ha	568,73	561,23	481,3	438,87	456,48
Platba na pestovanie vybraných druhov ovocia s vysokou prácnosťou / ha	135,63	137,55	340,69	505,06	400,11
Platba na pestovanie vybraných druhov ovocia s veľmi vysokou prácnosťou / ha	262,67	294,02	468,08	633,00	545,86
Platba na pestovanie vybraných druhov zeleniny s vysokou prácnosťou / ha	45,44	x	x	x	x
Platba na pestovanie vybraných druhov zeleniny / ha	x	357,29	412,03	455,31	392,99
Platba na pestovanie vybraných druhov zeleniny s veľmi vysokou prácnosťou / ha	101,87	x	x	x	X
Platba na pestovanie vybraných druhov bielkovinových plodín/ ha	x	323,64	106,84	79,64	76,29

Zdroj: PPA, vlastné spracovanie

Okrem priamych platieb do rastlinnej výroby boli poskytnuté prostriedky na neprojektové opatrenia z Plánu rozvoja vidieka (platby NATURA, ekologické poľnohospodárstvo, agroenvironmentálne - klimatické opatrenia). Od roku 2019 na základe Schémy štátnej pomoci začala sa uplatňovať v rastlinnej výrobe aj pomoc vo forme úľav na environmentálnych daniach, tzv. Zelená nafta.

3.1.1 Obilniny

Medzi hlavné druhy obilia patrí **pšenica, jačmeň, kukurica, raž, ovos, proso (pšeno), cirok, tritikale**. Obilniny sa dajú využiť vo forme celých zŕn, krúp, krupice, múky, otrúb, vločiek, klíčkov, škrobu, či sladu. Vyrába sa z nich veľké množstvo potravín (chlieb, pečivo, cestoviny, placky, sušienky, pivo, alkohol, atď.). Veľký podiel vypestovaného obilia sa používa aj na kŕmenie hospodárskych zvierat. Niektoré obilniny sa využívajú aj na priemyselné spracovanie (výroba etanolu, škrobové plasty, produkcia energie). Určité percento zŕn sa využíva na prípravu osiva, alebo aj na farmaceutické účely. Z rastliny sa využíva aj slama, ktorá slúži najčastejšie ako krmivo, alebo podstielka pre zvieratá, na výrobu peliet a brikiet na kúrenie, no je tiež dobrým stavebným materiálom s tepelnoizolačnými vlastnosťami v alternatívnom stavebníctve.

Celková osevná plocha obilnín v hospodárskom roku 2022-23 v Slovenskej republike predstavuje 728,8 tis. ha, čo v porovnaní s predchádzajúcim hospodárskym rokom znamená zvýšenie o 8,1 tis. ha (o 1,1 %). Produkcia obilnín predstavovala 3 382,8 tis. ton, čo v porovnaní s obdobím 2021-22 predstavuje zníženie o 925,2 tis. ton (o 21,5 %). Celková ponuka obilnín sa v hospodárskom roku 2022-23 predpokladá v objeme 5 757,4 tis. ton, čo je o 15,8 tis. ton (o 0,3 %) menej ako v predchádzajúcom hospodárskom roku.

Pre porovnanie celková osevná plocha obilnín v hospodárskom roku 2021-22 v Slovenskej republike predstavovala 720,7 tis. ha.

Rast inflácie v roku 2022 sa prejavil aj v nákupných cenách obilnín. Priemerné nákupné ceny obilnín v roku 2022 na slovenskom trhu vzrástli v intervale od 12 % (ovos potravinársky) do 86 % (raž potravinárska). Priemerná nákupná cena potravinárskej pšenice na slovenskom trhu v roku 2022 dosiahla 307,76 Eur/t. V porovnaní s rokom 2021 sa zvýšila o 115,07 Eur/t (o 59,7 %). Nákupná cena sladovníckeho jačmeňa sa v roku 2022 pohybovala na priemernej úrovni 324,17 Eur/t a v porovnaní s rokom 2021 sa zvýšila o 138,38 Eur/t (o 74,5 %). Nákupná cena kukurice na zrno dosiahla v roku 2022 priemernú hodnotu 281,90 Eur/t, čo predstavuje zvýšenie o 89,53 Eur/t (o 46,5 %) v porovnaní s priemerom roku 2021. Priemerná cena potravinárskej raže na trhu SR bola v roku 2022 na úrovni 276,75 Eur/t a oproti roku 2021 sa zvýšila o 127,76 Eur/t (85,8 %). Ovos na potravinárske účely sa v roku 2022 na slovenskom trhu predával v priemere za 285,59 Eur/t, čo predstavuje o 30,58 Eur/t (o 12,0 %) vyššiu cenu ako v predchádzajúcom roku.

Pre porovnanie od začiatku roka 2021 stúpili ceny základných zŕn na svetovom trhu. Podobne však stúpila aj cena ropy a posilnil aj americký dolár voči euru. Dôsledkom toho sú rastúce ceny potravín. Jednou z príčin je aj svetová pandémia nového vírusu COVID-19. Medzi ďalšie dôvody patrí rastúci dopyt po obilí zo strany krajín Ázie aj Afriky.

Podnetom k vývoju cien agrokomodít bol určite aj **nárast ceny ropy a výmenného kurzu eura k doláru**. Svetová cena ropy prekonala obdobie turbulencií po 1.vlné pandémie koronavírusu a v marci 2020 klesla na hodnotu 25 USD/barel. V marci tohto roku sa predáva za 63

USD/barel. V marci 2020 sme mohli v Európskej centrálnej banke dostať za jeden dolár 1,11 eura, aktuálne je kurz 1,19 €/USD.

Pšenica sa v hospodárskom roku 2021-22 zasiala na výmere 357,1 tis. ha, oproti predchádzajúcemu obdobiu je osevná plocha o 33,8 tis. ha menšia (o 8,6 %). Produkcia pšenice dosiahla 2 002,2 tis. ton, t. j. o 131,1 tis. ton (o 6,1 %) menej v porovnaní s hospodárskym rokom 2020-21. Veľkosť ponuky pšenice na slovenskom trhu sa predpokladá v množstve 2 153,4 tis. ton, čo znamená o 103,9 tis. ton (o 4,6 %) nižšiu ponuku ako v predchádzajúcej sezóne.

V pestovateľskom roku 2021-22 slovenskí poľnohospodári zasiali jačmeň na ploche 117,6 tis. ha, t. j. o 15,3 tis. ha (o 11,5 %) menšej ako v predchádzajúcom hospodárskom roku. Produkcia jačmeňa sa v sezóne 2021-22 predstavovala 592,7 tis. ton, čo je oproti minulému hospodárskemu roku o 86,7 tis. ton (o 12,8 %) nižšia produkcia. Celková ponuka jačmeňa môže v hospodárskom roku 2021-22 dosiahnuť 727,9 tis. ton, čo by znamenalo zníženie o 64,2 tis. ton (o 8,1 %) v porovnaní s predchádzajúcim hospodárskym rokom.

Osevné plochy jačmeňa na Slovensku v hospodárskom roku 2020-21 predstavovali 132,9 tis. ha, čo znamená v porovnaní s predchádzajúcim hospodárskym rokom zvýšenie o 6,0 tis. ha (o 4,7 %). Priemerná hektárová úroda jačmeňa sa v pestovateľskom období 2020-21 odhaduje 5,01 ton. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím by bola vyššia o 0,27 ton/ha (o 5,7 %).

Osevné plochy kukurice v hospodárskom roku 2021-22 predstavovali 203,4 tis. ha. V porovnaní s predchádzajúcim hospodárskym rokom sa osevná plocha kukurice v SR zvýšila o 6,8 tis. ha (o 3,5 %). Produkcia kukurice dosiahla 1 597,7 tis. ton, t. j. o 45,0 tis. ton (o 2,7 %) menšia v porovnaní s hospodárskym rokom 2020-21.

V hospodárskom roku 2020-21 sa kukurica na zrno na Slovensku zasiala na výmere 196,6 tis. ha, čo je plocha o 1,8 tis. ha (o 0,9 %) menšia ako v predchádzajúcom pestovateľskom roku.

Osevná plocha ostatných obilnín (proso, pohánka, tritikale, cirok na zrno a iné inde neuvedené obilniny) na Slovensku v hospodárskom roku 2020-21 dosiahla 14,5 tis. ha, t. j. o 1,6 tis. ha (o 12,4 %) viac ako v predchádzajúcom pestovateľskom roku.

V Slovenskej republike sa v roku 2019 priemerne spotrebovalo 97,9 kg obilnín v hodnote zrna na obyvateľa. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa spotreba obilnín na jedného obyvateľa znížila o 0,2 kg (o 0,2 %). Spotreba pšenice na osobu dosiahla v roku 2019 v priemere 86,3 kg a oproti roku 2018 sa zvýšila o 0,8 kg (o 0,9 %). Raže sa v priemere na obyvateľa Slovenska spotrebovalo 3,4 kg, čo predstavuje oproti predchádzajúcemu roku o 0,6 kg (o 15,0 %) menej. V roku 2019 dosiahla na Slovensku priemerná spotreba obilnín v hodnote múky 76,5 kg/osobu, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 0,1 kg (o 0,1 %) menej. Priemerná spotreba pšeničnej múky na jedného obyvateľa v roku 2019 predstavovala 66,5 kg a v medziročnom porovnaní sa zvýšila o 0,7 kg (o 1,1 %). Spotreba ražnej múky na obyvateľa SR v roku 2019

predstavovala v priemere 2,6 kg a v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa znížila o 0,5 kg (o 16,1 %).

Tabuľka č. 27
Bilancia obilnín

Ukazovateľ	M.J.	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	tis. ha	726,9	746,1	773,5	761,3	720,7	728,8
Zberová plocha	tis. ha	717,5	743,2	769,1	747,5	717,7	711,5
Hektárová úroda	t/ha	4,86	5,43	5,34	6,13	6,00	4,75
Produkcia	tis. t	3484,1	4037,7	4104,1	4 580,9	4 308,0	3 382,8
Dovoz	tis. t	314,5	252,4	227,5	209,1	230,3	868,6
Celková ponuka	tis. t	5373,6	6059,4	6362,8	6 913,1	5 774,6	5 758,1
Domáca spotreba	tis. t	2531,1	2515,7	2685,1	2 611,3	2 606,9	2 606,4
Vývoz	tis. t	1172,2	1592,9	1601,9	2 124,1	1 770,9	2 322,2

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube,
vlastné spracovanie

Tabuľka č. 28
Bilancia pšenice

Ukazovateľ	M.J.	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	tis. ha	374,8	404	408,2	390,9	357,1	410,2
Zberová plocha	tis. ha	373,7	403,4	406,8	387,1	411,7	405,6
Hektárová úroda	t/ha	4,74	4,78	4,77	5,51	5,0	6,0
Produkcia	tis. t	1770,7	1927,9	1939,1	2 133,3	2 048,2	2 452,1
Dovoz	tis. t	30,1	19,9	17,8	18,8	88,9	19,0
Celková ponuka	tis. t	1823,7	1991,9	2095,7	2 257,3	2 478,2	2 703,7
Domáca spotreba	tis. t	973,9	953,5	971,7	948,5	947,0	959,9
Vývoz	tis. t	828,5	977,6	1030	1 242,5	1 062,8	1 382,0
Priem. Cena (potr.)	€/t	144,51	155,75	158,21	192,69	307,76	NA

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube,
vlastné spracovanie

Tabuľka č. 29
Bilancia jačmeňa

Ukazovateľ	M.J.	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	tis. ha	121	124,6	126,9	132,9	117,6	108,8
Zberová plocha	tis. ha	120,3	124,2	126,4	130,9	117,2	109,1
Hektárová úroda	t/ha	4,53	3,92	4,74	5,19	5,06	5,10
Produkcia	tis. t	545,3	486,9	599,6	679,4	592,7	556,5
Dovoz	tis. t	78,7	116,4	99,9	61,8	66,3	93,6
Celková ponuka	tis. t	634,5	612,9	737,3	792,1	873,1	838,2
Domáca spotreba	tis. t	514,2	489,7	611,6	586,1	575,9	611,7
Vývoz	tis. t	110,7	87,5	97,7	159,2	121,9	90,6
Priem. Cena (slad.)	€/t	165,24	174,54	179,06	185,79	324,17	NA

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube,
vlastné spracovanie

Tabuľka č. 30

Bilancia kukurice

Ukazovateľ	M.J.	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	tis. ha	193,4	178,6	198,4	196,6	203,4	176,0
Zberová plocha	tis. ha	187,8	179	197,2	191,5	203,2	158,7
Hektárová úroda	t/ha	5,68	8,47	7,33	8,58	7,9	4,3
Produkcia	tis. t	1066,2	1515,8	1444,8	1 642,7	1 597,7	683,7
Dovoz	tis. t	193,1	89,9	106	105,7	144,5	657,7
Celková ponuka	tis. t	2710,3	3216,3	3272,9	3 563,1	2 282,5	2 076,9
Domáca spotreba	tis. t	963,9	987,2	1020,4	997,6	1 009,8	969,1
Vývoz	tis. t	211,4	506,5	449,7	686,5	558,9	831,3
Priem. cena	€/t	134,96	143,88	137,14	192,37	281,9	NA

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Aj napriek pretrvávajúcemu konfliktu na Ukrajine je situácia na trhu s obilninami v SR stabilná. Pre hospodársky rok 2022/23 zabezpečili pestovatelia obilnín na Slovensku dostatočný výsev ozimnej pšenice a jačmeňa, ako aj výsev jarných druhov obilnín, okrem sladovníckeho jačmeňa. Predpokladáme produkciu tohto roka na priemernej úrovni, pokiaľ vývoj počasia nepriaznivo neovplyvní vývoj a zber zrnín. To znamená, že Slovenská republika by mala dosiahnuť v rámci produkcie obilnín sebestačnosť prinajmenšom na 150 %. Pšenica z produkcie roka 2022 bude pre mlynské spracovanie dostupná od septembra 2022.

Produkcia pšenice, jačmeňa, raže, tritikale a ostatných hustosiatych obilnín na Slovensku mierne podpriemerná v roku 2022. Aj napriek zníženým priemerným hektárovým úrodám a suchému priebehu počasia v sezóne 2022 je sebestačnosť Slovenska v týchto komoditách na ďalší rok zabezpečená. U zrna kukurice očakávajú pestovatelia pokles produkcie o takmer polovicu, oproti minulému roku.

Podľa odhadov bolo v septembri 2022 predaných asi 60 % domácej produkcie obilnín a 40 % zostalo v skladoch u poľnohospodárov. Slovenský trh s obilnými komoditami začal stagnovať. Spracovatelia a obchodníci vykúpili iba množstvá vopred zmluvne dohodnuté. Od mája 2022, kedy Európska Komisia uvoľnila priestor Európskej únie pre bezcolný dovoz viacerých agrokomodít z Ukrajiny, dovezené množstvá zrnín ovplyvnili ich trhovú cenu smerom nadol. V nevýhodnej situácii sú najmä menší pestovatelia bez skladovacích kapacít. Problémom je nedostatočná kontrola a dosledovanie prepravy cez pozemné koridory na miesta určenia, ktoré sú v Afrike a iných tretích krajinách, mimo EÚ. Obilie sa uskladňuje na slovenskom území, resp. v krajinách hraničiacich s Ukrajinou. Taktiež obsadzuje tradičné miesta odbytu slovenskej produkcie.

Žatva sa v roku 2023 začala v 26. týždni zberom ozimného jačmeňa. Na kvalite produkcie sa však u hustosiatych obilnín negatívne prejavil vlhký priebeh počasia v druhej polovici žatvy roku 2023. Predovšetkým v severnejších regiónoch Slovenska dažde v 25.-26. týždni spôsobili poľahnutie porastov, napadnutie klasov hubovitými chorobami, či klíčenie zrn v klase a oddialili zber. V mnohých prípadoch sa potravinárska pšenica a jačmeň museli preradiť do

kvality kŕmnej.

Aj napriek nepriaznivej situácie ohľadom vysokého objemu dovozov z Ukrajiny, ktoré preukázateľne narušili a narúšajú trh s obilninami na Slovensku slovenskí pestovatelia pre 54 hospodárskych rok 2023/24 dokázali zabezpečiť dostatok obilnín pre domáci trh a vývoz. Celková osevná plocha obilnín v roku 2023 dosiahla 697,0 tis. ha. Pri odhadovanej hektárovej úrode 6,1 t/ha by mala produkcia obilnín dosiahnuť 4 234,1 tis.t t. j. o 851,3 tis. t viac ako v hospodárskom roku 2022/23 (25,2 %). Odhadujeme, že v hospodárskom roku 2023/24 celkový dovoz obilnín poklesne medziročne viac ako 43 %. Výrazné zníženie dovozu obilnín je podmienené trvaním zákazu dovozu pšenice a kukurice z Ukrajiny na územie SR.

3.1.2 Olejniny

Olejniny patria (spolu s obilninami) k strategickým plodinám v rastlinnej výrobe SR kvôli nezastupiteľnosti vo výžive ľudí vo forme stolových olejov, stužených tukov a margarínov, významu výliskov a extrahovaných šrotov v kŕmnych dávkach pre zvieratá, ale aj pre narastajúci podiel olejov pri výrobe bionafty. Okrem tohto tradičného využitia olejnín sa uplatňujú pri výrobe kozmetických výrobkov, glycerínu, sviečok, linolea, umelých hmôt, lakov, farieb, fermeží, čistiacich prostriedkov, aj ako prímies do minerálnych mazív a sú využívané aj vo farmácii, v textilnom a strojárskom priemysle. V štruktúre osevu poľnohospodárskych plodín na Slovensku zaberajú olejniny 22,4 % podiel. Medzi nimi má najväčšie zastúpenie repka olejná (v roku 2022/2023: 48 %), nasleduje slnečnica (24,8 %) a sója (23 %).

Osevná plocha olejnín v roku 2022/2023 vzrástla o 3,3 tis. ha (+1,1 %), pričom plocha repky olejnej vzrástla o 5,7 tis. ha a plocha sóje o takmer 4 tis. ha. Naopak pokles pestovateľských plôch sme zaznamenali pri maku siatom (- 2,1 tis. ha), horčici (-1,9 tis. ha) a ostatných olejninách (- 1,8 tis. ha).

Vojna na Ukrajine ovplyvňuje stabilitu na európskom i svetovom agropotravinárskom trhu, čo významne ovplyvňuje nielen vývoj cien agrokomodít (vrátane olejnín), ale aj cien vstupov do poľnohospodárskej výroby. Kvôli ukrajinsko-ruskému vojenskému konfliktu bol schválený solidárny koridor, ktorý mal umožniť vývoz olejnín z Ukrajiny (okrem iných aj) cez našu krajinu do ďalších krajín. Avšak vývoz sa napriek predpokladom nezvýšil úmerne dovozu, z čoho vyplýva, že sa na slovenskom trhu pravdepodobne zhromažďujú značné objemy olejnín (najmä repky, slnečnice a sóje), ktoré zásadným spôsobom ovplyvňujú trh s olejinami – menia sa exportné destinácie, ťažšie predvídateľný cenový vývoj, atď.

Podľa údajov ŠÚ SR zo 2 065 pestovateľov olejnín malo najvyšší počet pestovateľov (309) rozlohu osevej plochy olejnín od 20 do 25 % z celkovej svojej osiatej plochy. Najvyššiu hektárovú úrodu (2,78 t/ha) dosiahli pestovatelia, ktorí mali olejniny vysadené na 15 až 20 % obhospodarovanej plochy. Ponuka olejnín v hospodárskom roku 2019/20 bola nižšia v porovnaní s predchádzajúcim hospodárskym rokom o 158 713 t. Táto skutočnosť vznikla prevažne z dôvodu zníženia produkcie hlavných olejnín, repky a slnečnice a tiež výrazným znížením dovozu olejnín. Z celkovej ponuky tvorila domáca produkcia olejnín 94,1 %. Z dôvodu pretrvávajúcej absencie domácich spracovateľov olejnatých semien sa viac ako

polovica z objemu ponuky (57,8 %) vyviezla a doma sa spracovalo ostatných 42,2 %. Väčšina objemu doma spracovaných olejní sa použila na výrobu MERO (74,7 %).

Repka

Repka je treťou najpestovanejšou olejninou na svete. Jej priemerná ročná produkcia predstavuje cca 70 mil. t. Repkový olej má význam z hľadiska zdravej výživy pre vysoký podiel kyseliny linolenovej patriacej do skupiny omega-3 mastných kyselín.

Slničnica

Slničnica je považovaná za štvrtú najvýznamnejšiu olejninu sveta. Vyprodukuje sa jej ročne nad 50 mil. t. Olej vyrábaný zo slnečnice je vysoko kvalitný, obsahuje nenasýtené mastné kyseliny – kyselinu linolovú a kyselinu olejovú. Obe prispievajú k udržiavaniu normálnej hladiny cholesterolu v krvi.

Počasie sa významne podpísalo pod zníženie produkciu slnečnice, ktorej objem klesol v porovnaní s rokom 2021/2022 o 12,5 % na 170,7 tis. t. Napriek takmer trojnásobnému objemu dovozu (v porovnaní s rokom 2021/2022) celková ponuka dosiahla úroveň 200,3 tis. t (-2,5 %). Nakoľko spracovanie slnečnice na domácom agropotravinárskom trhu na jedlé oleje je zatiaľ minimálne, mimo územia Slovenska sa vyviezlo viac ako 92,8 % semena slnečnice.

V hospodárskom roku 2019/20 produkcia slnečnice dosiahla významný pokles, a to o 62 376 t. Táto produkcia bola najnižšia od roku 2002, kedy produkcia slnečnice dosiahla objem 116 876 t. Zberová plocha slnečnice bola najnižšia od roku 1997, kedy mala výmeru 46 994 ha. Vzhľadom k nízkej produkcii bola celková ponuka slnečnice v hospodárskom roku 2019/20 nízka, v porovnaní s hospodárskym rokom 2018/19 bola nižšia o 70 203 t. Takmer celý objem použitia slnečnice šiel na vývoz, doma sa spotrebovalo len 2,0 % ponuky.

Sója

Sója je po kukurici, pšenici a ryži štvrtou najviac pestovanou plodinou na svete. V priemere posledných štyroch rokov bola jej produkcia 357 mil. t. Je cenným a lacným zdrojom kvalitných bielkovín (38 – 40 %) s priaznivým pomerom esenciálnych aminokyselín, a tým mnohorakým využitím pre ľudskú výživu a výživu hospodárskych zvierat. Pre celkové obsahové zloženie je i požadovanou surovinou pre priemysel. Dopyt po geneticky nemodifikovanej sóji na okolitých agropotravinárskych trhoch sa prejavil na Slovensku zvyšovaním jej pestovateľských plôch. Napriek tomu sa v roku 2022/2023 produkcia sójových bôbov významne znížila kvôli hektárovej úrodnosti, ktorá klesla o 42,5 %. Pri pestovaní sóje sa poľnohospodári stretávajú s množstvom hubových, bakteriálnych a vírusových chorôb či škodcov a tento rok najmä plesne spôsobili veľmi nízku hektárovú úrodnosť (1,45 t/ha). Domáca produkcia sóje dosiahla len 60 % predchádzajúceho roka (96,5 tis. t).

Vzhľadom na potreby rýchlo rastúcej svetovej populácie sa jej požadovaná produkcia vo výhlade do roku 2050 odhaduje až na 500 mil. t, čo znamená veľkú výzvu pre pestovateľov. Sója je produkciou oleja druhou najvýznamnejšou svetovou olejninou, v miernom odstupe za

palmou olejnou. Na Slovensku sa v roku 2019 zvýšila osevná plocha sóje len nepatrne, o 2 117 ha.

Mak

Trend zvyšovania výmery ovejnej plochy začal v roku 2014. Od tohto roku vzrástla výmera ovejnej plochy maku v roku 2020 viac ako trojnásobne. Mak sa využíva v potravinárstve, ale je aj dôležitou surovinou vo farmaceutickom priemysle.

Zberové plochy maku sa v hosp. roku 2022/2023 medziročne znížili o 31 %, ale vďaka výbornej hektárovej úrodnosti produkcia klesla iba o 1,7 % na 2,9 tis. t. Tak ako pred rokom SR dosiahla v tejto komodite úroveň produkčnej sebestačnosti.

Horčica

Semenka horčice sú užitočné pre zdravie pre obsah omega 3 a 6 mastné kyseliny, bielkovín, enzýmov, esenciálnych olejov antioxidantov vlákniny. Okrem toho sú zdrojom minerálnych látok a stopových prvkov. Z horčice sa využívajú hlavne jej semená, ktoré obsahujú asi tretinu tuku. Okrem semena produkuje horčica aj množstvo nadzemnej hmoty, ktorá poskytne dostatok biomasy pre zelené hnojenie. Navyše má vynikajúce sanitárne účinky na pôdu. Význam horčice v oševnom postupe rastie, o čom svedčí jej zvyšujúca sa osevná plocha.

Tabuľka č. 31

Bilancia olejníu spolu

Ukazovateľ	M.J.	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	ha	259801	269 463	292 499	295 793
Zberová plocha	ha	257067	265 507	289 801	293 127
Hektárová úroda	t/ha	2,61	2,70	2,71	2,45
Produkcia	t	671293	716 073	786 264	716 882
Dovoz	t	42474	51 379	84 926	165 971
Celková ponuka	t	713767	767 451	871 191	882 853
Domáca spotreba	t	300017	318 685	376 337	303 640
Vývoz	t	413750	448 766	494 854	579 214

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube,
vlastné spracovanie

Tabuľka č. 32

Bilancia repky

Ukazovateľ	M.J.	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	ha	147204	146 949	136 356	142 067
Zberová plocha	ha	147021	146 557	135 999	141 420
Hektárová úroda	t/ha	2,84	3,01	3,09	3,12
Produkcia	t	417637	440 871	420 078	441 747
Dovoz	t	11697	9 964	39 620	75 957
Celková ponuka	t	429334	450 835	517 705	548 789
Domáca spotreba	t	239100	234 814	258 087	246 563
Vývoz	t	190235	216 021	201 611	271 141
Priem. cena	€/t	355,11	232 775	234 164	244 937

výroba MERO	t	224100	232 775	234 164	244 937
-------------	---	--------	---------	---------	---------

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube,
vlastné spracovanie

Tabuľka č. 33

Bilancia slnečnice

Ukazovateľ	M.J.	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	ha	49260	53 912	73 584	73 220
Zberová plocha	ha	48549	53 545	73 356	73 128
Hektárová úroda	t/ha	2,64	2,53	2,66	2,33
Produkcia	t	128266	135 720	195 178	170 704
Dovoz	t	11987	12 078	10 294	29 576
Celková ponuka	t	140253	147 798	205 471	200 280
Domáca spotreba	t	2826	7 452	19 328	14 441
Vývoz	t	137427	140 346	186 144	185 839
Priem. cena	€/t	306,76	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube,
vlastné spracovanie

Tabuľka č. 34

Bilancia sóje

Ukazovateľ	M.J.	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	ha	47933	51 890	63 988	67 948
Zberová plocha	ha	47604	51 068	64 143	66 651
Hektárová úroda	t/ha	2,46	2,53	2,52	1,45
Produkcia	t	116939	129 200	161 410	96 520
Dovoz	t	13414	21 206	29 021	54 577
Celková ponuka	t	130353	150 407	190 431	151 097
Domáca spotreba	t	49855	63 449	88 893	34 189
Vývoz	t	80498	86 957	101 538	116 908
Priem. cena	€/t	306,76	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube,
vlastné spracovanie

Tabuľka č. 35

Bilancia maku

Ukazovateľ	M.J.	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	ha	5547	6 269	5 637	3 533
Zberová plocha	ha	5169	5 503	4 964	3 423
Hektárová úroda	t/ha	0,68	0,85	0,59	0,84
Produkcia	t	3497	4 656	2 941	2 890
Dovoz	t	3613	5 049	3 222	3 233
Celková ponuka	t	7100	9 705	6 163	6 123
Domáca spotreba	t	3731	6 140	2 073	2 349
Vývoz	t	3379	3 566	4 090	3 774
Priem. cena	€/t	2198,35	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube,
vlastné spracovanie

Tabuľka č. 36

Bilancia horčice

Ukazovateľ	M.J.	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	ha	5065	5 733	7 022	5 103
Zberová plocha	ha	4201	4 349	5 983	4 839
Hektárová úroda	t/ha	0,66	0,66	0,67	0,72
Produkcia	t	2778	2 853	3 998	3 468
Dovoz	t	786	1 348	884	714
Celková ponuka	t	3564	4 201	4 882	4 183
Domáca spotreba	t	3496	3 473	4 638	3 716
Vývoz	t	68	728	244	466
Priem. cena	€/t	579,49	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

3.1.3 Strukoviny

Strukoviny sú často nedocenené druhy poľnohospodárskych plodín, hoci majú veľa pozitívnych vlastností z hľadiska agropotravinárstva. Sú významným zdrojom bielkovín potrebných pre výživu ľudí a takisto aj pre výživu hospodárskych zvierat. Pôsobia melioračne na podorničnú vrstvu pôdy a sú veľmi vhodnou plodinou na zelené hnojenie. Pozitívna je aj ich schopnosť biologickej fixácie dusíka.

Sektor bielkovinových plodín, ktorý bude v programovom období v rámci SP SPP 2023–2027 podporený prostredníctvom viazanej podpory príjmu, vykazuje zápornú rentabilitu, resp. nízku rentabilitu v porovnaní s inými alternatívami alebo náhradami (cukrová repa a ovocie). Na druhej strane vykazuje pozitívne ekonomické, environmentálne a sociálne benefity a viazaná podpora príjmu prispeje k jeho udržaniu v poľnohospodárskej výrobe tým, že zvýši len čiastočne rentabilitu sektora bez nadmernej kompenzácie.

V roku 2022 sa strukoviny na zrnú zasiali na výmere 15,47 tis. ha, čo predstavuje 1,17 % podiel na ornej pôde. V porovnaní s rokom 2021 sa ich výmera zvýšila o 12,6 % (+1,74 tis. ha). Tradične najväčšia plocha bola strukovinami osiata v Nitrianskom kraji (28,3 % podiel na osiatej ploche strukovinami celkom), za ním nasleduje Trnavský kraj s 27,9 % podielom a nad hranicu 10 % sa dostal aj Banskobystrický kraj (10,2 %). Najvýraznejšie sa rozšírili pestovateľské plochy strukovín v Trnavskom kraji (medziročne až o + 490 ha), v Bratislavskom a Trenčianskom kraji rovnako o + 437 ha. V roku 2021 sa strukoviny na zrnú zasiali na výmere 13,73 tis. ha, čo predstavuje 1,03 % podiel na ornej pôde.

Celková ponuka strukovín na zrnú (t. j. produkcia + počiatočné zásoby + dovoz) na domacom agropotravinárskom trhu sa v hospodárskom roku 2022/23 v porovnaní s predchádzajúcim hospodárskym rokom zvýšila o 24,1 % na úroveň 68,1 tis. t. . Výšku celkovej ponuky ovplyvnila vyššia domáca produkcia (+ 37 %), vysoké počiatočné

zásoby z minulého roka a neustále rastúci objem dovozu.

V porovnaní s rokom 2020 sa ich výmera zvýšila o 15,2 % (+1,81 tis. ha). Tradične najväčšia plocha bola strukovinami osiata v Nitrianskom kraji (30,7 % podiel na osiatej ploche strukovinami celkom), za ním nasleduje Trnavský kraj s 27,8 % podielom a nad hranicu 10 % sa dostal aj Banskobystrický kraj (12,2 %). Najvýraznejšie sa rozšírili pestovateľské plochy strukovín v Trnavskom kraji (medziročne až o 970 ha), v Nitrianskom kraji sa výmera strukovín medziročne znížila o 177 ha a v Banskobystrickom kraji sa zvýšila o 262 ha. Najrozšírenejším druhom strukovín je hrach, ktorého podiel na osevných plochách strukovín na zrnó v posledných rokoch neustále rastie a v roku 2021 dosiahol 80,7 % podiel. Podiel hrachu kŕmneho na hrachu celkom predstavoval 52 %. Výmery jednotlivých druhov strukovín sa v roku 2021 zvýšili okrem šošovice (-116,8 ha), lupiny siatej (-22 ha) a strukovinových zmesí (-13,6 ha). Najvýraznejší nárast osiatej plochy bol v porovnaní s rokom 2020 zaznamenaný pri hrachu jedlom (+1327,1 ha).

Podľa ŠÚ SR spotreba jedlých strukovín na 1 obyvateľa v roku 2022 na Slovensku dosiahla úroveň 1,7 kg pričom sa vyrovnala s rokom 2016 - maximom od roku 2010. Oproti prechádzajúcemu roku ide o nárast o 0,1 kg/osobu/rok pri šošovici. V spotrebe jedlých strukovín (hrachu, fazule, šošovice) je Slovensko hlboko pod európskym priemerom (3,5 kg/osobu/rok) i odporúčaným pásmom spotreby (od 2,1 do 3,2 kg/osobu/rok). Vychádzajúc z optimálneho zloženia zdravého jedálnička by strukoviny mali tvoriť minimálne 10 % našej dennej potravy, preto je nanajvýš žiadateľné zvýšiť spotrebu jedlých strukovín aspoň na 2 kg/osobu/rok.

Najrozšírenejším druhom strukovín je hrach, ktorého podiel na osevných plochách strukovín na zrnó v posledných rokoch neustále rastie a v roku 2021 dosiahol 80,7 % podiel. Podiel hrachu kŕmneho na hrachu celkom predstavoval 52 %. Výmery jednotlivých druhov strukovín sa v roku 2021 zvýšili okrem šošovice (-116,8 ha), lupiny siatej (-22 ha) a strukovinových zmesí (-13,6 ha). Najvýraznejší nárast osiatej plochy bol v porovnaní s rokom 2020 zaznamenaný pri hrachu jedlom (+1327,1 ha).

Priemerné ceny platené pestovateľom strukovín na zrnó na Slovensku v roku 2021 vzrástli medziročne o 12,1 %, pričom ceny za strukoviny jedlé (šošovica a hrach) o 11,3 % a kŕmne (hrach) o 13,1 %. Ťahačom vývoja cien je hrach, ktorého produkcia je na Slovensku najvýznamnejšia.

V Strategickom pláne SPP 2023-2027 je zachovaná podpora bielkovinových plodín a sortiment jednotlivých druhov plodín plánuje Slovenská republika rozšíriť. Na podporu pestovania bielkovinových plodín sa použije viazaná podpora príjmu. Slovensko vyčlení 2 % obálky priamych platieb na pestovanie bielkovinových plodín a podporí sa výmera až 110 tis. ha. V rámci šetrného hospodárenia na ornej pôde je cieľom striedanie plodín, ktoré zabezpečí obnovu úrodnosti pôdy a pôsobí ako preventívne opatrenie v komplexe opatrení na ochranu rastlín. Pre tieto úlohy musí rotácia plodín nutne zahŕňať strukoviny ako hlavné, stredné alebo zmiešané plodiny.

Hrach

V hospodárskom roku 2019-20 klesla zberová plocha hrachu siateho v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 16,6 % na 6 700 ha (o 1 338,0 ha). Dôsledkom zvýšenia úrody z 1 ha o 21,3 % na 2,51 ton oproti predchádzajúcemu roku sa zvýšila produkcia o 1,1 % (o 176,0 t) na 16 793 ton. Celkovú ponuku hrachu, ktorá klesla o 0,04 % na domácom agropotravinárskom trhu ovplyvnila výška počiatkových zásob, ktorá bola nižšia o 2,8 % ako v predchádzajúcom roku a dovoz, ktorý sa zvýšil o 17,9 %. Podľa disponibilných údajov sa k 30. 6. 2020 spotrebovalo na Slovensku o 6,0 % viac hrachu ako v predchádzajúcom roku, t. j. 15 054 ton. Na zvýšení spotreby sa podieľala najmä potravinárska spotreba.

Fazuľa

V hospodárskom roku 2019-20 sa fazuľa zasiala na výmere vyššej ako v predchádzajúcom roku o 59,8 % na 151,7 ha. Fazuľa sa pozberala z výmery 99,4 ha, čo znamenalo zvýšenie o 8,7 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Úroda fazule z 1 ha medziročne klesla o 46,4 % na 0,74 ton, čo následne ovplyvnilo celkovú produkciu, ktorá klesla o 41,5 % na 74,0 ton. Z disponibilných údajov vyplýva, že najväčšie zberové plochy sa evidovali tak ako v minulom roku v Trnavskom a v Košickom kraji, ale najväčšia úroda z 1 ha sa dosiahla v Trenčianskom kraji 2,06 t/ha. Celková ponuka fazule sa na agropotravinárskom trhu pre domácu spotrebu a vývoz v dôsledku zvýšeného dovozu o 10,1 % zvýšila o 4,7 % na 3 271,2 ton.

Krmné strukoviny

Pestovateľská výmera krmných strukovín (bez hrachu krmneho) klesla o 11,1 % na 2 451 ha. Výmera lupiny siatej klesla o 18,3 % na 990,96 ha, výmera viky siatej o 33,5 %, zmesi strukovín o 34,6 %. Zvýšila sa výmera bôbu o 12,7 % a pelušky o 36,7 %. Podrobnejšie vývoj uvádza tab. č. 9. V roku 2019 sa krmné strukoviny (bez hrachu krmneho) pozberali z výmery vyššej ako v roku 2018 o 6,0 %, z 2 346 ha. Produkcia (bez hrachu krmneho) v porovnaní s rokom 2018 sa medziročne mierne zvýšila o 1,1 % na 3 484 ton, pričom úroda z jedného hektára sa zvýšila o 7,2 % na 1,48 t/ha. Celková ponuka krmných strukovín pre domáce použitie a vývoz klesla medziročne o 8,2 % na 3 659 ton.

Tabuľka č. 37

Bilancia strukovín

Ukazovateľ	M.J.	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	ha	11433	9769	11 921	13 732	12 867
Zberová plocha	ha	10814	9308	13 295	15 321	12 523
Hektárová úroda	t/ha	1,9	2,21	2,20	2,53	2,86
Produkcia	t	20502	20551	29 248	38 820	35 814
Dovoz	t	7563	7690	9 042	9 446	10 686
Celková ponuka	t	41560	41943	46 747	54 912	63 703
Domáca spotreba	t	22444	22715	24 339	24 982	30 608
Vývoz	t	5413	6686	8 268	11 907	12 100

Zdroj: ŠÚ SR,
DATAcube, vlastné
spracovanie

Tabuľka č. 38

Bilancia hrachu

Ukazovateľ	M.J.	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	ha	8061	6946	9 658	11 087	12 530
Zberová plocha	ha	8038	6700	8 798	10 714	12 250
Hektárová úroda	t/ha	2,07	2,51	2,61	2,41	2,89
Produkcia	t	16617	16793	22 946	25 854	35 375
Dovoz	t	867	1022	2 000	2 254	3 257
Celková ponuka	t	29824	29813	35 419	42 547	53 716
Domáca spotreba	t	14200	15054	15 178	17 044	24 979
Vývoz	t	3625	3888	5 803	9 184	10 000
Priem. cena	€/t	241,2	240,62	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, DATA
vlastné spracovanie

Tabuľka č. 39

Bilancia fazule

Ukazovateľ	M.J.	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	ha	95	152	66	80	124
Zberová plocha	ha	91	99	61	62	118
Hektárová úroda	t/ha	1,38	0,74	0,51	0,84	0,84
Produkcia	t	127	74	32	52	154
Dovoz	t	2850	3139	3 149	3 298	2 872
Celková ponuka	t	3124	3271	3 431	3 743	3 355
Domáca spotreba	t	2120	1852	2 120	2 193	2 312
Vývoz	t	946	1419	918	992	878
Priem. cena	€/t	-	-	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube,
vlastné pracovanie

Tabuľka č. 40

Bilancia šošovice

Ukazovateľ	M.J.	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Osevná plocha	ha	411	124	264	147	158
Zberová plocha	ha	372	124	218	121	113
Hektárová úroda	t/ha	0,75	1,14	0,95	1,03	1,03
Produkcia	t	278	141	206	125	182
Dovoz	t	3125	2827	3 329	3 202	4 137
Celková ponuka	t	3402	3577	3 630	3 376	4 520
Domáca spotreba	t	1973	2022	2 211	1 645	2 981
Vývoz	t	820	1347	1 369	1 620	1 200
Priem. cena	€/t	735,27	719,52	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

3.1.4 Cukrová repa

Sejba cukrovej repy sa v hospodárskom roku 2022/2023 začala 14. marca 2022 a ukončila 24. apríla 2022. Sejba vďaka priaznivým poveternostným podmienkam prebehla v optimálnom termíne. Podľa ŠÚ SR sa osialo 19,2 tis ha osevnej plochy, čo bolo v porovnaní s rokom 2021 12,7 % menej. Zmluvy s cukrovarmi uzavrelo 215 pestovateľov cukrovej repy s priemernou pestovateľskou výmerou 90,83 ha na jedného farmára. Podľa SCS priaznivé poveternostné podmienky takmer počas celej kampane viedli k postupnému zvyšovaniu obsahu cukru v bulvách cukrovej repy. Cukrovarnícke spoločnosti preto pred zahájením cukrovarníckej kampane stáli pred dilemou, či kampaň zahájiť čo najskôr kvôli možným výpadkom dodávok zemného plynu a energií v dôsledku prebiehajúceho vojenského konfliktu na Ukrajine, alebo posunúť štart kampane na neskorší termín a využiť tak priaznivé počasie jesene, kedy cukrová repa zlepšovala markantne svoje kvalitatívne aj kvantitatívne parametre. Vedenia oboch cukrovarov sa nakoniec rozhodli pre neskorší termín štartu. Cukrovarnícka kampaň 2022/2023 sa na Slovensku začala v spoločnosti Slovenské cukrovary, s.r.o. Sereď dňa 16.9.2022. Cukrovar Považský cukor, a.s. v Trenčianskej Teplej zahájil kampaň 27.9.2022. Cukrovarnícka kampaň 2022/2023 trvala 109 dní a bola ukončená 2.1.2023.

Podľa informácií ŠÚ SR bola v roku 2022 dosiahnutá produkcia cukrovej repy v objeme 1 096,75 tis. t, ktorá bola o 20 % nižšia ako v predchádzajúcom roku, pri priemernej hektárovej produkcii 56,29 t/ha. Pozberala sa z plochy 19,48 tis. ha. V roku 2023 sa podľa údajov ŠÚ SR zvýšili osevne plochy cukrovej repy o 14 %, a to na 21,89 tis. ha a predpokladá zvýšenie produkcie cukrovej repy na 1 326,00 tis.t. (21 %). Podľa údajov ZPCR SK sa v ostatnom hospodárskom roku pozberala repa z 19,53 tis. ha. Dosiahnutá produkcia repy v objeme 1 088,80 tis. t bola v porovnaní s hospodárskym rokom 2021/2022 nižšia o 21 %. Úrodnosť cukrovej repy v hospodárskom roku 2022/2023 dosahovala 55,76 t z 1 hektára. Priemerná cukornatosť, ktorá v hospodárskom roku 2021/2022 dosahovala 17,29 %, v ostatnom hodnotenom hospodárskom roku klesla na 15,97 %. Úroda polarizačného cukru bola v roku 2022/2023 8,91 t/ha a úroda bieleho cukru 7,80 t z ha. Rozdiely v údajoch 7 v porovnaní s údajmi ŠÚ SR sú spôsobené rozdielnou hodnotenou vzorkou podnikov, ako aj tým, že ZPCR SK hodnotí hospodársky rok, pričom ŠÚ SR kalendárny rok. Cena cukrovej repy (vrátane dotácií) podľa údajov ŠÚ SR začala po trojročnom poklese rásť a v roku 2022 dosahovala 25,65 € za tonu, čo predstavovalo medziročný nárast o 4 %. Vzhľadom na to, že ŠÚ SR hodnotí vývoj cien cukrovej repy za kalendárne roky vrátane dotácií na základe údajov vybranej vzorky podnikov a ZPCR SK hodnotí ceny cukrovej repy za hospodárske roky z údajov celej členskej základne pestovateľov, údaje medzi ŠÚ SR a ZPCR SK sú odlišné. Podľa údajov ZPCR SK, ktorý udáva realizačnú cenu repy všetkých kategórií (zmluvná, prebytková) za hospodársky rok, začala cena cukrovej repy rásť už v roku 2020 a v roku 2022 dosiahla 25,80 €/t, čo bol medziročný nárast ceny cukrovej repy o 7,5 %.

Podľa údajov SCS sa v hospodárskom roku 2022/2023 vyrobilo 151 472 ton cukru, čo bolo o 28 % menej ako v predchádzajúcom hospodárskom roku. V oboch slovenských cukrovaroch sa počas kampane 2022/2023 spracovalo spolu 1 088 857 t cukrovej repy. Priemernú hektárovú úrodu cukrovej repy (55,76 t) hodnotia ako mierne podpriemernú. Úroda polarizačného cukru

bola 8,90 t/ha a z nej vyplývajúca úroda bieleho cukru 7,76 t/ha. Priemerná denná spracovateľská kapacita cukrovarov na Slovensku dosiahla v uplynulej kampani úroveň 9 990 t, čo predstavuje mierny pokles v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Celková výťažnosť cukru bola 87,11 %, ktorú hodnotia ako prijateľnú. Nižšia úroda cukru sa prejavuje na sezónnom znížení sebestačnosti SR v produkcii bieleho cukru cca na 90 %.

Pre dôverný charakter údajov o producentných cenách cukru z dôvodu nízkeho počtu výrobcov cukru v SR (2 cukrovary), bol vývoj cien cukru v SR hodnotený na základe dostupných údajov za región 1 v EÚ, v rámci ktorého sú hodnotené aj údaje o producentných cenách cukru v SR. Vývoj cien cukru mal v hodnotenom období takmer rovnaký priebeh ako vývoj cien cukrovej repy. Po výraznom poklese po zrušení kvót začala cena bieleho cukru rásť a v hospodárskom roku 2021/2022 dosiahla 434,25 € za tonu. Podľa predbežných údajov o cenách bieleho cukru v regióne 1 v EÚ dosiahla cena bieleho cukru v hospodárskom roku 2022/2023 až 756,17 €/t, čo predstavuje predpokladaný enormný medziročný nárast o 74,1 %. Ceny bieleho cukru v regióne 1 v EÚ v ostatnom období rastú rýchlejším tempom, ako ceny cukrovej repy v SR.

ŠÚ SR udáva cenu repy (vrátane dotácií) v roku 2018 o 2,5 % vyššiu ako v roku 2017, dosiahla úroveň 25,70 €/t. V roku 2019 klesla o 0,8 % na 25,50 €/t. Údaje ZPCRS udávajú realizačnú cenu repy všetkých kategórií (zmluvná, prebytková). Podľa týchto informácií klesla cena repy v roku 2018 o 6,5 % na 23,00 €/t a pokles pokračoval aj v roku 2019, kedy sa cena repy znížila o 4,4 % na 22,00 €/t. Celková spotreba sladidiel, ktorá zahŕňa aj sladidlá vo výrobkoch a sladených nápojoch, vyjadrená v ekvivalente cukru v roku 2018 na Slovensku predstavovala 169 638 t, čo bolo o 12 163 t menej ako v roku 2017. Spotreba cukru a sladidiel na obyvateľa predstavovala 31,2 kg, teda o 2,2kg menej ako rok predtým. Zvýšenie produkcie cukru po zrušení kvótového režimu, ako aj nakumulované zásoby cukru v EÚ a vo svete, mali za následok zníženie cien cukru. Priemerná cena cukru v EÚ v hospodárskom roku 2018/19 bola 319 €/t., čo bolo o 55 €/t menej ako 2017/18. Svetová cena cukru sa v roku 2018/19 dosiahla hodnotu 297 €/t. Tento fakt ovplyvnil ceny cukru v SR. Priemerná spotrebiteľská cena cukru v roku 2018 dosiahla 0,70 €/kg, čo bolo o 0,16 €/kg menej (-18,6 %) ako v roku 2017. V roku 2019 sa pokles zmiernil, priemerná cena cukru bola na úrovni 0,69 €/kg, čo predstavovalo medziročné zníženie o 0,01 €/kg (-1,4 %). Dovoz cukru v hospodárskom roku 2018/19 predstavoval 64,7 tis. t v celkovej finančnej hodnote 27,9 mil. €. Vývoz cukru dosiahol 90,6 tis.t vo finančnej hodnote 35,8 mil. €. Saldo zahraničného obchodu skončilo s kladným výsledkom, tak ako po iné roky, vo výške 7.9 mil. €. Kladné saldo bolo zachované aj v zahraničnom obchode s inými cukrami, melasou a izoglukózou.

Tabuľka č. 41

Pestovanie cukrovej repy, výroba a spotreba cukru

Ukazovateľ	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
Zberové plochy (tis. ha)	22,57	21,94	22,27	21,65	21,80	19,53
Úroda (t/ha)	55,82	60,96	56,53	61,20	62,62	55,76
Produkcia (tis. t)	1258,57	1337,29	1 258,70	1 325,34	1 381,70	1 088,80
Cukornatosť (%)	16,38	15,43	15,29	14,51	17,29	15,97
Úroda bieleho cukru (t/ha)	8	7,84	7,51	7,66	9,58	7,80

Výroba melasy (t)	46709	40025	56 333	48 214	50 769	41564
Počet pestovateľov	203	206	215	221	237	215
Cena CR (€/t)	23	22	25,24	24,71	25,65	25,8
Výroba cukru (tis.)	179,5	170,5	-	-	210,4	151,5
Dovoz spolu (tis. t)	76,7	64,7	-	-	75,2	75,1
Vývoz spolu (tis. t)	111,6	90,6	-	-	111,8	71,6
celková spotreba cukru (t)	181801	169638	172 696	175 311	160 749	172 78
spotreba na obyvateľa (kg)	33,4	31,2	31,7	32,1	31,8	31,9
priemerná cena za kg cukru (€)	0,7	0,69	0,73	0,74	0,99	1,43

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Spotreba sladidiel, ktorá zahŕňa aj sladidlá vo výrobkoch a sladených nápojoch, zaznamenala po medziročnom poklese o 8 % v roku 2021, v roku 2022 medziročný nárast o 7,5 %. Jej celková hodnota vyjadrená v ekvivalente cukru v roku 2022 predstavovala 172,8 tis. t, čo bolo o 12,0 tis. t viac ako v roku 2021. Spotreba cukru a sladidiel na obyvateľa predstavovala 31,8 kg, čo bolo o 2,2 kg viac ako v predchádzajúcom roku.

Údaje ŠÚ SR o spotrebe cukru zahŕňajú aj spotrebu cukru a sladidiel v spracovaných výrobkoch a sladených nápojoch. V roku 2018 sa na Slovensku spotrebovalo celkom 169 638 t cukru a sladidiel vyjadrených v ekvivalente cukru, čo bolo o 12 163 t menej ako v roku 2017. Spotreba cukru a sladidiel na obyvateľa predstavovala 31,2 kg, teda o 2,2 kg menej ako rok predtým. Z jednotlivých výrobkov obsahujúcich sladidlá v roku 2018 bol zaznamenaný medziročný nárast spotreby zmrzlín (+19,0 %) a medu (+10,0 %).

Oslabenie ceny cukru v EÚ a vo svete v hospodárskom roku po zrušení kvót v roku 2017 sa do spotrebiteľskej ceny cukru na Slovensku premietlo až v roku 2018. Priemerná spotrebiteľská cena v roku 2018 zaznamenala v porovnaní s rokom 2017 pokles o 18,6 % a dosiahla hodnotu 0,70 €/kg. Mierny pokles ceny cukru pokračoval aj v roku 2019, keď prepád predstavoval 1,4 %. V prvých dvoch mesiacoch roka 2020 sa cena cukru začala zvyšovať. Svetová cena cukru a cena cukru v EÚ začala od hospodárskeho roku 2019/2020 rásť.

Priemerná cena bieleho cukru v EÚ v tomto hospodárskom roku posilnila na 365 €/t, čo bolo o 14,5 % viac ako v predchádzajúcom hospodárskom roku. Rast cien cukru pokračoval aj v nasledujúcich hospodárskych rokoch. V hospodárskom roku 2021/2022 sa priemerná svetová cena cukru zvýšila na 483 €/t a cena cukru v EÚ dosahovala 449 €/t. V hospodárskom roku 2022/2023 bol zaznamenaný enormný rast cien cukru vo svete aj v EÚ. Priemerná cena cukru v EÚ sa v porovnaní s predchádzajúcim hospodárskym rokom zvýšila o 70 % a dosahovala v priemere až 762 €/t. Priemerná svetová cena cukru podľa dostupných údajov dosahovala v priemere mesiacov 10/2022 – 2/2023 518 €/t.

V hospodárskom roku 2022/23 dovoz cukru v porovnaní s predchádzajúcim hospodárskym rokom mierne klesol (-0,2 %), vývoz klesol o 36,0 %. Dovoz cukru v hospodárskom roku 2022/23 predstavoval 75,1 tis. t v celkovej finančnej hodnote 62,4 mil. €. Vývoz cukru dosiahol

71,5 tis.t vo finančnej hodnote 60,5 mil. €. Saldo zahraničného obchodu s cukrom, malo v hospodárskom roku 2022/2023 záporný výsledok vo výške -1,9 mil. €. V zahraničnom obchode s inými cukrami, melasou a izoglukózou bolo zachované kladné saldo. V hospodárskom roku 2022/2023 sa začal na Slovensko dovážať ukrajinský cukor, a to najmä v 11 a 12 mesiaci v roku 2022 a následne po poklese dovozu ukrajinského cukru v 3 a 4 mesiaci v roku 2023

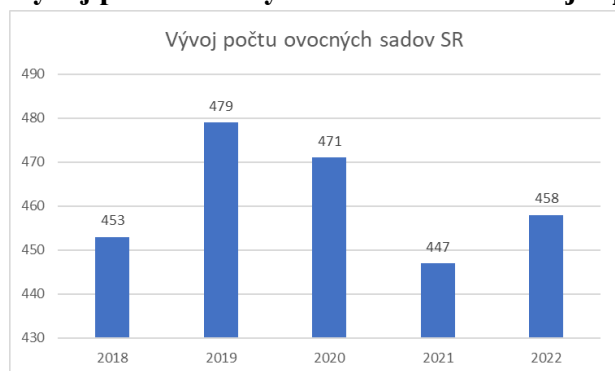
3.1.5 Špeciálna rastlinná výroba – ovocné sady, chmeľnice, zeleninárske a zemiakarské plochy

Ovocné sady

Podľa údajov ÚKSÚP k 31.12.2022 dosiahla celková výmera registrovaných ovocných sadov 6 016 ha (vrátane manipulačných plôch), čo predstavuje medziročný nárast o 117 ha (+ 2 %). Po dlhodobom trende znižovania produkčnej výmery ovocných sadov došlo v roku 2022 k zvratu a miernemu medziročnému rozšíreniu výmery o 3 % na 5 588 ha. Z uvedenej produkčnej výmery r50 % tvorili ovocné sady s vekom do 10 rokov, 33 % od 10 do 25 rokov a 17 % od 25 a viac rokov. Intenzívne ovocné sady (s vysadenými 14 mil. ovocných stromov), s priemernou až vysokou úrovňou agrotechniky, tvoria 83 % produkčnej výmery registrovaných ovocných sadov. Produkčná výmera sa zvýšila najmä v prípade orecha kráľovského (+ 209 ha), na druhej strane naďalej pokračoval pokles produkčnej výmery jabloní (- 103 ha). Napriek kontinuálnemu poklesu produkčnej výmery patria jablone k najpestovanejšiemu ovocnému druhu na Slovensku, tvoria 33 % podiel z produkčnej výmery registrovaných ovocných sadov. V roku 2022 bolo v registri ovocných sadov zapísaných 458 ovocinárskych subjektov. Podstatná časť z uvedeného počtu bola koncentrovaná v krajoch západného Slovenska (66 %), najmä v Nitrianskom kraji (34 %). Z celkového počtu subjektov zapísaných v registri ovocných sadov 94 % subjektov obhospodaruje ovocné sady s výmerou do 50 ha. Len 6 % subjektov hospodári v ovocných sadoch s výmerou 50 a viac hektárov; z celkovej výmery registrovaných sadov tvoria 48 %.

Tabuľka č. 42

Vývoj počtu ovocných sadov v Slovenskej republike

Zdroj: Situačné a výhľadové správy ovocie a zelenina, vlastné spracovanie

V roku 2022 došlo k nepatrnému medziročnému poklesu zberovej plochy ovocných sádov o 0,5 % na výmeru 4 633 ha, čo ovplyvnil najmä pokles zberovej plochy jabloní o 104 ha, ríbezlí o 28 ha a broskýň o 10 ha. Naopak, najviac sa rozšírili zberové plochy čerešní o 36 ha, orecha vlašského o 28 ha a jahôd o 23 ha.

Tabuľka č. 43

Vývoj zberovej plochy ovocných sádov v Slovenskej republike

Zberová plocha	2018	2019	2020	2021	2022
Vývoj zberovej plochy (ha)	4556	4777	4997	4656	4633

Zdroj: Situačné a výhľadové správy ovocie a zelenina, vlastné spracovanie

Aj napriek poklesu zberovej plochy sa v roku 2022 pozberalo 38 025 t ovocia, t. j. o 6,5 % viac ako rok predtým, z celkovej zozbieranej produkcie najviac jablák (81,7 %), jahôd (3,8 %), sliviek (3,3 %), broskýň (3,3 %) a hrušiek (2,8 %). Priemerná hektárová úroda sa medziročne výrazne zvýšila v prípade orecha vlašského (+ 292,8 %), malín (+ 123,0 %), marhúľ (+ 50,8 %), broskýň (+ 43,5 %) a ostatného ovocia (+ 447,3 %).

Tabuľka č. 44

Vývoj produkcie ovocia v ovocných sadoch v Slovenskej republike

Produkcia ovocia v ovocných sadoch	2018	2019	2020	2021	2022
(t)	51 652	41 771	34 130	35 689	38 025

Zdroj: Situačné a výhľadové správy ovocie a zelenina, vlastné spracovanie

Podiel ovocných sádov v ekologickej poľnohospodárskej výrobe predstavoval 36 % z celkovej zberovej plochy ovocných sádov, t. j. 1 659 ha. Podstatnú časť tejto výmery tvoril orech kráľovský (60 %) a jablňoň (20 %). Podiel produkcie zo sádov v EPV tvoril len 4,8 % z celkovej produkcie ovocných sádov, čo bolo do značnej miery ovplyvnené druhovým zložením pestovaného ovocia v rámci EPV, ale aj nízkymi hektárovými úrodami v porovnaní s úrodami ovocia pestovaného konvenčným spôsobom resp. v rámci integrovanej produkcie. Po zohľadnení produkcie ovocia v záhradkách a u samozásobiteľov (odhaduje ŠÚ SR), dosiahla celková produkcia ovocia v SR množstvo 38 443 t, t. j. o 777 t viac ako v roku 2021. Podiel členov OÚSR a OV na zberovej ploche sádov sa za posledné roky kontinuálne znižuje. V roku 2022 predstavoval podiel členov OÚ SR na celkovej zberovej ploche ovocných sádov 36,2 % a členov OV 14,7 %. Podiel na celkovej produkcii, po niekoľkoročnom poklese, medziročne stúpol a dosiahol v prípade členov OÚ SR 86,5 % a členov OV 70 %.

Tabuľka č. 45

Spotreba čerstvého ovocia v Slovenskej republike

Spotreba ovocia v SR na obyvateľa		2018	2019	2020	2021	2022
Ovocie čerstvé	kg	43,4	45	44,7	44,7	42,9

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Podľa definitívnych údajov ŠÚ SR, v roku 2022 skonzumoval obyvateľ Slovenska 70,5 kg ovocia a ovocných výrobkov (v hodnote čerstvého ovocia), čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom znamenalo pokles o 0,6 kg na obyvateľa za rok. Z uvedeného množstva predstavovala

spotreba čerstvého ovocia 61 %, t. j. 42,9 kg na obyvateľa, čo bolo v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 1,8 kg menej. Spotreba južného ovocia sa znížila o 1,3 kg na 42,7 kg na obyvateľa, z toho spotreba citrusových plodov klesla o 1 kg na hodnotu 25,7 kg. Stúpla spotreba hrozna o 0,6 kg na 4,5 kg na obyvateľa. Spotreba ovocia mierneho pásma stagnovala, medziročne stúpla o 0,4 %, na úroveň 23,3 kg na obyvateľa. Dlhodobý pokles domácej produkcie ovocia sa prejavuje aj na znižovaní jej podielu na domácej spotrebe ovocia mierneho pásma na Slovensku. Kým v roku 2018 dosiahla domáca produkcia ovocia (vrátane samozásobenia) podiel 50,3 % z celkovej spotreby ovocia mierneho pásma na Slovensku, v roku 2022 len 30,5 %. Z pohľadu zdravej výživy je úroveň spotreby ovocia a ovocných výrobkov na Slovensku, napriek kontinuálnemu rastu spotreby na obyvateľa za posledné desaťročie, dlhodobo nízka, na úrovni 72,9 % priemernej odporúčanej dávky (odporúčaná dávka 96,7 kg na obyvateľa za rok).

K 31.12.2022 využívalo skladovacie priestory pre ovocie 51 ovocinárskych subjektov, ich počet sa medziročne nezmenil. Kapacita jednotlivých druhov skladov sa medziročne zvýšila nepatrne u klimatizovaných skladov bez možnosti regulovania atmosféry (+ 0,13 %) a v skladoch vetraných vzduchom (+ 0,34 %). Kapacita skladov s riadenou atmosférou (CA) a upravenou 28 atmosférou (ULO) sa znížila o 510 ton. Celková kapacita skladov evidovaná v registri ovocných sádov klesla o 491 ton (- 1,7 %). V roku 2022 sa zvýšili ceny výrobcov takmer všetkých druhov sledovaného ovocia, najviac broskýň (+ 29,2 %), červených ríbezlí (+ 29,2 %), jahôd (+ 20,5 %), višní (+ 17,7 %) a čerešní (+ 16,1 %). Znížili sa ceny marhúľ (- 5,5 %). Naopak, priemerné odbytové ceny ovocia z domácej produkcie sa znížili (jablká, broskyne, jahody), výnimkou boli výrazne rastúce ceny sliviek a čerešní. Priemerné spotrebiteľské ceny väčšiny sledovaných druhov ovocia medziročne rástli v rozmedzí 0,5 – 21,8 %; nižšie medziročné ceny zaznamenali jablká (- 0,7 %) a marhule (-3,1 %).

Zahraničný obchod

Dovoz ovocia do Slovenskej republiky v roku 2022 predstavoval 281 213 t, čo bolo medziročne o 18 272 t menej (- 6,1 %). Podstatnú časť z tohto množstva tvorilo južné ovocie, najmä banány, ktoré zaznamenali aj výrazný pokles dovozu do SR (- 11,8 %). Dovoz ovocia mierneho pásma tvoril 83 525 ton, t. j. 29,7 % z celkového množstva dovezeného ovocia, pričom 36 360 ton tvorili jablká. Podiel dovozu ovocia z krajín EÚ 27 tvoril 54,4 % z celkového dovozu ovocia do SR a medziročne sa znížil o 19,9 %. Medziročne sa znížilo aj množstvo vyvezeného ovocia zo Slovenska o 4 521 ton (- 8,8 %) na úroveň 46 594 ton. Najvyšší podiel z vyvezeného množstva tvorili banány (32,1 %), ich reexportované množstvo sa znížilo medziročne o 24,1 %. Vývoz ovocia mierneho pásma predstavoval 16 073 ton (34,5 % z celkového vývozu ovocia) a najväčšiu časť z uvedeného množstva tvorili jablká (11 925 t). Vývoz ovocia do krajín EÚ 27 tvoril 97,4 % z celkového vyvezeného množstva ovocia zo Slovenska a medziročne sa znížil o 10,5 %. V bilancii zahraničného obchodu s ovocím naďalej dominuje výrazný rozdiel medzi dovozom a vývozom, avšak došlo k miernemu zníženiu rozdielu o 5,9 %. V hodnotovom vyjadrení sa záporné saldo prehĺbilo o 9 020 tis. € (- 3,1 %) na 294 452 tis. €. V roku 2022 sa na Slovensko doviezlo spracované ovocie v množstve 84 850 ton, teda o 1 447 ton viac (+ 1,7 %) ako v roku 2021. Z dovezeného množstva dominujú hlavne ovocné šťavy bez hroznového muštu (59,3 %). Zo Slovenska sa vyviezlo 17 518 ton spracovaného ovocia, čo bolo medziročne

o 8 085 t menej (- 31,6 %). Najvyšší pokles zaznamenali vyvezené množstvá ovocia a orechov inak upravených alebo konzervovaných (- 40,7 %). Rozdiel medzi dovozom a vývozom spracovaného ovocia sa medziročne prehľbil v množstevnom aj hodnotovom vyjadrení. Záporné saldo dosiahlo hodnotu 80 508 tis. €, teda prehľbilo sa medziročne o 17 744 tis. € (- 22,0 %). Dominantný podiel z celkového dovozu spracovaného ovocia (90 %) a jeho vývozu (95 %) je realizovaný s krajinami EÚ 27.

Tabuľka č. 46

Bilancia zahraničného obchodu SR s ovocím

Rok	Údaje v tonách			Údaje v tis. €		
	Export	Import	Rozdiel	Export	Import	Saldo
2018	64 463	272 978	-208 515	85 741	309 484	-223 743
2019	68 005	299 129	-231 124	88 685	328 868	-240 183
2020	56 445	301 340	-244 895	86 327	341 195	-254 868
2021	51 115	299 485	-248 370	85 007	370 439	-285 432
2022	46 594	281 213	-234 619	95 871	390 323	-294 452
zmena 2022/2021 (%)	-8,8	-6,1	5,9	12,8	5,4	-3,1

Prameň: ŠÚ SR, údaje za roky 2018 - 2022 sú definitívne (aktualizované k 11. 9. 2023)

Tabuľka č. 47

Bilancia zahraničného obchodu SR s ovocím v EÚ 27

Rok	Údaje v tonách			Údaje v tis. €		
	Export	Import	Rozdiel	Export	Import	Saldo
2018	63 058	161 481	-98 420	83 912	185 922	-101 989
2019	67 814	186 856	-119 039	87 851	207 704	-119 834
2020	56 201	202 185	-145 982	84 838	226 984	-142 128
2021	50 728	191 000	-141 068	82 759	224 233	-142 370
2022	45 381	153 055	-107 674	91 501	201 782	-110 281
zmena 2022/2021(%)	-15,7	12,0	31,0	-12,3	9,1	29,1

Prameň: ŠÚ SR, údaje za roky 2017 - 2022 sú definitívne (aktualizované k 11. 9. 2023)

Financovanie

Dotačná politika v komodite ovocie má viaceré možnosti pomoci pre individuálnych pestovateľov alebo členov organizácií a združení výrobcov v sektore. Štátna pomoc, Priame podpory, Program rozvoja vidieka, Spoločná organizácia trhu v sektore ovocia a zeleniny a Ostatné podpory v rámci dotačnej politiky.

V sektore ovocia dlhodobo pozorujeme nedostatok sezónnych pracovníkov, či už na zberové práce, spracovanie a práce v sadoch.

Chmeľnice

V roku 1993 bola celková výmera chmeľníc asi 1300 hektárov a chmeľ na Slovensku pestovalo 34 pestovateľov, v roku 2007 ich bolo 14, v roku 2018 boli registrovaní už len štyria, v roku 2020 zostal posledný pestovateľ chmeľu na Slovensku. Poľnohospodárske družstvo Vlára Nemšová pestuje chmeľ na 39 hektároch, plochu pestovania chce ešte rozšíriť. PD Vlára Nemšová dosahuje veľmi dobré úrody z hektára. Úspešnosť tohto družstva v rámci pestovania chmeľu pripisujeme predovšetkým mladším chmeľníciam a v neposlednom rade i lepšiemu technologickému vybaveniu. Slovensko je veľmi malým pestovateľom v rámci trhu s chmeľom, aby dokázalo ovplyvňovať cenotvorbu v nadnárodnom meradle, a teda máme obmedzené podmienky, aby sme v pozitívnom smere ovplyvnili ceny tejto komodity. Problematické je počasie, ktoré chmeľ potrebuje, kvôli suchu sa produkujú zakrpatené hlávky chmeľu, kým obvyklá dĺžka je až 5cm v období sucha narastie maximálne do 2cm.

Zeleninárske plochy

Osevná plocha zeleniny v roku 2022 mala výmeru 8 120 ha. Zberová plocha zeleniny na ornej pôde v roku 2022 predstavovala 8 082 ha, čo bolo o 38 ha menej ako osevná plocha. Počet pestovateľov zeleniny sa medziročne zvýšil o 31 subjektov (334 pestovateľov), najvyšší podiel z nich (47 %) hospodáril na výmerách od 1 do 10 hektárov, t. j. 6,7 % z celkovej osevnej plochy zeleniny. Najvyšší podiel z celkovej osevnej plochy zeleniny (61 %) obhospodarujú subjekty s výmerou 100 a viac hektárov (22 pestovateľov). V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa výmera zberovej plochy pestovateľov zeleniny na ornej pôde zvýšila o 3,6 %, t. j. o 281 ha. Na tejto výmere bola dosiahnutá produkcia 133 547 t zeleniny, t. j. medziročný pokles o 9,6 %. Rozloha zakrytých plôch pre pestovanie zeleniny predstavovala 73,7 ha a urodilo sa na nej 18 950 t zeleniny, čo bolo o 5 014 t (- 20,9 %) menej ako rok predtým. Produkciu zo zakrytých plôch tvorili hlavne konzumné rajčiaky (77 %) a šalátové uhorky (20 %).

Tabuľka č. 48

Plochy zeleniny na ornej pôde v SR

Zelenina na ornej pôde	2018	2019	2020	2021	2022
(ha)	5 974	7 006	6 577	7 801	8 082

Zdroj: Situačné a výhľadové správy ovocie a zelenina, vlastné spracovanie

V roku 2022 bolo 23 pestovateľov s výmerou nad 100 ha, ktorí spolu pestovali zeleninu na celkovej výmere 4936,0 ha a počet pestovateľov zeleniny v roku 2022 s výmerou nad 50 ha bolo 19 a pestovali zeleninu na výmere 1379,1 ha. Spolu teda 42 pestovateľov v roku 2019 pestovalo zeleninu na ploche 6315,1 ha, čo je z celkovej výmery osiatej plochy zeleniny 77,7 %. Aktuálne pestovatelia zeleniny nad 100 ha výmery osiatej zeleniny predstavujú chrbtovú kosť zeleninárstva.

Tabuľka č. 49

Výmera osiatej plochy zeleniny na ornej pôde podľa počtu pestovateľov

Interval v ha	Počet pestovateľov			Výmera* (ha)			Podiel na celkovej výmere (%)		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
do 0,999	62	59	84	27,5	29,9	39,0	0,4	0,4	0,5
1,000-9,999	140	151	157	520,8	515,9	547,4	7,6	6,6	6,7
10,000-49,999	56	54	55	1 233,9	1 244,0	1 218,1	18,1	15,8	15,0
50,000-99,999	17	17	19	1 162,7	1 262,5	1 379,1	17,1	16,1	17,0
100,000 a viac	18	22	23	3 869,4	4 803,9	4 936,0	56,8	61,1	60,8
Spolu	293	303	338	6 814,3	7 856,2	8 119,7	100,0	100,0	100,0

Prameň: ŠÚ SR (* vrátane zakrytých plôch)

Zdroj: ŠÚ SR

Podiel jednotlivých druhov zeleniny produkovaných poľnohospodárskymi subjektmi na ornej pôde bol nasledovný: plodová zelenina 56 330 t (42,2 % z produkcie zeleniny na ornej pôde), cibuľová 36 744 t (27,5 %), koreňová 24 453 t (18,3 %), hlúbová 8 343 t (6,2 %), struková 3 911 t (2,9 %) a listová 758 t (0,6 %).

Po dopočítaní plochy a produkcie v záhradkách a u samozásobiteľov, ktoré vykonáva ŠÚ SR, mala celková plocha pre pestovanie zeleniny v roku 2022 výmeru 20 311 ha s produkciou 278 068 t zeleniny, z toho najvyšší podiel tvorila cibuľa (26,7 %), kukurica lahôdková (20,6 %), mrkva (14,2 %) a rajčiaky (12,8 %).

Tabuľka č. 50

Produkcia zeleniny na ornej pôde

Produkcia zeleniny na ornej pôde	2018	2019	2020	2021	2022
(t)	105 590	125 770	123 323	147 796	133 547

Zdroj: Situačné a výhľadové správy ovocie a zelenina, vlastné spracovanie

Definitívne údaje ŠÚ SR o spotrebe zeleniny a zeleninových výrobkov (v hodnote čerstvej zeleniny) na obyvateľa v roku 2022 indikujú medziročný pokles o 3,0 % na 101,4 kg. Spotreba čerstvej zeleniny sa takisto znížila medziročne o 4,3 % na 68,6 kg. V roku 2022 pokrývala domáca produkcia (vrátane produkcie z domácich záhrad) spotrebu zeleniny a zeleninových výrobkov na Slovensku na 50,5 %. Uvedený pokles súvisel s výraznejším poklesom domácej produkcie (vrátane produkcie z domácich záhrad) o 12,1 % a mierne klesajúcou spotrebou (-3,0 %).

Spotreba zeleniny a zeleninových výrobkov na obyvateľa je na Slovensku dlhodobo nízka, v roku 2022 na úrovni 79,3 % odporúčanej priemernej dávky pre konzumáciu zeleniny a zeleninových výrobkov na obyvateľa za rok. V rámci druhovej štruktúry preferujú spotrebiteľia na Slovensku (v priemere ročne na obyvateľa) najmä rajčiaky, cibuľu, mrkvu a kapustu.

Tabuľka č. 51

Spotreba zeleniny v SR na obyvateľa

Spotreba zeleniny v SR na obyvateľa		2018	2019	2020	2021	2022
Zelenina čerstvá	kg	77,4	76,4	75,3	71,7	68,6

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Zahraničný obchod

V roku 2022 bolo do Slovenskej republiky dovezených 279 607 t zeleniny, čo znamenalo medziročný rast o 4 626 t (+ 1,7 %). Medziročne sa zvýšil najmä dovoz rajčín, kapusty a dočasne konzervovanej zeleniny. Z celkového množstva zeleniny dovezenej do SR bolo 92 % z krajín EÚ 27.

Výraznejším tempom rástlo množstvo vyvezenej zeleniny zo Slovenska, medziročne o 13,2 % viac, na úroveň 61 853 ton. Zvýšil sa najmä vývoz rajčín, mrkvy, strukovín, ostatnej zeleniny čerstvej alebo chladenej a zeleniny varenej alebo zmrazenej. Takmer celá vyvezená produkcia zeleniny smerovala do krajín EÚ 27 (99,2 %).

Napriek dynamickejšiemu rastu vyvezeného množstva zeleniny v porovnaní s tempom rastu dovozu sa záporné saldo zahraničného obchodu so zeleninou v hodnotovom vyjadrení prehĺbilo o 37 094 tis. € (-13,6 %).

Dovoz spracovanej zeleniny do Slovenskej republiky medziročne stúpol o 2,9 % na úroveň 68 588 ton. Vývoz predstavoval 15 606 ton, čo je o 304 t viac (+ 2,0 %) ako v roku 2021. Hodnota dovezenej spracovanej zeleniny dosiahla dynamickejši rast (+ 19,7 %) ako hodnota vyvezeného množstva spracovanej zeleniny (+17,0 %), čo viedlo k prehĺbeniu záporného salda zahraničného obchodu so spracovanou zeleninou o 13 588 tis. € (- 16,9 %) na hodnotu 80 108 tis. €. Viac ako 90 % dovozu a vývozu spracovanej zeleniny bolo realizovaných v rámci krajín EÚ 27. Slováci dávajú v obchodoch prednosť lacnejším verziám z dovozu. Je nutná podpora a propagácia slovenského ovocia a zeleniny zo strany štátu.

Tabuľka č. 52

Bilancia zahraničného obchodu SR so zeleninou

Rok	Údaje v tonách			Údaje v tis. €		
	Vývoz	Dovoz	Rozdiel	Vývoz	Dovoz	Saldo
2018	40 338	270 636	-230 297	30 522	223 115	-192 592
2019	52 561	297 789	-245 228	45 933	269 609	-223 676
2020	61 423	315 693	-254 270	41 187	262 171	-220 984
2021	54 626	274 981	-220 355	39 567	274 898	-235 331
2022	61 853	279 607	-217 754	50 961	323 387	-272 425
<i>zmena</i>						
2022/2021 (%)	13,2	1,7	1,2	28,8	17,6	-13,6

Prameň: ŠÚ SR, údaje za roky 2018 - 2022 sú definitívne (aktualizované k 11. 9. 2023)

Financovanie

Dotačná politika v komodite ovocie má viaceré možnosti pomoci pre individuálnych pestovateľov alebo členov organizácií a združení výrobcov v sektore. Štátna pomoc, Priame

podpory, Program rozvoja vidieka, Spoločná organizácia trhu v sektore ovocia a zeleniny a Ostatné podpory v rámci dotačnej politiky.

V sektore zeleniny dlhodobo pozorujeme nedostatok sezónnych pracovníkov, či už na zberové práce, spracovanie a na práce na zeleninárskych plochách.

Zemiakarské plochy

Zemiaky sa na Slovensku v roku 2022 vysadili na výmere 5 750,5 ha, čo predstavuje medziročný pokles o 5,3 %. Podiel pestovateľskej výmery zemiakov na celkovej osiatej ploche poľnohospodárskymi plodinami predstavoval 0,44 % a medziročne mierne klesol o 0,02 p.b. Zemiaky sa pozberali z výmery 5 734,2 ha, čo znamenalo v porovnaní s rokom 2021 pokles výmery o 5,6 %, t. j. o 338,0 ha. Zároveň išlo o najnižšiu výmeru zberovej plochy od roku 2004.

Tabuľka č. 53

Vývoj pestovateľských plôch zemiakov v SR (ha)

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	rozdiel 2023-22	Vývoj 2023/22 (%)
Zemiaky konzumné skoré	871,05	D	1 084,06	910,55	1 116,37	1 000,70	-115,67	-10,4
Zemiaky ostatné konzumné	6 617,13	6 906,76	6 012,38	4 927,77	4 371,22	4 271,06	-100,16	-2,3
Zemiaky priemyselné	-	D	-	-	-	-	-	-
Zemiaky ostatné spolu	6 617,13	D	7 096,44	5 838,32	5 487,59	5 271,76	-215,83	-3,9
Sadivo zemiakov konzumných skorých	D	310,23	-	-	-	-	-	-
Sadivo zemiakov ostatných	D	310,23	340,55	217,44	208,14	124,94	-83,20	-40,0
Zemiaky spolu	7 870,21	8 223,18	7 436,99	6 070,44	5 750,48	5 396,70	-353,78	-6,2

Zdroj: Situačná a výhľadová správa zemiaky, vlastné spracovanie

Produkcia zemiakov spolu v roku 2022 medziročne klesla o 13,5 % na 130 632,2 ton. V porovnaní s päťročným priemerom (2017-2021) sa produkcia znížila o 20,3 %. Produkcia skorých konzumných zemiakov sa medziročne zvýšila o 78,1 % na 28 637,8 ton. Úroda z 1 ha zemiakov spolu sa medziročne znížila o 8,4 % na 22,78 ton, ale pri skorých zemiakoch sa úrodnosť v porovnaní s rokom 2022 zvýšila o 35,6 % na 26,0 t/ha. Dôsledkom nadpriemerného objemu dovozu zemiakov sa nižšia produkcia neprejavila na celkovej ponuke zemiakov, ktorá medziročne stúpila o 12,5 % na 436,0 tis. ton.

Pre produkciu sadiva zemiakov bolo v roku 2022 prihlásených 321,18 ha, čo oproti roku 2021 predstavuje pokles o 24,35 ha. Po poľných prehliadkach bolo uznaných 315,88 ha a neuznaných 5,30 ha. Po ukončení skleníkových skúšok na vírusové choroby a po testovaní na

prítomnosť baktérií Cms a Rs bolo uznaných 301,39 hektárov (medziročný pokles 30,22 ha) pri produkcii 6 398,09 ton, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje nárast o 18,8 % (984,19 ton).

Priemerné ceny pestovateľov skorých konzumných zemiakov za rok 2022 v porovnaní s rokom 2021 medziročne stúpili o 34,1 % (t. j. o 117,78 €/t) na 462,86 €/t a ceny za neskoré zemiaky vzrástli medziročne o 24,5 % (t. j. o 72,95 €/t) na 457,92 €/t.

Priemerné spotrebiteľské ceny zemiakov v roku 2022 v porovnaní s rokom 2021 vzrástli o 26,4 % na 0,91 €/kg.

Z vývoja jednotlivých ukazovateľov o ponuke a spotrebe vyplýva, že celkové použitie, resp. dopyt po zemiakoch v hodnotenom hospodárskom roku 2022/2023 medziročne stúpol o 5,3 % na 358,8 tis. ton. Slovenská produkcia pokryla domácu spotrebu zemiakov na 40,4 %, čo je medziročný pokles o 8,1 p. b. Dôvodom klesajúcej sebestačnosti v produkcii zemiakov je hlavne úbytok zberových plôch. V porovnaní s priemerom rokov 2017-2021 sme na Slovensku v roku 2021 zaznamenali úbytok zberových plôch zemiakov o 21,4 %.

Tabuľka č. 54

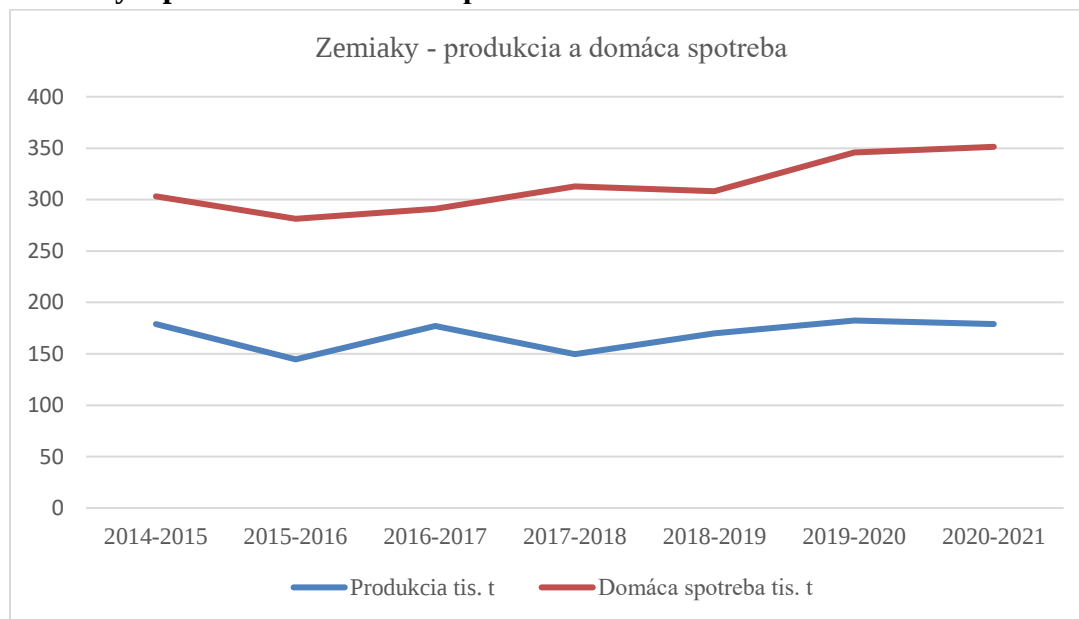
Vývoj sebestačnosti v zemiakoch v SR

	2018- 2019	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022
Produkcia tis. t	170	182	166	151
Domáca spotreba tis. t	306	332	334	311
Sebestačnosť	55,6	55	49,8	48,5

Prameň: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Vykazovaná spotreba zemiakov ŠÚ SR dokumentuje nízku spotrebu na 1 obyvateľa za rok. Táto poklesla z 89 kg na obyvateľa v roku 1993 na 51,2 kg na obyvateľa v roku 2021, čo predstavuje iba 66 % zo zdravotníkmi odporúčanej ročnej dávky.

Graf č. 10

Zemiaky – produkcia a domáca spotreba

Prameň: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Zahraničný obchod

V hospodárskom roku 2022-23 stúplo medziročne záporné saldo zahraničného obchodu so surovými zemiakmi (KN 0701 1000 až 0701 9090) v hmotnostnom vyjadrení o 50,7 %. Vo finančnom vyjadrení medziročne záporné saldo zahraničného obchodu stúplo o 12,0 %. Príčinou negatívneho medziročného vývoja salda zahraničného obchodu je vysoký objem dovozu (medziročný nárast o 38,2 %), pokles vývozu (medziročne o 11,2 %) zemiakov v roku 2022 a o 12,5 % (o 0,07 €/kg) vyššia jednotková cena dovozu v porovnaní s cenou za ktorú sa zemiaky vyviezli.

Tabuľka č. 55

Zahraničný obchod so zemiakmi spolu v hospodárskych rokoch

Ukazovateľ	M.J.	Hospodársky rok						Vývoj v %
		2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2022-23/ 2021-22
Dovoz zemiakov	t	70 667,38	68 428,5	102 977,5	69 130,94	68 868,02	95 182,01	2,1
Vývoz zemiakov	t	12 579,39	14 017,1	13 471,5	13 012,73	13 856,45	12 301,69	6,5
Saldo zemiakov	t	-58 088,00	-50 913,7	-89 506,0	-56 118,21	-55 011,57	-82 880,32	1,1
Saldo zemiakov	tis. €	-19 209,63	-29 334,5	-30 236,4	-18 241,44	-24 860,31	-52 705,26	46,3

Poznámka: údaje 2021-22= definitívne údaje, údaje za rok 2022-23 výber z databázy zahraničného obchodu k 10.11. 2023, prepočty autor

Prameň: ŠÚ SR, MPRV SR

Financovanie

Dotačná politika v komodite zemiaky má možnosti pomoci pre individuálnych pestovateľov cez šetrné postupy a organizácie výrobcov, keďže zemiaky v Strategickom pláne Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023-2027 sú podporené v rámci sektorových intervencií.

Taktiež sú podporené cez Štátnu pomoc.

3.1.6 Výroba hrozna a jeho spracovanie vo vinárskom priemysle

Na výrobe vína v SR sa podieľa vinohradníctvo i vinárstvo. Spolu predstavujú osobitný sektor, ktorý sa vyznačuje viacerými špecifikami ako sú viazanosť na teritórium a najmä surovinu, viazanosť predajnosti produktu na kúpnu silu a najvyššia úroveň regulácie odvetvia v potravinárskom priemysle zo strany EÚ.

Výroba vína má významné postavenie v potravinárskom priemysle z hľadiska produkcie a pridanej hodnoty, napriek tomu však rovnako ako pestovanie hrozna vykazuje klesajúcu tendenciu. Deje sa to aj napriek zvyšujúcemu sa záujmu spotrebiteľov o slovenské vína.

Podľa Vinohradníckeho registra SR, ktorý vedie ÚKSÚP, na základe Zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve, bola k 31.7.2023 zaregistrovaná celková plocha vinohradov 13 199,43, čo je o 1 165 ha menej (-8,1 %) ako v predchádzajúcom roku. Rodiace vinohrady predstavovali 11 951,95 ha, teda o 1381,95 ha viac (13,1 %) ako v roku 2022. Výmera nerodiacych vinohradov do 3 rokov sa medziročne znížila z 1 442 ha na 664,17 (-46,1 %). Výmera neobrábaných vinohradov medziročne klesla na 583,32 ha (-24,5 %).

Výmera muštových bielych odrôd klesla o 638,77 ha (-6,6 %) a v hospodárskom roku 2022/23 dosahovala 9 003,23 ha. Muštové odrody modré sa pestovali na 3 517,09 ha, ich výmera sa medziročne znížila o 442,91 ha (-11,2 %). Výmera stolových odrôd klesla o 6 ha (-6,4 %) a bola pestovaná na 87 ha. Vinič podpníkový mal výmeru 26,11 ha, čo bolo o 4,9 ha menej ako v predchádzajúcom roku (-15 %). Zmes odrôd bola pestovaná na výmere 566 ha, čo bolo v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 72 ha menej (-11,3 %).

V registri bolo k 31.7.2023 registrovaných 802 aktívnych vinárov, čo bolo o 33 viac (4,3 %) ako v roku 2022. Najvyššie zastúpenie (51 %) majú výrobcovia vína v druhej rozlohou najrozsiahlejšej vinohradníckej oblasti, ktorou je Malokarpatská vinohradnícka oblasť. V Južnoslovenskej vinohradníckej oblasti, ktorá je rozlohou najväčšou vinohradníckou oblasťou na Slovensku, vyrába víno 17 % výrobcov a 16 % výrobcov vinárskych produktov hospodári v Nitrianskej vinohradníckej oblasti.

Celková spotreba hroznového vína sa na Slovensku v porovnaní s rokom 2021 znížila (-9,7 %) a dosahovala 64 633 tis. litrov. Spotreba hroznového vína na obyvateľa sa medziročne znížila o 0,9 litra na 12,3 litra. Po prepočítaní predstavovala v roku 2022 spotreba vína na obyvateľa staršieho ako 18 rokov 14,7 litra, čo bolo o 1,6 litra (-9,8 %) menej ako v roku 2021.

V hospodárskom roku 2022/23 produkcia vína medziročne klesla o 6 984 hl (-2,1 %). Dovoz vína a muštov medziročne klesol o -2,7 %. Zásoby vína k 31.7. 2023 predstavovali 522 689 hl. Z toho sa nachádzalo u výrobcov 360 032 hl (73,7 %) a u obchodníkov 128 474 hl (26,3 %).

Z dôvodu nižších počiatočných zásob v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 74 tis. hl., vplyvom zníženej produkcie a poklesu dovozu bola celková ponuka vína pre domáci a zahraničný trh vo vinárskom roku 2022/2023 o 2 tis. hl. nižšia (-0,1 %). Domáca produkcia tvorila z celkovej ponuky vína 22,6 % a domácu spotrebu vína pokryla na 51,4 %, čo bolo o 4,2 p. b. viac ako v hospodárskom roku 2021/2022.

Priemerná ročná cena muštového hrozna od poľnohospodárskych výrobcov sa v porovnaní s rokom 2021 zvýšila o 2,5 % na 525 €/t. Cena stolového hrozna, ktorá v minulom roku

dosahovala najvyššiu hodnotu od roku 2000 sa v roku 2022 medziročne posilnila o 4,7 % a dosahovala 1 016 €/t.

Z odbytových cien vín bol v roku 2022 zaznamenaný najvýraznejší medziročný pokles cien u vín s ch. o. p., a to u červeného sudového (-10,2 %) a bieleho akostného s prívlastkom fľašového (-2,2 %). Naopak, najvýraznejšie vzrástla odbytová cena bieleho fľašového vína s ch. z. o. o 11,4 %.

V hospodárskom roku 2022/23 sme zaznamenali medziročný pokles dovozu muštového hrozna o 120 t (-11,5 %). Väčšina (62,1 %) tohto hrozna sa doviezla z Maďarska. Objem vývozu muštového hrozna klesol až o -93,2 % na 6 t. Z toho 59,8 % sa vyviezlo do Maďarska a 40,2 do Nemecka. V zahraničnom obchode s muštovým hroznom sme dosiahli záporné saldo v hodnote 1 150 tis. €, čo predstavuje v porovnaní s predchádzajúcim rokom prehĺbenie záporného salda o 583 tis. €.

Dovoz stolového hrozna medziročne klesol o 844 t (-4,5 %). Najväčší objem stolového hrozna sme doviezli z Talianska (40 %) a Južnej Afriky (13,0 %). Vývoz stolového hrozna medziročne vzrástol o 123 t (11,4 %). Stolové hrozno sa vyvážalo najmä do Maďarska (80,8 %) a Českej republiky (13,6 %). V zahraničnom obchode so stolovým hroznom sme dosiahli záporné saldo v hodnote 29 729 tis. €, čo predstavuje v porovnaní s predchádzajúcim rokom nárast záporného salda o 554 tis. €.

Na Slovensko sa v ostatnom hodnotenom hospodárskom roku doviezlo 615 600 hl vína, čo predstavovalo objem menší o 16 457 hl ako v predchádzajúcom hospodárskom roku. Viac ako polovicu z celkového objemu dovezeného vína (51,9 %) tvorilo víno v nádobách nad dva litre. Vyviezlo sa 563 398 hl vína, čo bolo o 76 735 hl menej ako v predchádzajúcom roku. Záporné saldo zahraničného obchodu s vínom vzrástlo o 18 068 tis. € a dosiahlo hodnotu -44 960 tis. €.

Tabuľka č. 56

Výroba vo vinárskom priemysle SR, v tis. hl

Rok	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Výroba vína zo slovenského hrozna	381	319	353	338	332

Zdroj: UKSUP

Tabuľka č. 57

Dovoz a vývoz vína v SR, v tis. hl

Rok	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Dovoz vína	738	728	760	632	615
Vývoz vína	364	302	385	229	375

Zdroj: ŠU SR, Situačná a výhľadová správa VUEPP NPPC

Tabuľka č. 58

Štruktúra podnikov vinárskeho priemyslu v SR

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
-----	------	------	------	------	------	------

Počet vinárstiev s produkciou do 100 tis. l	294	300	450	500	560	657
Počet vinárstiev s produkciou od 100 tis. l do 1 milióna l	30	32	33	36	36	40
Počet vinárstiev s produkciou vyššou ako 1 milión litrov	14	31	10	10	10	10
Spolu	338	345	493	546	606	707

Zdroj: Celkové počty doplní UKSUP, správne je rok 2015 a 2019

Tabuľka č. 59

Vývoj počtu zamestnancov vinárskeho priemyslu v SR, v osobách

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet zamestnancov	679	700	793	806	685	776

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka č. 60

Vývoj priemernej mzdy vinárskeho priemyslu v SR, v EUR

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Priemerná mzda vo vinárstve	802	892	871	937	1062	1100
Priemerná mzda v SR	883	912	954	1013	1092	1133

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa údajov PPA v roku 2019 deklarovalo 557 žiadateľov pre účely SAPS plochu vinohradov 10 312,91 ha, určená plocha po vykonaných kontrolách bola 10 123,15 ha.

V roku 2020 deklarovalo 563 žiadateľov pre účely SAPS plochu vinohradov 9 956,16 ha, určená plocha po vykonaných kontrolách bola 9 954,16 ha.

Financovanie

Podpory spoločnej organizácie trhu s vínom a podporné opatrenia financované z EPZF a EPFRV – I. pilier a II. Pilier, neprojektové a projektové operácie.

3.1.7 Energetické plodiny

Biomasa je jeden z najuniverzálnejších a najrozšírenejších zdrojov energie na našej planéte. Ide o biologicky rozložiteľnú zložku výrobku či zvyšku rastlinných a živočíšnych látok z poľnohospodárstva, lesníctva alebo biologicky rozložiteľnú zložku priemyselného a komunálneho odpadu. V porovnaní s inými formami obnoviteľných zdrojov, napríklad veternou,

vodnou či slnečnou energiou. Obrovskou výhodou biomasy je, že sa dá využívať všade na svete. Celková hmota biomasy na Zemi, vrátane vlhkosti, predstavuje 2000 miliárd ton, pričom hmotnosť biomasy prepočítaná na jedného človeka je 400 ton.

Pri fosílnych palivách, ktoré dnes intenzívne využívame (uhlie, ropa, zemný plyn), dochádza k negatívnemu ovplyvňovaniu životného prostredia: pri ich spaľovaní sa do atmosféry dostávajú látky, ktoré boli milióny rokov uložené pod zemským povrchom. Na rozdiel je spaľovanie biomasy z hľadiska tvorby emisií skleníkových plynov neutrálne.

Najrozšírenejším palivom z kategórie biomasy je drevo, ktoré sa môže využívať ako kusové, v podobe odpadu (odrezkov, hoblín, pilín a pod.) alebo môže byť účelovo pestované ako energetická drevina (napr. vŕba, topol').

Medzi ďalšie zdroje, ktoré zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu v ekonomikách sveta, patrí najmä poľnohospodárska biomasa. Je vhodná na výrobu tepla spaľovaním (napr. obilná, repková, kukuričná, slnečnicová slama), alebo na výrobu bioplynu (z exkrementov hospodárskych zvierat, odpadu z potravinárskych prevádzok, zo zelenej hmoty a siláže). Poľnohospodárska biomasa sa využíva pri získavaní tekutých biopalív prvej generácie, a to na výrobu MERO (metylester repkového oleja) alebo bioetanolu (kukurica, obilie, repa cukrová). Biopalivá – najčastejšie bioetanol, biobutanol a biodiesel – sa považujú za budúci alternatívny zdroj energie v doprave. Európska komisia považuje biomasu za dôležitú súčasť energetickej budúcnosti Európy.

V Národnom akčnom pláne pre energiu z obnoviteľných zdrojov, vypracovaným Ministerstvom hospodárstva a výstavby SR, ktorý bol schválený už v roku 2010 sa okrem iného uvádza:

Zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov energie (OZE) na výrobe elektriny a tepla s cieľom vytvoriť primerané doplnkové zdroje potrebné na krytie domáceho dopytu je jednou zo základných priorít Energetickej politiky SR, ktorá bola schválená už v roku 2006.

Potvrdzuje sa, že využívanie OZE ako domácich energetických zdrojov zvyšuje do určitej miery bezpečnosť a čiastočnú diverzifikáciu dodávok energie a súčasne znižuje závislosť ekonomiky od nestabilných cien ropy a zemného plynu. Ich využívanie je založené na vyspelých a environmentálne šetrných technológiách a prispieva k znižovaniu emisií skleníkových plynov a škodlivín.

OZE prispievajú k posilneniu a diverzifikácii štruktúry priemyslu a poľnohospodárstva. Racionálny manažment domácich obnoviteľných zdrojov energie v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja môže prispieť k tomu, že sa stane jedným z pilierov zdravého ekonomického vývoja spoločnosti.

Na podporu výroby elektriny z OZE bol v roku 2009 schválený zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý zlepšil fungovanie trhu s elektrinou v oblasti OZE a vytvoril stabilné podnikateľské prostredie. Zabezpečil dlhodobú garanciu výkupných cien na 15 rokov

a zároveň zadal aj smerovanie pri výrobe elektriny z OZE, pretože zvýhodnil výstavbu malých a decentralizovaných zariadení.

Rast cien fosílnych neobnoviteľných palív posunul biomasu ako energetickú alternatívu do centra ekonomickej a politickej pozornosti. Na Slovensku sú už dnes veľké produkčné kapacity na výrobu peliet a briki, ktoré väčšinu svojej produkcie musia umiestňovať na zahraničné trhy. To dáva záruku, že aj pri rýchlo rastúcom počte inštalovaných kotlov na biomasu nebude problém so zabezpečením týchto palív. Prioritou je teda biomasa, ktorej využívanie dokáže cenovo v mnohých prípadoch konkurovať fosílnym palivám. Zvýšenie jej využívania, energetické úspory ako aj využitie geotermálnej a slnečnej energie povedie k zníženiu spotreby zemného plynu pri vykurovaní.

Energetický potenciál poľnohospodárskej biomasy je značne vysoký a predstavuje teoreticky 20,4 % ročnej spotreby energie v Slovenskej republike, ktorá je 800 PJ.

Zámerným pestovaním energetických plodín v rámci poľnohospodárskeho podniku na tvorbu bioplynu a to nielen kukurice na siláž, ale aj nových plodín, ako sú široky dvojfarebné, ako náhrada kukurice, sa otvára nové odvetvie poľnohospodárskej výroby, ktoré diverzifikáciou výroby zvyšuje konkurencieschopnosť daného podniku v súčasných ekonomických podmienkach hospodárenia na pôde. Prognózy poukazujú na to, že v klimatických podmienkach, aké sú na Slovensku, je pre využívanie biomasy reálny 6 až 12 % podiel krytia celkovej spotreby energie. Východ SR má najnižší podiel v tomto ukazovateli v SR. V súčasnosti biomasa pokrýva asi 1 – 1,5 % spotreby primárnych zdrojov energie na Slovensku, pričom súčasné odhady technicky využiteľného potenciálu biomasy uvádzajú až 4,5 % krytie.

Využívanie biomasy ako zdroja energie významným spôsobom prispieva aj k ekonomickému rozvoju vidieka tak v rozvojových ako aj v rozvinutých krajinách. Výsledkom prechodu na produkciu biopalív býva zvýšenie príjmov poľnohospodárov, diverzifikácia poľnohospodárskej produkcie, revitalizácia pôdy, znížovanie emisií z energetiky, znížovanie nadprodukcie potravín a odbúravanie dotácií napr. za neobrábanie pôdy. Zvyšovanie príjmov vedie aj k ďalším – nepriamym výhodám – ako je napr. oživenie miestneho hospodárstva. Táto skutočnosť môže v konečnom dôsledku viesť k obmedzeniu migrácie obyvateľstva z vidieka do miest, čo je vážny problém v mnohých krajinách sveta. Tvorba nových pracovných príležitostí pri využívaní biomasy (zber, spracovanie a využitie) a priemyselný rozvoj viažuci sa na vývoj technológií môže byť veľmi významný.

Na zabezpečenie produkcie energetických plodín by bolo jedným z riešení cez nevyužitú poľnohospodársku pôdu. Podľa údajov z katastra je takejto pôdy okolo 460 tis. ha.

Túto pôdu, ktorá sa nevyužíva na pestovanie plodín pre potravinové účely, by bolo možné využívať prednostne na pestovanie plodín pre účely energetiky. Názor, ktorý sa šíri propagandou, že pestovanie energetických plodín na výrobu palív je na úkor produkcie potravín, sa nezakladá na pravde. Hlavným dôvodom má byť údajné znížovanie výmery poľnohospodárskej pôdy na pestovanie plodín na potravinové účely. V tomto prípade toto tvrdenie nie je akceptovateľné, hlavne ak berieme do úvahy pôdno-klimatické podmienky na

Slovensku.

Výmera nevyužívanej poľnohospodárskej pôdy za ostatné roky v SR totižto neustále stúpa. Príčin je viac. Jednou z nich je pokles počtu chovaných hospodárskych zvierat a tým aj pokles potrieb pestovania krmovín pre ich chov. Prvoradou úlohou poľnohospodárstva SR je a aj musí zostať produkcia potravín pre obyvateľstvo. Slovensko disponuje dostatočnou výmerou pôdy na produkciu potravín, poplašné správy o zdražovaní potravín zapríčinené pestovaním plodín na výrobu biopalív možno jednoznačne hodnotiť ako nepravdivé. Spomenieme niekoľko údajov o poľnohospodársky nevyužívanej pôde na Slovensku podľa jednotlivých krajov. Najviac nevyužitých poľnohospodárskych pôd bolo zaznamenaných v Žilinskom (42 %), Trenčianskom (32 %) a Prešovskom (25 %) kraji. Najmenej nevyužitej poľnohospodárskej pôdy bolo zaznamenané v Nitrianskom (len 8 %), Košickom (10 %) a Trnavskom (12 %) kraji.

Pestovaním energetických rastlín sa neznižuje úrodnosť pôdy. Po ukončení pestovania tieto rastliny zanechávajú pôdu v dobrom štruktúrnom stave, s pozitívnou bilanciou živín. Nehovoriac o zabránení výraznejšej veternej a vodnej erózii, vyparovaniu vody a odnosu živín. Navyše trváce porasty energetických rastlín stabilizujú odtok vody z územia. Z hľadiska hospodárskeho významu sa dokonca odporúča pestovať takého plodiny aj na pôdach s nižšou kvalitou. Pre pestovanie energetických rastlín je tak možné využívať nielen nevyužitú poľnohospodársku pôdu, ale aj pôdu menej kvalitnú napr. okolo ciest alebo pôdu kontaminovanú.

V rámci jednotnej poľnohospodárskej politiky EÚ vznikol v súvislosti s dočasným, alebo trvalým nevyužívaním pôdy na poľnohospodársku činnosť (5 %) nový fenomén, a to pestovanie energetických plodín v týchto lokalitách, pretože po biomase ako palive je čoraz väčší dopyt. Poľnohospodári majú teda predpoklad na odbyt energetických plodín a palív z nich vyrobených, a to tak doma, ako aj v okolitých krajinách.

V Strategickom pláne spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023-2027 sa uvádza, že Slovensko má vysoký nevyužitý potenciál existujúceho zdroja obnoviteľnej energie cez anaeróbnu digestiu bioodpadov (výroba biometánu/bioplýnu), zhodnotenie odpadovej biomasy v agro – sfére. Produkcia obnoviteľných zdrojov energie z poľnohospodárstva, t. j. energií z biopalív vyrobených z obilnín a iných plodín bohatých na škrob, cukornatých plodín a olejnin, bioplýnu z poľnohospodárstva (maštalný hnoj a energetické plodiny, odpad a zvyšky z poľnohospodárskej činnosti) a druhej generácie biopalív (nepotravinových celulóзовých materiálov), vykazuje rastúci trend, avšak podiel využívania OZE v poľnohospodárstve na celkovej produkcii obnoviteľných zdrojov energie je stále nízky, vrátane nízko emisnej prepravy z obnoviteľných zdrojov.

Aktuálny stav pestovania energetických plodín

Plodiny ako ozdobnica čínska (*Miscanthus x giganteus*), trsteník obyčajný (*Arundo donax* L., konopa siata (*Cannabis sativa* L., energetický pýr (*Elymus elongatus*), sida obojpohlavná (*Sida hermafrodita*) spĺňajú parametre výhrevnosti a môžu sa použiť ako palivo do tepelných

zariadení, nehovoriac o ich pozitívnom dopade na životné prostredie. Predovšetkým je dôležité poukázať na nedocenený fakt, že sa jedná o lignocelulóзовé rastliny s obrovským potenciálom uplatnenia v priemysle, v stavebníctve, papierníctve a vo farmaceutickom priemysle. Využitie energetických rastlín na iné ako spaľovacie účely sa skúma aj na Slovensku. Pestovanie energetických rastlín má význam aj pri efektívnejšom využití poľnohospodárskej pôdy nižšej bonity. Môžu sa pestovať ako súčasť greeningu do výmery 5 % v rámci výmery poľnohospodárskej pôdy farmára. Podľa súčasných dostupných zdrojov sa výmery energetických rastlín nezvyšujú, majú stagnujúci charakter. Napr. plocha ozdobnice čínskej na Záhorí klesla z výmery 120 ha na 80 ha. V rámci celého Slovenska sa nedá hovoriť o intenzívnom, ale o extenzívnom pestovaní tejto rastliny. Stále je problém s realizáciou produkcie, konkrétne s odbytom brikiet a peliet v ekonomicky výhodných cenách. Nové energetické introdukované rastliny ako napr. sida obojpohlavná, jej výmera 15 ha je zatiaľ v štádiu overovania a rajonizácie, záleží však na tom, aké bude jej využitie v spracovateľskom priemysle. Pestovanie rastlín na bioetanol, medzi ktoré môžeme zaradiť ozdobnicu čínsku, pýr predĺžený, trsteník obyčajný, je zatiaľ len v teoretickej úrovni. Výmery týchto plodín sú limitované záujmom spracovateľského priemyslu. V Prešovskom a Košickom kraji má lepšiu budúcnosť spracovanie pozberových zvyškov aj fytomasy energetických rastlín v spracovateľskom priemysle.

Introdukcia perspektívnych energetických rastlín je aj globálnou výzvou pre šľachtiteľov. Predovšetkým je potrebné sa zamerať na testovanie perspektívnych energetických rastlín na nepotravové účely, s cieľom determinovať agrotechnické prvky pestovateľského procesu, v podmienkach diferencovanej výživy určiť optimálnu úroveň výživy a testovať nové rastliny na výrobu bioetanolu v podmienkach Slovenska. Kritériom pre výber nových rastlín a odrôd na výrobu bioetanolu sú nielen úrodotvorné parametre nadzemnej biomasy, ale aj štrukturálne vlastnosti celulózy, hemicelulózy a lignínu a ich obsah na jednotku plochy.

Produkcia bioplynu anaeróbnym rozkladom organických látok je nielen efektívnym spôsobom získavania energie zo živočíšnej alebo rastlinnej biomasy, ale aj ekologickým riešením zneškodňovania biologického odpadu z poľnohospodárskej, priemyselnej či potravinárskej sféry. Aby bola zabezpečená potrebná úroveň rentability a návratnosti bioplynového zariadenia, prechádza sa dnes k súčasnej fermentácii viacerých druhov biomasy, tzv. kofermentácii. Väčšina bioplynových staníc je však odkázaná na zdroje z najbližšieho okolia, pretože doprava zo vzdialenejších miest by výrazne zvyšovala náklady. Nie vždy sú preto substráty vstupujúce do bioplynovej stanice v harmónii s potrebami bakteriálneho konzorcia v reaktore a účinnosť celého procesu sa znižuje.

Zatiaľ čo bioplynová stanica spravidla zhodnotí 40 až 50 % energie z bioplynu vo forme elektriny, prípadne i tepla, pri úprave na biometán a jeho dodávke do plynovodnej siete rastie tento potenciál aj na viac ako 60 %. Ako motorové palivo je ďalej biometán šetrnejší k životnému prostrediu a to nielen v porovnaní s bežnou naftou či benzínom, ale aj obnoviteľnými substitútmi – bionaftou a bioetanolom vyrábanými aj u nás z tradičných plodín. V porovnaní s repkou olejovou ($20 - 50 \text{ GJ} \cdot \text{ha}^{-1}$) je možné z bioplynu v našich podmienkach získať vyšší energetický zisk ($120 \text{ GJ} \cdot \text{ha}^{-1}$). Ak nie je možné využiť v plnej miere teplo vyrobené z bioplynu,

je účelné z neho vyrábať biometán, ktorý sa efektívnejšie využíva ako pohonná látka v doprave. Pri dodávke do plynovej siete môže byť rovnako využívaný na výrobu tepla ako v súčasnosti zemný plyn.

V súčasnosti, keď je problém realizovať dopestovanú produkciu na trhu za adekvátne ceny, je ešte väčší problém finalizovať produkciu v rámci vlastných výrobkov. Diverzifikácia poľnohospodárskej výroby na priemyselné využitie fytomasy je spôsob, ako sa udržať v neustálej rastúcej konkurencii zahraničných výrobcov na našom trhu. Na Slovensku sa energetické rastliny pestujú na marginálnych, menej kvalitných pôdach. V súčasnosti sa šľachtia nové a introdukované druhy energetických plodín na účelové využitie. Ozdobnica čínska a jej hybridy, trstenník obyčajný a odrody konopy sietej technickej je len malý výpočet zo šľachtiteľského programu v rámci EÚ, rýchlo sa rozvíjajúceho trhu s biopalivami v Európe, ale aj v rámci celého sveta. Pri stále sa zvyšujúcich cenách energií je energetické využitie rastlín jednou z možností zvyšovania energetickej účinnosti. Výhodou je okrem iného aj samozásobenie regiónu energiou a zvýšenie jeho nezávislosti od okolia, čo prináša i sociálne výhody formou vytvárania pracovných príležitostí v regióne. Dôležitým momentom pri zavádzaní energetických rastlín do poľnohospodárskeho podniku je optimalizácia pestovateľských podmienok, ktorá je rozhodujúcim faktorom efektívneho využitia vkladov v trhovu orientovaných systémoch rastlinnej výroby. Záujem pestovateľov alternatívnych plodín sa začína uberať smerom využitia lignocelulózových rastlín pomocou baktérií schopných rozložiť dokonca aj lignín na progresívne materiály využité v stavebníctve, v automobilovom priemysle, farmácii a pod. K tomu sú však potrebné inovačné technológie na spracovania celulózy a využitie lignínu. Využitie fytomasy na spaľovanie vo forme peliet, brikiet by sa malo realizovať v marginálnych oblastiach regiónov, vo svete však využitie a spracovanie nadzemnej fytomasy sa ubera cestou spracovania celulózy novými technológiami (bioplasty) a využívajú sa aj biopalivá II. a III. generácie.

3.2 Živočíšna výroba

Živočíšna výroba jedným z odvetví poľnohospodárskej výroby. Jej význam spočíva najmä v produkčnej funkcii, zabezpečuje výrobu základných potravín živočíšneho pôvodu pre výživu ľudí ako sú mlieko, mäso, vajcia. Nezastupiteľnou je aj mimoprodukčná funkcia, a to pri ochrane a tvorbe krajiny a životného prostredia. Najvýznamnejšie odvetvia živočíšnej výroby a ktoré na Slovensku majú svoju tradíciu, sú chov hovädzieho dobytku, ošípaných, oviec a hydiny. Za posledných 20 rokov na Slovensku pretrváva tendencia poklesu živočíšnej výroby, čo súvisí s ekonomickými podmienkami, hlavne vyššou nákladovosťou. Dokumentujú to ukazovatele počtov chovaných zvierat uvedené v tabuľke č. 61, ako aj hodnotové ukazovatele o živočíšnej produkcii v tabuľke č. 62.

Tabuľka č.61

Stavy hospodárskych zvierat v ks

Stavy hospodárskych zvierat	2018	2019	2020	2021	2022
-----------------------------	------	------	------	------	------

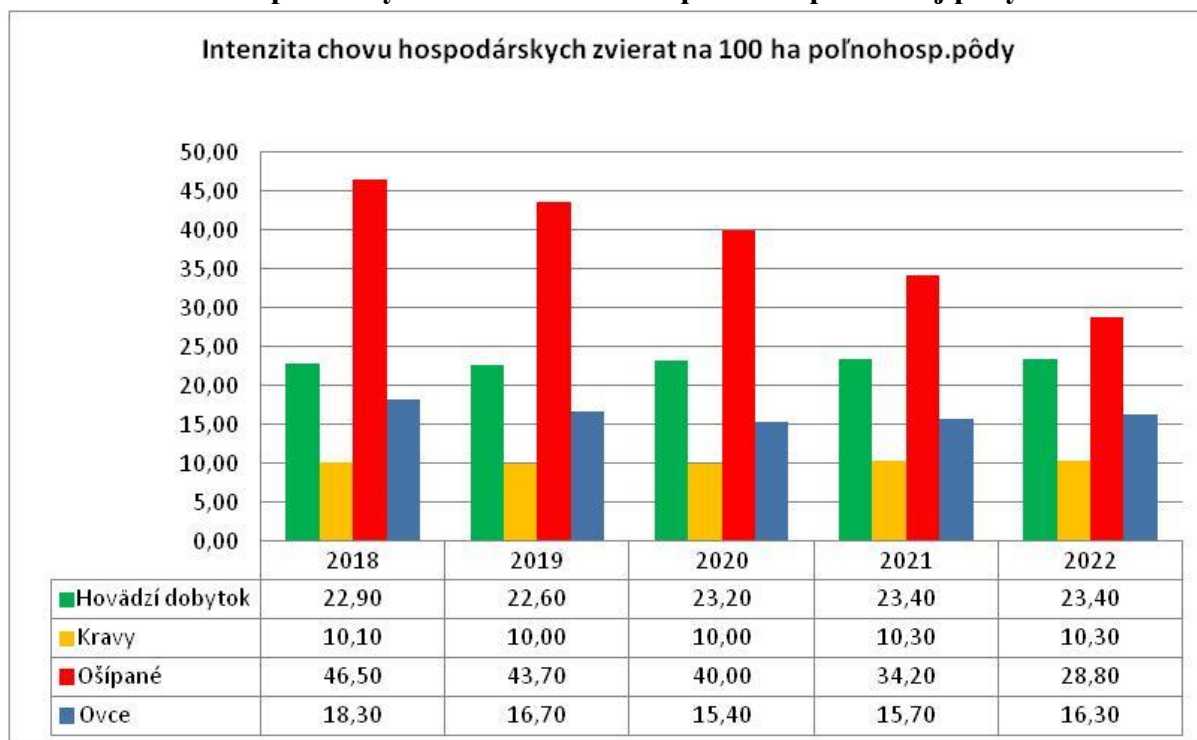
Hovädzí dobytok spolu	438 855	432 253	442 289	434 089	433 175
Kravy spolu	194 708	191 851	191 517	191 329	190 097
Dojné kravy	127 871	125 848	122 049	120 068	116 910
Ošipané spolu	627 022	589 228	538 310	453 076	380 895
Prasnice	39 316	37 713	33 778	28 379	25 352
Ovce spolu	351 122	320 555	294 252	290 918	301 131
Bahnice	234 271	219 760	204 134	199 022	202 679
Bahnice dojné	149 653	136 418	132 846	127 299	130 834
Hydina spolu*	14 056 914	13 131 941	10 603 624	10 364 509	9 340 713
Sliepky*	6 142 038	5 537 200	3 251 754	3 096 082	3 257 352
Kurčatá*	7 398 670	7 148 335	7 157 546	7 040 150	5 838 761
Husi*	24 565	24 265	1 660	730	837
Kačice*	147 011	130 078	9 775	15 894,00	15 535,00
Morky*	156 024	124 571	151 154	145 583,00	163 245,00

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube

I keď počty hospodárskych zvierat v jednotlivých sledovaných rokoch mali kolísavý trend, v skutočnosti pri porovnaní rokov 2018 a 2022 došlo k poklesu stavov takmer u všetkých chovaných druhov, moriek. U hovädzieho dobytku predstavoval úbytok zvierat 1,3 %, z toho kráv 2,4 %, a u dojníc 8,6 %. U ošipaných pokles je najvýraznejší a predstavuje 39 %, a u oviec je 14,2 %. U hydiny spolu je rozdiel tiež vysoký až 33,6 %, z toho takmer vymizol chov husí a kačíc, na druhej strane sa zvýšil počet moriek o 4,6 %.

V ukazovateli intenzita chovu hospodárskych zvierat na 100 ha poľnohospodárskej pôdy výrazný rozdiel za sledované obdobie nastal najmä u ošipaných a oviec oproti roku 2015. Vývoj intenzity chovu je uvedený na grafe č. 11.

Graf č. 11

Intenzita chovu hospodárskych zvierat na 100 ha poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Rovnaký vývoj ako v počte chovaných zvierat je aj v produkcii kravského mlieka. Medzi jednotlivými sledovanými rokmi je kolísavý trend, ale v porovnaní rokov 2018 a 2022 je pokles výroby mlieka o 2,2 % . Zníženie počtu dojníc sa na poklese výroby mlieka prejavil miernejšie, nakoľko sa zlepšila úžitkovosť. V období roku 2018 a 2022 sa zvýšila priemerná ročná dojivosť z 7 056 litrov na 8 118 litrov na kravu. V hodnotovom vyjadrení v roku 2018 produkcia kravského mlieka bola 905 429 tis. litrov a v roku 2022 klesla na 885 224 tis. litrov.

Výroba slepačích vajec v roku 2018 bola vo výške 1 248 055 tis. ks a v roku 2022 predstavovala len 764 737 tis. ks, čo je pokles až o 39 %. Obdobne ako u mlieka, zlepšená úžitkovosť kompenzovala pokles počtu sliepok.

Prehľad ukazovateľov - reprodukcia, výroba a úžitkovosť v chove hovädzieho dobytku, ošipaných a hydiny je uvedená v tabuľke č. 62.

Tabuľka č. 62

Reprodukcia, výroba a úžitkovosť v chove hovädzieho dobytku, ošísaných a hydiny

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Hovädzí dobytok					
Počet narodených teliat (kusy)	161 014	159 728	160 225	159 204	157 884
Počet odchovaných teliat na 100 kráv (ks)	81,50	82,13	84,44	84,61	84,97
Produkcia kravského mlieka (tis. l)*	905 429	905 084	890 258	879 549	885 224
Priemerná ročná dojnosť na kravu (l)*	7 056,2	7 157,9	7 736,3	7 810,9	8 118,9
Prieme. hmotn. prírastky vo výkrme HD na kus/deň (kg)	0,75	0,76	0,79	0,77	0,77
Priemer. živá hmotnosť jatočného HD pri zabíí (kg)	492	499	501	498	507
Ošípané					
Počet narodených prasiat (kusy)	1 167 970	1 218 634	1 240 711	1 148 640	877 233
Odchov prasiat od 1 prasnice (kusy)	27,83	28,89	29,68	29,09	28,31
Priemer. hmotn. prírastky vo výkrme ošípaných na kus/deň (kg)	0,65	0,63	0,63	0,625	0,636
Priemerná živá hmotnosť jatočných ošípaných pri zabíí (kg)	115,00	114,00	115,00	117,00	114,00
Hydina					
Produkcia slepačích vajec (tis. kusov)*	1 248 055	1 191 752	824 352	822 258	764 737
Priemerná znáška vajec na 1 sliepku (kusy)	203,80	200,70	253,60	253,40	260,00

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube

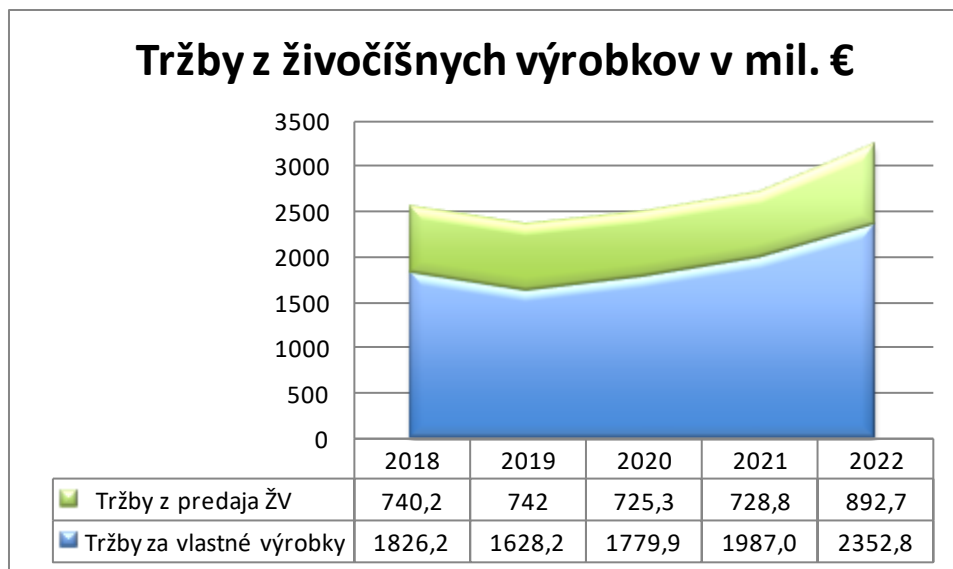
Tržby zo živočíšnej výroby

Znížený objem produkcie živočíšnych výrobkov, cenový vývoj na agropotravinárskom trhu a konkurencia mali vplyv na vývoj tržieb živočíšnych výrobkov.

Predajom živočíšnych výrobkov sa tržby v rokoch 2018-2022 každoročne zvyšovali z východiskovej hodnoty 740,2 mil. € na 892,7 mil. € v roku 2022. K najväčšiemu medziročnému nárastu tržieb zo živočíšnej výroby o 22 % došlo v roku 2022. Napriek tomu podiel tržieb živočíšnej výroby na celkových tržbách vlastných výrobkov za rok 2022 predstavuje len 37,9 %. Tržby živočíšnej výroby sú uvedené na grafe č. 12.

Graf č. 12

Tržby zo živočíšnej výroby v mil. €

Zdroj: ŠU SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Vývoj cien za sledované obdobie vyjadruje tabuľka č. 63. Indexy cien poľnohospodárskych výrobkov. Z údajov vidíme za sledované obdobie výrazný nárast najmä u surového kravského mlieka, jatočných oviec, jatočnej hydiny a slepačích vajec, ale aj ošípaných a hovädzieho dobytku. Naopak pretrváva pokles cien u vlny.

Tabuľka č. 63

Indexy cien poľnohospodárskych výrobkov

Komodita		2018	2019	2020	2021	2022
Produkty živočíšnej výroby vr. rýb	rok 2015 = 100	102,00	101,70	102,50	101,90	123,4
Jatočný hovädzí dobytok vrátane teliat	rok 2015 = 100	102,50	103,80	102,70	103,80	110,3
Mlieko kravské surové spolu	rok 2015 = 100	108,70	109,90	109,90	110,20	139,2
Ošípané jatočné	rok 2015 = 100	104,60	109,60	117,00	111,30	122,6
Jatočné ovce a jahňatá spolu	rok 2015 = 100	92,00	91,80	88,40	102,70	128,0
Mlieko ovčie surové	rok 2015 = 100	95,70	95,80	97,00	97,90	114,8
Vlna ovčia surová v pote	rok 2015 = 100	66,30	59,80	44,40	32,40	31,8
Jatočná hydina	rok 2015 = 100	96,80	96,60	93,30	98,00	133,6
Vajcia slepačie konzumné	rok 2015 = 100	108,30	100,10	110,20	112,40	150,1
Ryby živé	rok 2015 = 100	109,60	109,00	109,50	112,40	121,1

Zdroj: ŠU SR

Hrubá živočíšna produkcia

Štruktúra poľnohospodárskej výroby je poznačená poklesom objemu produkcie s vyššou pridanou hodnotou, čo sa prejavilo na poklese hrubej produkcie živočíšnej výroby v rokoch 2018 až 2021. V roku 2022 sa situácia zmenila a v dôsledku vývoja cien spôsobených najmä s vojnou na Ukrajine hrubá poľnohospodárska, ale aj živočíšna produkcia sa zvýšila o 25 % a predstavovala 905,7 mil. €.

Na hrubej živočíšnej produkcii sa podieľali najmä živočíšne výrobky, ktorých podiel sa takmer každoročne znižoval. Prehľad o vývoji hrubej živočíšnej výroby a o podiely zvierat a živočíšnych výrobkov je vyjadrený v tabuľke č. 64 a grafe č. 13.

Tabuľka č. 64

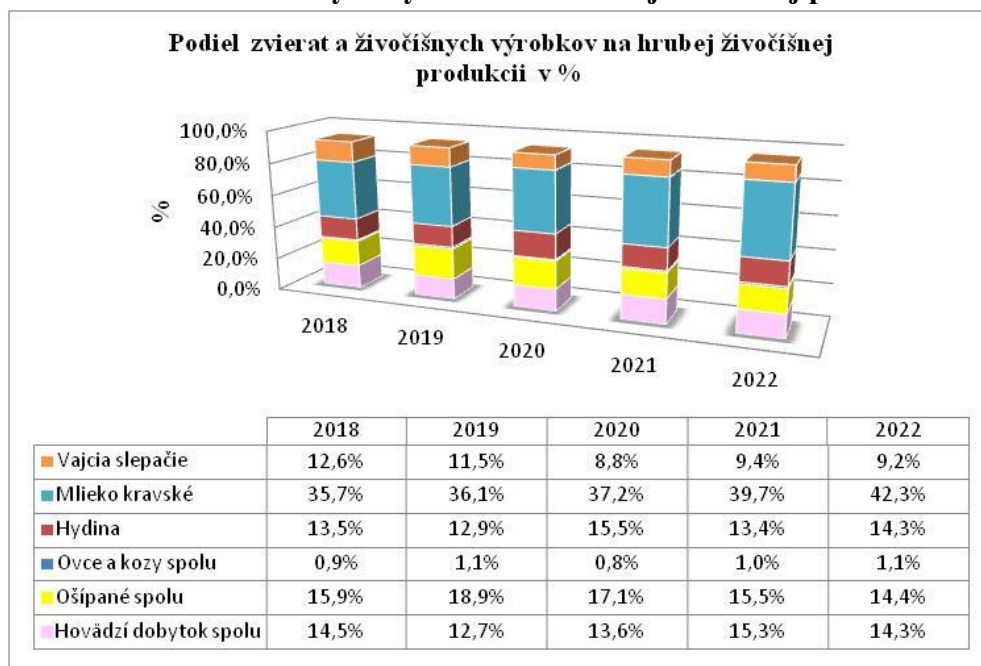
Hrubá poľnohospodárska produkcia živočíšnej výroby v mil. € v b. c

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022*
Hrubá poľnohospodárska produkcia spolu	2048,12	2003,86	2086,07	2242,95	2733,3
Hrubá živočíšna produkcia spolu	785,75	765,66	767,00	720,15	905,7
Podiel hrubej ŽV na celkom HPP	38,4 %	38,2 %	36,8 %	32,1 %	33,1 %
Podiel					
Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
zvieratá na HPP ŽV	45,6 %	46,7 %	47,9 %	46,1 %	44,2 %
živočíšne výrobky na HPP ŽV	54,4 %	53,3 %	52,1 %	53,9 %	X

Poznámka: * druhý odhad Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, Zelená správa 2022, vlastné spracovanie

Graf č. 13

Podiel zvierat a živočíšnych výrobkov na hrubej živočíšnej produkcii v %

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, Zelená správa 2022, vlastné spracovanie

Zahraničný obchod

Podobne ako v rastlinnej výrobe, aj v živočíšnej výrobe pretrváva nepriaznivý vývoj zahraničného obchodu.

Kolísavý trend dovozu živočíšnych výrobkov za sledované obdobie v roku 2022 oproti roku 2021 vzrástol o 44,3 % na hodnotu 1 716,8 mil. €.

Dovoz živých zvierat tvorí 6,2–7,8 % z celkového dovozu živočíšnych výrobkov. Z množstva dovezených zvierat v rokoch 2018 až 2022 najvyšší podiel bol u ošípaných, a to v roku 2018 až 55,5 % (množstvo 47,12 mil. €). V ďalších rokoch nastal pokles na 38 % v roku 2021, kedy narástol podiel u hydiny na 46 % z celkového dovozu živých zvierat. V roku 2022 medziročne mierne vzrástol dovoz ošípaných na 39,4 % a mierne poklesol dovoz hydina na 41,6 % z celkového dovozu živých zvierat. U hovädzieho dobytku od roku 2018 bol vzrastajúci trend dovozu z východiskovej hodnoty 5,8 % na 15,8 % z celkového dovozu živých zvierat.

Vo vývoze živočíšnych výrobkov za roky 2018 až 2022 najvyšší medziročný nárast je v roku 2022 o 31,8 % a predstavoval vývoz v hodnote 796,5 mil. €.

Vývoz živých zvierat spolu za sledované obdobie medziročne klesal do roku 2020, ale v roku 2021 medziročne vzrástol o 1 % a v roku 2022 o 12,8 % na 181,34 mil. €. Podiel živých zvierat na živočíšnych výrobkoch sa znižoval, kým v roku 2018 bol 28,4 % v roku 2022 predstavoval 22,8 %. V rámci živých zvierat najvyšší podiel tvorili ošípané od 37 až 34 % a následne hovädzí dobytok a hydina v rozmedzí 17,7 až 19,6 %.

Bilancia zahraničného obchodu u živočíšnych výrobkov sa pohybovala každoročne len v záporných hodnotách a to v rozmedzí od -474,3 mil. € až – 920,3 mil. € v roku 2022.

U živých zvierat spolu bol v rokoch 2018 až 2022 objemovo vyšší vývoz ako dovoz. Iná situácia nastala v rokoch 2018, 2020 a 2021 u hydiny, kedy vývoz bol nižší ako dovoz a dosiahlo sa záporné saldo zahraničného obchodu. Podrobný prehľad zahraničného obchodu je vyjadrený v tabuľke č.65

Negatívom celého vývoja zahraničného obchodu živočíšnych výrobkov je, že klesá nám produkcia, vyvážame živé zvieratá pričom mäso a hotové výrobky dovážame, a to už s vyššou pridanou hodnotou. Taktiež aj živočíšne výrobky vyvážame a domácu spotrebu sanujeme dovozom hotových výrobkov, napr. mlieko.

Negatívna bilancia zahraničného obchodu evidentne potvrdzuje, že slovenské poľnohospodárstvo nemá dobrú štruktúru výroby. Na jednej strane vyvážame prebytky produkcie, resp. prvovýrobcovia sa orientujú na export, pretože zahraniční odberatelia ponúkajú výhodnejšie ceny ako domáci odberatelia a na druhej strane dovážame surovinu na spracovanie, resp. hotové výrobky, ale už s vyššou pridanou hodnotou. Okrem toho, že je u nás nízka konkurencieschopnosť, nie je dobre zabezpečená ani organizácia trhu s poľnohospodárskymi surovinami, chýbajú väzby medzi domácimi výrobcami a spracovateľmi.

Vývoj zahraničného obchodu živočíšnych výrobkov za roky 2018 - 2022 je vyjadrený v tabuľke č. 65.

Tabuľka č. 65

Zahraničný obchod živočíšnych výrobkov za roky 2018-2022 v mil. €

DOVOZ	2018	2019	2020	2021	2022
živočíšnych výrobkov	1094,3	1167,6	1124,4	1189,5	1716,8
z toho: živé zvierat spolu	84,87	79,07	83,31	73,19	91,82
z toho: hovädzí dobytok	4,97	5,52	8,24	9,69	14,50
ošípané	47,12	43,00	40,26	27,8	36,14
ovce a kozy	0,08	0,51	0,10	0,09	0,0
hydina	31,39	28,91	34,14	33,67	38,16
kone	0,69	0,30	0,07	1,39	2,37
ostatné zvieratá	0,73	0,82	0,51	0,54	0,65
VÝVOZ					
živočíšnych výrobkov	624,10	624,81	541,63	604,1	796,50
z toho: živé zvierat spolu	176,58	168,08	158,9	160,76	181,34
z toho: hovädzí dobytok	61,64	52,08	48,12	57,29	62,67
ošípané	65,39	65,11	56,74	54,59	54,50
ovce a kozy	0,52	1,22	0,97	1,70	1,78
hydina	31,30	32,99	28,90	31,52	47,04
kone	0,16	0,07	0,14	0,49	0,04
ostatné zvieratá	17,58	16,61	24,03	15,17	15,31
SALDO					
živočíšnych výrobkov	-470,20	-542,77	-582,77	-585,40	-920,3
z toho: živé zvierat spolu	91,61	89,01	75,59	87,58	89,52
z toho: hovädzí dobytok	56,67	46,56	39,88	47,60	48,17
ošípané	18,27	22,10	16,48	26,79	18,36
ovce a kozy	0,45	0,71	0,88	1,61	1,78
hydina	-0,09	4,08	-5,25	-2,15	8,88
kone	-0,53	-0,23	0,07	-0,90	-2,33
ostatné zvieratá	16,85	15,79	23,52	14,63	14,66

Zdroj: ŠÚ SR, SPPK, vlastné spracovanie

Zamestnanosť v živočíšnej výrobe

Vzhľadom pre nedostupnosť údajov o vývoji zamestnanosti v odvetví živočíšnej výroby neuvádzame podrobnejšiu analýzu. Zhodnotiť môžeme len vývoj ukazovateľa - priemerný evidenčný počet trvalo činných zamestnancov v poľnohospodárstve a z toho robotníkov živočíšnej výroby. Podľa údajov, ktoré uvádza Štatistický úrad SR, podiel robotníkov v živočíšnej výrobe ku celkovým trvalo činným zamestnancom v poľnohospodárstve sa pohybuje okolo 27 %, v roku 2021 je zaznamenaný medziročný nárast na 27,6 %.

Tabuľka č. 66

Priemerný evidenčný počet trvalo činných zamestnancov v poľnohospodárstve a robotníkov v živočíšnej výrobe

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021
Zamestnanci spolu:	24 261	22 808	21 414	20 183
Z toho: robotníci v živoč. výrobe	6 637	6 043	5 859	5 574
Podiel robotníkov ŽV v %	27,4 %	26,5 %	27,36 %	27,6 %

Zdroj: ŠU SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Priemerná mzda za sledované obdobie má rastúci trend ako u trvalo činných zamestnancov v poľnohospodárstve, tak aj u robotníkov v živočíšnej výrobe. Kým v roku 2015 priemerná mesačná mzda u robotníkov bola vo výške 706 €, v roku 2021 dosahovala 983 €. Vývoj priemernej mesačnej mzdy je uvedený v tabuľke č. 67.

Tabuľka č. 67

Priemerná mesačná mzda trvalo činných pracovníkov v živočíšnej výrobe

	2018	2019	2020	2021
Zamestnanci spolu:	933	1 001	1 059	1 114
robotníci v živočíšnej výrobe	861	924	983	1 041

Zdroj: ŠU SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno len konštatovať, že tak ako klesá zamestnanosť v rámci celého poľnohospodárstva, tak klesá (možná i viac) aj v živočíšnej výrobe. Je známe, že čoraz ťažšie je nájsť zamestnancov do tohto odvetvia. Dôvodom dnes už nie sú tak mzdy, ako časová náročnosť a spoločenský status. Nie je ani ojedinelým javom, že kritická situácia v zamestnanosti v živočíšnej výrobe je v niektorých podnikoch riešená zamestnávaním ľudí z tretích krajín, napr. z Ukrajiny.

Údaje o vekovej štruktúre zamestnancov živočíšnej výroby nie sú taktiež dostupné, vychádzajúc z praxe, dovoľme si tvrdiť, že v odvetví prevládajú pracovníci starší ako 48 rokov.

Tiež pre nedostupnosť údajov nie je možné urobiť analýzu vzdelanostnej štruktúry ako aj pohlavia za odvetvie živočíšnej výroby.

Financovanie

Financovanie živočíšnej výroby je z fondov EÚ a štátneho rozpočtu.

Prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu, t.j I. piliera, ktorý slúži na ustálenie ekonomickej situácie poľnohospodárov sa realizujú priame platby a platby na spoločnú organizáciu trhov. Cieľom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (II. piliera) je zvýšiť konkurencieschopnosť agrosektora, zlepšiť životné prostredie a kvalitu života na vidieku.

Najviac podpôr do poľnohospodárstva sa realizuje prostredníctvom priamych platieb, ale zvýhodnená je viac rastlinná výroba. Kým v rastlinnej výrobe je v rámci priamych platieb uplatňovaných 11 schém, v živočíšnej výrobe v súčasnosti sú len 4 schémy. Podpory sú určené

na chov bahníc, jariet a kôz, na výkrm vybraných kategórií hovädzieho dobytku, na dojnice a na veľké dobyčie jednotky. Na rozdiel od predchádzajúceho programovacieho obdobia podpora na dobyčie jednotky týka sa všetkých kategórií HD oviec a kôz, vtedy sa podporoval len chov dojčiacich kráv, oviec a kôz. Sadzby jednotlivých schém I. piliera pre živočíšnu výrobu sú uvedené v tabuľke č. 68.

Tabuľka č. 68

Sadzby priamych platieb pre živočíšnu výrobu

Schéma priamych platieb	2018	2019	2020	2021	2022
Platba na bahnice, jarky, kozy / ks	18,04	19,67	17,13	17,73	16,68
Platba veľké dobyčie jednotky / VDJ	84 / 54,60	77 / 50,05	70,00/ 45,50	70,00/ 45,50	70,00/ 45,50
Platba na výkrm vybraných kategórií hovädzieho dobytku / VDJ	227,23	220,34	168,62	180,58	174,72
Platba na kravy chované v systéme s trhovou produkciou mlieka / ks	288,95	294,27	249,66	268,97	267,46

Zdroj: PPA, vlastné spracovanie

V rámci II. piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky je podporený sektor živočíšnej výroby prostredníctvom neprojektových podpôr, a to opatreniami dobré životné podmienky zvierat. Týmto opatrením je možnosť podpory aj ošípaných a hydiny, čo priame platby neumožňujú. Prierezovo možno hovoriť aj o podpore živočíšnej výroby prostredníctvom platieb na poľnohospodársky znevýhodnené oblasti, ktorých podmienkou je zaťaženie 0,3 dobyčej jednotky na ha trvalých trávnych porastov.

V rámci štátnej pomoci od roku 2019 sa začala uplatňovať Schéma na pomoc vo forme úľav na environmentálnych daniach, tzv. Zelená nafta. Okrem toho sa z tejto kapitoly podporujú opatrenia ako vedenie plemennej knihy, kontrola úžitkovosti, likvidácia kadáverov, účasť na výstavách.

V rámci štátnej pomoci bola poskytnutá v roku 2022 chovateľom hospodárskych zvierat kvôli suchu mimoriadna pomoc.

3.2.1 Chov HD a produkcia mlieka

Mlieko je podľa odborníkov takmer dokonalá potravina, ktorá obsahuje výživné a stavebné látky, pre stavbu tela a rast človeka v detskom veku. Obsahuje látky pre energetické zabezpečenie existencie organizmu a je tiež zdrojom minerálnych látok, vitamínov, hormónov a enzýmov. Je zdrojom esenciálnych prvkov, ktoré si organizmus nevie vyrobiť sám, obsahuje základné živiny a esenciálne kyseliny vo vyváženom množstve. Mlieko má vysokú využiteľnosť živín a minimálne zaťažuje organizmus.

Surové kravské mlieko je podľa Nariadenia vlády SR č. 312/2003 a Potravinového kódexu SR definované ako sekret mliečnej žľazy získaný nadojením od jednej alebo viacerých kráv, oviec, kôz alebo byvolích kráv, ktorý nebol zahriaty na teplotu vyššiu ako 40 °C alebo ošetrovaný iným spôsobom, ktorý má rovnocenný účinok ako zahriatie na 40 °C. Zloženie mlieka je ovplyvnené viacerými faktormi, vrátane druhu, plemena, individuálnej varianty, stavu výživy, zdravia a fáze laktácie. Mlieko by malo byť vylúčené, ak pochádza od kráv, ktoré sú vo veľmi skorej alebo neskorej fáze laktácie a ktoré trpia mastitídou.

Obsah bielkovín v mlieku sa pohybuje od 2,9 do 3,6 %. Keďže tento je proces je energeticky veľmi náročný, energia krmiva úzko súvisí s obsahom bielkovín v mlieku. Proteíny, ktoré sa ešte nachádzajú v mlieku nazývame srvátkové bielkoviny. Medzi hlavné srvátkové bielkoviny zaraďujeme β -laktoglobulín a α -laktalbumín, sú syntetizované v alveolách mliečnej žľazy. Epitelovými bunkami nie sú syntetizované imunoglobulíny a sérový albumín, pretože pochádzajú z krvi zvierat.

Mliečny tuk sa skladá prevažne z triacylglycerolov (asi 98 % z celkového množstva tuku), s drobnými čiastočkami fosfolipidov, cholesterolu, voľných mastných kyselín a mono- a diglyceridov mastných kyselín. Je tu tiež stopové množstvo karoténu, vitamínov rozpustných v tukoch - A, D, E a K a látok zodpovedných za charakteristickú chuť a vôňu.

Triacylglyceroly sú relatívne jednoduché molekuly pozostávajúce z glycerolu, ktoré sú esterifikované z omega-3 mastných kyselín. Sú to nepolárne molekuly, teda vo vode nerozpustné. Majú zásadný vplyv na vlastnosti mliečneho tuku, ako je hustota a topenie profilu. Existuje mnoho rôznych typov triacylglycerolov v mliečnom tuku, ktoré sa značne líšia v molekulárnej hmotnosti a stupni nenasýtenosti.

Mliečny cukor - laktóza je disacharid zložený z galaktózy a glukózy spojených 1,4-glykozidovými väzbami. Je to hlavný sacharid v mlieku u väčšiny cicavcov. Jediným známym významným zdrojom laktózy je mlieko. Koncentrácia laktózy v mlieku nepriamo súvisí s koncentráciou lipidov a koncentrácia kazeínu. Mliečny cukor a tuky v mlieku slúžia ako zdroj energie, čo je aj ich hlavnou úlohou.

Syntetizovaná je v epitelových prsných bunkách z dvoch molekúl glukózy absorbovaných z krvi. Koncentrácia laktózy v tele zrelého hovädzieho dobytku, byvolov, ošípaných, oviec a kôz mlieka je asi okolo 4,8 %, respektíve sa koncentrácia mierne zvyšuje v raných fázach laktácie, ale potom klesá na cca 70 % z maximálnej hodnoty na konci laktácie. Laktóza plní dve dôležité funkcie v mlieku: je to pripravený zdroj energie pre novorodenca, je zodpovedná za asi 50 % osmotického tlaku mlieka, čo je izotonický s krvou, a preto je v podstate konštantná.

Pri výrobe kvalitného mlieka sú dôležité vitamíny a minerálne látky, ktoré pozitívne vplyvajú na imunitu, reprodukciu a samotné zdravie zvierat. Napr. nedostatok organického selénu (chráni bunky pred poškodením a podporuje vitamín E pri jeho antioxidantnej činnosti) môže viesť k poruchám plodnosti, zápalom vemena a k svalovej dystrofii teliat.

V roku 2021 dosiahol priemerný počet dojníc v Slovenskej republike 119,5 tis. ks, čo je v porovnaní s rokom 2020 pokles o 2,2 tis. ks (1,8 %). Priemerná úžitkovosť v roku 2021 predstavovala 7 781,92 kg na dojnicu, v porovnaní s rokom 2020 sa priemerná úžitkovosť na dojnicu zvýšila o 19,06 kg (0,25 %). V roku 2021 sa v Slovenskej republike vyrobilo 929,82 tis. ton surového kravského mlieka, v porovnaní s rokom 2020 to objem produkcie mlieka klesol o 14,97 tis. ton (1,6 %). Slovenskí prvovýrobcovia v roku 2021 predali celkovo 858,41 tis. ton surového kravského mlieka, čo medziročne znamená pokles predaja o 6,36 tis. ton (0,7 %). Priamy predaj kravského mlieka prvovýrobcami v roku 2021 predstavoval 34,23 tis. ton, čo je v porovnaní s rokom 2020 o 1,74 tis. ton viac (1,74 %). Prvonákupcovia nakúpili v roku 2021 surové kravské mlieko v celkovom množstve 824,18 tis. ton, to predstavuje pokles nákupu mlieka prvonákupcami o 8,10 tis. ton (1,0 %) v porovnaní s rokom 2020. Nakúpené množstvo surového kravského mlieka v roku 2021 v triede Q predstavovalo 595,02 tis. ton, čo je v porovnaní s rokom 2020 pokles o 2,09 tis. ton (0,4 %). V I. triede kvality v roku 2021 nakúpili prvonákupcovia 218,19 tis. ton, čo bolo v porovnaní rokom 2020 menej o 3,32 tis. ton (1,5 %). Priemerná nákupná cena surového kravského mlieka v roku 2021 predstavovala 32,65 €/100 kg. V medziročnom porovnaní sa priemerná cena zvýšila o 0,26 €/100 kg (0,8 %).

Dovoz mlieka a mliečnych výrobkov do SR v roku 2021 predstavoval 248,55 tis. ton €, čo je v medziročnom porovnaní o 5,14 tis. ton (2,1 %) viac. Vo finančnom vyjadrení sme zaznamenali nárast dovozu mlieka a mliečnych výrobkov, keď hodnota dovozu do SR v roku 2021 dosiahla 441,94 mil. € to je o 5,15 mil. € (13,2 %) viac, ako v roku 2020. Najväčší podiel z celkového dovozu mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensko v roku 2021 malo tekuté mlieko 35,8 %. Dovoz syrov a tvarohov v roku 2021 tvoril podiel 26,5 %, srvátky 14,1 %, kyslomliečnych 8 výrobkov 13,3 %, masla 6,3 % a dovoz sušeného a zahusteného mlieka predstavoval 4,1 % podiel z celkového dovozu mlieka a mliečnych výrobkov do SR. V roku 2021 vývoz mlieka a mliečnych výrobkov zo Slovenskej republiky dosiahol celkovo 217,50 tis. ton, čo predstavuje vo finančnom vyjadrení 258,86 mil.€. V porovnaní s rokom 2020 sa jedná o nárast 1,49 tis. ton (0,7 %). Vo finančnom vyjadrení to je o 17,75 mil. € (7,4 %) viac ako v roku 2020.

Dovoz mlieka a mliečnych výrobkov do SR v roku 2019 predstavoval 230,17 tis. ton v celkovej hodnote 381,20 mil. €, t. j. o 20,28 tis. ton (8,1 %) menej a o 20,49 mil. € (5,7 %) viac, ako v roku 2018. Najväčší podiel na celkovom dovoze mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensko mali syry a tvarohy s 49,3 %. Dovoz tekutého mlieka v roku 2019 predstavoval 6 15,1 %, masla 15,0 % a dovoz kyslomliečnych výrobkov tvoril 10,9 % z celkového dovozu mlieka a mliečnych výrobkov. V roku 2019 sa zo Slovenskej republiky vyviezlo 230,11 tis. ton mlieka a mliečnych, čo predstavuje vo finančnom vyjadrení 258,42 mil.€. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa jedná o pokles 16,19 tis. ton (6,6 %), t. j. o 5,68 mil. € (2,2 %) menej ako v roku 2018. Z mliečnych výrobkov sa najviac vyviezli syry a tvarohy, ktoré tvorili, až 55,54 % z celkového vývozu. Nasledovalo tekuté mlieko s podielom 27,6 % a kyslomliečne výrobky s podielom 6,8 %. Spotrebiteľské ceny mlieka a mliečnych výrobkov, boli v roku 2019 v priemere o 1,5 % vyššie ako v roku 2018. Pri odbytových cenách mlieka a mliečnych výrobkov sa zaznamenal v roku 2019 nárast cien v porovnaní s rokom 2018 v priemere o 1,6 %

Prvovýroba

Situácia v prvovýrobe mlieka je pravdepodobne najhoršia od roku 2016. Vtedy došlo k prepadu nákupných cien mlieka z dôvodu zrušenia mliečnych kvót a nárastu produkcie na spoločnom európskom trhu. K pretrvávajúcim problémom vo forme veľkého investičného dlhu, nedostatku pracovnej sily a nízkej podpore pribudli problémy spôsobené pandémiou ochorenia COVID 19. Súčasná situácia spojená s konfliktom na Ukrajine túto ťažkú situáciu len zhoršuje. Ceny energií, hlavne elektriny a plynu, pohonných hmôt, krmív a hnojív rastú doslova zo dňa na deň, a nie je ani výhľad, že by sa ich rast mal v dohľadnej dobe zastaviť. Podnikom prvovýroby rastú náklady výrazne vyšším tempom, ako príjmy z predaja mlieka a zaznamenávajú straty, ktoré sa počítajú v desiatkach miliónov EUR. Zatiaľ čo nákupné ceny mlieka vzrástli medziročne približne o 1 % ceny energií, pohonných hmôt, krmív a krmných zmesí sa medziročne zvýšili o 10 až 35 %.

V roku 2021 dosiahol priemerný počet dojníc v Slovenskej republike 119,5 tis. ks, čo je v porovnaní s rokom 2020 pokles o 2,2 tis. ks (1,8 %).

Priemerný počet dojníc V roku 2019 bol v SR priemerný počet dojníc 126,4 tis. ks, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom pokles o 1,9 tis. ks (1,5 %). Priemerný počet dojníc pri právnických osobách dosiahol 112,1 tis. ks a v porovnaní s rokom 2018 sa znížil o 1,8 tis. ks (1,6 %). Na základe doterajšieho vývoja, možno ku koncu roka 2020 odhadovať medziročné zníženie priemerného počtu dojníc na 124 tis. kusov, to by znamenalo zníženie počtu dojníc v porovnaní s rokom 2019 o 2,4 tis. ks (1,9 %).

Úžitkovosť

Priemerná úžitkovosť v roku 2021 predstavovala 7 781,92 kg na dojnicu, v porovnaní s rokom 2020 sa priemerná úžitkovosť na dojnicu zvýšila o 19,06 kg (0,25 %).

Výroba mlieka

V roku 2021 sa v Slovenskej republike vyrobilo 929,82 tis. ton surového kravského mlieka, v porovnaní s rokom 2020 to objem produkcie mlieka klesol o 14,97 tis. ton (1,6 %).

Produkcia surového kravského mlieka v roku 2019 dosiahla 932,24 tis. ton, čo v porovnaní s rokom 2018 činí rozdiel len o 0,35 tis. ton menej (0,04 %). Právnické osoby v roku 2019 vyprodukovali 876,76 tis. ton kravského mlieka, čo bolo o 0,8 tis. ton menej (0,1 %) ako v predchádzajúcom kalendárnom roku. Na základe priemerných počtov dojníc a priemernej úžitkovosti odhadujeme, že v roku 2020 sa v Slovenskej republike vyprodukuje 931,00 tis. ton kravského mlieka, čo by v porovnaní s rokom 2019 znamenalo zníženie produkcie o 1,24 tis ton (0,1 %).

Predaj mlieka nákup mlieka spracovateľskými podnikmi

Slovenskí prvovýrobcovia v roku 2021 predali celkovo 858,41 tis. ton surového kravského mlieka, čo medziročne znamená pokles predaja o 6,36 tis. ton (0,7 %). Priamy predaj kravského mlieka prvovýrobcami v roku 2021 predstavoval 34,23 tis. ton, čo je v porovnaní s rokom 2020 o 1,74 tis. ton viac (1,74 %).

Prvonákupcovia nakúpili v roku 2021 surové kravské mlieko v celkovom množstve 824,18 tis.

ton, to predstavuje pokles nákupu mlieka prvonákupcami o 8,10 tis. ton (1,0 %) v porovnaní s rokom 2020.

Nakúpené množstvo surového kravského mlieka v roku 2021 v triede Q predstavovalo 595,02 tis. ton, čo je v porovnaní s rokom 2020 pokles o 2,09 tis. ton (0,4 %). V I. triede kvality v roku 2021 nakúpili prvonákupcovia 218,19 tis. ton, čo bolo v porovnaní rokom 2020 menej o 3,32 tis. ton (1,5 %). Priemerná nákupná cena surového kravského mlieka v roku 2021 predstavovala 32,65 €/100 kg. V medziročnom porovnaní sa priemerná cena zvýšila o 0,26 €/100 kg (0,8 %).

Naproti tomu v roku 2019 predali celkovo 844,53 tis. ton surového kravského mlieka, čo v porovnaní s rokom 2018 predstavuje nárast predaja o 0,82 tis. ton (0,1 %). Z celkového predaného množstva mlieka priamy predaj prvovýrobcami v roku 2019 dosiahol 30,23 tis. ton a objem predaného mlieka prvonákupcom predstavoval 814,30 tis. ton.

Pre porovnanie v roku 2019 prvonákupcovia nakúpili 814,30 tis. ton surového kravského mlieka, čo je minimálny pokles nákupu oproti roku 2018 a to o 2,81 tis. ton (0,3 %). V kvalitatívnej triede Q bolo v roku 2019 nakúpených 533,10 tis. ton, to predstavuje 65,5 - percentný podiel z celkového nakúpeného množstva mlieka za rok 2019. Pri porovnaní s rokom 2018 bolo v triede Q nakúpených o 27,68 tis. ton (5,5 %) viac mlieka. V I. triede kvality spracovatelia mlieka nakúpili 267,67 tis. ton s podielom 32,9 % z celkového predaja mlieka v roku 2019. V medziročnom porovnaní nákup mlieka v triede kvality I. klesol o 29,60 tis. ton (10,0 %). Mliekarenské podniky v kvalitatívnej triede Neštandard za rok 2019 nakúpili 13,53 tis. ton, čo predstavuje podiel na celkovom nakúpenom množstve mlieka len 1,7 %. Nakúpené množstvo mlieka v kvalitatívnej triede Neštandard bolo v roku 2019 o 0,89 tis. ton (6,2 %) nižšie ako v roku 2018. Mliekarenské podniky nakúpili v roku 2019 surové kravské mlieko v celkovej hodnote 265 455,13 tis. € a v porovnaní s rokom 2018 sa hodnota nakúpeného mlieka zvýšila o 4 474,13 tis. € (1,7 %). Hodnota nákupu mlieka v kvalitatívnej triede Q činila 175 774,55 tis.€ v roku 2019 a v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa hodnota nákupu zvýšila o 12 253,55 tis.€ (7,5 %). Nakúpené mlieko v kvalitatívnej triede I. dosiahlo v roku 2019 hodnotu 85 852,54 tis.€ a v medziročnom porovnaní sa hodnota nakúpeného mlieka znížila o 7 650,46 tis.€ (8,2 %). V triede kvality Neštandard bolo za rok 2019 nakúpené mlieko v hodnote 3 828,04 tis.€ a v porovnaní s rokom 2018 hodnota nákupu klesla o 129,96 tis. € (3,3 %).

Tabuľka č. 69

Výroba a spotreba SKM

Ukazovateľ	2017	2018	2019	2020	2021
Počet dojníc v tis.	131,3	128,3	126,4	121,7	119,5
Priem. úžitkovosť v kg	7145,13	7267,87	7372,67	7 762,86	7 781,92
Výroba SKM za rok v tis. l	938	932,59	932,24	944,79	929,82
Priem. cena €/100 kg	30,94	31,94	32,6	32,39	32,65
Obsah tuku v %	3,77	3,78	3,8	3,77	3,78
Obsah bielkovín v %	3,36	3,36	3,37	3,37	3,36
Spotreba mlieka a výrobkov v kg/obyv.	172	168,2	169,9	174,8	184,8

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Priemerná nákupná cena surového kravského mlieka v roku 2020 bola 32,39 €/100 kg, v roku 2019 predstavovala 32,60 €/100 kg. V porovnaní s rokom 2018 sa v roku 2019 zvýšila o 0,66 €/100 kg (2,1 %).

V roku 2021 vyrobili mliekarenské podniky v SR spolu s registrovanými mliečnymi farmami 245,4 tis. ton konzumného mlieka, čo je oproti roku 2020 menej o 11,02 tis. ton (4,3 %). Prírodných syrov sa v roku 2021 vyrobilo 45,56 tis. ton, to je o 1,08 tis. ton (2,4 %) viac ako v roku 2020, z toho ovčích syrov bolo vyrobených 1,24 tis. ton, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2020 nárast produkcie o 200 ton (19,4 %). Objem produkcie smotany v roku 2021 predstavoval 32,09 tis. ton, čo je v porovnaní s rokom 2020 o 2,40 tis. ton (8,1 %) viac. Na Slovensku sa vyrobilo 47,13 tis. ton kyslomliečnych výrobkov v roku 2021, čo je o 11,0 tis. ton (18,9 %) menej v roku 2020. Výroba masla v roku 2021 dosiahla 9,17 tis. ton, v porovnaní s rokom 2020 sa objem výroby masla zvýšil o 700 ton (8,3 %). Dovoz mlieka a mliečnych výrobkov do SR v roku 2021 predstavoval 248,55 tis. ton €, čo je v medziročnom porovnaní o 5,14 tis. ton (2,1 %) viac. Vo finančnom vyjadrení sme zaznamenali nárast dovozu mlieka a mliečnych výrobkov, keď hodnota dovozu do SR v roku 2021 dosiahla 441,94 mil. € to je o 5,15 mil. € (13,2 %) viac, ako v roku 2020. Najväčší podiel z celkového dovozu mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensko v roku 2021 malo tekuté mlieko 35,8 %. Dovoz syrov a tvarohov v roku 2021 tvoril podiel 26,5 %, srvátky 14,1 %, kyslomliečnych 8 výrobkov 13,3 %, masla 6,3 % a dovoz sušeného a zahusteného mlieka predstavoval 4,1 % podiel z celkového dovozu mlieka a mliečnych výrobkov do SR.

V roku 2021 vývoz mlieka a mliečnych výrobkov zo Slovenskej republiky dosiahol celkovo 217,50 tis. ton, čo predstavuje vo finančnom vyjadrení 258,86 mil.€. V porovnaní s rokom 2020 sa jedná o nárast 1,49 tis. ton (0,7 %). Vo finančnom vyjadrení to je o 17,75 mil. € (7,4 %) viac ako v roku 2020. Z celkového objemu vývozu v roku 2021 tvorilo najväčší podiel tekuté mlieko 70,2 %. Syry a tvarohy dosiahli podiel 15,1 %, srvátka 7,0 %, kyslomliečne výrobky 4,5 %, sušené a zahustené mlieko 2,7 % a vývoz masla predstavoval len 0,6 % na celkovom vývoze mlieka a mliečnych výrobkov zo Slovenskej republiky.

Podľa informácií ŠU SR sa v roku 2018 na Slovensku na jedného obyvateľa v priemere spotrebovalo 171,1 kg mlieka a mliečnych výrobkov. V porovnaní s rokom 2017 sa spotreba znížila o 3,5 kg (2,0 %). V roku 2019 sa odhaduje medzi ročné zvýšenie spotreby o 1,7 kg (1,0 %). Spotreba konzumného kravského mlieka predstavovala 45,3 kg na jedného obyvateľa na Slovensku v roku 2018 sa v porovnaní s rokom 2017 sa znížila o 0,4 kg (0,9 %). V roku 2019 sa odhaduje jej medziročné zníženie o 1,6 kg (3,5 %). Spotreba syrov a tvarohov v roku 2018 spolu dosiahla 13,3 kg na jedného obyvateľa v SR. V porovnaní s rokom 2017 klesla o 0,2 kg (1,5 %) na obyvateľa. V roku 2019 sa odhaduje jej medziročné zvýšenie o 1,1 kg (8,3 %). Čerstvých syrov a tvarohov sa v roku 2018 spotrebovalo 5,2 kg na obyvateľa, čo predstavuje 0,1 kg (1,9 %) menej ako v roku 2017. Spotreba tavených syrov predstavovala 1,9 kg na obyvateľa v roku 2018, spotreba medziročne poklesla o 0,1 kg (5,0 %). Množstvo spotrebovaného sušeného a zahusteného mlieka sa medziročne nezmenilo a zostalo na úrovni 0,7 kg na obyvateľa. V roku 2018 potreba smotany medziročne klesla o 0,1 kg (3,6 %) na 2,7 kg na obyvateľa v SR. Spotreba kyslomliečnych výrobkov v roku 2018 a Slovensku dosiahla

16,8 kg na obyvateľa a v porovnaní s rokom 2017 klesla o 0,6 kg (3,5 %). V roku 2018 sa v porovnaní s rokom 2017 výrazne znížila spotreba jogurtov až o 1,4 kg na obyvateľa. V roku 2017 spotreba jogurtov dosiahla 11,0 kg na obyvateľa a v roku 2018 už len 9,6 kg, čo predstavuje medziročné zníženie spotreby jogurtov o 12,7 %. Spotreba masla v roku 2018 dosiahla 3,4 kg na obyvateľa a v porovnaní s rokom 2017 klesla o 0,3 kg (8,1 %).

3.2.2 Chov HD a produkcia mäsa

V chove hovädzieho dobytku (bez domácností) zaznamenávame v roku 2021 pokles početných stavov. V porovnaní so stavom na konci roka 2020 sa znížil počet dobytku spolu (bez domácností). Stavy kráv sa mierne znížili. Medziročne sa znížili stavy dojníc, pričom stavy dojčiacich kráv sa medziročne zvýšili (bez domácností). V roku 2021 sa medziročne zvýšili ceny kŕmnych zmesí pre HD v priemere o 9 %, čo sa aj vzhľadom na dlhý reprodukčný cyklus pozitívne nepremietlo do vývoja početných stavov HD. Reprodukčné a úžitkové parametre zostávajú naďalej na neuspokojivej úrovni.

K 31.12.2021 bolo v SR 397,3 tis. ks hovädzieho dobytku (bez domácností), čo bolo o 15,6 tis. ks (o 3,8 %) menej ako k 31.12.2020. Počet kráv (bez domácností) sa medziročne znížil o 3,6 tis. ks (2 %). Pritom početné stavy dojníc medziročne poklesli o 4,1 tis. ks (3,6 %). Počet dojčiacich kráv k 31.12.2021 sa medziročne zvýšil o 0,5 tis. ks (o 0,8 %) a ich podiel na celkovom počte kráv sa zvýšil na 37,3 % (bez domácností). Podľa štatistických hlásení spravodajských organizácií právnických osôb ŠÚ SR sa v tomto sektore medziročne znížil počet dobytku o 12,2 tis. ks (o 3,3 %), a počet kráv o 3,4 tis. ks (o 2,1 %). Počet hovädzieho dobytku vo výkrme (bez domácností) k 31.12.2020 bol 50,1 tis. ks (oproti stavu k 31.12.2020 o 5,4 tis. ks, o 9,7 % menej).

V chove hovädzieho dobytku v roku 2019 zaznamenávame mierny pokles početných stavov. V porovnaní so stavom na konci roka 2018 poklesol počet dobytku spolu, ako aj stavy kráv. Medziročne sa znížili stavy dojníc ako aj stavy dojčiacich kráv. Pritom v roku 2019 medziročne vzrástli ceny kŕmnych zmesí pre HD v priemere až o 22,1 %, čo sa aj vzhľadom na dlhý reprodukčný cyklus negatívne nepremietlo do vývoja početných stavov HD. Reprodukčné a úžitkové parametre zostávajú naďalej na neuspokojivej úrovni. K 31.12.2019 bolo v SR 432,3 tis. ks hovädzieho dobytku, čo je o 6,6 tis. ks (o 1,5 %) menej ako k 31.12.2018. Počet kráv sa medziročne znížil o 2,8 tis. ks (1,5 %). Pritom početné stavy dojníc medziročne poklesli o 2,0 tis. ks (1,6 %). Počet dojčiacich kráv k 31.12.2019 sa medziročne znížil o 0,8 tis. ks (o 1,2 %) a ich podiel na celkovom počte kráv sa nepatrne zvýšil na 34,4 %. Podľa štatistických hlásení spravodajských organizácií zapísaných v Registri fariem ŠÚ SR v tomto sektore medziročne poklesol počet dobytku o 6,6 tis. ks (o 1,6 %) a počet kráv sa znížil o 2,9 tis. ks (o 1,5 %). Počet hovädzieho dobytku vo výkrme k 31.12.2019 bol 51,4 tis. ks (oproti stavu k 31.12.2018 o 1,2 tis. ks, o 2,4 % viac).

Reprodukčné ukazovatele (bez domácností) sa medziročne prevažne zhoršili. Znížilo sa

percento pripustených jalovic a kráv a zvýšilo sa brakovanie kráv. Zvýšil sa podiel uhynutých teliat o 6,2 %. Priemerný prírastok hmotnosti vo výkrme dobytká bol 0,765 kg na kus a deň, čo bolo o 0,02 kg (o 2,5 %) menej ako v roku 2020. Priemerná hmotnosť jatočných býkov bola 560,8 kg ž. hm. (v porovnaní s rokom 2020 nižšia o 9,9 kg), kráv 526,3 kg ž. hm. (vyššia o 6,3 kg), jalovic 359,4 kg ž. hm. (nižšia o 8,9 kg) a teliat 91,4 kg ž. hm. (nižšia o 7 kg).

Predaj jatočného hovädzieho dobytká v roku 2021 bol v porovnaní s rokom 2020 vyšší. Za rok 2021 sa v SR predalo 46 109 t ž. hm. jatočného hovädzieho dobytká, ale len 1 250 t jatočných teliat. Na slovenských bitúnkoch sa celkovo zabilo 30,6 tis. ks HD s jatočnou hmotnosťou 9,0 tis. t, čo je v porovnaní s rokom 2020 rast o 4 417 ks, pričom celková jatočná hmotnosť medziročne vzrástla o 1 091 t. Hrubá domáca produkcia dosiahla 24 169 t, čo predstavuje medziročný nárast o 2 158 t (o 9,8 %). Domácu spotrebu hovädzieho mäsa, vrátane vnútorností, v roku 2021 odhadujeme v množstve 30 671 t mäsa na kosti, čo je v prepočte na jedného obyvateľa 5,6 kg na rok.

Tabuľka č. 70

**Produkcia a spotreba
hovädzieho mäsa**

Ukazovateľ	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet dojčiacich kráv v tis.	61,6	64,8	66,8	66	64,8	65,4
Priem. den. prír. vo výkrme v kg	0,746	0,765	0,753	0,763	0,785	0,765
Predaj jatoč. HD v t ž.hm.	48049	44063	43955	41826	41 847	46 109
Predaj jatoč. teliat v t ž. hm.	1448	1316	1371	1173	1 058	1 250
Zabitia HD v t ž.hm	8284	7787	8115	8271	-	9000
Zabitia HD v ks spolu	31366	29270	30443	28742	-	30600
Celková spotreba hov. Mäsa v t	23988	26002	27241	25815	-	30 671
Spotreba na obyvateľa v kg	4,68	5,14	5,17	5	-	5,6
Vývoz v tonách ž. hm	23946	20427	18305	13611	15 266,6	18 243,5
Dovoz v tonách ž. hm	19383	20884	21506	18674	19 758,8	23 732,9

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Naproti tomu ukazovatele reprodukcie základného stáda sa v roku 2019 medziročne prevažne zlepšili. V roku 2019 sa zvýšilo percento pripustených jalovic a pokleslo percento brakovania kráv. Na druhej strane sa znížilo percento pripustených kráv, poklesol podiel preradených jalovic do stavu kráv a zvýšil sa úhyn kráv. Úhyn teliat sa medziročne mierne znížil. Ukazovatele pôrodnosti sa medziročne zlepšili. Zvýšil sa počet narodených teliat na 100 kráv a taktiež aj počet odchovaných teliat na 100 kráv o 0,6 ks. Priemerné denné prírastky hmotnosti dobytká vo výkrme sa oproti roku 2018 mierne zvýšili o 0,010 kg/KD a za rok 2019 dosiahli 0,763 kg na kus a deň. V roku 2020 očakávame priemerný denný prírastok hmotnosti dobytká vo výkrme na úrovni 0,767 kg/KD, t. j. medziročne o 0,004 kg/KD viac.

3.2.3 Chov ošípaných

Chov ošípaných vstupom do EÚ najviac utrpel, preukazujú to najmä údaje v počte ošípaných, ktoré oproti roku 2004 poklesli o takmer 40 %. Dôvodom bola jednak prebytková produkcia bravčového mäsa na európskom trhu, ale aj nedostatočná pripravenosť Slovenska na vstup do EÚ. Tvrdý tlak zahraničnej konkurencie, cenový vývoj na agropotravinárskom trhu, takmer žiadna dotačná podpora monogastrov a v posledných rokoch výskyt afrického moru ošípaných pôsobili likvidačne na slovenský chov ošípaných.

Tabuľka č. 71

Vývoj počtu ošípaných a prasníc za roky 2018-2022 v ks

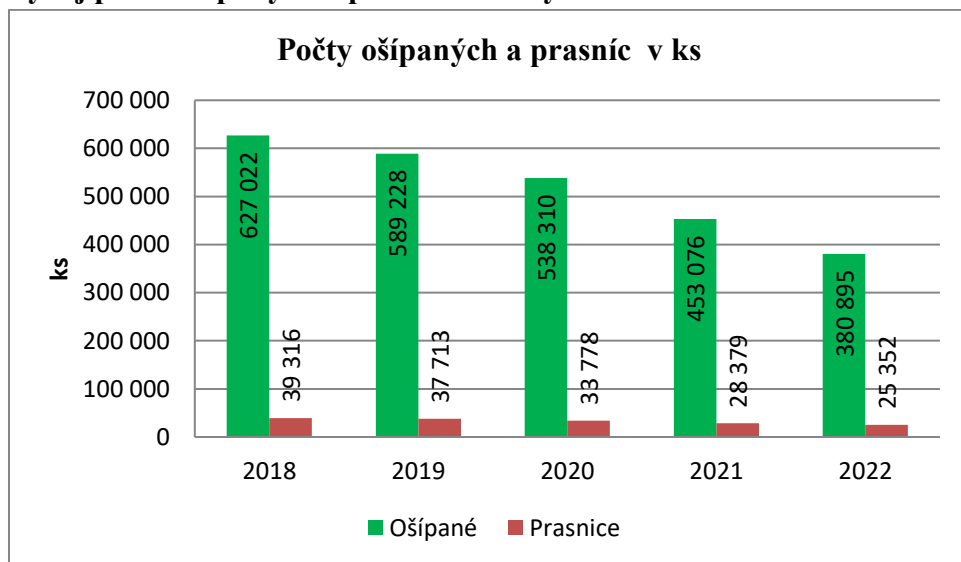
Počet v ks	2018	2019	2020	2021	2022
Ošípané spolu	627 022	589 228	538 310	453 076	380 895
z toho: prasnice	39 316	37 713	33 778	28 379	25 352

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube

Kým v roku 2004 stav ošípaných predstavoval 1.149 tis. ks v roku 2018 len 627 tis. ks. Zdalo sa, že situácia sa rokom 2018 začala stabilizovať, kedy sa medziročne stavy ošípaných zvýšili v priemere o 3 %, ale opäť po roku 2019 až 2022 zaznamenávame pokles stavov ošípaných. U prasníc je situácia rovnaká, oproti roku 2018 početné stavy prasníc postupne klesali a v roku 2022 až na 25,3 tis. ks. Vývoj počtu ošípaných a prasníc je uvedený v tabuľke č. 71 a grafe č. 14.

Graf č. 14

Vývoj počtu ošípaných a prasníc za roky 2018-2022 v ks

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Intenzita chovu ošípaných na 100 ha ornej pôdy poukazuje na pretrvávajúci – klesajúci stav v chove ošípaných. Kým v roku 2018 na 100 ha ornej pôdy sa chovalo 46,5 ks v roku 2022 len

28,80 ks ošípaných, čo je pokles o 38 %. Intenzita chovu ošípaných je znázornená na grafe č. 15.

Graf č. 15

Intenzita chovu ošípaných na 100 ha ornej pôdy

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Na celkovom chove ošípaných v jednotlivých sledovaných rokoch sa podieľajú právnické osoby v rozpätí od 72-80,5 %, fyzické osoby podnikatelia od 5,9-7 % a neregistrovaní chovatelia od 13,6 do 19,9 %.

V rámci štruktúry ošípaných sa výkrm podieľa v rozpätí od 56,9-66,7 %.

Reprodukčné ukazovatele

V rámci reprodukčných ukazovateľov došlo v roku 2022 v porovnaní s východiskovými údajmi k zhoršeniu, pokleslo pripúšťanie prasničiek z 56,4 na 40,4 ks/100 pras., pripúšťanie prasníc zo 148,3 na 112,9 ks/ 100 pras., znížil sa počet vrhov na prasnicu z 2,264 na 2,148 ks/pras. Výrazne poklesol počet narodených prasiat z 1 167,9 tis. ks na 877,2 tis. ks. Naopak vzrástol odchov prasiat na 1 prasnicu z 27,83 ks na 28,31 ks. V roku 2021 bolo vysoké hynutie prasníc v dôsledku výskytu afrického moru ošípaných (AMO), v roku 2022 bol úhyn poklesol z 26,6 na 11,6 ks/100 pras. V chovoch ošípaných bolo zabitých 52 tis. ks zvierat, z toho 6 tis. prasníc.

Priemerné denné prírastky ošípaných vo výkrme a v predvýkrme mierne po roku 2018 mierne klesli a kulminovali okolo 0,633 kg/ deň/ks a v roku 2022 vzrástli na 0,636 kg/deň/ks. Vývoj v reprodukčno- úžitkových ukazovateľoch je uvedený v tabuľke č. 72.

Tabuľka č. 72

Reprodukčné úžitkové ukazovatele za roky 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Pripúšťanie prasníc (ks/100 pras.)	56,4	53,8	67,6	42,5	40,4
Pripúšťanie prasníc (ks/100 pras.)	148,3	137,4	153,9	125,0	112,9
Hynutie prasníc (ks/100 pras.)	8,3	9,9	12,4	26,6	11,6
Počet vrhov na 1 prasnicu	2,264	2,263	2,487	2,188	2,148
Počet narodených prasiat (tis.ks)	1167,970	1218,634	1240,711	1148,640	877,233
Odchov prasiat od 1 prasnice (kusy)	27,83	28,89	29,68	29,09	28,31
Priemer. hmotn. prírastky vo výkrme ošípaných na kus/deň (kg)	0,649	0,633	0,633	0,625	0,636

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, VUEPP. MP RV SR, Situačné a výhľadové správy, vlastné spracovanie

Predaj jatočných ošípaných

Predaj ošípaných v tonách ž. hm. bol najvyšší v roku 2018 a predstavoval 90,2 tis. ton ž. hm. V rokoch 2019 a 2020 poklesol na 89,5 tis. ton a v roku 2022 až na 72,662 tis. ton ž.hm.

Tabuľka č. 73

Predaj jatočných ošípaných v rokoch 2018-2022 v t ž. hm

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
predaj jatočných ošípaných v t ž.hm	90 258	89 497	89 531	86 734	72 662
Priemerná živá hmotnosť jatočných ošípaných pri zabití (kg)	114,7	114,2	115,3	116,7	114,4

Zdroj: VUEPP. MP RV SR, Situačné a výhľadové správy, vlastné spracovanie

Zahraničný obchod

Na Slovensko sa dovezli za sledované obdobie živé ošípané v rozpätí od 16,3 – 27,4 tis. t ž. hm, a to predovšetkým z Čiech, Poľska a Maďarska. Vývoz sa pohyboval od 28,2-37,5 t ž. hm. Pasívne saldo zahraničného obchodu sa vyvíjalo od -10,1 až -16,8 tis. t. ž. hm. V roku 2022 pasívne saldo živých ošípaných dosiahlo -11 995 t ž. hm.

Tabuľka č. 74

Dovoz a vývoz živých ošípaných v t ž. hm. za roky 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
dovoz živých zvierat	27 453,8	21 551,3	21 864,3	17 233,9	16 288,2
vývoz živých zvierat	37 587,0	32 912,7	32 261,5	34 040,6	28 284,1
saldo živých zvierat	-10 133,2	-11 361,4	-10 397,2	-16 800,7	-11 995,9

Zdroj: VUEPP. MP RV SR, Situačné a výhľadové správy, vlastné spracovanie

Napriek negatívne mu vývoju v chove ošípaných, odvetvie má svoj význam. Ved' celková spotreba bravčového mäsa na 1 obyvateľa má od roku 2018 rastúci trend a pohybuje sa v rozpätí od 35,4 – 39,8 kg/ 1 obyvateľa. Údaje vyjadruje tabuľka č.75.

Tabuľka č. 75

Spotreba bravčového mäsa na Slovensku v kg na 1 obyvateľa v r. 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
ročná celková spotreba bravčového mäsa v t	192 613	194 548	204 728	216 649	211 226
celková spotreba na 1 obyvateľa v kg	35,4	35,7	37,5	39,8	38,9

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačné a výhľadové správy, vlastné spracovanie

Hrubá produkcia jatočných ošípaných

Chov ošípaných sa podieľa na hrubej poľnohospodárskej produkcii od 6,1 do 7,2 % a na produkcii živočíšnej výroby od 14,4 do 18,9 % . Údaje sú vyjadrené v tabuľke č. 76.

Tabuľka č. 76

Podiel ošípaných na hrubej poľnohospodárskej a živočíšnej produkcii v %

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Hrubá poľnohospodárska produkcia spolu	2048,12	2003,86	2086,07	2242,95	2733,3
Hrubá živočíšna produkcia spolu	785,75	765,66	767,00	720,15	905,7
z toho: ošípané	125,09	144,73	131,30	111,43	130,8
Podiel	2018	2019	2020	2021	2022
Podiel hrubej ŽV na celkom HPP	38,4 %	38,2 %	36,8 %	32,1 %	33,1 %
zvierat na HPP ŽV	45,6 %	46,7 %	47,9 %	46,1 %	44,2 %
živočíšnych výrobkov na HPP ŽV	54,4 %	53,3 %	52,1 %	53,9 %	X
Podiel ošípaných na :	2018	2019	2020	2021	2022
hrubej poľnohosp. produkcii	6,1 %	7,2 %	6,3 %	5,0 %	4,8 %
hrubej produkcii živočíšnych výrobkov	15,9 %	18,9 %	17,1 %	15,5 %	14,4 %

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Zabíjanie ošípaných sa realizovalo na bitúnkoch, u ktorých zaznamenávame medziročný pokles. V roku 2022 bolo evidovaných 30 bitúnkov, kým v roku 2018 bolo v prevádzke 37 ks. Napriek medziročnému úbytku bitúnkov medziročný rast pri zabití jatočných ošípaných bol zaznamenaný v roku 2019. V nasledujúcich rokoch pretrváva medziročný pokles až na najnižšie dosiahnutú hodnotu roku 2022 za sledované obdobie, a to 51 863 tis. t. ž. hm. Pri zabití sa pohybovala priemerná živá hmotnosť v rozmedzí 114,1 – 115,3 kg.

Cena ošípaných sa odvíja od mäsitosti. Priemernú cenu u jatočných ošípaných ovplyvňovali rôzne činitele na agropotravinárskom trhu. Za sledované obdobie mala kolísavý priebeh,

najvyššiu hodnotu dosiahla v roku 2022 a to vo výške 1,85 €/t ž. hm. V roku 2021 zaznamenávame najnižšiu priemernú cenu u odstavčiat vo výške 1,85 €/kg. Priemernú cenu prasníc z dôvodu nedostupnosti údajov za rok 2021 neuvádzame. Vývoj je uvedený v tabuľke č. 77.

Tabuľka č. 77

Vývoj v oblasti zabitia jatočných ošípaných a priemerných cenách v r. 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
zabitie jatočných ošípaných na bitúnkoch v t ž. hm.	57 407,7	62 800,6	61 011,4	60 702,2	51 863
počet prevádzkových bitúnkov (ks)	37	36	32	32	30
priem. cena jatočných ošípaných €/kg t.ž. hm.	1,18	1,34	1,56	1,38	1,85
priem. cena prasníc €/kg t.ž. hm.	0,79	0,9	0,84	X	X
priemer cena odstavčiat €/kg	2,21	2,82	2,64	1,85	2,48

Zdroj: VUEPP. MP RV SR, Situačné a výhľadové správy, vlastné spracovanie

Financovanie

Odvetvie chovu ošípaných vstupom do EÚ je diskriminované v podpornej politike. V rámci I. piliera – priamych platieb neexistuje žiadna schéma podpory. Chovatelia ošípaných sa môžu uchádzať o podporu len v rámci II. pilier PRV, neprojektové opatrenia, konkrétne na opatrenie Dobré životné podmienky zvierat. V rámci štátnej pomoci od roku 2019 sa uplatňuje Schéma pomoci vo forme úľav na environmentálnych daniach, tzv. Zelená nafta. V roku 2022 bola chovateľom ošípaných poskytnutá aj výnimočná pomoc na zmiernenie dopadov po zvýšení nákladov na produkciu, ktoré boli spôsobené neúmerne rastúcimi cenami krmív, palív a energie.

3.2.4 Chov hydiny

V štruktúre živočíšnej výroby má chov hydiny významné miesto. Nosnou funkciou je produkcia hydínového mäsa a hydínových vajec. Objem a štruktúra chovanej hydiny nie je postačujúca. Chýbajúci objem výsledného produktu sa rieši dovozom. Dováža sa mäso čerstvé, chladené, ale aj konzervované, najviac kuracie. Predaj hydínového mäsa sa realizuje v obchodnej sieti ale dovozové mäso sa dostáva priamo i do zariadení verejného a školského stravovania. Vzhľadom na uvedené, sebestačnosť v hydínovom mäse je aktuálne na úrovni 78,4 % - údaje za rok 2022. Situácia na Slovensku v chove a spracovaní hydiny je dlhodobu nepriaznivá. Neustály rast výrobných nákladov, pokles odbytových cien, nárast dovozu hydínového mäsa, falšovanie označovania pôvodu hydínového mäsa prebaľovacími prevádzkami, absencia systémovej finančnej podpory sektora, nedostatočné riešenie existujúcich problémov ako aj nedostatočná prezentácia slovenských potravín sa aj v roku 2022 podieľali na ďalšom zhoršovaní situácie.

Jatočná hydina

K 31.12. 2022 sa na agropotravinárskom trhu predalo menej hydiny o 2,3 % (2 267 ton), 98 313,0 ton. Za celý rok sa na spracovanie, obchod a vývoz predalo 43 891,7 tis. ks živej hydiny, čo znamenalo zníženie predaja v kusoch oproti predchádzajúcemu roku o 3,0 % (1 365,3 tis. ks).

Predaj kurčiat v tonách klesol o 0,2 % (o 138,8 ton). Odhadujeme nárast predaja husí o 5 ton. Predaj sliepok sa znížil o 29,8 % na 4 049,1 ton. Predaj moriek sa medziročne znížil o 14,6 % (o 481,2 ton). Predaj kačíc sa zvýšil medziročne o 28,7 % (o 60,0 ton).

Priemerná jatočná hmotnosť hydiny spolu pri vyskladnení sa medziročne zvýšila len minimálne z 2,22 kg na 2,24 kg, t. j. o 0,9 % (0,02 kg). Podrobnejšie sa vývoj jatočnej hmotnosti v živom uvádza v tab. č. 6.

Priemerná hodnota predaja za hydinu spolu sa medziročne zvýšila o 36,4 % na 1,20 €/kg. Podrobnejšie sa vývoj hodnoty predaja jatočnej hydiny v živom uvádza v tab. č. 7.

V roku 2022 sa na bitúnkoch v SR spracovalo 77 371,8 t. m.v. hydiny. V porovnaní s rokom 2021 sa spracovalo o 49,9 t. m. v. viac hydiny (0,06 %).

V roku 2022 sa zvýšila na Slovensku čistá výroba hydiny v tonách mŕtvej hmotnosti o 0,5 % zo 84 120,5 ton na 84 557,1 ton a hrubá (vlastná) výroba hydiny o 7,3 % z 95 856,2 ton na 102 843,6 ton.

Celková ponuka hydínového mäsa medziročne stúpala o 11,5 %, na 203,8 tis. ton. Domáca spotreba vzrástla o 2,4 % na 131,2 tis. ton, čo v prepočte na 1 obyvateľa znamená zvýšenie spotreby o 1,7 % na 24,2 kg za rok.

Tabuľka č. 78

Vývoj v oblasti zabitia jatočnej hydiny v r. 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Predaj jatočnej hydiny v t	114560	109935	105970	100581	98313
Priemer. hmotnosť jat. hydiny v kg (vyskladnen.)	2,17	2,16	2,21	2,22	2,24
Priemer. hodnota predaja jat. hydiny €/kg	0,86	0,83	0,85	0,88	1,20
Produkcia jat. hydiny v t ž.hm.	103808	104164	106507	103353	108818
Nákup živej jat. hydiny- t	90073	81141	73035	72260	68860
Produkcia zabitej hydiny- t	74531	71502	73001	77322	77372
Spotreba hydínového mäsa v kg na obyvateľa	22,2	26,9	25,6	23,8	24,2
Dovoz živej hydiny v t	16784	13583	16160	15631	11646

Vývoz živej hydiny v t	31812	37252	34288	32284	41125
Finančná bilancia-v tis. €	2018	2019	2020	2021	2022
Dovoz živej hydiny	32199	28912	34141	33672	36931
Vývoz živej hydiny	31193	32992	29897	31524	46184
Saldo v tis. €	-1006	4080	-4244	-2148	9253
Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Kurčatá v tis. ks	7 398,7	7 148,3	7 157,5	7 040,2	5 838,8
Predaj kurčiat v t ž. h.	105 510	102 272	96 435	91 311	91172
Priemer. hmotnosť kurčiat v kg (vyskladnenie)	2,12	2,13	2,15	2,16	2,19
Priemer. hodnota predaja kurčiat €/kg	0,86	0,85	0,81	0,89	1,21
Produkcia kurčiat v t ž.hm.	99 524	98 901	101565	97 831	103 389
Nákup živých kurčiat v t	88 071	D	71 209	70 052	66 633
Produkcia zabitých kurčiat v t	73 005	70 096	71 122	75 369	75 424
Nákupné ceny jat. kurčiat v €/kg ž.hm.	0,81	0,82	0,80	0,83	1,11
Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Sliepky v tis. ks	6 142,0	5 537,2	3 251,8	3 096,1	3 257,4
Predaj sliepok v t ž.h.	6 151	5 194	6 207	5 767	4 049
Priemer. hmot. sliepok v kg (vyskladnenie)	2,26	2,02	2,16	2,24	2,11
Priemer. hodnota predaja sliepok €/kg	0,57	0,27	1,16	0,45	0,56
Produkcia sliepok v t ž.hm.	2 381	2 922	D	2 398	2 321

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačná a výhľadová správa

Zahraničný obchod

V roku 2022 medziročne stúpol obrat zahraničného obchodu so živou hydinou (KN 0105) o 27,5 % a kladné saldo dosiahlo +9,3 mil. €. Obrat obchodovania s hydinovým mäsom (KN 0207) stúpol o 71,3 % a záporné saldo bolo na úrovni -115,5 mil. €.

Priemerná cena producentov jatočnej hydiny spolu stúpla v roku 2022 o 36,3 %. Priemerná cena jatočných kurčiat medziročne stúpla o 36,4 %. Priemerná cena sliepok vzrástla o 38,4 %. Priemerná cena moriek medziročne stúpla o 20,5 %.

Priemerná spotrebiteľská cena za kurča pitvané bez drobkov sa v porovnaní s rokom 2021 zvýšila o 30,5 %, z 2,48 €/kg na 3,23 €/kg, t. j. medziročne o 0,75 €/kg.

Priemerná nákupná cena jatočných kurčiat v živej hmotnosti medziročne stúpla o 33,7 % z 0,83 €/kg na 1,11 €/kg. V roku 2022 na základe dostupných údajov stúpla odbytová cena pri všetkých sledovaných hydinárskych produktoch. Najvýraznejšie vzrástli odbytové ceny za kuracie rezne mrazené, kurča pitvané bez drobov mrazené, kuracie rezne chladené, kurča pitvané bez drobov chladené.

Tabuľka č. 79

Vývoj v oblasti zabitia jatočných moriek, kačíc a husí v r. 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
MORKY	156,0	124,6	151,2	145,6	163,2
Predaj moriek v t ž. h.	2 741	2 290	3 004	3 291	2 810
Priemer. hmotnosť moriek v kg (vyskladnenie)	9,63	10,14	10,91	11,24	10,59
Priemer. hodnota predaja moriek €/kg	1,25	1,28	1,22	1,19	1,64
Produkcia moriek v t ž.hm.	1 802	2 225	2 593	D	2 831
KAČICE v tis. ks	147,0	130,1	9,8	15,9	15,5
Predaj kačíc v t ž. h.	99	76	256	209	269
Priemer. hmotnosť kačíc v kg (vyskladnenie)	3,31	3,5	4,11	3,97	3,98
Priemer. hodnota predaja kačíc €/kg	3,31	2,98	2,67	2,07	2,26

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
HUSI v tis ks	24,6	24,3	1,7	0,7	0,8

Predaj husí v t ž. h.	58	85	68	2	7
Priemer. hmotnosť husí v kg (vyskladnenie)	5,5	5,49	D	D	3,82
Priemer. hodnota predaja husí €/kg	2,35	2,54	D	D	6,17

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačná a výhľadová správa

Vajcia

Vzhľadom na početné stavy a znášku sliepok je hydinný priemysel v súčasnosti schopný vyprodukovať pomerne dostatočné množstvo konzumných vajec, keďže sebestačnosť v produkcii konzumných vajec sa dlhodobo pohybovala v rozmedzí 90 – 100 %, čo je najvyššia hodnota spomedzi všetkých živočíšnych komodít, ale posledné roky klesá.

Produkcia slepačích vajec spolu medziročne klesla o 7,0 % na 764 737 tis. kusov (bez odhadu u samozásobiteľov). Z toho sa produkcia konzumných vajec odhaduje nižšia o 7,8 % na 643 675 tis. ks. Zároveň sa odhaduje zníženie celkovej ponuky konzumných vajec na agropotravinárskom trhu o 11,3 % na 865 917 tis. ks. Vzhľadom na nižší objem dovozu konzumných vajec možno v roku 2022 odhadovať zníženie celkovej domácej spotreby medziročne o 21,0 % kusov (bez odhadu u samozásobiteľov). Podľa odhadov ŠÚ SR sa spotreba konzumných vajec na 1 obyvateľa za rok 2022 znížila o 6,6 % na 211 ks na obyvateľa. Bilancia zahraničného obchodu s vajcami sa medziročne výrazne zlepšila. V roku 2022 kleslo záporné saldo o 70,0 % v porovnaní s rokom 2021 na -2,8 mil. €, rozdiel predstavoval +6,5 mil. € (KN 040721 00). Saldo s násadovými vajcami (KN 040700 11, KN 040700 19), sa vo finančnom vyjadrení dosiahlo kladné, medziročne stúplo o 1,1 % na 21,6 mil. €.

V roku 2022 sa priemerná nákupná cena za konzumné vajcia hmotnostnej skupiny M medziročne zvýšila o 37,0 % z 7,60 €/100 ks na 10,41 €/100 ks. Spotrebiteľská cena slepačích vajec v priemere za celý rok dosiahla 0,21 €/ks, čo znamená medziročné zvýšenie o 32,9 %.

Tabuľka č. 80

Vývoj v oblasti počtu nosníc a produkcie konzumných vajec v r. 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Počet nosníc slepačích vajec v tis. ks	6 123	5 537	3 251*	3 245*	2 941*
Priemerná znáška ks/sliepka	203,8	200,7	253,6	253,4	260,0
Počet nosníc konzum. vajec v tis. ks	2 623,4	2 480,3	2 389,2	2 385,0	2 295,4

Počet nosníc násadov. vajec v tis. ks	D	542,7	D	D	D
Produkcia konzum. vajec v tis. ks	766 632	745 959	705 027	685 250	658 689
Produkcia násadových vajec v tis. ks	133 155	121 500	106 000	D	D
Spotreba konzum. vajec na obyvateľa a rok v ks	224	224	229	226	211
Dovoz konz. vajec v tis ks	173 183	199 525	279 191	268 556	209 528
Vývoz konz. vajec v tis ks	70 923	61 633	25 059	49 067	113 116
Finan. bilancia v tis. €					
Dovoz vajec v tis €	28 986	31 599	33 319	46 213	56 419
Vývoz vajec v tis €	4 812	6 056	11 315	12 760	12 992
SALDO vajec v tis €	24 175	25 542	22 004	33 453	43 427
Konzumné vajcia					
Dovoz konz. vajec v tis €	4 590	5 952	10 651	481,0	104,0
Vývoz konz. vajec v tis €	3 570	3 033	1 481	7 023	352,9
SALDO konz. vajec v tis €	-1 020	-2 919	-9 170	6 539	30,0
Násadové vajcia					
Dovoz nás. vajec v tis €	170	37	569	684	325
Vývoz násad. vajec v tis €	14 718	15 659	15 964	22 036	21 916
SALDO nás. vajec v tis €	14 548	15 622	15 395	21 353	21 592

*údaj bez samozásobiteľov

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačná a výhľadová správa

Financovanie

Jednotlivé schémy pomoci pre sektor hydiny v roku 2022:

- štátna pomoc na poskytnutie pomoci vo forme úľav na environmentálnych daniach – 3 664 361,92 €
- štátna pomoc na náhradu škôd spôsobených nepriaznivou poveternostnou udalosťou, ktorú možno prirovnať k prírodnej katastrofe (SUCHO 2022) – 5 652 908,61 €

Aktuálne problémy

Chovatelia a spracovatelia hydiny na Slovensku zaznamenávajú výrazný rast výrobných nákladov už od začiatku roku 2021. Najmä počas roku 2022 sa intenzita rastu nákladov výrazne zvýšila. V úvode roku 2023 zaznamenali ďalší rast vstupných cien elektrickej energie, plynu a mzdových nákladov.

V chove hydiny spôsobili chovateľom veľké problémy rastúce ceny elektrickej energie, plynu, ale najmä ceny krmných zmesí. Za posledné 2 roky zaznamenali nárast cien krmných zmesí pre hydinu o 70 %. To sa negatívne prejavilo na ekonomike chovu hydiny, pretože každé zvýšenie cien krmných zmesí má zásadný vplyv na rast výrobných nákladov v chove hydiny. Dôvodom je skutočnosť, že náklady na krmivá predstavujú 60 % všetkých nákladov spojených s výkrmom hydiny a viac ako 50 % nákladov pri produkcii vajec. Zastropovanie cien elektrickej energie a plynu znamenalo pre chovateľov hydiny opätovné výrazné navýšenie cien energií od začiatku roku 2023. Cena elektrickej energie stúpila za posledný rok o 400 % a cena plynu o 500 %. Za posledný rok sme zaznamenali aj nárast cien obalových materiálov o 100 %, rast cien pohonných látok ako aj rast mzdových nákladov z dôvodu rastúcej inflácie. Spracovateľom hydínového mäsa výrazne vzrástla aj cena vstupnej suroviny – živej jatočnej hydiny o 58 %.

V roku 2022 sme na Slovensku zaznamenali rast produkcie živej hydiny o 8,3 %. Dôvodov rastu produkcie bolo viacero. Spracovatelia hydiny počas roku 2022 zvyšovali svoje nákupné ceny živej hydiny tak, aby pokryli zvýšené výrobné náklady chovateľov hydiny. To spolu s navýšením finančnej pomoci štátu do sektoru chovu hydiny v porovnaní s minulými rokmi prispelo k tomu, že farmy na chov hydiny neukončili svoju činnosť z dôvodu vysokého rastu cien krmných zmesí a energií a pokračovali v chove hydiny. Takmer celý zvýšený objem produkcie živej hydiny bol exportovaný na zahraničné bitúnky z dôvodu výrazného rastu odbytových cien hydiny v okolitých krajinách. Rast produkcie živej hydiny vyvolal nárast sebestačnosti v SR v produkcii živej hydiny na 60,3 %.

Medziročne prišlo k rastu spotreby hydínového mäsa v SR z 23,6 kg na obyvateľa na 24,2 kg na obyvateľa. Potom ako bola v rokoch 2020 a 2021 obmedzená prevádzka verejných a školských stravovacích zariadení z dôvodu pandémie, počas roku 2022 fungoval gastro sektor bez obmedzení. Táto skutočnosť spolu s výrazným rastom ceny bravčového mäsa, prispeli k opätovnému rastu spotreby hydínového mäsa. Napriek nárastu spotreby sme v roku 2022 zaznamenali iba minimálny rast produkcie hydínového mäsa o 0,01 %. Dôvodom bol rast dovozu lacného hydínového mäsa zo zahraničia, ktorý opätovne prehĺbil záporné saldo zahraničného obchodu. To bolo aj dôvodom poklesu sebestačnosti SR v produkcii hydínového mäsa na 64,3 %.

V intenzívnych chovoch na farmách sa vyprodukovalo o 3,9 % menej konzumných slepačích vajec oproti minulému roku. Dôvodom poklesu produkcie bola prebiehajúca rekonštrukcia klieťkových chovov nosníc na alternatívne spôsoby chovu z dôvodu tlaku zahraničných reťazcov a ochranárskych združení. Pri rekonštrukcii klieťkových systémov na voliérové sa zníži počet nosníc v hale, zvýši úhyn nosníc. Znáška vajec v podstielkovom chove je o 10 % nižšia ako pri klieťkových chovoch. To všetko sa prejaví na znížení produkcie vajec. Napriek poklesu produkcie vajec prišlo medziročne k rastu sebestačnosti v produkcii vajec v SR na 89,1 %. Hlavným dôvodom bol medziročný pokles spotreby vajec z 226 ks na obyvateľa na 211 ks. Dôvodom poklesu spotreby bol výrazný rast odbytových a najmä spotrebiteľských cien vajec počas roku 2022.

Z celkového množstva bolo 12,1 milióna kusov vajec veľkosti XL (1,8 %), 157,5 miliónov kusov vajec L (23,9 %), 365,5 miliónov kusov vajec M (55,5 %), 47,7 miliónov kusov vajec S (7,3 %). Z celkovej produkcie bolo 67,3 miliónov kusov vajec netriedených (10,2 %) a 8,4 miliónov kusov určených na spracovanie (1,3 %). Všetky vajcia vyprodukované v intenzívnych chovoch mali hmotnosť 38 250 ton. Vajcia z klieťkových chovov predstavovali 79 % z tohto množstva, vajcia z podstielkových chovov 18,3 %, vajcia z voľných výbehov 2,5 % a vajcia z ekologických chovov 0,2 %. V roku 2022 sa predalo 106,5 miliónov kusov konzumných vajec označených pod privátnymi značkami obchodných reťazcov. Z toho bolo však iba 48 % vajec pochádzajúcich zo Slovenska – 51,1 miliónov kusov.

Na Slovensku sa ku koncu roka 2022 podľa údajov ŠVPS SR chovalo v intenzívnych chovoch 3 048 746 kusov nosníc. V rámci štruktúry chovov nosníc na Slovensku sa chová 73,7 % nosníc v klieťkových chovoch, 22,4 % nosníc v podstielkových chovoch, 3,7 % nosníc vo voľných výbehoch a 0,2 % v biochovoch. V klieťkových systémoch sa chová 2 247 442 kusov nosníc a počas roku 2022 sa ich počet znížil o 106 580 kusov z dôvodu rekonštrukcií na alternatívne spôsoby chovu. Ukončením činnosti niekoľkých menších chovateľov z dôvodu vysokých výrobných nákladov a z dôvodu rekonštrukcií klieťkových chovov sa celkový počet nosníc v SR medziročne znížil o 77 321 kusov.

Aj v SR sa podobne ako v okolitých krajinách postupne realizuje rekonštrukcia klieťkových chovov na podstielkové a voliérové chovy. Na prerobenie všetkých klieťkových chovov bude nevyhnutné vynaložiť investície vo výške viac ako 75 miliónov EUR, ktoré však chovatelia nosníc nemajú k dispozícii. Napriek tomu, že ÚHS upozorňuje na tento problém už 4 roky, doteraz neboli na prerobenie klieťkových chovov vyplatené zo strany SR žiadne finančné prostriedky. Výzva na predkladanie projektov v rámci Programu rozvoja vidieka SR, ktorá bol vyhlásená v roku 2022 a projekty sa predkladali do 30.06.2022, nebola do júna 2023 vyhodnotená.

SPPK uskutočnila v októbri 2022 prieskum zastúpenia agropotravinárskych výrobkov vyrobených na Slovensku na pulloch obchodných reťazcov na území SR vrátane hydiny, hydínových mäsových výrobkov a vajec. Cieľom prieskumu bolo zistiť percentuálne zastúpenie hydiny, vajec a hydínových mäsových výrobkov na pulloch obchodných reťazcov (OR) pôsobiacich na území Slovenskej republiky – COOP Jednota, Tesco, Lidl, Kaufland, Billa a Metro. Prieskum vykonali vo všetkých krajoch na Slovensku spočítaním tovarových položiek podľa krajiny pôvodu. Prieskumom sa zistilo, že na pulloch reťazcov na Slovensku je 69 % slovenských vajec, 44 % slovenského hydínového mäsa a 35 % slovenských hydínových mäsových výrobkov. V porovnaní s posledným prieskumom pred rokom prišlo k poklesu

podielu pri všetkých druhoch výrobkov – o 4 % u slovenských vajec, o 2 % u slovenského hydínového mäsa a o 5 % u slovenských hydínových mäsových výrobkov.

Podiel slovenského hydínového mäsa je v stravovacích zariadeniach dlhodobo nižší ako 10 % a v zariadeniach školského stravovania je pod úrovňou 20 %.

Najdôležitejšími úlohami v oblasti chovu a spracovania hydiny pre rok 2023 budú:

- realizácia systémovej finančnej podpory chovu hydiny cez Schému štátnej pomoci,
- hľadať možnosti ďalšej finančnej pomoci pre chov hydiny v SR,
- hľadať možnosti pre znižovanie výrobných nákladov v chove a spracovaní hydiny
- odbytové ceny hydínového mäsa a vajec musia zohľadňovať vývoj výrobných nákladov,
- hľadať možnosti na zvýšenie podpory z dôvodu vysokých cien a poplatkov za elektrickú energiu a plyn,
- zvyšovanie ochrany domáceho trhu s hydínovým mäsom a vajcami, aby sa zamedzilo zvyšovaniu úrovne dovozu, narastaniu záporného salda zahraničného obchodu a zamedzilo tlaku na znižovanie odbytových cien slovenských producentov,
- motivovať spotrebiteľov, aby sa začali viac orientovať na nákup slovenských potravín a najmä slovenskej hydiny a vajec, pretože iba týmto spôsobom je možné zvýšiť podiel slovenskej hydiny a vajec na pulloch v obchodoch a v stravovacích zariadeniach,
- zachovanie vysokej kvality a zdravotnej bezpečnosti hydínového mäsa a vajec v chovoch hydiny.

Na základe súčasnej situácie a odhadu predaja jatočnej hydiny, možno odhadovať v roku 2023 zníženie hrubej produkcie hydínového mäsa na 95 980 ton. Vzhľadom na predpokladaný objem dovozu v roku 2023, odhadujeme v roku 2023 celkovú ponuku hydínového mäsa na domácom trhu vyššiu v porovnaní s rokom 2022 o 0,8 % na 205 524 ton, spolu s miernym zvýšením spotreby hydínového mäsa o 0,5 % na 131 894 ton.

Pri produkcii konzumných vajec je možné predpokladať v roku 2023 zníženie produkcie konzumných vajec v poľnohospodárskych subjektoch podnikajúcich v živočíšnej výrobe (bez samozásobiteľov) o 0,3 % na 642 000 tis. ks. Ponuka konzumných vajec na domácom trhu by mohla vzhľadom na predpokladaný vyšší objem dovozu stúpnuť o 3,1 %.

3.2.5 Chov oviec a kôz na produkciu mlieka a mäsa

Chov oviec má dlhoročnú tradíciu, patrí k tradičným spôsobom hospodárenia najmä v horských a podhorských oblastiach. Význam chovu oviec spočíva jednak v produkcii špecifických výrobkov pre racionálnu výživu obyvateľstvo ako je jahňacie mäso a ovčie výrobky, ale najmä je spájaný s krajinotvorbou a s ekologickými službami.

Aj keď Slovensko má obrovský potenciál, v posledných rokoch je chov oviec na ústupe, každoročne pozvoľne dochádzalo k poklesu populácie v chovných stádach. Dôvodom boli najmä nízke ceny, nízka domáca spotreba ovčieho mäsa, jednostranná orientácia na vývoz do Talianska najmä v čase veľkonočných sviatkov, problémy s odbytom a predajom mäsa priamo z farmy, rozdielna výška podpory v rámci krajín EÚ a rozdielne konkurenčné podmienky, ale aj malý záujem o prácu v tomto odvetví.

Znižujúcu sa konkurencieschopnosť sa odzrkadľuje i na stavoch v početnosti oviec. Kým v roku 2018 ovčie chovy mali 351,1 tis. ks v roku 2021 už len 252,4 tis. ks oviec, čo je pokles až 33 %. V roku 2022 sa tento trend vývoj mierne zlepšil, početné sa medziročne zvýšili na 253,5 tis. ks. U bahníc nepriaznivý stav pretrváva, za posledných 5 rokov je úbytok 54,4. tis. ks a u dojných bahníc 45,6 tis. ks.

V rámci reprodukčných ukazovateľov v sledovanom období došlo k miernemu zlepšeniu, medziročne nastal nárast počet narodených jahniat, zvýšilo sa % plodnosti na obahnenú bahnicu, ako aj produkcia mlieka a vlny. Tiež zaznamenávame aj vyšší počet stád. Vývoj početnosti stavov oviec, bahníc a reprodukčných ukazovateľov za roky 2018-2022 sú vyjadrené v tabuľke č. 81.

Tabuľka č. 81

Stavy oviec a bahníc v tis. ks a reprodukčné ukazovatele za roky 2018 - 2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Ovce spolu v tis. ks	351,1	320,6	294,3	252,4	253,5
Bahnice v tis. ks	234,3	219,8	204,1	199,0	179,9
Bahnice dojné v tis. ks	149,7	136,4	132,8	107,4	104,1
Počet stád	134,0	132,0	149,0	149,0	164,0
Počet narodených jahniat	25 451	23 104	25 907	27 568	28 363
Percento plodnosti na obahnenú bahnicu	139,8	139,4	137,7	141,2	152,1

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačná a výhľadová správa

Na celkovom chove oviec sa v jednotlivých rokoch podieľajú právnické osoby v rozpätí od 59,1-69,0 % a ostatní chovatelia od 31,0 do 40,9 %.

Jatočné ovce

Predaj jatočných oviec, ale aj jatočných jahniat sa oproti východiskovému stavu z roku 2018 medziročne znižoval, ale v roku 2022 sa stav zmenil a zvýšil na predaj oviec 2 101 t ž. hm. a 1 273 t. ž. hm. jatočných jahniat. Aj napriek tomu je to pokles oproti roku 2018 u jatočných oviec o 17 % a jatočných jahniat 3,1 %. Nákupné ceny u jatočných oviec dosiahli v roku 2022 najvyššiu úroveň za sledované obdobie a to 1,09 € za kg ž. hm. Taktiež u jatočných jahniat v roku 2022 bola najvyššia cena 3,19 €/kg ž. hm. Vývoj predaja jatočných oviec a jahniat je uvedený v tabuľke č. 82.

Tabuľka č. 82

Predaj jatočných oviec a jahniat v roku 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Predaj jatočných oviec v t ž. hm.	2 535	2 421	2 232	1 976	2 101
Predaj jatočných jahniat v t ž. hm.	1 314	1 388	1 172	1 184	1 273
Nákupné ceny jatočných oviec v €/kg ž. hm.	0,59	0,62	0,66	0,82	1,09

Nákupné ceny jatočných jahniat v €/kg ž. hm.	2,23	2,21	2,08	2,44	3,19
--	------	------	------	------	------

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačná a výhľadová správa

Zahraničný obchod

Dovoz živých zvierat - jatočných oviec dosiahol najvyššiu úroveň v roku 2019, kedy sa doviezlo 153,2 t ž. hm. a v tom istom roku sa dosiahla najvyššia úroveň vývozu vo výške 280,8 t ž. hm. Takmer 2/3 vývozu tvorili jatočné jahňatá do Talianska v čase veľkonočných sviatkov, ale za nízke ceny. V roku 2022 zaznamenávame vývoz oviec v objeme 237,5 t ž. hm., čo je medziročný pokles o 47 %. Na druhej strane dovoz v roku 2022 tiež medziročne poklesol o 3,5 t ž. hm. a predstavoval len na 0,1 t ž. hm. Saldo zahraničného obchodu v roku 2022 dosiahlo hodnotu 237,4 t ž. hm. Vývoj zahraničného obchodu je uvedený v tabuľke č. 83.

Tabuľka č. 83

Vývoj zahraničného obchodu s jatočnými ovcami v t ž. hm. za roky 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Dovoz oviec v t ž.hm.	23,3	153,2	31,0	3,6	0,1
Vývoz oviec v t ž.hm.	119,7	280,8	259,6	446,6	237,5
Saldo	96,4	127,6	228,6	443,0	237,4

Zdroj: VUEPP,MP RV SR, Situačná a výhľadová správa

Hrubá produkcia jatočných oviec

Podiel oviec na hrubej živočíšnych produkcií je kolísavý a pohybuje sa v rozmedzí 0,8 % až 1,1 % . Aj v roku 2022 sa odhaduje 1,1 % obdobne ako v roku 2019. Podiel na zvieratách v roku 2022 sa medziročne zvýšil z 2,0 % roku na hodnotu 2,6 %. Vývoj hrubej produkcie jatočných oviec je vyjadrený v tabuľke č. 84 a na grafe č. 16.

Tabuľka č. 84

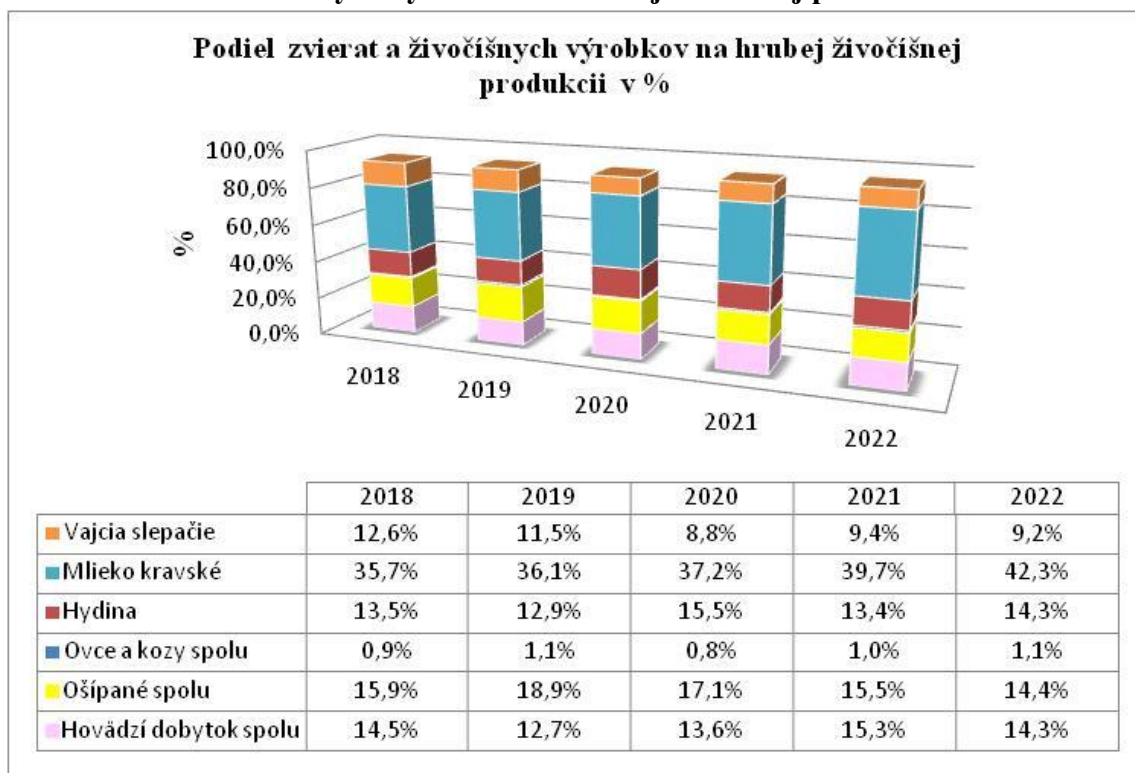
Podiel hrubej produkcií jatočných oviec na hrubej živočíšnej produkcií

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022*
Hrubá živočíšna produkcia spolu	785,75	765,66	767,00	720,15	905,7
Zvieratá	358,41	357,40	367,15	332,17	400,10
z toho : ovce a kozy	6,93	8,41	6,27	6,93	10,2
Podiel oviec a kôz na					
Hrubá živočíšna produkcia spolu	0,9 %	1,1 %	0,8 %	0,9 %	1,1 %
Zvieratá	1,9 %	2,4 %	1,7 %	2,0 %	2,6 %

*druhý odhad

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Graf č. 16

Podiel zvierat a živočíšnych výrobkov na hrubej živočíšnej produkcii v %

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, vlastné spracovanie

Produkcia jatočných oviec mala v sledovanom období kolísavý trend, najvyššia bola v roku 2021 vo výške 1 184,5 t ž. hm., v roku 2022 klesla na 1 091,1 t ž. hm.

Tabuľka č. 85

Produkcia jatočných oviec v t ž. hm. za roky 2018-2022.

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Produkcia jatočných oviec v t ž. hm.	1 098	1 149,9	1 017	1 184,5	1 091,1

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačná a výhľadová správa

Ovčie mäso má vysokú dietetickú hodnotu a napriek tomu jeho spotreba na Slovensku je veľmi nízka, len 0,09 kg na obyvateľa ročne. V roku 2022 sa spotreba ovčieho mäsa na obyvateľa mierne zvýšila na 0,12 kg.

Tabuľka č. 86

Spotreba ovčieho mäsa v tonách za roky 2018 - 2022.

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022*
Spotreba ovčieho mäsa v t	465	467	475	480	656
Spotreba ovčieho mäsa na obyvateľa v kg	0,09	0,09	0,09	0,09	0,12

*odhad

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačná a výhľadová správa

Najviac zabitých jatočných oviec bolo v roku 2019 vo výške 585,4 t ž. hm, od roku 2020 došlo k medziročnému poklesu až na 183 t ž. hm. V roku 2022 došlo k nárastu počtu bitúnkov na úroveň roku 2018, t. j. 10 bitúnkov, čo je o 4 prevádzky viac ako v roku 2021. Prehľad o množstve zabitých jatočných oviec je uvedený v tabuľke č. 87.

Tabuľka č. 87

Prehľad o množstve zabitých jatočných oviec a počty bitúnkov.

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Zabitia jatočných oviec na bitúnoch v t ž.hm.	574,0	585,4	378,0	237,0	183,0
Priem. hmotnosť jatoč. oviec kg/ks v ž.hm.	42,66	41,87	40,77	44,70	41,69
Priem. hmotnosť jat. jahniat kg/ks v ž.hm.	13,78	14,46	14,73	14,99	15,55
Počet bitúnkov	10	8	7	6	10

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačná a výhľadová správa

Ovčie mlieko

Produkcia ovčieho mlieka v roku 2022 medziročne vzrástla na 13 074 ton mlieka, čo je takmer úroveň roku 2018. Na uvedenom množstve sa podieľali 89 % chovatelia registrovaní v Centrálnej evidencii zvierat a 11 % tvorili ostatní chovatelia.

Predaj ovčieho mlieka mal kolísavý trend v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia. Medzi rokmi 2018 a 2022 nastal pokles o 309 ton.

Priemerná cena ovčieho mlieka sa v sledovanom období pohybovala prevažne 1,0 €/l, v roku 2022 sa mierne zvýšila na 1,02 €/l. Prehľad o produkcii, predaji a cene ovčieho mlieka vyjadruje tabuľka č. 88.

Tabuľka č. 88

Prehľad o produkcii, predaji a priemernej cene ovčieho mlieka

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Produkcia ovčieho mlieka celkom v t	13 524	12 448	12 795	12 787	13 074
z toho: produkcia ovč. mlieka registrov. chovateľov v CEHZ	12 074	11 098	11 395	11 437	11 674
Predaj ovčieho mlieka od registr. chovateľov v CEHZ v t	11 753	10 799	11 007	11 111	11 444
Spotreba ovčieho mlieka v kg na 1 obyvateľa	2,24	2,24	2,40	2,40	2,30*
Priemer. cena ovčieho mlieka €/l	1,00	1,00	1,01	1,02	1,20

* odhad, Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačné a výhľadové správy

Ovčia vlna

V minulosti ovčia vlna predstavovala cenný materiál, dnes má takmer štatút odpadu. Chovatelia oviec ťažko hľadajú pre ňu odbyt, veľkí priemyselní spracovatelia vlny na Slovensku neexistujú. Cena vlny je veľmi nízka, nepokryje ani len náklady na strihanie oviec.

Produkcia ovčej vlny každoročne klesá z 444 ton na 339 ton v roku 2022.

Tabuľka č. 89

Produkcia ovčej vlny a zahraničný obchod ovčej vlny

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Produkcia ovčej vlny v t	444	413	361	340	339
Dovoz ovčej vlny v t	5	31	28,8	34,1	61,0
Vývoz ovčej vlny v t	66	92,2	5,5	1,5	4,2
Priemer. cena ovčej vlny v €/kg	0,37	0,33	0,25	0,18	0,18

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačné a výhľadové správy

Dovoz ovčej vlny v roku 2018 predstavoval len 5 t, postupne sa zvyšoval až na 61 ton v roku 2022. Klesajúci trend zaznamenávame pri vývoze vlny, kým v roku 2018 sa vyviezlo 66 ton , v roku 2022 len 4,2 tony. Priemerná cena ovčej vlny má taktiež klesajúci trend z 0,37 € na 0,18 €/ kg.

KOZY

Kozy nepatria medzi hlavné odvetvie živočíšnej výroby, ale sú jeho súčasťou. Na Slovensku existuje nízky počet chovov kôz s komerčným zameraním, prevláda drobnochov. Chová sa okolo 37 tis. ks kôz vrátane capov. Podľa situačnej výhľadovej správy v roku 2022 je stav bez domácností 11 tis. ks kôz a capov. Z toho stavu je 7,6 tis. ks kôz matiek, v ostatných rokoch sa pohyboval počet okolo 27 tis. ks .

Na Slovensku je registrovaných 12 plemien kôz, najpočetnejšie zastúpenie má biela koza krátkosrstá. Prehľad o počte kôz je uvedený v tabuľke č. 90.

Tabuľka č. 90

Prehľad o stave kôz a capov v tis. ks za roky 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Kozy a capy spolu v tis. ks	36,9	35,6	10,6*	10,4*	11*
z toho: kozy matky	27,0	26,4	7,2	6,8	7,6

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačné a výhľadové správy

Vzhľadom k tomu, že na Slovensku neexistuje trh, kozie mlieko sa komerčne nespracováva je aj produkcia mlieka aj mäsa veľmi nízka.

Za sledované obdobie produkcia kozieho mlieka klesala od roku 2019 z odhadovaných 28 485 tis. litrov na 6 392 tis. v roku 2022., čo na 1 kozu za rok predstavovalo 843,8 litrov.

Tabuľka č. 91

Prehľad vybraných ukazovateľov u kôz za roky 2018-2022

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021	2022
Odhadová produkcia mlieka v tis. l	25205	28485	6625	6405	6392
mlieko v l na kozu a rok	934,7	1080	916,4	937,0	843,8
predaj jat. kôz z prvovýroby v t ž.hm.	3,58	9,48	0,98	x	3,40
priemer. porážk. hmotnosť jat. kôz v kg /ks ž.hm.	24,69	26,49	19,25	12,91	28,56
priemer. cena jat. kôz v €/kg ž.hm.	1,00	0,81	2,37	2,33	1,07
dovoz živých zvierat v t	0	0	0	0,1	0
vývoz živých zvierat v t	0	0	0,3	0,1	0

Zdroj: VUEPP, MP RV SR, Situačné a výhľadové správy

Predaj kôz na jatočné účely bol najvyšší v roku 2019 a predstavoval 9,48 t. V roku 2020 opäť pokles na 0,98 tony, ale v roku 2022 takmer dosiahol úroveň roku 2018, t. j. 3,40 t ž. hm. Priemerná porážková hmotnosť jatočnej kozy v roku 2022 bola 28,56 kg ž. hm., kým v roku 2021 to bolo 12,91 t ž. hm. Priemerná cena jatočných kôz mala v sledovanom období kolísavý trend a v roku 2022 poklesla z 2,33 na 1,07 €/ kg ž. hm.

Dovoz a vývoz živých zvierat - kôz podľa údajov Situačnej a výhľadovej správy sa do roku 2019 nerealizoval, v roku 2020 zaznamenávame len vývoz vo výške 0,3 t ž. hm a v roku 2021 vývoz aj dovoz v rovnakom množstve 0,1 t ž. hm. V roku 2022 sa opäť vývoz ani dovoz nerealizoval. Prehľad vybraných ukazovateľov za sledované obdobie je uvedený v tabuľke č. 91.

Financovanie

V rámci I. piliera sú ovce kozy podporované dvoma schémami.

Tabuľka č. 92

Financovanie oviec a kôz

Schéma priamych platieb	2018	2019	2020	2021	2022
Platba na bahnice, jarky, kozy / ks	18,04	19,67	17,13	17,73	16,68
Platba veľké dobyčie jednotky / VDJ	84 / 54,60	77 / 50,05	70,00/ 45,50	70,00/ 45,50	70,00/ 45,50

Zdroj: PPA, vlastné spracovanie

V rámci štátnej pomoci od roku 2019 sa uplatňuje Schéma pomoci vo forme úľav na environmentálnych daniach, tzv. Zelená nafta. V roku 2022 bola chovateľom oviec a kôz bola poskytnutá výnimočná pomoc na zmiernenie dopadov po zvýšení nákladov na produkciu, ktoré boli spôsobené neúmerne rastúcimi cenami krmív, palív a energie.

3.2.6 Chov koní

Na chov koní v rámci živočíšnej výroby je potrebné sa pozeráť z iného osobitného pohľadu. V súčasnosti kone prestali plniť hospodársky významné úlohy ťažnej sily v spoločnosti, s výnimkou chladnokrvných koní používaných pri ťažbe a približovaní dreva. Z pohľadu ostatných aspektov však tvoria neoddeliteľnú súčasť života ľudí. Chov koní a ich využitie je základom agroturistiky, má vplyv na tvorbu krajiny, zamestnanosť na vidieku, využitie trvalo trávnych porastov, ale aj pri hipoterapii.

Vzhľadom na nedostupnosť údajov za rok 2022 uvádzame v kapitole chov koní údaje do roku 2021.

Chov koní za posledné obdobie prešlo zložitým obdobím, výsledkom ktorého je aj veľký pokles stavov chovaných koní. Kým v roku 1965 bolo na Slovensku evidovaných 89 010 ks koní, v roku 2015 len 13 409 ks. Od tohto roku zaznamenávame rast v početnosti koní, v roku 2020 evidujeme 22 523 ks a v roku 2021 o 141 ks viac, t. j. 22 664 ks. Čo sa týka počtu narodených žriebät za posledných päť rokov sa pohybujú čísla v rozmedzí 437-544 ks, čo je o 50 % menej ako v rokoch 2003 až 2011. V tom období počty narodených žriebät sa pohybovali od 860 až 927 ks, za roky 2020/2021 je to len 544 ks. Vývoj počtu koní a narodených žriebät je uvedený v tabuľke č.91.

Tabuľka č. 93

Vývoj počtu koní a narodených žriebät na Slovensku v rokoch 2018-2021

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021
Počet koní v ks	19.064	20.347	22.523	22.664
Ukazovateľ	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Počet narodených žriebät	518	477	437	544

Zdroj: ZCHKS a CE koňovitých pri PS SR

Na Slovensku pôsobí 9 400 chovateľov koní a podľa údajov CE koní je v evidencii 6 036 fariem. Na Slovensku uznanými chovateľskými organizáciami v oblasti chovu koní sú Zväz chovateľov koní Slovenska - družstvo, Národný žrebčín Topoľčianky, š. p. a Závodisko š. p. Bratislava

Predaj koní

Ročne sa predá, resp. zmení majiteľa asi 1 800 koní. Priemerná cena koní je závislá od plemena, napr. v súčasnosti cena chladnokrvných 4-ročných koní sa pohybuje na úrovni cca 3 000 €.

Zahraničný obchod

Dovoz koní za obdobie rokov 2015 až 2020 má takmer rastúci trend, kým v roku 2013 sa doviezlo 339 ks, v roku 2020 až 565 ks koní. V roku 2021 už zaznamenávame medziročný pokles v dovoze, menej o 45 ks, t. j. 516 ks koní. Vývoz mal tiež vzrastajúci charakter do roku 2018, nasledovných rokoch evidujeme pokles vývozu na 300 ks koní v roku 2020 (za rok 2021 nedisponujeme údajom). Vývoj zahraničného obchodu je uvedený v tabuľke č. 92 a grafe č. 17.

Tabuľka č. 94

Prehľad o dovoze a vývoze koní v ks za roky 2018-2021

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021
dovoz koní v ks	548	490	565	516
vývoz koní v ks	381	320	300	x*

- Nezistený údaj

Zdroj: ZCHKS a CEHZ koňovitých pri PS SR

Graf č. 17

Počet dovezených koní do SR za obdobie 2013-2021 (v ks)

Zdroj: ZCHKS a CEHZ koňovitých pri PS SR

Financovanie

V rámci II. piliera – PRV je možnosť uchádzať sa o podporu na chov a udržanie ohrozených druhov a plemien, ktoré sú dlhodobo chované na Slovensku. U koní ide o plemená Norik muránskeho typu, Hucul, Furioso, Slovenský teplokrvník, Nonius, Slovenský športový pony, Lipican, Shagya-arab.

V rámci štátnej pomoci od roku 2019 sa uplatňuje Schéma pomoci vo forme úľav na environmentálnych daniach, tzv. Zelená nafta. Tiež je možnosť uchádzať sa o podporu kontroly úžitkovosti, vedenie plemennej knihy ako aj účasť na výstavách.

3.2.7 Ryby

Akvakultúra v SR je zameraná na chov sladkovodných rýb. Napriek relatívne nízkemu podielu v národnom hospodárstve má akvakultúra svoj význam, predovšetkým z hľadiska zabezpečenia zdravej výživy obyvateľstva, zachovávanía pôvodného genofondu rýb, rozvoja vidieka a v neposlednom rade aj z pohľadu spoločensky prospešných mimoprodukčných prínosov, predovšetkým ochrany a tvorby životného prostredia (krajinotvorba, protipovodňová ochrana, retencia vody v krajine), ako aj z pohľadu nezastupiteľnej podpory biodiverzity ichtyofauny vo voľných vodách. Prispieva k potravinovej bezpečnosti SR a k zníženiu importu rýb na územie SR. Akvakultúra vytvára nižšiu uhlíkovú stopu v porovnaní s chovom iných hospodárskych zvierat.

Historicky sa akvakultúra v SR utvárala v dvoch samostatných špecifických skupinách: chov nížinných druhov rýb (rybníkárstvo) a chov lososovitých druhov rýb (pstruhárstvo), ku ktorým v posledných rokoch pribudla nová skupina chovu v SR netradičných druhov rýb (sumček africký, úhor európsky) v RAS. Z hľadiska marketingu a finálneho umiestňovania produktov na trhu je možné v rybníkárstve a pstruhárstve rozlišovať produkciu rýb na priamu spotrebu a produkciu násad, ktoré sa využívajú v akvakultúre na ďalší chov alebo na zarybňovanie rybárskych revírov. Na rozdiel od pstruhárstva, kde dominuje produkcia rýb na priamu ľudskú spotrebu, v rybníkárstve má v súčasnosti väčší význam produkcia násad na zarybňovanie rybárskych revírov. Produkcia z RAS je zameraná hlavne na produkciu rýb pre ľudskú spotrebu a v menšej miere slúži na zarybňovanie rybárskych revírov.

Akvakultúra má v rámci Slovenska viaceré výrobné a ekonomické možnosti. Významným kladom je existencia funkčných rybochovných zariadení a rybníkov. Disponujeme viacerými skúsenými zariadeniami na chov rýb, v ktorých nechýba odbornosť a poznanie produkčných kapacít. Za posledné roky prešli podniky aj dôležitou modernizáciou zavedením nových technológií v procese chovu rýb. Ďalším potenciálom je fakt, že prírodné podmienky na chov rýb sú vhodné takmer vo všetkých regiónoch krajiny.

Rybochovné zariadenia v SR

V roku 2022 ŠÚ SR evidoval 114 subjektov pôsobiach v akvakultúre na 502 rybníkoch o celkovej výmere viac ako 1 958 hektárov, 136 klieťok s celkovým objemom 16 779 m³ vody, 86 liahní a odchovní s celkovým objemom 12 383 m³, 42 RAS s celkovým objemom 10 021 m³, 578 betónových a plastových nádrží s celkovým objemom 90 122 m³ a 149 sádok s celkovým objemom 41 542 m³. V rámci uvedených údajov sú započítané aj rybochovné zariadenia, ktoré sú schválené ako chovné revíry na produkciu násadových rýb za účelom zarybňovania rybárskych revírov. Na chov nížinných druhov rýb slúži aj 46 malých vodných nádrží budovaných pôvodne na iný účel na výmere 651 ha s celkovým objemom 10 170 987 m³.

Výlov rýb v SR

V roku 2022 dosiahol celkový výlov rýb v SR 4 714 423 kg v porovnaní s rokom 2021 objem výlovu stúpol o 10,6 %. Z toho výlov trhových rýb predstavoval 2 974 786 kg a medziročne stúpol o 17,1 % a úlovky²² v rybárskych revíroch dosiahli 1 739 637 kg, v porovnaní s rokom 2021 vzrástol objem úlovkov o 1 %.

V roku 2022 bol zaznamenaný najvyšší objem výlovu rýb v SR v porovnaní s rokom 2013 bol celkový objem vylovených rýb v SR väčší o 53,6 %.

Spomedzi druhov rýb ulovených v rybárskych revíroch v SR v roku 2022 hlavný podiel pripadá na Kapra rybníčného až 76,9 % z celkového objemu rybárskych úlovkov v SR. Nasleduje Pstruh dúhový (4,1 %), Amur biely (4 %), Sumec veľký (2,9 %) a Zubáč veľkoústý (2,4 %).

Tabuľka č. 95

Prehľad o výlove rýb v SR za roky 2018-2022

Výlov rýb vo vnútrozem. vodách	2018	2019	2020	2021	2022
Ryby spolu	4 179 447	4 547 419	4 065 847	4 262 743	4 714 423
z toho podiel výlovu trhových rýb	53,67 %	59,87 %	57,77 %	59,58 %	63,10 %

Zdroj ŠÚ SR

Zamestnanosť rybolov a akvakultúra

Väčšinu akvakultúrnych podnikov je možné zaradiť medzi mikropodniky (často rodinné, ktoré dosahujú malú produkciu zameranú na lokálny trh). Rozhodujúci podiel na celkovej produkcii akvakultúry však majú veľké podniky a niekoľko stredných podnikov. Určitým špecifikom SR je aj existencia podnikov, ktorých hlavný predmet činnosti nie je akvakultúra, ale okrem iných činností sa zaoberajú aj akvakultúrou (napr. Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., poľnohospodárske družstvá, Lesy SR, š. p., Správa TANAP-u, Vojenské lesy a majetky SR, š. p.).

Tabuľka č. 96

Rybolov a akvakultúra v SR – zamestnanosť za roky 2018-2021

Počet zamestnancov	2018	2019	2020	2021
stály zamestnanci	359	369	389	385
z toho ženy	54	54	64	62
sezónni zamestnanci	418	480	804	354
z toho ženy	54	22	75	30

Zdroj ŠÚ SR

Podľa dostupných údajov zo Štatistického úradu SR bolo v roku 2022 v sektore akvakultúry zamestnaných 381 stálych a 397 sezónnych zamestnancov. Zo stáleho počtu zamestnancov, ženy tvorili 15,7 % podiel pracovnej sily. Zo všetkých sezónnych zamestnancov tvorili ženy len 5,2 %. Rybníky a rybochovné zariadenia sa nachádzajú predovšetkým na vidieku, kde vytvárajú pracovné príležitosti ako pre rodinných príslušníkov, tak aj pre obyvateľov vidieka. Aj napriek nízkemu počtu zamestnancov má zamestnanosť v danom sektore svoj význam.

V sektore poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov prevažujú muži 69 % a zamestnanci so stredoškolským vzdelaním 75 %. Zamestnanci sektora majú najvyšší priemerný vek, čo predstavuje 48 rokov. Najnižšia produktivita práce je práve v rybolove a akvakultúre, kde jeden zamestnanec vyprodukuje v priemere 17 tis. Eur pridanej hodnoty za rok.

Predaj a zahraničný obchod so živými rybami v SR

V roku 2022 z vybraných druhov rýb bol najväčší objem predaja zistený pri druhoch pstruh, kapor a tolstolobik. Celkový objem predaja predstavoval 2 681 t a medziročne vzrástol o 10,9 %.

Pre konzumenta sú z hľadiska ceny výhodnejšie morské produkty z dovozu. Cena spracovaných sladkovodných rýb pretrváva na vysokej úrovni vzhľadom na relatívne malú veľkosť chovov a náročné hydrologicko-klimatické podmienky, čo predstavuje vyššie produkčné náklady na jednotku hmotnosti a tým aj cenu domácej rybej suroviny. Sladkovodné ryby v SR sa spracovávajú prevažne v malých spracovaniach, v ktorých často absentujú adekvátne priestory na spracovanie rýb, mraziace a baliace technológie.

Zahraničný obchod Ryby a iné produkty rybolovu

Tabuľka č. 97

Zahraničný obchod Ryby a iné produkty rybolovu za roky 2018-2020

Zahraničný obchod Ryby a iné produkty rybolovu	2018	2019	2020
Dovoz	10 888,3	9 744	8 166
Vývoz	2 610,8	2 727	2 443

Zdroj: ŠÚ SR

Na územie SR sa v roku 2022 doviezlo spolu 1 050,4 ton sladkovodných a morských rýb (z toho 1 015,8 ton sladkovodných rýb). Vývoz sladkovodných rýb v živom v roku 2022 predstavoval 308 ton. Umiestňovanie domácej produkcie chovateľov sladkovodných rýb na trhu (najmä kapra) sa uskutočňuje predovšetkým v živom stave. Veľká časť produkcie sa predáva na konci kalendárneho roka v súvislosti s typickým výlovom rybníkov a sezónnym dopytom na trhu, čo súvisí s tradíciou Vianočných sviatkov.

Spotreba rýb na Slovensku

Spotreba rýb na Slovensku dosiahla v roku 2022 úroveň 5,6 kg/osobu/rok, z čoho len necelý kilogram pripadá na sladkovodné ryby. Domáca produkcia rýb v akvakultúre je schopná pokryť menšiu časť zo súčasnej spotreby sladkovodných rýb, pričom v rybníkárstve a pstruhárstve je situácia rozdielna. Zatiaľ čo produkčné kapacity chovov v pstruhárstve sú schopné domáci dopyt pokryť a značnú časť produkcie vyvážajú, chovy nížinných druhov rýb domáci dopyt zatiaľ pokryť nedokážu.

Tabuľka č. 98

Spotreba rýb za roky 2018-2020

Spotreba		2018	2019	2020
Ryby spolu (mŕtva hmotnosť)	kg	5,5	5,6	5,9

Zdroj: ŠÚ SR

Najvýznamnejšia spotreba kapra je na konci roka počas vianočných sviatkov. Táto ponuka sa zabezpečuje predovšetkým importom živých rýb z iných členských krajín EÚ (Česko, Maďarsko a i.), ktorý v roku 2019 predstavoval približne 188 740 kg. Domáca produkcia pokrýva iba cca 20 % z celkovej spotreby živých kaprov. Opačná situácia je u pstruha, kde domáca produkcia pokrýva domácu spotrebu. Dovoz pstruhov je minimálny, v roku 2019 dosiahol hodnotu 4 775 kg. Z doplnkových rýb sa produkuje predovšetkým amur, šŕuka, zubáč, sumec, atď. Ich zastúpenie v polykulturných obsádkach rybníkov sa postupne zvyšuje. Kvalitou mäsa sa dravé druhy rýb najviac približujú morským druhom. Cena je zatiaľ pomerne vysoká, no dopyt po kvalitnej rybe rastie.

Spracovateľský priemysel

Spracovateľský priemysel v SR spracuje ročne približne 339 - 410 t sladkovodných a 5 400 – 8 000 t morských rýb. Podľa údajov ŠÚ SR za rok 2017 – 2021 má odvetvie spracovania rýb spomedzi všetkých odvetví potravinárstva najnižší podiel na celkovej produkcii potravín. Spracovanie sladkovodných a morských rýb v SR Spracovateľské kapacity na produkty akvakultúry na Slovensku sú pre súčasnú situáciu na trhu dostatočné. Avšak významný podiel spracovateľských produktov z rýb tvoria produkty z morských rýb (vrátane šalátov). Zatiaľ čo v ostatných rokoch dochádzalo k miernemu zvyšovaniu spracovateľských kapacít pre morské ryby, u sladkovodných rýb tomu bolo práve naopak (zaznamenaná je klesajúca tendencia podobne ako pri výrobe šalátov). Dobrým ukazovateľom situácie v spracovaní rýb je aj miera využitia kapacít. Najvyššia miera využitia prevádzok na spracovanie je pri výrobe šalátov (82-100 %), i keď ich celkový objem klesá. Veľmi dobré využitie majú aj spracovne morských rýb (82-109 %). Naproti tomu spracovne sladkovodných rýb majú využitie najnižšie (47-72 %). V roku 2020 klesla dokonca na 45 %, čo je možno dávať do súvislosti s ochorením COVID-19 a celkovou zmenenou situáciou na trhu so sladkovodnými rybami. a) Sladkovodné ryby

V roku 2022 sa spracovalo v rybárskom priemysle v SR (výkaz Potrav, MPRV SR) 2 869 ton rýb. Z celkového spracovaného množstva rýb tvorili sladkovodné ryby len 495 ton (17,2 %). Zo sladkovodnej produkcie chovateľov sa spracúva najmä pstruh. Spracovaná sladkovodná produkcia sa na trhu nerealizuje v želanom objeme, v poslednej dobe rastie predaj čerstvej produkcie priamo v odchovných zariadeniach. Pre konzumenta sú z hľadiska ceny výhodnejšie morské produkty z dovozu, hlavne z treskovitých rýb. Cena spracovaných sladkovodných rýb pretrváva na vysokej úrovni vzhľadom na relatívne malú veľkosť chovov a náročné hydrologicko-klimatické podmienky, čo predstavuje vyššie produkčné náklady na jednotku hmotnosti.

Zamestnanosť v oblasti spracovania rýb

Zamestnanosť v oblasti spracovania rýb bola v roku 2018 na úrovni 562 stálych zamestnancov, z toho 346 žien, v r. 2019 poklesol počet zamestnancov na 545, z toho podiel žien predstavoval 54,9 %. Zamestnanosť v oblasti spracovania rýb za roky 2015 – 2019 je uvedená v tabuľke č. 99.

Tabuľka č. 99

Zamestnanosť v oblasti spracovania rýb za roky 2018-2019

Počet zamestnancov	2018	2019
stály zamestnanci	562	545
z toho ženy	346	299
sezónni zamestnanci	48	48

Zdroj: ŠÚ SR

Celkovo je v SR schválených 174 spracovateľských prevádzok v sektore spracovania rýb, ktoré pripravujú, alebo produkujú produkt živočíšneho pôvodu. Všetky prevádzky sú kontrolované Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR. Súčasné spracovateľské kapacity produktov rybolovu a akvakultúry sú pre potreby Slovenska s ohľadom na množstvo vyprodukovaných rýb a aj s ohľadom na spotrebu postačujúce. Vzhľadom na nevyužité celkové výrobné kapacity na produkty rybolovu a akvakultúry z pohľadu operačného programu 2021 – 2027 nie je potrebné budovať nové spracovateľské prevádzky, ale je potrebné podporiť ďalšiu modernizáciu už existujúcich prevádzok zameranú hlavne na inovatívne investície do technológií formou modernizácie umožňujúcich zvýšenie kvality, rozšírenie sortimentu výrobkov, výrobu hotových výrobkov a znižovanie výrobných nákladov, investície v oblasti znižovania spotreby energie ako aj likvidácie odpadov. Malo by ísť o investície zlepšujúce aj bezpečnosť, hygienu, zdravie a zdravotné podmienky pri práci. V oblasti spracovania morských rýb prevláda filetovanie mrazených blokov morských rýb. V tomto prípade by bolo žiaduce vytvoriť podmienky pre rozšírenie sortimentu o produkty s vyššou pridanou hodnotou, ktoré by mohli viesť k zvýšeniu záujmu o konzumáciu rybích produktov.

Financovanie

Rozvoj stagnuje kvôli dlhodobej absencii štátnej podpory sektora a komplikovanosti a administratívnej náročnosti čerpania prostriedkov z OPRH. Podniky v sektore akvakultúry v súčasnosti nepoberajú podpory z I. piliera. Nemajú k dispozícii ani žiadne schémy štátnej a minimálnej pomoci.

Sektor rybolovu je na našom území v ťažkej ekonomickej situácii. Možnosť vytvárania zdrojov je veľmi obmedzená hlavne pre mikropodniky. Z hľadiska poskytovania úverov sú chovatelia rýb pre banky menej lákaví. Problémom je aj dlhodobá neprítomnosť podpory od štátu pre akvakultúru. Napriek tomu sektor vytvára dôležité pracovné možnosti, hlavne pre ľudí a rodiny na vidieku, keďže väčšina rybníkov a rybochovných zariadení sa nachádza práve na vidieku.

Rybolov je v nepriaznivej situácii aj z hľadiska zavádzania inovácií a nových technológií. Je to najmä z dôvodu nesystémového financovania. Je nutné zameranie sa na inovácie, ktoré priamo vplývajú na zvýšenie produktivity v chovoch. Jedná sa hlavne o inovácie v oblasti zariadení a technológií liahní a odchovni, mechanizácií pre výlov a triedenie rýb a technológie na zefektívnenie prikrmovania rýb, poprípade obnova rybochovných zariadení na chov lososovitých druhov rýb.

3.3 Chov včiel a výroba medu

Sektor včelárstva poskytuje v súčasnosti čiastkový, v niektorých prípadoch aj úplný zdroj príjmu pre približne 19 tisíc obyvateľov Slovenska najmä vo vidieckej oblasti. Veľkým výrobným potenciálom je najmä fakt, že prírodné podmienky našej krajiny poskytujú vhodné podmienky na včelárenie. Včelárstvo prispieva k ekologickej rovnováhe v prírode.

Tabuľka č. 100

Počet včelárov a včelstiev za roky 2015-2018

Rok	2015	2016	2017	2018
Počet včelárov	17 171	17 913	17 926	18 586
Počet včelstiev	278 286	292 086	278 415	301 843

Zdroj: Národný program stabilizácie a rozvoja slovenského včelárstva na roky 2019-2020 až 2021-2022

Počet včelárov a včelstiev sa na Slovensku každým rokom zvyšuje. V roku 2019 bolo na našom území podľa Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR registrovaných až cez 19 150 včelárov s viac ako 305 000 včelstvami. Slovenský zväz včelárov združuje cez 15 000 včelárov na Slovensku. Organizuje a podporuje včelárov a taktiež sa zameriava na vzdelávanie včelárov na Slovensku.

Včelárstvo na Slovensku v súčasnosti čelí viacerým výzvam, je potrebné zvýšiť mieru profesionalizácie, zlepšiť podmienky na celoplošný boj proti varroáze a dosiahnuť čo najvyššiu kvalitu medov a ostatných produktov. Významným cieľom je aj zatriktívnenie včelárstva pre mladú generáciu, čo má za následok pozitívnej zmeny vo vekovej štruktúre chovateľov včiel.

Ekonomický a výrobný potenciál

V roku 2015 bola celková produkcia medu 4 547 986kg, najväčšiu produkciu zaznamenal na Slovensku Nitriansky kraj, kde bol aj najvyšší počet včelstiev, produkcia vosku v danom roku bola vyčíslená na 122 652kg. V roku 2016 bola celková produkcia medu 4 429 585kg a v roku 2017 to bolo 4 112 580kg. Monitoring kvality slovenského medu vykonáva Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky.

Priemerná ročná produkcia medu na Slovensku je odhadovaná na 4 500 – 9 000 t. V produkcii medu bolo Slovensko dlho prebytkové, od roku 2010 nie je sebestačné a časť medu sa dováža. Sebestačnosť Slovenska v produkcii medu sa odhaduje na úrovni cca 60 – 70 %. Tento trend kopíruje trend v ostatných krajinách EÚ, kde sa rovnako 40 % medov dováža.

V súčasnosti pôsobí 25 schválených prevádzok na spracovanie a balenie medu a takmer 6 000 malých registrovaných ohlásených prevádzok, kde prvovýrobcovia získavajú med vo vlastných priestoroch, sami ho balia a predávajú konečnému spotrebiteľovi, dominantne v rámci predaja z dvora.

V rokoch 2017 a 2018 sa ceny medu pri predaji priamo konzumentom pohybovali od 3,40 do 12 Eur/kg. Pri predaji spracovateľom a dilerom od 2,20 do 4,50 Eur/kg. Priemerná cena pri predaji priamo od včelára je 6,5 Eur/kg.

Odhadovaný priemerný výnos medu v kg za včelstvo v roku 2018: 16 kg

Náklady na 1 kg medu sa v závislosti od geografických a klimatických podmienok odhadujú pri intenzívnom obhospodarovaní od 3,5 Eur do 4 Eur.

Tabuľka č. 101

Spotreba medu v SR na obyvateľa za roky 2015-2020

Spotreba medu na SR	2015	2016	2017	2018	2019	2020
kg na obyvateľa	1,1	1,1	1	1,1	1,1	1,2

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Celková spotreba medu na Slovensku za rok 2020 bola 6 665ton.

Zahraničný obchod

Problémom je dovoz veľkého množstva lacného, častokrát nevyzretého, medu z tretích krajín, pričom je vysoko pravdepodobné, že je falšovaný. Pritom Slovensko je krajinou s veľkým potenciálom na produkciu bio medov výnimočnej kvality ako aj výrobkov z neho. Optimálne je získavať bio med z ekologických chovov. Slovensko je tiež významným producentom špeciálnych včelích produktov, najmä medoviny, vosku, propolisu, kde existuje potenciál pre rozvoj a konkurencieschopný rast.

Tabuľka č. 102

Vývoj vývozu medu podľa krajín v rokoch 2016 – 2018

Štát	2016		2017		2018*	
	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)
Česká republika	131 504,00	298,34	236 154,00	749,40	121 912	587,622
Estónsko	30,00	0,61	x	x	x	x
Írsko	x	x	96,00	0,36	3	0,013
Japonsko	x	x	x	x	2	0,008
Kórea	x	x	x	x	5	0,034
Maďarsko	2 715,00	13,81	3 434,00	19,49	1 560	8,389
Nemecko	x	x	87 379,00	204,46	12 224	81,038
Nórsko	32,00	0,11	17,00	0,06	114	0,350
Poľsko	24 445,00	111,84	2 562,00	17,16	185	1,399
Rakúsko	1 524,00	9,09	860,00	4,96	240	1,460

Rumunsko	20 760,00	37,71	x	x	x	x
Slovinsko	1 824,00	7,94	816,00	5,52	300	1,824
Španielsko	63 771,00	214,88	181 721,00	517, 23	22 483	149,065
Švajčiarsko	320,00	2,00	387,00	2,67	x	x
Taliansko	44 145,00	166,69	22,282,00	59,04	x	x
Veľká Británia	250,00	1,36	1 458,00	1,57	78	0,580
SPOLU	291 320	864,38	537 166	1 581,92	159 106	831,782

Zdroj: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPRV SR“), údaje sú k 31.12. príslušného roku

*1.1.2018 - 31.10.2018

Tabuľka č. 103

Vývoj dovozu medu podľa krajín v rokoch 2016 – 2018

Štát	2016		2017		2018*	
	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)	Hmotnosť brutto (kg)	Hodnota celkom (tis. Eur)
Argentína	x	x	5 333	20,14	x	x
Brazília	147,00	0,73	93,00	0,45	149	0,698
Bulharsko	322,00	2,65	2 025,00	12,83	4 860	30,780
Česká republika	160 999,00	508,40	136 855,00	456,89	76 339	311,820
Čína	335 056,00	609,98	238 428,00	415,36	132 090	248,084
Cyprus	x	x	x	x	22 189	102,069
Dánsko	x	x	x	x	5	0,034
Francúzsko	944,00	12,45	1 083,00	14,84	x	x
Grécko	x	x	x	x	1 555	10,386
Holandsko	37,00	0,53	2,00	0,02	x	x
Maďarsko	58 503,00	208,13	77 982,00	56,03	13 925	60,867
Moldavsko	41 796,00	114,61	446 398,00	1 118,75	364 434	938,820
Nemecko	18 553,00	98,13	18 231,00	102,27	3709	27,137
Nový Zéland	367,00	14,18	64,00	3,02	2	0,640
Poľsko	47 731,00	188,10	20 500,00	35,52	4 474	9,250
QU	x	x	x	x	149	2,270
QV	272 884,00	1 812,60	237 076,00	1 573,43	156 893	1 039,413
Rakúsko	6 249,00	46,24	6 309,00	33,31	4 896	30,112
Rumunsko	6 266,00	27,63	8 291,00	30,95	5 400	20,160
SK	154,00	0,83	4 450,00	15,52	1 777	6,120
Slovinsko	x	x	47,00	0,67	x	x
Srbsko	375,00	2,33	3 174,00	14,55	x	x
Spojené štáty americké	60,00	1,43	5,00	0,80	4	0,774
Španielsko	10 828,00	44,16	20 714,00	108,04	234	1,768
Taliansko	x	x	16,00	0,20	703	3,478
Turecko	x	x	x	x	28 746	90,504

Ukrajina	626 224,00	1 197,20	463 898,00	761,45	223 550	399,131
Veľká Británia	1 253,00	6,70	863,00	4,53	700	2,647
SPOLU	1 588 748	4 897,01	1 691 837,00	4 779,57	1 046 783	3 336,962

Zdroj: MPRV SR, údaje sú k 31.12. príslušného roku

*1.1.2018 - 31.10.2018

SK – spätný dovoz na Slovensko

QV – krajiny a územia nešpecifikované v rámci obchodu vnútri EÚ

QU – nešpecifikované územia a krajiny

Financovanie

EÚ poskytuje priamo podporu včelárskemu sektoru od r. 1997. SR ako členský štát vypracováva trojročný národný program pre rozvoj včelárstva a na financovaní sa podieľa 50 % EÚ a 50 % sa dofinancuje z národných zdrojov. Okrem toho je tu ešte národná podpora na opel'ovaciú činnosť.

3.4 Agrolesnícke systémy

Agrolesnícke systémy predstavujú zámernú kombináciu poľnohospodárskej produkcie s pestovaním drevín. Ide o využívanie ekonomických a ekologických výhod, ktoré vyplývajú zo zámernej interakcie.

Agrolesníctvo je súčasťou SPP EÚ, bude však nevyhnutné vytvoriť legislatívne prostredie a definovať modely pre podmienky Slovenska, nakoľko existujúca slovenská legislatíva pozná aktuálne iba lesnícke alebo poľnohospodárske využívanie pôdy. Taktiež sa agrolesníctvo ako samostatný vedný odbor na slovenských školách nedá vyštudovať.

Veľké pôdne bloky patria medzi rizikové z pohľadu degradačných faktorov. Dreviny a trvalé trávne porasty na poľnohospodárskej pôde ako súčasť agrolesníckeho systému významne prispievajú k ochrane poľnohospodárskej pôdy pred eróziou, zlepšeniu štruktúry pôdy a významným spôsobom zvyšujú aj diverzitu druhov v krajine, nakoľko tá je v agrolesníckych systémoch zvyčajne vyššia ako v bežných poľnohospodárskych systémoch.

Agrolesnícke systémy zlepšujú pôdnu štruktúru a zároveň chránia pôdu pred eróziou. Zvyšujú sa vstupy organických látok do pôdy prostredníctvom opadávanie stromov, dôležité sú aj koreňové systémy, ktoré prenikajú do hĺbok, kam korene poľnohospodárskych plodín nedosahujú. Význam je aj pri sekvestracii uhlíka a vplyv na biodiverzitu. Taktiež je zaznamenaný pozitívny vplyv na produkciu farmárov, diverzifikujú produkciu, poskytujú vyšší príjem z jednotky plochy a môžu poskytovať prácu viacerým obyvateľom. Podľa J. Jankoviča sú agrolesnícke systémy 1,2 až 1,6-krát produktívnejšie ako čisto poľnohospodárske alebo čisto lesnícke systémy. Diverzita v produktoch znamená väčšiu ekonomickú stabilitu spôsobenú možným výpadkom cien alebo pestovateľským neúspechom.

Výsledky prieskumu uskutočneného v rámci európskeho projektu AGFOWARD ukázali, že celková agrolesnícka plocha v Európe je približne 15 miliónov hektárov, čo zodpovedá 8,8 % využívanej poľnohospodárskej pôdy. Najväčší zástupca agrolesníckych systémov v Európe je Španielsko, ďalej sú to Grécko, Francúzsko a Taliansko. V rámci Cyprusu agrolesnícke systémy tvoria až 40 % celkovej poľnohospodárskej pôdy, v Portugalsku je to 32 % a v Grécku 31 %.

V roku 2011 vznikla Európska agrolesnícka federácia s cieľom rozširovania agrolesníctva v rámci Európy. Slovensko zatiaľ vo federácii zastúpenie nemá.

V rámci Strategického plánu SPP 2023-2027 na Slovensku sa intervenciou Zakladanie agrolesníckeho systému podporia 2 typy Agrolesníckych systémov hospodárenia na poľnohospodárskej pôde bez zámeru prevodu pozemku na lesný porast. Ide o nasledovné typy: a.) pestovanie drevín na ornej pôde a b.) pestovanie drevín na TTP. U oboch prístupoch v agrolesníckych systémoch sa dá realizovať líniová výsadba drevín. Na TTP je predpoklad realizácie roztrúsenej výsadby, prípadne skupinovej výsadby drevín za účelom poskytnutia úkrytu pasúcim sa hospodárskym zvieratám a to buď pred vysokými teplotami alebo zlým počasím. Agrolesnícke systémy prispievajú k sekvestracii uhlíka, dreviny pomáhajú zadržiavať vodu v krajine, čím sa zabraňuje suchu a povodniam pri prívalových dažďoch, zmierňujú teplotné extrémny a celkovo prispievajú k zmierňovaniu dopadov zmeny klímy. V tomto smere je agrolesníctvo považované za vhodné adaptačné opatrenie. Dreviny a ich spoločenstvá na poľnohospodárskej pôde ako súčasť agrolesníckych systémov významne prispievajú k ochrane poľnohospodárskej pôdy pred eróziou a zlepšeniu štruktúry pôdy v krajine. Druhy stromov určené na založenie agrolesníckeho systému zverejňuje ministerstvo vo Vestníku, pričom dôležitou súčasťou bude aj zabezpečenie rôznorodosti drevín vo forme počtu stromov, ktoré sú navrhované v členení: a) najviac do 30 % ovocných drevín, b) lesné dreviny v zložení najmenej troch druhov drevín, pričom dominantný druh by nemal presahovať viac ako 60 % a ostatné dreviny by mali byť v rozsahu najmenej 10 %. Intervencia prispieva k dosahovaniu stanovených potrieb, ktoré reagujú na identifikované slabé stránky SWOT ako sú malo krajinných prvkov a veľké parcely s monokultúrami, pôdy ohrozené eróziou a nízky obsah organického uhlíka v pôde. Intervencia je prepojená s environmentálnymi, klimatickými a inými záväzkami týkajúce sa hospodárenia pre zabezpečenie agroenvironmentálno-klimatických cieľov. Rozsah podpory na úrovni prijímateľa je: Agrolesnícke systémy – orná pôda: 2 468 EUR/ha/stromy a Agrolesnícke systémy - trvalý trávny porast: 2 498 EUR/ha/stromy.

V rámci Strategického plánu SPP 2023-2027 na Slovensku sa intervenciou Ochrana a údržba drevín v rámci založeného Agrolesníckeho systému bude podporovať ochrana a údržba vysadených stromov vo vzťahu k intervencii „Zakladanie agrolesníckeho systému“, a to počas 5 rokov záväzku po výsadbe. Dreviny na ornej pôde významne prispievajú k ochrane poľnohospodárskej pôdy pred eróziou, zlepšeniu štruktúry pôdy a významným spôsobom zvyšujú diverzitu druhov v krajine. Dreviny pomáhajú zadržiavať vodu v krajine, čím sa zabraňuje suchu a povodniam pri prívalových dažďoch, zmierňujú teplotné extrémny a celkovo prispievajú k sekvestracii uhlíka, teda k zmierňovaniu dopadov zmeny klímy. Rozsah podpory na úrovni prijímateľa: Agrolesnícke systémy - orná pôda (603 EUR/ha stromy); trvalý trávny porast (611 EUR/ha stromy).

3.5 Mechanizácia

Moderná mechanizácia je nevyhnutným krokom pre efektívnu poľnohospodársku produkciu. V súvislosti s technologickým napredovaním a rastom ekonomiky sa mení aj charakter pracovnej sily v poľnohospodárstve. Kladie sa čoraz väčší dôraz na diverzifikáciu príjmov, voľný čas a na jeho kvalitné využitie, ako aj na spôsoby prác, kde sa bude zvyšovať dopyt po kreatívnej práci na úkor ťažkej, vyčerpávajúcej. Následnou podporou technologicky vyspelých poľnohospodárskych podnikov prichádza požiadavka na pracovnú silu vyššej kvalifikácie. V priestore Európskej únie je nevyhnutné pre schopnosť konkurencie podporovať technologický a inovatívne kroky podnikov. Postupne budú zanikať nízkokvalifikované pracovné pozície v poľnohospodárstve. Inovácie sú očakávané napríklad v používaní dronov na dodávku hnojív, popríklad na monitoring stavu polí. Ďalej softvérové systémy na riadenie poľnohospodárskych podnikov, skleníky s klimatizačnými systémami...

Tabuľka č. 104

Mechanizácia v SR

Mechanizačné prostriedky	2018	2020	2022
Traktory spolu	16 678	16 151	15 960
Pluhy spolu	6 061	5 485	5 206
Sejačky spolu	4 910	4 547	4 443
Vysadzovače spolu	715	673	631
Kombajny na zber zrnín spolu	1 992	1 853	1 777
Zberače zemiakov spolu	440	419	386
Kombinované zberače cukrovej repy	39	40	31
Zberače ľanu spolu	D	5	D
Zberače chmeľu spolu	10	41	D
Sušiarne obilia	296	311	287
Dojacie zariadenia s kanvami	948	855	589
Dojacie zariadenia potrubné na stojisku	143	127	84
Dojacie zariadenia v dojárni	1 848	1 893	1 941
Chladiace zariadenia na mlieko	1 184	1 083	1 000

Zdroj: ŠÚ SR

Úroveň riadenia fariem a tým dosahovanie väčšej prosperity jednoznačne ovplyvňuje kvalifikačná úroveň manažmentu. Podiel manažérov s plným poľnohospodárskym vzdelaním dosahuje len 9,2 %. Dôvodom je nezáujem mladých ľudí o poľnohospodárstvo, kvôli obsahu práce, nízkej spoločenskej prestíže a nižšieho platového ohodnotenia. Práve inovácia a inteligentné poľnohospodárstvo, v ktorom Slovensko zaostáva za ostatnými krajinami Európy, môže priniesť pozitívnu zmenu.

4 Odborné vzdelávanie a príprava žiakov stredných škôl na výkon povolania a odborných činností v SR pre sektor poľnohospodárstva

4.1 Sústava odborov vzdelávania

Skupina učebných odborov podľa § 2 ods. 4

Skupina učebných odborov, do ktorých sú zaradené učebné odbory v stredných odborných školách, ktorých absolvovaním žiak získa nižšie stredné odborné vzdelanie.

45 POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA II

Kód odboru	Názov odboru
4572 F	poľnohospodárska výroba
4579 F	lesná výroba

Skupina študijných odborov podľa § 2 ods. 5

Skupina učebných odborov, do ktorých sú zaradené učebné odbory a zamerania učebných odborov v stredných odborných školách, ktorých absolvovaním žiak získa stredné odborné vzdelanie

45 POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA II

Kód odboru	Názov odboru
4524 H	agromechanizátor, opravár
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby
4561 H	poľnohospodár
4561 H 01	poľnohospodár – mechanizácia
4561 H 02	poľnohospodár – farmárstvo
4561 H 03	poľnohospodár – služby
4567 H	poľnohospodár pre služby na vidieku
4569 H	viazač – aranžér kvetín
4571 H	záhradník
4575 H	mechanizátor lesnej výroby
4578 H	rybár
4580 H	chovateľ
4580 H 02	chovateľ – chov koní a jazdectvo
4580 H 03	chovateľ – chov oviec
4582 H	včelár, včelárka

Skupina študijných odborov, do ktorých sú zaradené študijné odbory a zamerania študijných odborov v stredných odborných školách, ktorých absolvovaním žiak získa úplné stredné odborné vzdelanie

Skupina študijných odborov podľa § 2 ods. 6 s praktickým vyučovaním formou odbornej praxe

42 POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA I

Kód odboru	Názov odboru
4210 M	agropodnikanie
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 13	agropodnikanie – alternatívne poľnohospodárstvo
4210 M 14	agropodnikanie – chovateľstvo hospodárskych zvierat
4210 M 16	agropodnikanie – pestovateľstvo
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdectvo
4210 M 18	agropodnikanie – kynológia
4211 M	záhradníctvo
4211 M 16	záhradníctvo – záhradná a krajinárska tvorba
4211 M 17	záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo
4211 M 26	záhradníctvo – sadovnícka a krajinárska tvorba
4215 M	rybárstvo
4219 M	lesníctvo
4219 M 01	lesníctvo – lesnícka prevádzka
4219 M 02	lesníctvo – krajinná ekológia
4227 M	vinohradníctvo a ovocinárstvo
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo – prevádzka
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo – podnikanie
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo – agroturistika
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo – someliérstvo
4228 M	záhradnícka výroba a služby
4234 M	podnikanie v chovoch spoločenských, cudzokrajných a malých zvierat
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva
4239 M	floristika
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva
4246 M	bioenergetika

43 VETERINÁRSKE VEDY

Kód odboru	Názov odboru
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov hospodárskych zvierat
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – hygienická a laboratórna služba
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov cudzokrajných zvierat
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – drobnochov
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov psov

Skupina študijných odborov podľa § 2 ods. 6 s praktickým vyučovaním formou odborného výcviku

45 POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA II

Kód odboru	Názov odboru
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4556 K	operátor lesnej techniky

Skupina študijných odborov podľa § 2 ods. 6 pre absolventov učebných odborov

45 POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA II

Kód odboru	Názov odboru
4508 L	rybárstvo a životné prostredie
4511 L	záhradníctvo
4512 L	poľnohospodárstvo
4521 L	lesné hospodárstvo
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Skupina študijných odborov podľa § 2 ods. 7

Skupina študijných odborov, do ktorých sú zaradené študijné odbory a zamerania študijných odborov v stredných odborných školách, ktorých absolvovaním žiak získa vyššie odborné vzdelanie

42 POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA

Kód odboru	Názov odboru
4221 Q	vidiecka turistika
4223 Q	krajinárske úpravy a tvorba krajiny

Zdroj: Vyhláška č. 251/2018 Z. z. Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky o sústave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania (v znení 245/2019 Z. z., 200/2020 Z. z.)

4.2 Sieť škôl a školských zariadení v SR pre sektor poľnohospodárstva (stav k 31. 12. 2020)

Bratislavský kraj

1. Stredná odborná škola beautyslužieb, Račianska 105, Bratislava

Kód odboru	Názov odboru
4511 L	záhradníctvo
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby

4571 H	záhradník
--------	-----------

2. Stredná odborná škola vinársko-ovocinárska, Kostolná 3, Modra 1

Kód odboru	Názov odboru
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo – prevádzka
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo – podnikanie
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo – agroturistika
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - somelierstvo

Trnavský kraj

1. Stredná odborná škola rozvoja vidieka s vyučovacím jazykom maďarským – Vidékfejlesztési Szakközépiskola, Námestie sv. Štefana 1533/3, Dunajská Streda

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo S/M
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdecko

2. Stredná odborná škola technická – Műszaki Szakközépiskola, Ul. Esterházyovcov 712/10, Galanta

Kód odboru	Názov odboru
4524 H	agromechanizátor, opravár S/M
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4572 F	poľnohospodárska výroba S/M

3. Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 13	agropodnikanie – alternatívne poľnohospodárstvo
4210 M 14	agropodnikanie – chovateľstvo hospodárskych zvierat
4210 M 18	agropodnikanie – kynológia
4210 N 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov hospodárskych zvierat
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – hygienická a laboratórna služba

4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov cudzokrajných zvierat
-----------	--

Trenčiansky kraj

1. Stredná odborná škola, Pruské 294

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 16	agropodnikanie – pestovateľstvo
4210 M 18	agropodnikanie – kynológia
4211 M 17	záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo
4211 M 26	záhradníctvo – sadovnícka a krajinárska tvorba
4221 Q	vidiecka turistika
4223 Q	krajinárske úpravy a tvorba krajiny
4511 L	záhradníctvo
4512 L	poľnohospodárstvo
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby
4532 K	Agromechatronik (exp.)
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4561 H 01	poľnohospodár – mechanizácia
4561 H 02	poľnohospodár – farmárstvo
4562 H	lesokrajinár
4569 H	viazač – aranžér kvetín
4571 H	záhradník
4572 F	poľnohospodárska výroba
4586 H	salašník, salašníčka (exp.)

2. Stredná odborná škola obchodu a služieb, Piešťanská 2262/80, Nové Mesto nad Váhom

Kód odboru	Názov odboru
4524 H	agromechanizátor, opravár
4571 H	záhradník
4572 F	poľnohospodárska výroba
4580 H 02	chovateľ – chov koní a jazdectvo

Nitriansky kraj

1. Stredná odborná škola techniky a mechanizácie – Műszaki és Gépésítési Szakközépiskola Ul. 1. mája 1, Hurbanovo

Kód odboru	Názov odboru
-------------------	---------------------

4524 H	agromechanizátor, opravár S/M
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva S/M
4561 H 01	poľnohospodár – mechanizácia S/M
4572 F	poľnohospodárska výroba

2. Stredná odborná škola obchodu, služieb a rozvoja vidieka - Kereskedelmi, Szolgáltatási és Vidékfejlesztési Szakközépiskola, Dunajský rad 138, Kravany nad Dunajom

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment S/M
4211 M 17	záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo S/M
4211 M 26	záhradníctvo – sadovnícka a krajinárska tvorba S/M
4211 N 17	záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo S/M
4211 N 26	záhradníctvo-sadovnícka a krajinárska tvorba S/M
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo – prevádzka S/M
4228 M	záhradnícka výroba a služby S/M
4228 N	záhradnícka výroba a služby S/M
4511 L	záhradníctvo
4512 L	poľnohospodárstvo
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby S/M
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka S/M
4569 H	viazač – aranžér kvetín
4571 H	záhradník

3. Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Na lúkach 18, Levice

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 16	agropodnikanie – pestovateľstvo
4211 M 16	záhradníctvo – záhradná a krajinárska tvorba
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva
4246 M	bioenergetika
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4561 H 01	poľnohospodár – mechanizácia
4561 H 02	poľnohospodár – farmárstvo

4. Stredná odborná škola techniky a služieb – Műszaki és Szolgáltatási Szakközépiskola, Ul. SNP 41, Šahy

Kód odboru	Názov odboru
------------	--------------

4524 H	agromechanizátor, opravár S/M
4571 H	záhradník S/M
4572 F	poľnohospodárska výroba

5. Stredná odborná škola veterinárna, Drážovská 14, Nitra

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 18	agropodnikanie – kynológia
4210 Q 02	agropodnikanie – hygiena potravín živočíšneho pôvodu
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov hospodárskych zvierat
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – hygienická a laboratórna služba
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov cudzokrajných zvierat
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – drobnochov
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov psov

6. Stredná odborná škola gastronómie a služieb, Hviezdoslavova 55, Šurany

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 18	agropodnikanie – kynológia
4512 L	poľnohospodárstvo

7. Stredná odborná škola chovu koní a služieb – Lótenyésztési és Szolgáltatási Szakközépiskola, Štúrova 74, Šal'a

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdectvo
4512 L	poľnohospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár
4561 H 01	poľnohospodár – mechanizácia S/M
4561 H 02	poľnohospodár – farmárstvo S/M
4567 H	poľnohospodár pre služby na vidieku S/M
4572 F	poľnohospodárska výroba
4580 H 02	chovateľ – chov koní a jazdectvo

8. Stredná odborná škola agrotechnická, Tovarnícka 1632, Topoľčany

Kód odboru	Názov odboru
------------	--------------

4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 16	agropodnikanie – pestovateľstvo
4210 Q 02	agropodnikanie – hygiena potravín živočíšneho pôvodu
4211 M 26	záhradníctvo – sadovnícka a krajinárska tvorba
4246 M	bioenergetika
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – hygienická a laboratórna služba
4524 H	agromechanizátor, opravár
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4567 H	poľnohospodár pre služby na vidieku
4571 H	záhradník
4572 F	poľnohospodárska výroba

9. Stredná odborná škola polytechnická, Ul. SNP 2, Zlaté Moravce

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdectvo
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo – prevádzka
4511 L	záhradníctvo
4512 L	poľnohospodárstvo
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4561 H 01	poľnohospodár – mechanizácia
4571 H	záhradník
4580 H 02	chovateľ – chov koní a jazdectvo

Žilinský kraj

1. Stredná odborná škola polytechnická, Jeľavská 404/1, Dolný Kubín-Kňažia

Kód odboru	Názov odboru
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby
4569 H	viazač – aranžér kvetín

2. Stredná odborná škola strojnícka, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto

Kód odboru	Názov odboru
4512 L	poľnohospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4561 H 02	poľnohospodár – farmárstvo

3. Stredná odborná škola lesnícka a drevárska Jozefa Dekreta Matejovie, Hradná 534, Liptovský Hrádok

Kód odboru	Názov odboru
4219 M 01	lesníctvo – lesnícka prevádzka
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka

4. Stredná odborná škola polytechnická, Demänovská cesta 669, Liptovský Mikuláš

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdectvo
4210 Q 02	agropodnikanie – hygiena potravín živočíšneho pôvodu
4512 L	poľnohospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár
4561 H 01	poľnohospodár – mechanizácia
4561 H 02	poľnohospodár – farmárstvo
4571 H	záhradník
4572 F	poľnohospodárska výroba

5. Stredná odborná škola lesnícka, Medvedzie 135, Tvrdošín

Kód odboru	Názov odboru
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva
4521 L	lesné hospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4556 K	operátor lesnej techniky
4575 H	mechanizátor lesnej výroby

6. Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Predmestská 82, Žilina

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 16	agropodnikanie – pestovateľstvo
4210 M 18	agropodnikanie – kynológia
4211 M 26	záhradníctvo – sadovnícka a krajinárska tvorba
4221 Q	vidiecka turistika
4223 Q	krajinárske úpravy a tvorba krajiny
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – hygienická a laboratórna služba

Banskobystrický kraj

1. Stredná odborná škola, Pod Bánošom 80, Banská Bystrica

Kód odboru	Názov odboru
4221 Q	vidiecka turistika
4234 M	podnikanie v chovoch spoločenských, cudzokrajných a malých zvierat (exp.)
4512 L	poľnohospodárstvo
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4571 H	záhradník
4582 H	včelár, včelárka

2. Stredná odborná škola lesnícka, Akademická 16, Banská Štiavnica

Kód odboru	Názov odboru
4219 M 01	lesníctvo – lesnícka prevádzka
4219 M 02	lesníctvo – krajinná ekológia
4238 M	agrolesníctvo
4246 M	bioenergetika

3. Stredná odborná škola služieb a lesníctva, Kolpašská 1586/9, Banská Štiavnica

Kód odboru	Názov odboru
4521 L	lesné hospodárstvo
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4556 K	operátor lesnej techniky
4571 H	záhradník
4575 H	mechanizátor lesnej výroby
4579 F	lesná výroba

4. Stredná odborná škola obchodu a služieb, M. R. Štefánika 8, Krupina

Kód odboru	Názov odboru
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4572 F	poľnohospodárska výroba

5. Stredná odborná škola – Szakközépiskola, Kalinčiakova 1584/8, Fiľakovo

Kód odboru	Názov odboru
4512 L	poľnohospodárstvo S/M
4524 H	agromechanizátor, opravár S/M
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva S/M
4561 H 03	poľnohospodár – služby S/M
4571 H	záhradník

6. Stredná odborná škola hotelových služieb a dopravy, Zvolenská cesta 83, Lučenec

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 16	agropodnikanie – pestovateľstvo
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdecko
4210 M 18	agropodnikanie – kynológia
4221 Q	vidiecka turistika
4228 M	záhradnícka výroba a služby
4524 H	agromechanizátor, opravár
4572 F	poľnohospodárska výroba
4580 H 02	chovateľ – chov koní a jazdecko

7. Stredná odborná škola technická a agropotravinárska – Múszaki, Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola, Okružná 61, Rimavská Sobota

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva
4512 L	poľnohospodárstvo S/M
4524 H	agromechanizátor, opravár S/M
4532 K	agromechatronik (exp.)
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4572 F	poľnohospodárska výroba

8. Stredná odborná škola, Gottwaldova 70/43, Želovce

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 16	agropodnikanie – pestovateľstvo
4211 M 16	záhradníctvo – záhradná a krajinárska tvorba
4211 M 17	záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo
4211 M 26	záhradníctvo – sadovnícka a krajinárska tvorba
4211 N 16	záhradníctvo – záhradná a krajinárska tvorba
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva
4511 L	záhradníctvo
4561 H 03	poľnohospodár – služby
4567 H	poľnohospodár pre služby na vidieku
4569 H	viazač – aranžér kvetín
4571 H	záhradník
4572 F	poľnohospodárska výroba

9. Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Jabloňová 1351, Zvolen

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo

10. Stredná odborná škola obchodu a služieb, Osvety 17, Nová Baňa

Kód odboru	Názov odboru
4512 L	poľnohospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby
4572 F	poľnohospodárska výroba

Prešovský kraj

1. Stredná odborná škola polytechnická, Štefánikova 1550/20, Humenné

Kód odboru	Názov odboru
4211 M 26	záhradníctvo – sadovnícka a krajinárska tvorba
4571 H	záhradník

2. Stredná odborná škola agropotravinárska a technická, Kušníerska brána 349/2, Kežmarok

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 13	agropodnikanie – alternatívne poľnohospodárstvo
4210 N 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – hygienická a laboratórna služba
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – drobnochov
4512 L	poľnohospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár
4571 H	záhradník
4572 F	poľnohospodárska výroba
4579 F	lesná výroba

3. Stredná odborná škola služieb Majstra Pavla, Kukučínova 9, Levoča

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika

4524 H	agromechanizátor, opravár
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4572 F	poľnohospodárska výroba

4. Stredná odborná škola polytechnická Andyho Warhola, Duchnovičova 506, Medzilaborce

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 N 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva
4572 F	poľnohospodárska výroba

5. Stredná odborná škola lesnícka, Kollárova 10, Prešov

Kód odboru	Názov odboru
4219 M 01	lesníctvo – lesnícka prevádzka
4219 M 02	lesníctvo – krajinná ekológia
4521 L	lesné hospodárstvo
4556 K	operátor lesnej techniky
4575 H	mechanizátor lesnej výroby
4578 H	rybár
4579 F	lesná výroba

6. Stredná odborná škola podnikania a služieb, Komenského 16, Lipany

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4571 H	záhradník
4572 F	poľnohospodárska výroba

7. Stredná odborná škola, Sládkovičova 2723/120, Snina

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

8. Stredná odborná škola služieb, Hlavná 6, Stropkov

Kód odboru	Názov odboru
4524 H	agromechanizátor, opravár

4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4571 H	záhradník
4572 F	poľnohospodárska výroba

Košický kraj

1. Stredná odborná škola techniky a služieb, Prakovce 282

Kód odboru	Názov odboru
4579 F	lesná výroba

2. Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Kukučínova 23, Košice

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4211 M 17	záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo
4211 M 26	záhradníctvo – sadovnícka a krajinárska tvorba
4211 N 16	záhradníctvo – záhradná a krajinárska tvorba
4221 Q	vidiecka turistika - vyššie odborné štúdium
4223 Q	krajinárske úpravy a tvorba krajiny - vyššie odborné štúdium
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo – podnikanie
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo – agroturistika
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - somelierstvo
4511 L	záhradníctvo
4512 L	poľnohospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár
4561 H 01	poľnohospodár – mechanizácia
4561 H 02	poľnohospodár – farmárstvo
4561 H 03	poľnohospodár – služby
4569 H	viazač – aranžér kvetín
4571 H	záhradník
4572 F	poľnohospodárska výroba

3. Stredná odborná škola beauty služieb, Gemerská 1, Košice

Kód odboru	Názov odboru
4228 M	záhradnícka výroba a služby
4511 L	záhradníctvo
4571 H	záhradník

4. Stredná odborná škola veterinárna, Nám. ml. poľnohospodárov 3, Košice – Barca

Kód odboru	Názov odboru
-------------------	---------------------

4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov hospodárskych zvierat
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – hygienická a laboratórna služba
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov cudzokrajných zvierat
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – drobnochov
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov psov
4338 M	veterinárny asistent pre ambulancie (exp.)

5. Stredná odborná škola agrotechnická – Agrotechnikai Szakközépiskola, Hlavná 54, Moldava nad Bodvou

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva M
4532 K	agromechatronik (exp.) S/M
4579 F	lesná výroba

6. Stredná odborná škola technická, Partizánska 1, Michalovce

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdectvo
4210 M 18	agropodnikanie – kynológia
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva

7. Stredná odborná škola techniky a služieb – Műszaki és Szolgáltatási Szakközépiskola, Janka Kráľ 25, Veľké Kapušany

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika S/M

8. Stredná odborná škola technická, Hviezdoslavova 5, Rožňava

Kód odboru	Názov odboru
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4561 H 01	poľnohospodár – mechanizácia
4561 H 02	poľnohospodár – farmárstvo
4561 H 03	poľnohospodár – služby
4572 F	poľnohospodárska výroba

4579 F	lesná výroba
--------	--------------

9. Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nám. slobody 12, Sobrance

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4524 H	agromechanizátor, opravár
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4572 F	poľnohospodárska výroba

10. Stredná odborná škola techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves

Kód odboru	Názov odboru
4579 F	lesná výroba

11. Stredná odborná škola ekonomická, Stojan 1, Spišská Nová Ves

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdectvo

12. Stredná odborná škola drevárska, Filinského 7, Spišská Nová Ves

Kód odboru	Názov odboru
4219 M 01	lesníctvo – lesnícka prevádzka
4579 F	lesná výroba

13. Stredná odborná škola agrotechnických a gastronomických služieb – Agrártechnikai és Gasztronómiai Szolgáltatási Szakközépiskola, J. Majlátha 2, Pribeník

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby S/M
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment S/M
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika S/M
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdectvo S/M
4210 M 18	agropodnikanie – kynológia S/M
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo – podnikanie
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo – agroturistika
4512 L	poľnohospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár S/M

4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby S/M
4572 F	poľnohospodárska výroba S/M

Spojené školy - stav k 31. 12. 2020

Bratislavský kraj

1. Spojená škola, Ul. SNP 30, Ivanka pri Dunaji

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola agrotechnická J. A. Gagarina, Svätoplukova 38, Bernolákovo

Kód odboru	Názov odboru
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva
4246 M	bioenergetika
4524 H	agromechanizátor, opravár

Organizačná zložka:

1.2 Stredná odborná škola pôdohospodárska a veterinárna, Ul. SNP 30, Ivanka pri Dunaji

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdectvo
4210 M 18	agropodnikanie – kynológia
4210 N 17	agropodnikanie – chov koní a jazdectvo
4210 N 18	agropodnikanie – kynológia
4212 M	rybárstvo a vodný manažment (exp.)
4215 M	rybárstvo
4215 N	rybárstvo
4246 M	bioenergetika
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov cudzokrajných zvierat
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – drobnochov
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov psov
4512 L	poľnohospodárstvo
4521 L	lesné hospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4562 H	lesokrajínár
4575 H	mechanizátor lesnej výroby
4578 H	rybár
4580 H 02	chovateľ – chov koní a jazdectvo

2. Spojená škola, Bratislavská 44, Malinovo

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola záhradnícka, Bratislavská 44, Malinovo

Kód odboru	Názov odboru
4211 M 17	záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo
4211 M 26	záhradníctvo – sadovnícka a krajinárska tvorba
4211 N 16	záhradníctvo – záhradná a krajinárska tvorba
4211 N 17	záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo
4221 Q	vidiecka turistika
4228 M	záhradnícka výroba a služby
4239 M	floristika (exp.)
4511 L	záhradníctvo
4569 H	viazač – aranžér kvetín
4571 H	záhradník

Trnavský kraj

1. Spojená škola, Rakovice 25, Rakovice

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola regionálneho rozvoja, Rakovice 25, Rakovice

Kód odboru	Názov odboru
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva
4239 M	floristika (exp.)
4246 M	bioenergetika
4511 L	záhradníctvo
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka
4569 H	viazač – aranžér kvetín
4571 H	záhradník

Organizačná zložka:

1.2 Stredná odborná škola záhradnícka, Brezová 2, Piešťany

Kód odboru	Názov odboru
4211 N 16	záhradníctvo – záhradná a krajinárska tvorba
4219 M 02	lesníctvo – krajinná ekológia
4221 Q	vidiecka turistika
4228 M	záhradnícka výroba a služby
4240 M	záhradný dizajn (exp.)

2. Spojená škola, Gyulu Szabóa 21, Dunajská Streda

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola stavebná s vyučovacím jazykom maďarským – Építészeti Szakközépiskola, Gyulu Szabóa 1, Dunajská Streda

Kód odboru	Názov odboru
4211 M 17	záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo M
4569 H	viazač – aranžér kvetín M

3. Spojená škola, Námestie sv. Martina 5, Holíč

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola technická Jozefa Čabelku, Bernolákova 383/10, Holíč

Kód odboru	Názov odboru
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva

Organizačná zložka:

1.2 Stredná odborná škola dopravy a služieb, Námestie sv. Martina 5, Holíč

Kód odboru	Názov odboru
4512 L	poľnohospodárstvo
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4572 F	poľnohospodárska výroba

Žilinský kraj

1. Spojená škola, Československej armády 24, Martin

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola rybárska, Československej armády 24, Martin

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 17	agropodnikanie – chov koní a jazdecko
4215 M	rybárstvo
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva
4508 L	rybárstvo a životné prostredie
4524 H	agromechanizátor, opravár
4578 H	rybár
4580 H 02	chovateľ – chov koní a jazdecko

Banskobystrický kraj

1. Spojená škola, Železničná 5, Poltár

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola, Železničná 5, Poltár

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4512 L	poľnohospodárstvo
4521 L	lesné hospodárstvo

4524 H	agromechanizátor, opravár
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4561 H 01	poľnohospodár – mechanizácia
4561 H 02	poľnohospodár – farmárstvo
4561 H 03	poľnohospodár – služby
4572 F	poľnohospodárska výroba
4575 H	mechanizátor lesnej výroby
4579 F	lesná výroba
4580 H 03	chovateľ – chov oviec

Prešovský kraj

1. Spojená škola, Čaklov 249

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Čaklov 249

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 13	agropodnikanie – alternatívne poľnohospodárstvo
4210 N 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4211 M 16	záhradníctvo – záhradná a krajinárska tvorba
4228 M	záhradnícka výroba a služby

Organizačná zložka:

1.2 Stredná odborná škola, Čaklov 249

Kód odboru	Názov odboru
4511 L	záhradníctvo
4512 L	poľnohospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár
4567 H	poľnohospodár pre služby na vidieku
4569 H	viazač – aranžér kvetín
4571 H	záhradník

Organizačná zložka:

1.3 Stredná odborná škola, Čaklov 249

Kód odboru	Názov odboru
4572 F	poľnohospodárska výroba

2. Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola remesiel, Štefánikova 64, Bardejov

Kód odboru	Názov odboru
4512 L	poľnohospodárstvo
4524 H	agromechanizátor, opravár
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4567 H 00	poľnohospodárka pre služby na vidieku
4571 H	záhradník

Organizačná zložka:

1.2 Stredná odborná škola obchodu a služieb, Štefánikova 64, Bardejov

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka

3. Spojená škola, SNP 16, Sabinov

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola polytechnická, SNP 16, Sabinov

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 02	agropodnikanie – poľnohospodárske služby
4210 M 04	agropodnikanie – farmárstvo
4210 M 08	agropodnikanie – poľnohospodársky manažment
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika
4211 M 17	záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo
4228 M	záhradnícka výroba a služby
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva
4524 H	agromechanizátor, opravár
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

4. Spojená škola, Bijacovce 1

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola technická, Rudňany 65,

Kód odboru	Názov odboru
4571 H	záhradník
4575 H	mechanizátor lesnej výroby
4579 F	lesná výroba

Organizačná zložka:

1.2 Stredná odborná škola lesnícka, Bijacovce 1

Kód odboru	Názov odboru
4210 M 11	agropodnikanie – agroturistika

4521 L	lesné hospodárstvo
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby
4556 K	operátor lesnej techniky
4571 H	záhradník
4575 H	mechanizátor lesnej výroby
4579 F	lesná výroba

5. Spojená škola, Jarmočná 108, Stará Ľubovňa

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola hotelových služieb a remesiel, Jarmočná 108, Stará Ľubovňa

Kód odboru	Názov odboru
4211 M 16	záhradníctvo – záhradná a krajinárska tvorba
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby
4561 H 03	poľnohospodár – služby
4579 F	lesná výroba
4580 H 02	chovateľ – chov koní a jazdecko

Košický kraj

1. Spojená škola, Zimná 96, Dobšiná

Organizačná zložka:

1.1 Stredná odborná škola techniky a služieb, Zimná 96, Dobšiná

Kód odboru	Názov odboru
4579 F	lesná výroba

Poznámky:

S/M – vyučovací jazyk Slovenský/Maďarský

S – vyučovací jazyk Slovenský

M – vyučovací jazyk Maďarský

(exp.) – experimentálne overovaný učebný/študijný odbor

Zdroj: https://www.cvtisr.sk/buxus/docs/JH/siet_ss.pdf

4.3 Počet žiakov v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania

Počet žiakov v **dennej forme** po jednotlivých odboroch vzdelávania (k 15. 9. 2022)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov spolu
4221 Q	vidiecka turistika	S	-

4511 L	záhradníctvo	S	19
4511 L	záhradníctvo	M	-
4512 L	poľnohospodárstvo	S	53
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-
4521 L	lesné hospodárstvo	S	37
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	11
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	M	13
4210 M	agropodnikanie	S	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	47
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	152
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	M	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	138
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	-
4210 M 09	agropodnikanie- záhradnícka výroba	S	-
4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	S	178
4210 M 12	agropodnikanie - produkcia potravín	S	-
4210M16	agropodnikanie - pestovateľstvo	S	36
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	195
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	M	-
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-
4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	S	410
4211 M	záhradníctvo	M	-
4211 M 16	záhradníctvo - záhradná a krajínárska tvorba	S	-
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajínárska tvorba	S	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	51
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	M	17

4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	144
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	M	30
4212 M	rybárstvo a vodný manažment	S	27
4215 M	rybárstvo	S	-
4215 M	rybárstvo	S	13
4219 M	lesníctvo	S	-
4219 M	lesníctvo	S	-
4219 M 01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	S	520
4219 M 02	lesníctvo - krajinná ekológia	S	62
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	S	13
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	M	7
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo - podnikanie	S	35
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo - agroturistika	S	12
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - somelierstvo	S	64
4228 M	záhradnícka výroba a služby /PŠ./	S	-
4228 M	záhradnícka výroba a služby	S	33
4234 M	podnik. v chovoch spoločenských, cudzokraj. a malých zvierat	S	61
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	-
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	69
4239 M	floristika	S	26
4240 M	záhradný dizajn	S	34
4243 M 03	mechanizácia pôdohospodárstva - technické služby na vidieku	S	-
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva	S	115

4246 M	bioenergetika /exp./	S	-
4246 M	bioenergetika /exp./	S	18
4330 M 04	veterinárstvo - starostlivosť o hospodárske zvieratá	S	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – hygienická a laboratórna služba	S	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodárskych zvierat	S	363
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórných zvierat	S	236
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov cudzokrajných zvierat	S	231
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	S	68
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	S	120
4338 M	veterinárny asistent pre ambulancie	S	129
4532 K	agromechatronik	S	129
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka /exp./	S	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	146
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	M	10
4556 K	operátor lesnej techniky	S	-
4556 K	operátor lesnej techniky	S	177
4524 H	agromechanizátor, opravár	S	287
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	108
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby	S	10
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S	51
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	M	18

4561 H 02	poľnohospodár - farmárstvo	S	25
4561 H 03	poľnohospodár - služby	S	59
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S	75
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M	4
4571 H	záhradník	S	127
4571 H	záhradník	M	4
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	118
4578 H	rybár	S	-
4580 H 02	chovateľ - chov koní a jazdecko	S	69
4582 H	včelár, včelárka	S	11
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/3	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/2	146
4572 F	poľnohospodárska výroba	M/2	6
4579 F	lesná výroba	S/2	281

Súkromné školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov spolu
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodárskych zvierat	S	20
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov cudzokrajných zvierat	S	33
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	S	25
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	S	31
4579 F	lesná výroba	S	68

Počet žiakov v externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (k 15. 9. 2022)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov spolu
4223 Q	krajinárske úpravy a tvorba krajiny	S	9

4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-
4210 N 18	agropodnikanie - kynológia	S	32
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajinárska tvorba	S	59
4211 N 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	1
4215 N	rybárstvo	S	-
4511 L	záhradníctvo	S	39
4512 L	poľnohospodárstvo	S	2
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	31
4210 M	agropodnikanie	S	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	19
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	13
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	1
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/3	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/2	7
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/1	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	-
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S/2	-

4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/3	1
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/3	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/2	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/2	1
4571 H	záhradník	S	17
4571 H	záhradník	M	12
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	-
4582 H	včelár, včelárka	S	131
4586 H	salašník, salašníčka	S	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S	23
4579 F	4579F00 lesná výroba	S	-

Zdroj: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-stredne-odborne-skoly.html?page_id=9597

4.4 Vývoj počtu žiakov v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)

Vývoj počtu žiakov v dennej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov spolu				
			k 15.9. 2022	k 15.9. 2021	k 15.9. 2020	k 15.9. 2019	k 15.9. 2018
4221 Q	vidiecka turistika	S	-	9	10	33	39
4511 L	záhradníctvo	S	19	26	33	39	62
4511 L	záhradníctvo	M	-	5	10	8	4
4512 L	poľnohospodárstvo	S	53	49	51	56	37
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-	-	6	14	11
4521 L	lesné hospodárstvo	S	37	38	45	56	69
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	11	12	-	29	43

4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	M	13	9	-	10	12
4210 M	agropodnikanie	S	-		-	80	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	47	65	83	-	73
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	152	133	136	148	176
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	M	-	-	40	38	36
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	138	140	117	98	75
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	-	8	7	8	0
4210 M 09	agropodnikanie- záhradnícka výroba	S	-	-	-	-	-
4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	S	178	178	174	158	162
4210 M 12	agropodnikanie-produkcia potravín	S	-	-	-	-	-
4210 M 16	agropodnikanie - pestovateľstvo	S	36	36	42	42	32
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	195	167	153	149	160
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	M	-	-	24	22	19
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-	-	-	-	-
4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	S	410	419	409	413	421
4211 M	záhradníctvo	M	-		13	-	-
4211 M 16	záhradníctvo - záhradná a krajínárska tvorba	S	-		11	-	-
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajínárska tvorba	S	-		-	-	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	51	47	47	33	34
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	M	17	12	-	-	26
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajínárska tvorba	S	144	121	94	16	107
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajínárska tvorba	M	30	16	7	97	-
4212 M	rybárstvo a vodný manažment	S	27	15	8	-	-
4215 M	rybárstvo	S	-	-	-	-	-
4215 M	rybárstvo	S	13	15	22	32	27

4219 M	lesníctvo	S	-	-	-	-	-
4219 M	lesníctvo	S	-	-	-	-	-
4219 M 01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	S	520	526	522	519	551
4219 M 02	lesníctvo - krajinná ekológia	S	62	63	73	88	85
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	S	13	8	4	-	-
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	M	7	7	4	-	-
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo - podnikanie	S	35	29	32	28	21
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo - agroturistika	S	12	10	13	9	8
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - somelierstvo	S	64	65	70	70	59
4228 M	záhradnícka výroba a služby /PŠ./	S	-	-	-	-	-
4228 M	záhradnícka výroba a služby	S	33	35	38	42	44
4234 M	podnik. v chovoch spoločenských, cudzokraj. a malých zvierat	S	61	55	48	45	46
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	-	56	37	-	-
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	69	-	-	38	10
4239 M	floristika	S	26	23	26	24	29
4240 M	záhradný dizajn	S	34	34	30	24	18
4243 M 03	mechanizácia pôdohospodárstva - technické služby na vidieku	S	-	-	-	-	-
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva	S	115	85	73	57	54
4246 M	bioenergetika /exp./	S	-	-	-	-	-
4246 M	bioenergetika /exp./	S	18	12	17	18	15
4330 M 04	veterinárstvo - starostlivosť o hospodár. zvieratá	S	-	-	368	-	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	-	-	-

4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórna služba	S	-	-	199	-	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	-	120	202
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodárskych zvierat	S	363	353	-	369	295
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórna služba	S	236	211	-	66	162
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov cudzokrajných zvierat	S	231	214	197	199	140
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	S	68	75	80	83	85
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	S	120	96	79	75	-
4338 M	veterinárny asistent pre ambulancie	S	129	139	137	137	90
4532 K	agromechatronik	S	129	137	128	97	69
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka /exp./	S	-	-	-	-	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	146	139	120	102	85
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	M	10	-	-	-	-
4556 K	operátor lesnej techniky	S	-	-	-	-	-
4556 K	operátor lesnej techniky	S	177	201	194	187	213
4524 H	agromechanizátor, opravár	S	287	277	239	189	197
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	108	97	93	74	72
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby	S	10	-	-	-	-
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S	51	44	34	28	26
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	M	18	11	14	7	9
4561 H 02	poľnohospodár - farmárstvo	S	25	27	29	20	27
4561 H 03	poľnohospodár - služby	S	59	76	74	71	77
4569 H	viazáč - aranžér kvetín	S	75	65	80	64	80
4569 H	viazáč - aranžér kvetín	M	4	8	10	10	10
4571 H	záhradník	S	127	121	118	141	161
4571 H	záhradník	M	4	-	-	-	-
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	118	143	170	178	191

4578 H	rybár	S	-	-	4	5	4
4580 H 02	chovateľ - chov koní a jazdectvo	S	69	68	60	49	58
4582 H	včelár, včelárka	S	11	12	8	0	17
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/3		141	13	-	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/2	146	8	156	196	209
4572 F	poľnohospodárska výroba	M/2	6	-	-	-	-
4579 F	lesná výroba	S/2	281	232	219	227	211

Súkromné školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov spolu				
			k 15.9. 2022	k 15.9. 2021	k 15.9. 2020	k 15.9. 2019	k 15.9. 2018
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	-	-	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	93	96	82
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodárskych zvierat	S	20	14	-	-	-
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov cudzokrajných zvierat	S	33	32	-	-	-
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	S	25	22	-	-	-
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	S	31	34	-	-	-
4579 F	lesná výroba	S	68	-	-	-	-

Vývoj počtu žiakov v externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov spolu				
			k 15.9. 2022	k 15.9. 2021	k 15.9. 2020	k 15.9. 2019	k 15.9. 2018
4223 Q	krajinárske úpravy a tvorba krajiny	S	9	18	15	14	13
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-	5	-	9	14

4210 N 18	agropodnikanie - kynológia	S	32	21	20	13	9
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajinárska tvorba	S	59	58	41	32	43
4211 N 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	1	2	-	5	8
4215 N	rybárstvo	S	-	9	21	21	16
4511 L	záhradníctvo	S	39	37	36	19	5
4512 L	poľnohospodárstvo	S	2	3	-	4	6
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-	-	-	-	0
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	31	32	36	35	29
4210 M	agropodnikanie	S	-	-	-	20	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	-	-	20	-	22
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-	-	-	-	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	19	19	15	17	21
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	13	-	-	-	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	1	14	21	21	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-	-	-	-	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	-	-	-	-	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	-	16	16	15	12
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/3	-	3	1	0	1
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/2	7	-	2	1	2
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/1	-	1	-	-	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	-	2	3	3	9
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S/2	-	-	-	1	-

4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/3	1	2	6	1	2
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/3	-	-	-	-	21
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/2	-	1	3	-	2
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/2	1	2	6	15	-
4571 H	záhradník	S	17	-	15	3	-
4571 H	záhradník	M	12	17	-	5	7
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	-	-	-	-	-
4582 H	včelár, včelárka	S	131	132	127	117	109
4586 H	salašník, salašníčka	S	-	2	2	12	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S	23	10	11	9	-
4579 F	lesná výroba	S	-	-	-	-	-

Zdroj: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-stredne-odborne-skoly.html?page_id=9597

4.5 Počet žiakov prvého ročníka v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (k 15. 9. 2022)

Počet žiakov prvého ročníka v dennej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (k 15. 9. 2022)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov v 1. ročníku spolu
4221 Q	vidiecka turistika	S	-
4511 L	záhradníctvo	S	11
4511 L	záhradníctvo	M	-
4512 L	poľnohospodárstvo	S	12
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-
4521 L	lesné hospodárstvo	S	21
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	8
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	M	8
4210 M	agropodnikanie	S	-

4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	9
4210 M 04	sgropodnikanie - farmárstvo	S	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	M	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	-
4210 M 09	agropodnikanie - záhradnícka výroba	S	-
4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	S	-
4210 M 12	agropodnikanie - produkcia potravín	S	-
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-
4210 M17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	M	-
4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	S	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	55
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	M	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	24
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	-
4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	S	53
4210 M 16	agropodnikanie - pestovateľstvo	S	11
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	58
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	M	-
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-
4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	S	108
4211 M	záhradníctvo	M	-
4211 M 16	záhradníctvo - záhradná a krajínárska tvorba	S	-

4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajinárska tvorba	S	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	M	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	14
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	M	5
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	44
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	M	11
4212 M	rybárstvo a vodný manažment	S	11
4215 M	rybárstvo	S	-
4215 M	rybárstvo	S	2
4219 M	lesníctvo	S	-
4219 M	lesníctvo	S	-
4219 M 01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	S	-
4219 M 02	lesníctvo - krajinná ekológia	S	-
4219 M 01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	S	131
4219 M 02	lesníctvo - krajinná ekológia	S	20
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	S	6
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	M	-
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo - podnikanie	S	-
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo - agroturistika	S	-
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo – somelierstvo /exp./	S	-
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo-podnikanie	S	12
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo-agroturistika	S	5

4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - sommelierstvo	S	16
4228 M	záhradnícka výroba a služby /PŠ./	S	-
4228 M	záhradnícka výroba a služby	S	5
4234 M	podnik. v chovoch spoločenských, cudzokraj. a malých zvierat	S	18
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	-
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	21
4239 M	floristika	S	8
4240 M	záhradný dizajn	S	9
4243 M 03	mechanizácia pôdohospodárstva - technické služby na vidieku	S	-
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva	S	38
4246 M	bioenergetika /exp./	S	-
4246 M0	bioenergetika /exp./	S	5
4330 M 04	veterinárstvo - starostlivosť o hospodár. zvieratá	S	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórna služba	S	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodárskych zvierat	S	99
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórných zvierat	S	66
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena- chov cudzokrajných zvierat	S	65
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	S	15

4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	S	34
4338 M	veterinárny asistent pre ambulancie	S	25
4532 K	agromechatronik	S	36
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka /exp./	S	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	31
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	M	10
4556 K	operátor lesnej techniky	S	40
4556 K	operátor lesnej techniky	S	
4524 H	agromechanizátor, opravár	S	100
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	42
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby	S	10
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S	18
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	M	7
4561 H 02	poľnohospodár - farmárstvo	S	8
4561 H 03	poľnohospodár - služby	S	16
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S	29
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M	-
4571 H	záhradník	S	45
4571 H	záhradník	M	4
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	28
4578 H	rybár	S	-
4580 H 02	chovateľ - chov koní a jazdectvo	S	24
4582 H	včelár, včelárka	S	8
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/3	2
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/2	92
4572 F	poľnohospodárska výroba	M/2	-
4579 F	lesná výroba	S/2	165

Súkromné školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov v 1. ročníku spolu

4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov hosp. zvierat	S	7
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov cudzokrajných zvierat	S	8
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	S	9
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov psov	S	8
4579 F	lesná výroba	S	68

Počet žiakov prvého ročníka v externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (k 15. 9. 2022)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov v 1. ročníku spolu
4223 Q	krajinárske úpravy a tvorba krajiny	S	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	-
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-
4210 N 18	agropodnikanie - kynológia	S	20
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajinárska tvorba	S	20
4211 N 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-
4215 N	rybárstvo	S	-
4511 L	záhradníctvo	S	18
4512 L	poľnohospodárstvo	S	-

4512 L	poľnohospodárstvo	M	-
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	17
4210 M	agropodnikanie	S	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/3	1
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/2	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/1	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	-
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S/2	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/3	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/3	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/2	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/2	-
4571 H	záhradník	S	16
4571 H	záhradník	M	3
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	-
4582 H	včelár, včelárka	S	65
4586 H	salašník, salašníčka	S	-

4572 F	poľnohospodárska výroba	S	13
4579 F	lesná výroba	S	-

Zdroj: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-stredne-odborne-skoly.html?page_id=9597

4.6 Vývoj počtu žiakov prvého ročníka v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)

Vývoj počtu žiakov prvého ročníka v dennej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov prvého ročníka spolu				
			k 15.9. 2022	k 15.9. 2021	k 15.9. 2020	k 15.9. 2019	k 15.9. 2018
4221 Q	vidiecka turistika	S	-	-	-	18	19
4511 L	záhradníctvo	S	11	9	23	20	30
4511 L	záhradníctvo	M	-	-	6	4	4
4512 L	poľnohospodárstvo	S	12	-	22	42	20
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-	34	-	6	11
4521 L	lesné hospodárstvo	S	21	28	19	33	48
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	8	12	0	2	38
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	M	8	5	5	5	5
4210 M	agropodnikanie	S	-	-	-	12	-
4210 M 02	agropodnikanie- poľnohospodárske služby	S	-	-	12	-	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	9	10	-	-	0
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-	41	37	-	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	M	-	-	11	-	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	-	-	36	-	-
4210 M 09	agropodnikanie - záhradnícka výroba	S	-	-	-	-	-

4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	S	-	-	49	-	-
4210 M 12	agropodnikanie - produkcia potravín	S	-	-	-	-	-
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-	-	-	-	-
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	M	-	-	-	-	-
4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	S	-	-	-	-	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	55	-	-	34	27
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	M	-	-	-	8	10
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	24	53	-	29	24
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	-	2	-	8	0
4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	S	53	50	49	33	45
4210 M 16	agropodnikanie - pestovateľstvo	S	11	7	8	8	8
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	58	52	49	46	44
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	M	-	-	7	7	6
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-	-	-	-	-
4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	S	108	109	97	97	124
4211 M	záhradníctvo	M	-	-	6	-	-
4211 M 16	záhradníctvo - záhradná a krajínárska tvorba	S	-	-	5	-	-
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajínárska tvorba	S	-	-	-	-	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-	-	-	-	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajínárska tvorba	S	-	-	-	-	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajínárska tvorba	M	-	-	-	-	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	14	15	17	11	5
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	M	5	6	-	0	0
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajínárska tvorba	S	44	42	31	22	26

4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	M	11	8	7	-	-
4212 M	rybárstvo a vodný manažment	S	11	8	8	-	-
4215 M	rybárstvo	S	-	-	-	-	-
4215 M	rybárstvo	S	2	2	-	12	7
4219 M	lesníctvo	S	-	-	-	-	-
4219 M	lesníctvo	S	-	-	-	-	-
4219 M 01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	S	-	-	-	-	-
4219 M 02	lesníctvo - krajinná ekológia	S	-	-	-	-	-
4219 M 01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	S	131	127	141	136	149
4219 M 02	lesníctvo - krajinná ekológia	S	20	12	14	19	18
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	S	6	3	4	-	-
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	M	-	-	5	-	-
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo - podnikanie	S	-	-	-	-	-
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo - agroturistika	S	-	-	-	-	-
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - somelierstvo /exp./	S	-	-	-	-	-
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo - podnikanie	S	12	5	7	7	5
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo - agroturistika	S	5	3	4	0	3
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - somelierstvo	S	16	15	16	20	18
4228 M	záhradnícka výroba a služby /PŠ./	S	-	-	-	-	-
4228 M	záhradnícka výroba a služby	S	5	6	11	9	5
4234 M	podnik. v chovoch spoločenských, cudzokraj. a malých zvierat	S	18	14	16	13	18
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	-	-	-	-	-

4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	21	21	10	22	10
4239 M	floristika	S	8	7	7	7	6
4240 M	záhradný dizajn	S	9	10	9	11	13
4243 M 03	mechanizácia pôdohospodárstva - technické služby na vidieku	S	-	-	-	-	-
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva	S	38	37	22	29	13
4246 M	bioenergetika /exp./	S	-	-	-	-	-
4246 M	bioenergetika /exp./	S	5	5	6	0	0
4330 M 04	veterinárstvo - starostlivosť o hospodár. zvieratá	S	-	-	-	-	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	-	-	-
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórna služba	S	-	-	-	-	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	-	24	34
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodárskych zvierat	S	99	94	89	91	74
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórných zvierat	S	66	63	58	32	39
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov cudzokrajných zvierat	S	65	59	55	62	41
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobných	S	15	13	20	20	23
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	S	34	33	25	26	-
4338 M	veterinárny asistent pre ambulancie	S	25	30	30	48	34
4532 K	agromechatronik	S	36	42	37	34	43
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka /exp./	S	-	-	-	-	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	31	42	45	42	16
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	M	10	-	-	-	-
4556 K	operátor lesnej techniky	S	40	-	-	-	-

4556 K	operátor lesnej techniky	S	-	55	52	42	54
4524 H	agromechanizátor, opravár	S	100	113	109	75	76
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	42	34	38	33	26
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S	10	19	13	12	8
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	M	18	6	7	0	9
4561 H 02	poľnohospodár - farmárstvo	S	7	9	9	5	7
4561 H 03	poľnohospodár - služby	S	16	26	20	26	36
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S	29	23	30	21	34
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M	-	-	5	4	0
4571 H	záhradník	S	45	41	34	37	43
4571 H	záhradník	M	4	-	-	-	-
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	28	39	57	61	64
4578 H	rybár	S	-	-	-	0	4
4580 H 02	chovateľ - chov koní a jazdectvo	S	24	26	26	20	18
4582 H	včelár, včelárka	S	8	6	8	0	0
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/3	2	95	13	-	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/2	92	5	86	136	165
4572 F	poľnohospodárska výroba	M/2	-	-	-	-	0
4579 F	lesná výroba	S/2	165	145	113	119	16

Súkromné školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov prvého ročníka spolu				
			k 15.9. 2022	k 15.9. 2021	k 15.9. 2020	k 15.9. 2019	k 15.9. 2018
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	-	-	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	19	25	26
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov hosp. zvierat	S	7	6	-	-	-
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov cudzokrajných zvierat	S	8	10	-	-	-
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	S	9	7	-	-	-
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov psov	S	8	8	-	-	-
4579 F	lesná výroba	S	68	-	-	-	-

Vývoj počtu žiakov prvého ročníka v externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet žiakov prvého ročníka spolu				
			k 15.9. 2022	k 15.9. 2021	k 15.9. 2020	k 15.9. 2019	k 15.9. 2018
4223 Q	krajinárske úpravy a tvorba krajiny	S	-	8	9	8	0
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-	11	-	-	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	-	-	-	-	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	-	-	-	-	-
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-	5	-	0	14
4210 N 18	agropodnikanie - kynológia	S	20	10	12	13	0
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajinárska tvorba	S	20	39	27	14	20
4211 N 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-	2	-	3	4
4215 N	rybárstvo	S	-	-	9	13	8
4511 L	záhradníctvo	S	18	21	18	18	2
4512 L	poľnohospodárstvo	S	-	3	-	3	2
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-	-	-	-	0
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	17	16	18	20	8
4210 M	agropodnikanie	S	-	-	-	0	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	-	-	-	-	0

4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-	-	-	-	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-	-	-	10	6
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	-	-	-	21	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-	-	-	-	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	-	-	-	-	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	-	-	-	0	12
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/3	1	3	1	0	0
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/2	-	-	1	1	1
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/1	-	-	3	-	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	-	-	-	0	3
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S/2	-	-	-	0	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/3	-	-	4	0	1
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/3	-	-	3	-	8
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/2	-	-	-	-	1
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/2	-	2	-	6	-
4571 H	záhradník	S	16	7	10	3	0
4571 H	záhradník	M	3	-	-	5	-
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	-	-	-	-	-
4582 H	včelár, včelárka	S	65	66	62	59	60
4586 H	salašník, salašníčka	S	-	-	2	12	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S	13	9	-	9	-
4579 F	lesná výroba	S	-	-	-	-	-

Zdroj: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-stredne-odborne-skoly.html?page_id=9597

4.7 Počet absolventov v dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (k 15. 9. 2022)

Počet absolventov v dennej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (k 15. 9. 2022)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet absolventov za minulý šk. rok spolu
4221 Q	vidiecka turistika	S	-
4511 L	záhradníctvo	S	-
4511 L	záhradníctvo	M	-
4512 L	poľnohospodárstvo	S	-
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-
4521 L	lesné hospodárstvo	S	-
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	-
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	M	-
4210 M	agropodnikanie	S	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	10
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	-
4210 M 09	agropodnikanie - záhradnícka výroba	S	-
4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	S	-
4210 M 12	agropodnikanie - produkcia potravín	S	-
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	M	-
4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	S	-

4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	26
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	M	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	31
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	-
4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	S	30
4210 M 16	agropodnikanie - pestovateľstvo	S	8
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	43
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	M	-
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-
4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	S	95
4211 M	záhradníctvo	M	-
4211 M 16	záhradníctvo - záhradná a krajínárska tvorba	S	-
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajínárska tvorba	S	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajínárska tvorba	S	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajínárska tvorba	M	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	9
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	M	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajínárska tvorba	S	23
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajínárska tvorba	M	-
4212 M	rybárstvo a vodný manažment	S	-
4215 M	rybárstvo	S	-
4215 M	rybárstvo	S	9
4219 M	lesníctvo	S	-
4219 M	lesníctvo	S	-
4219 M 01	lesníctvo-lesnícka prevádzka	S	-

4219 M 02	lesníctvo-krajinná ekológia	S	-
4219 M 01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	S	130
4219 M 02	lesníctvo - krajinná ekológia	S	19
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	S	-
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	M	-
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo - podnikanie	S	-
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo - agroturistika	S	-
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - sommelierstvo /exp./	S	-
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo - podnikanie	S	11
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo - agroturistika	S	-
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - sommelierstvo	S	18
4228 M	záhradnícka výroba a služby /PŠ./	S	-
4228 M	záhradnícka výroba a služby	S	11
4234 M	podnik. v chovoch spoločenských, cudzokraj. a malých zvierat	S	10
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	-
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	14
4239 M	floristika	S	5
4240 M	záhradný dizajn	S	6
4243 M 03	mechanizácia pôdohospodárstva - technické služby na vidieku	S	-
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva	S	24
4246 M	bioenergetika /exp./	S	-

4246 M	bioenergetika /exp./	S	-
4330 M 04	veterinárstvo - starostlivosť o hospodár. zvieratá	S	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórna služba	S	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodárskych zvierat	S	88
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórných zvierat	S	49
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov cudzokrajných zvierat	S	53
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	S	21
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	S	27
4338 M	veterinárny asistent pre ambulancie	S	42
4532 K	agromechatronik	S	28
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka /exp./	S	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	38
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	M	-
4556 K	operátor lesnej techniky	S	-
4556 K	operátor lesnej techniky	S	37
4524 H	agromechanizátor, opravár	S	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	-
4529 H	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby	S	-
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S	-
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	M	-
4561 H 02	poľnohospodár - farmárstvo	S	-
4561 H 03	poľnohospodár - služby	S	-

4569 H	viazač - aranžér kvetín	S	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M	-
4571 H	záhradník	S	-
4571 H	záhradník	M	-
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	-
4578 H	rybár	S	-
4580 H 02	chovateľ - chov koní a jazdectvo	S	-
4582 H	včelár, včelárka	S	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/3	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/2	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	M/2	-
4579 F	lesná výroba	S/2	-

Súkromné školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet absolventov za minulý šk. rok spolu
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodársky	S	5
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov cudzokrajný	S	9
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	S	4
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	S	7
4579 F	lesná výroba	S	-

Počet absolventov v externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (k 15. 9. 2022)
Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet absolventov za minulý šk. rok spolu
4223 Q	krajinárske úpravy a tvorba krajiny	S	-
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-
4210 N 18	agropodnikanie - kynológia	S	-
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajinárska tvorba	S	-
4211 N 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-
4215 N	rybárstvo	S	-
4511 L	záhradníctvo	S	-
4512 L	poľnohospodárstvo	S	-
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	-
4210 M	agropodnikanie	S	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	8
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	13
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	1
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	-

4524 H	agromechanizátor, opravár	S/3	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/2	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/1	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	-
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S/2	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/3	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/3	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/2	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/2	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/1	-
4571 H	záhradník	S	-
4571 H	záhradník	M	-
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	-
4582 H	včelár, včelárka	S	-
4586 H	salašník, salašníčka	S	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S	-
4579 F	lesná výroba	S	-

Zdroj: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-stredne-odborne-skoly.html?page_id=9597

4.8 Vývoj počtu absolventov dennej a externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)

Vývoj počtu absolventov dennej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet absolventov za minulý školský rok spolu				
			k 15.9. 2022	k 15.9. 2021	k 15.9. 2020	k 15.9. 2019	k 15.9. 2018
4221 Q	vidiecka turistika	S	-	-	15	0	13
4511 L	záhradníctvo	S	-	-	18	15	13
4511 L	záhradníctvo	M	-	-	2	0	6
4512 L	poľnohospodárstvo	S	-	-	7	4	7
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-	-	7	0	0
4521 L	lesné hospodárstvo	S	-	-	11	8	8
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	-	-	26	0	6
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	M	-	-	2	6	0
4210 M	agropodnikanie	S	-	-	-	22	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	-	-	-	-	-
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	10	30	34	-	26
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-	-	-	-	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	M	-	-	-	-	-
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	-	-	-	-	-
4210 M 09	agropodnikanie - záhradnícka výroba	S	-	-	-	-	-
4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	S	-	-	-	-	-
4210 M 12	agropodnikanie - produkcia potravín	S	-	-	-	-	-
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-	-	-	-	-
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	M	-	-	-	-	-

4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	S	-	-	-	-	-
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	26	24	47	47	27
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	M	-	-	7	6	6
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	31	24	24	12	19
4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	-	-	-	0	9
4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	S	30	46	34	35	35
4210 M 16	agropodnikanie - pestovateľstvo	S	8	13	8	0	10
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	43	29	33	33	29
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	M	-	-	4	2	0
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	S	-	-	-	-	-
4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	S	95	111	94	89	71
4211 M	záhradníctvo	M	-	-	9	-	-
4211 M 16	záhradníctvo - záhradná a krajinárska tvorba	S	-	-	-	-	-
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajinárska tvorba	S	-	-	-	-	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-	-	-	-	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	-	-	-	-	-
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	M	-	-	-	-	-
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	9	5	2	13	4
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	M	-	-	-	6	8
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	23	22	27	27	26
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	M	-	-	-	-	-
4212 M	rybárstvo a vodný manažment	S	-	-	-	-	-
4215 M	rybárstvo	S	-	-	-	-	-
4215 M	rybárstvo	S	9	2	6	5	9
4219 M	lesníctvo	S	-	-	-	-	-
4219 M	lesníctvo	S	-	-	-	-	-

4219 M 01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	S	-	-	-	-	-
4219 M 02	lesníctvo - krajinná ekológia	S	-	-	-	-	-
4219 M 01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	S	130	134	127	138	126
4219 M 02	lesníctvo - krajinná ekológia	S	19	17	28	13	22
4227 M 01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	S	-	-	-	-	-
4227 M01	vinohradníctvo a ovocinárstvo - prevádzka	M	-	-	-	-	-
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo - podnikanie	S	-	-	-	-	-
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo - agroturistika	S	-	-	-	-	-
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - somelierstvo /exp./	S	-	-	-	-	-
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo-podnikanie	S	11	7	5	0	6
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo-agroturistika	S	-	4	-	0	3
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - somelierstvo	S	18	16	11	7	16
4228 M	záhradnícka výroba a služby /PŠ./	S	-	-	-	-	-
4228 M	záhradnícka výroba a služby	S	11	8	16	14	8
4234 M	podnik. v chovoch spoločenských, cudzokraj. a malých zvierat	S	10	15	12	10	6
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	-	-	-	-	-
4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	S	14	9	-	0	17
4239 M	floristika	S	5	5	5	11	0
4240 M	záhradný dizajn	S	6	7	-	0	0
4243 M 03	mechanizácia pôdohospodárstva - technické služby na vidieku	S	-	-	-	-	-

4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva	S	24	3	-	15	15
4246 M	bioenergetika /exp./	S	-	-	-	-	-
4246 M	bioenergetika /exp./	S	-	-	6	0	0
4330 M 04	veterinárstvo - starostlivosť o hospodár. zvieratá	S	-	-	-	-	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	-	-	-
4336 M 02	veterinárne zdravotníctv a hygiena - hygienická a laboratórna služba	S	-	-	-	-	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	-	33	62
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodárskych zvierat	S	88	83	85	97	79
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórných zvierat	S	49	36	40	14	7
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov cudzokrajných zvierat	S	53	44	55	32	27
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobných	S	21	21	24	20	0
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	S	27	11	21	10	-
4338 M	veterinárny asistent pre ambulancie	S	42	33	29	0	0
4532 K	agromechatronik	S	28	34	-	0	0
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka /exp./	S	-	-	-	-	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	38	12	28	23	30
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	M	-	-	-	-	-
4556 K	operátor lesnej techniky	S	-	-	-	-	-
4556 K	operátor lesnej techniky	S	37	56	45	62	35
4524 H	agromechanizátor, opravár	S	-	-	37	58	44
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	-	-	14	22	20
4529H00	pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby	S	-	-	-	-	-
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S	-	-	-	8	11

4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	M	-	-	-	0	0
4561 H 02	poľnohospodár - farmárstvo	S	-	-	8	12	9
4561 H 03	poľnohospodár - služby	S	-	-	13	13	9
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S	-	-	18	14	16
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M	-	-	6	4	4
4571 H	záhradník	S	-	-	38	39	28
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	-	-	50	60	71
4578 H	rybár	S	-	-	-	0	0
4580 H 02	chovateľ - chov koní a jazdectvo	S	-	-	13	21	16
4582 H	včelár, včelárka	S	-	-	-	6	0
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/3	-	-	-	-	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S/2	-	-	40	19	35
4572 F	poľnohospodárska výroba	M/2	-	-	-	-	5
4579 F	lesná výroba	S/2	-	-	97	47	38

Súkromné školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet absolventov za minulý školský rok spolu				
			k 15.9. 2022	k 15.9. 2021	k 15.9. 2020	k 15.9. 2019	k 15.9. 2018
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	-	-	-
4336 M	veterinárne zdravotníctvo a hygiena	S	-	-	23	7	17
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodársky	S	5	-	-	-	-
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov cudzokrajný	S	9	6	-	-	-
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	S	4	7	-	-	-
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	S	7	11	-	-	-

Vývoj počtu absolventov v externej forme po jednotlivých odboroch vzdelávania (5 rokov)

Štátne školy

Kód odboru	Názov odboru	Jazyk/ počet rokov štúdia	Počet absolventov za minulý školský rok spolu				
			k 15.9. 2022	k 15.9. 2021	k 15.9. 2020	k 15.9. 2019	k 15.9. 2018
4223 Q	krajinárske úpravy a tvorba krajiny	S	-	-	6	5	4
4210 N 17	agropodnikanie - chov koní a jazdecko	S	-	-	5	3	3
4210 N 18	agropodnikanie - kynológia	S	-	-	-	5	3
4211 N 16	záhradníctvo - záhradná a krajinárska tvorba	S	-	-	12	13	9
4211 N 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-	-	2	4	1
4215 N	rybárstvo	S	-	-	3	7	0
4511 L	záhradníctvo	S	-	-	1	3	0
4512 L	poľnohospodárstvo	S	-	-	2	3	0
4512 L	poľnohospodárstvo	M	-	-	-	-	1
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	S	-	-	14	8	17
4210 M	agropodnikanie	S	-	-	-	0	-
4210 M02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	S	-	-	-	-	0
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	S	-	-	-	-	-
4210 M04	agropodnikanie - farmárstvo	S	8	-	-	8	9
4210 M08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	S	13	-	-	-	-
4210 M08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	M	1	-	-	0	-

4211 M17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	S	-	-	-	-	-
4211 M26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	S	-	-	-	-	-
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	S	-	16	-	0	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/3	-	-	-	1	0
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/2	-	-	-	1	1
4524 H	agromechanizátor, opravár	S/1	-	-	-	-	-
4524 H	agromechanizátor, opravár	M	-	-	3	4	0
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	S/2	-	-	-	0	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/3	-	-	-	1	1
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/3	-	-	-	-	6
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/2	-	-	-	-	1
4569 H	viazač - aranžér kvetín	M/2	-	-	9	9	-
4569 H	viazač - aranžér kvetín	S/1	-	-	-	-	-
4571 H	záhradník	S	-	-	-	0	0
4571 H	záhradník	M	-	-	-	6	-
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	S	-	-	-	-	-
4582 H	včelár, včelárka	S	-	-	54	36	48
4586 H	salašník, salašníčka	S	-	-	11	0	-
4572 F	poľnohospodárska výroba	S	-	-	-	0	-
4579 F	lesná výroba	S	-	-	-	-	-

Zdroj: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia/statisticka-rocenka-stredne-odborne-skoly.html?page_id=9597

V sieti škôl je zaradených veľké množstvo učebných a študijných odborov pre poľnohospodárstvo. Z nich najväčší záujem je o štúdium napr. na odbore agropodnikanie – kynológia, agropodnikanie – chov koní a jazdecko, agropodnikanie – agroturistika, záhradníctvo, sadovnícka a krajinná tvorba. V rámci skupiny 45 prevláda záujem o štúdium v odbore agromechanizátor – opravár, záhradník, viazač - aranžér kvetín, podnikateľ pre rozvoj

vidieka, chov koní a jazdectvo. Menší záujem je o štúdium tradičných odborov, po ktorých práve je veľký dopyt na trhu práce.

4.9 Absolventská miera nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti absolventov stredných škôl prebieha v sezónnych cykloch, a to od júna do mája nasledujúceho roku. Cyklus začína ukončením školy a príchodom absolventov na trh práce. Z nich je časť úspešná a hneď získa pracovné miesto. Ostatní si naďalej hľadajú vhodné umiestnenie, a to aj prostredníctvom úradov práce a dostávajú sa do ich evidencie. V septembri zvyčajne kulminuje počet evidovaných absolventov stredných škôl, u vysokoškolákov sú to mesiace jún a júl. Dynamika tohto procesu pokračuje v ďalších mesiacoch postupnou absorpciou nezamestnaných trhom práce. Počet evidovaných klesá a uzatvára sa na minimálnej hodnote spravidla v máji nasledujúceho roku.

Tabuľka č. 104

Nezamestnanosť absolventov skupiny odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I., 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. a 43 Veterinárne vedy zoradených zostupne podľa počtu nezamestnaných v máji 2023

Kód odboru	Názov odboru	Nezamestnaní absolventi 5/2023	AMN (%) 5/2023	SDE (mesiace) 5/2023	AB index
4219 M 01	lesníctvo - lesnícka prevádzka	12	5,5 %	7	0,66
4219 M 02	lesníctvo - krajinná ekológia	2	5,1 %	2	0,33
4521 L	lesné hospodárstvo	0	0,0 %	0	-
4556 K	operátor lesnej techniky	4	4,2 %	6	0,73
4575 H	mechanizátor lesnej výroby	7	9,9 %	13	0,30
4579 F	lesná výroba	16	14,3 %	14	0,30

Kód odboru	Názov odboru	Nezamestnaní absolventi 5/2023	AMN (%) 5/2023	SDE (mesiace) 5/2023	AB index
4572 F	poľnohospodárska výroba	5	6,7 %	6	0,44
4524 H	agromechanizátor, opravár	8	5,9 %	8	0,60
4571 H	záhradník	4	6,8 %	5	-0,33
4561 H 01	poľnohospodár - mechanizácia	1	3,7 %	8	0,50
4561 H 02	poľnohospodár - farmárstvo	0	0,0 %	0	-
4561 H 03	poľnohospodár - služby	6	19,4 %	11	0,0
4569 H	viazač - aranžér kvetín	2	6,3 %	7	0,50
4578 H	rybár	0	0,0 %	0	1
4580 H 02	chovateľ - chov koní a jazdectvo	0	0,0 %	0	1
4582 H	včelár, včelárka	0	0,0 %	0	-
4532 K	agromechatronik	7	12,5 %	7	0,30
4553 K	podnikateľ pre rozvoj vidieka	2	6,9 %	3	0,50
4511 L	záhradníctvo	3	10 %	2	0,67
4512 L	poľnohospodárstvo	1	3,2 %	5	0,67
4526 L	mechanizácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	0	0,0 %	0	1
4210 M 18	agropodnikanie - kynológia	17	8,6 %	6	0,41
4210 M 17	agropodnikanie - chov koní a jazdectvo	2	2,9 %	8	0,71
4210 M 02	agropodnikanie - poľnohospodárske služby	0	0,0 %	0	1

4210 M 08	agropodnikanie - poľnohospodársky manažment	3	6,0 %	9	0,67
4210 M 11	agropodnikanie - agroturistika	14	17,1 %	6	0,39
4211 M 26	záhradníctvo - sadovnícka a krajinárska tvorba	2	4,5 %	10	0,71
4210 M 16	agropodnikanie - pestovateľstvo	0	0,0 %	0	1
4227 M 03	vinohradníctvo a ovocinárstvo - agroturistika	0	0,0 %	0	1
4243 M	mechanizácia pôdohospodárstva	1	4,3 %	11	0,67
4211 M	záhradníctvo	-	-	-	-
4215 M	rybárstvo	1	11,1 %	22	0,50
4210 M 04	agropodnikanie - farmárstvo	3	3,7 %	7	0,70
4211 M 17	záhradníctvo - viazačstvo a aranžérstvo	0	0,0 %	0	-
4234 M	podnik. v chovoch spoločenských, cudzokraj. a malých	1	5,6 %	5	0,83
4239 M	floristika	1	8,3 %	5	0,0
4227 M 02	vinohradníctvo a ovocinárstvo - podnikanie	0	0,0 %	0	1,0
4227 M 05	vinohradníctvo a ovocinárstvo - somelierstvo	2	6,1 %	5	0,0
4228 M	záhradnícka výroba a služby	0	0,0 %	0	-
4246 M	bioenergetika /exp./	0	0,0 %	0	-

4236 M	ekonomika pôdohospodárstva	0	0,0 %	0	1,0
4240 M	záhradný dizajn	0	0,0 %	0	1,0
4221 Q	vidiecka turistika	0	0,0 %	0	1,0

Kód odboru	Názov odboru	Nezamestnaní absolventi 5/2023	AMN (%) 5/2023	SDE (mesiace) 5/2023	AB index
4338 M	veterinárny asistent pre ambulancie	2	3,4 %	7	0,67
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - hygienická a laboratórna služba	0	0,0 %	0	1,0
4336 M 03	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov cudzokrajných zvierat	2	2,3 %	5	0,82
4336 M 04	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - drobnochov	2	3,7 %	5	0,33
4336 M 01	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov hospodársky	4	2,1 %	6	0,56
4336 M 02	veterinárne zdravotníctvo A hygiena- hygienická a laboratórna služba	0	0,0 %	0	1,0
4336 M 05	veterinárne zdravotníctvo a hygiena - chov psov	3	6,1 %	6	0,40

Zdroj: https://www.cvtisr.sk/skolstvo/regionalne-skolstvo/aktualne-analyzy-nezamestnanosti-absolventov-strednych-skol.html?page_id=10648

5 Pohľad zamestnávateľov na odborné vzdelávanie

Zamestnávatelia majú nedostatok ľudí jednak na robotnícke profesie ako je poľnohospodár, pestovateľ špeciálnych plodín, chovateľ zvierat (dojčič, krmič, starostlivosť o zvieratá), ale aj

s úplným stredným odborným vzdelaním na tradičné pozície poľnohospodár, chovateľ zvierat a agromechanizátor - agromechatronik. Kritickú situáciu zamestnanosti na podniku sú nútení riešiť prijímaním pracovníkov zo zahraničia (z Ukrajiny, z Čiech) bez ohľadu na ich odborné vzdelanie.

Pri hodnotení znalostí vzdelania absolventov zo skupiny 45, t. j. so stredným vzdelaním, zamestnávateľa konštatujú, že sa jedná prevažne o žiakov, ktorí pochádzajú z vidieckeho prostredia, resp. z rodiny, kde poľnohospodárstvo je tradíciou a majú záujem o takúto profesiu, takže sú pomerne slušne pripravení na robotnícke profesie. Jednak majú základné teoretické vedomosti a praktické zručnosti, ktoré mali možnosť získať pri zvýšenom počte vyučovacích hodín praktického vyučovania, ale aj z návykov z domáceho prostredia..

U absolventov – maturantov zo skupiny 42, nie je taká spokojnosť zamestnávateľov. Jedná sa o profesie, ktoré vyžadujú väčšiu náročnosť ako pri žiakoch so stredným vzdelaním. Ale ich znalosť najmä v odborných predmetoch je nedostatočná, chýbajú im informácie o nových trendoch v odvetví, o nových technológiách, majú malý rozsah vyučovacích hodín praktického vyučovania, takže aj ich zručnosti a skúsenosti s modernými technológiami sú nedostatočné. Problémom u niektorých absolventov je, že nemali záujem, ale ani študijný predpoklad na zvládnutie štúdia daného odboru, ich cieľom bolo získať len maturitu a zamestnať sa v úplne inom odvetví.

Osobitným problémom kvality odborného vzdelávania sú možnosti školy a ich vybavenie technikou. V dnešnej dobe sa stretávame aj s tým, že na školách sa používa zastaralá technika, staršie učebnice resp. odporúča sa žiakom, aby si informácie vyhľadali na internete. Na základe uvedeného príkladu nemožno očakávať kvalitne odborne pripravených absolventov pre prax. Naopak, školy, ktoré majú rozvinutú spoluprácu so zamestnávateľmi, dodávateľmi techniky resp. so stavovskými organizáciami, alebo poradenskými centrami (NPPC) a praktické vyučovanie realizujú priamo na pracovisku zamestnávateľa vyprofilujú tzv. „hotového“ absolventa pre prax.

Odborné vzdelávanie a výchova mladých ľudí je jednou z priorít pre zachovanie a rozvoj poľnohospodárstva. Prijatím zákona zamestnávateľa získali priestor v odbornom vzdelávaní, ale v praxi pretrvávajú problémy. V prvom rade nepodarilo sa zatriktívniť poľnohospodárske odbory, záujem o štúdium zo strany žiakov a v neposlednom rade o systém duálneho vzdelávania. Svedčia o tom údaje, počty žiakov zapojených do SDV v poľnohospodárskych odboroch sú mizivé.

Vo všeobecnosti zamestnávateľa sa zhodujú na nižšie uvedeních prínosoch a nedostatkoch odborného vzdelávania:

Prínosy:

- účasť samosprávnej organizácie - SPPK v Rade vlády, v krajských radách pre odborné vzdelávanie,
- účasť na tvorbe vzdelávacích programoch, záverečných skúškach,
- zapojením sa do systému duálneho vzdelávania zvýši si zamestnávateľ imidž.

Nedostatky:

- nedostatočne reaguje na potreby trhu práce,
- široká škála poľnohospodárskych odborov až sa stávajú neprehľadnými a nekorešpondujú s potrebami trhu práce - návrh na optimalizáciu a úpravu odborov vyjadrujeme v ďalšej časti a v prílohe,
- absolventi nie sú pripravení v takej miere, aby boli schopní po škole sa zapojiť do pracovného procesu,
- slabá vzdelanostná úroveň žiakov prichádzajúca na stredné odborné školy,
- menšie a stredné spoločnosti sa nezapájajú do SDV, odrádza ich administratívna náročnosť a veľká zodpovednosť za žiaka na pracovisku (BOZP a pod.),
- problém zabezpečenia inštruktorov a ich motivácia,
- nízka úroveň motivácie a benefitov pre zamestnávateľov.

Odporúčania na zvýšenie kvality a efektivity vzdelávania na SOŠ:

- optimalizovať počet škôl s poľnohospodárskym zameraním,
- prehodnotiť a zjednodušiť štruktúru odborov s poľnohospodárskym zameraním,
- prehodnotiť vzdelávacie programy študijných a učebných odborov v súlade s potrebami trhu práce, pričom v prvých dvoch ročníkoch sa zamerať na všeobecné poľnohospodárstvo a v ďalších ročníkoch uplatňovať špecializáciu,
- sprísniť výber žiakov na gymnáziá, a stredné odborné školy s ohľadom na ich študijné predpoklady,
- vytvárať pre žiakov podmienky na získanie teoretických znalostí - modernizácia učebníc v elektronickej forme,
- vytvárať podmienky na získanie praktických skúseností a zručností,
- v odborných predmetoch zvýšiť informovanosť žiakov o nových moderných, digitálnych technológiách, ktoré sú do praxe zavádzané (GPS, satelitné snímky, drony,...),
- rozšíriť škálu ponúkaných doplnkových služieb a vrátiť sa už k existujúcim motivačným mechanizmom ako bolo v minulosti – autoškola, kurzy na obsluhu poľnohospodárskych strojov, odborná mobilita v zahraničí a pod.,
- podporovať ďalší odborný rozvoj a vzdelávanie pedagógov, intenzívnejšie spolupracovať s externými odborníkmi z praxe, využívať rôzne granty,
- zlepšiť jazyková vybavenosť žiakov,

- organizovať súťaže zručnosti na národnej ako i cezhraničnej úrovni,
- organizovať výstavy a propagáciu odboru – profesie,
- organizovať výmenné pobyty, družby škôl by rozšírili obzory žiakom i mnohým pedagógom.

Odporúčania na zlepšenie spolupráce zamestnávateľov:

- V súčasnosti je preferované aj zo strany EU hlavne pri čerpaní nenávratných finančných prostriedkov aj zabezpečenie odbornej praxe v prevádzkach príjemcu. Je však potrebné zdôrazniť, že nie každý zamestnávateľ rovnako otvorený, nemajú často vytvorené podmienky pre takúto spoluprácu so školou rovnako treba chápať aj prípadné obavy.
- Ako ohrozenie vidíme, že nie každý podnik je ochotný sa zapojiť do systému DV.
- Podniky nemajú koho vyčleniť na získanie inštruktorského kurzu.
- Pre zamestnávateľov bude určite dôležitá aj dostupnosť rekvalifikačných kurzov pre súčasných i nových zamestnancov.

Pri zabezpečovaní duálneho vzdelávania v čase pandémie COVID 19 sa môže práve vyučovanie v menších skupinách a individuálny prístup ukázať ako jedna z plnohodnotných foriem vzdelávania.

5.1 Priority v oblasti spolupráce zamestnávateľov so strednými odbornými školami v jednotlivých odvetviach poľnohospodárstva s dôrazom na zvýšenie záujmu žiakov základných škôl o povolania poľnohospodárstve

Jedným z hlavných cieľov spolupráce SOŠ so zamestnávateľmi je úzke prepojenie teoretických vedomostí získaných v škole a praktických zručností osvojených si priamo u zamestnávateľa. Zjednodušene to môžeme nazvať prepojenie školy a výrobné praxe.

Každý zamestnávateľ potrebuje svoju existenciu viac či menej odborne kvalifikovanú výrobnú silu pre svoju činnosť. Výnimkou nie je ani oblasť poľnohospodárstva.

V systéme duálneho vzdelávania ako zamestnávateľa vidíme veľkú príležitosť, ako si doplniť mladú a kvalifikovanú pracovnú silu do svojich prevádzok. Žiak okrem teoretických vedomostí má šancu získať zručnosti a cenné skúsenosti v podmienkach budúceho zamestnávateľa. Okrem toho žiak má mnohokrát istotu perspektívneho budúceho zamestnania vo svojom učebnom odbore. Získané praktické vedomosti a zručnosti priamo u zamestnávateľa sú cennou devízou pre jeho budúci profesijný rast.

Medzi hlavné priority teda by mali patriť:

- transfer vedomostí medzi školou a výrobnou praxou (obojsmerne),
- odbornosť a zvyšovanie kvalifikácie,
- istota budúceho zamestnania,
- vytváranie pevných vzájomných väzieb škola – žiak – zamestnávateľ,
- nové trendy vo výrobe a ich zavádzanie,
- možnosť zamestnávateľa zasiahnuť do vzdelávacieho procesu,
- udržateľnosť systému DV.

Veľmi dôležitým aspektom bude zviditeľnenie poľnohospodárstva a prezentácia v pozitívnom smere. Úlohou zamestnávateľov by malo byť ukázať jednotlivé profesie, atraktivitu, benefity.

Ako vhodný nástroj na toto by mohli byť pravidelné stretnutia so zástupcami škôl. Konkrétne v našich podmienkach sa stretáme so zástupcami ZŠ v okolí. Predstaví sa im podnik, nové činnosti, riešené projekty. Rovnako sa aktívne zúčastňujeme na stretnutiach s rodičmi. I tu ide prezentáciu zamestnávateľa a akýsi nábor žiakov. Nevyhnutná bude spolupráca s poradcami na školách.

Treba však podotknúť, že by sa nemalo ísť na kvantitu ale na kvalitu.

Nezastupiteľnú úlohu budú mať pri propagácii, zviditeľnení a zatraktívnení duálneho vzdelávania aj stavovské a profesijné organizácie napr. SPPK.

Bude potrebné medzi verejnosťou neustále prízvukovať významnosť poľnohospodárskeho odvetvia. Zároveň si treba uvedomiť, že aj podniky budú musieť aktívnejšie komunikovať s okolím, propagovať a otvárať sa verejnosti.

Ďalšou prioritou bude zabezpečiť transfer vedomostí, inovácií a podstatných informácií medzi školami a podnikmi. Ako vhodný nástroj je potrebné spomenúť napr. stredoškolskú odbornú činnosť, zapájanie sa do spoločných projektov, umožnenie praxe žiakom a študentom zo škôl.

Zároveň sa nesmie zabúdať na vedenie žiakov k trvalo udržateľnému systému poľnohospodárstva.

5.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
- potenciál Slovenskej republiky pre rozvoj poľnohospodárstva - prírodné podmienky, tradícia poľnohospodárstva - rozvoj rodinného podnikania a zakladanie vlastných firiem - práca v prírode – na vidieku	- pokles poľnohospodárskej výroby a útlm chovu hospodárskych zvierat - nízka konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov - nedoriešené vlastnícke vzťahy k poľnohospodárskej pôde

- silná rastlinná výroba – možnosť pestovania tradičných i netradičných plodín - uplatnenie pre technicky zručných absolventom, možnosť pracovať s modernou technikou a technológiou - na väčšine podnikov moderné technické a technologické vybavenie - silná RV na Slovensku, ktorá potrebuje agronómov - RV – ŠRV, LAKR – potreba malej výmery ornej pôdy oproti tradičným plodinám - ŽV - Chov včiel a výroba medu – záujem o štúdium - ŽV - Chov koní – záujem mladšej generácie o jazdectvo, využívanie koní v nedostupnom horskom teréne pri spracovaní dreva	- odbytové problémy poľnohospodárskych podnikov - nerozvinuté lokálne a regionálne výrobné a spotrebiteľské reťazce - príliš veľký počet študijných aj učebných odborov - zanikla špecializácie školstva - nezáujem o štúdium na klasických – tradičných poľnohospodárskych odboroch - nedostatočná propagácia poľnohospodárstva (jeho významu) a tradičných poľnohospodárskych odborov - novovzniknuté odbory sa javia ako zaujímavejšie a perspektívnejšie pre žiaka aj rodiča - do siete škôl sú zaradené odbory , ktoré nesúvisia s poľnohospodárskou výrobou napr. agropodnikanie -- kynológia - nedostatočný prenos vedecko-technického rozvoja do praxe, nízka miera digitalizácie - slabá prepojenosť praxe so vzdelávaním - v odborných predmetoch je potrebné zvýšiť informovanosť žiakov o nových moderných, digitálnych technológiách, ktoré sú do praxe zavádzané (GPS, satelitné snímky, drony ..). - chýbajúce moderné učebné prostriedky - odborná stagnácia pedagógov - absencia odborníkov z praxe na výučbe - slabá jazyková vybavenosť žiakov, problematickejšie uplatnenie v praxi - administratívna náročnosť SDV a zodpovednosť za žiaka počas praktického vyučovania - slabá zapojenosť zamestnávateľov do systému duálneho vzdelávania - zamestnávatelia nemajú koho vyčleniť na získanie inštruktorského kurzu. - zamestnávatelia si namiesto výchovy zamestnancov na škole volia preberanie zamestnancov - neochota zamestnancov na podnikoch odovzdávať svoje vedomosti mladším - neochota podnikov inovovať - generačná obmena pracovných síl - vysoký vekový priemer zamestnancov na niektorých podnikoch je prekážkou spolupráce so školami - stále zaostávajúce mzdové ohodnotenie - Slovensko stráca charakter poľnohospodárskej krajiny - chýba reálna vízia poľnohospodárstva - RV - Pestovanie energetických plodín je časovo náročné - RV – ŠRV, LAKR – na začiatok finančná náročnosť
--	---

	- ŽV - Chov rýb – chýba tradícia chovu, ale aj konzumácie rýb - ŽV - Chov koní – finančná náročnosť - RV – ŠRV, LAKR - chýba zameranie na agronomickú špecializáciu pestovania - RV – v podstate zanikla možnosť študovať na SPU za agronóma, nedostatočná profilácia absolventa
Príležitosti	Ohrozenia
- prehodnotiť študijné a učebné odbory v súlade s potrebami trhu práce - zamerať v prvých dvoch ročníkoch na všeobecné poľnohospodárstvo a v ďalších ročníkoch uplatňovať špecializáciu. Získa sa tým priestor pre motiváciu žiaka - záujem žiakov o prírodu a biologické procesy, ekologický postoj k produkcii - možnosť samostatne sa pracovne rozvíjať po skončení štúdia - záujem trhu práce o absolventov tradičných poľnohospodárskych odborov - zaujímavé finančné ohodnotenie absolventov tradičných poľnohospodárskych odborov - vytvárať pre žiakov podmienky na získavanie teoretických znalostí - vytvárať pre žiakov podmienky na získavanie praktických zručností - motivačné mechanizmy – autoškola, kurzy na obsluhu poľnohospodárskych strojov, odborná mobilita v zahraničí a pod. - súťaže zručnosti na národnej ako i cezhraničnej úrovni, porovnávanie si svojich vedomostí a zručností - účasť žiakov na výstavách - výmenné pobyty, družby škôl by rozšírili obzory žiakom i mnohým pedagógom - rekvalifikačné kurzy pre súčasných i nových zamestnancov. - finalizácia produktov RV aj ŽV, produkovať s pridanou hodnotou - propagácia predaja miestnych výrobkov, predaj z dvora - ŽV – pomerne rýchla možnosť samostatného uplatnenia sa absolventa - RV - pomerne rýchla možnosť samostatného uplatnenia sa absolventa, predovšetkým v ŠRV, LAKR - RV - Pestovanie energetických plodín môže byť príležitosťou v určitých lokalitách	- neustála prezentácia poľnohospodárstva v zlom svetle - z pohľadu rodiča je poľnohospodárstvo chápané ako neperspektívne - nedostatok príležitostí pre mladých začínajúcich poľnohospodárov - nedostatočná podpora zo strany štátu pre mladých začínajúcich poľnohospodárov – zlé nastavenie výziev - silná konkurencia na trhu práce v prospech iných odvetví hospodárstva - ŽV – časová náročnosť výkonu práce, “špinavá práca“ - ŽV - Chov včiel a výroba medu – ochorenia včiel, medvede v horských oblastiach - ŽV - Chov rýb – výlov rýb vtákmi, strata motivácie

- RV - Agrolesnicke systémy – v kombinácii s chovom zvierat a agroturistikou môžu byť prínosom aj pre krajinu a mať aj produkčný potenciál - ŽV - Chov včiel a výroba medu – zdroj vedľajšieho príjmu - ŽV - Chov rýb – krajinotvorba, možnosť rozvoja segmentu - silná RV potrebuje agronómov, chýba predpríprava na štúdium na VŠ, zamestnávateľa by aj umožnili štúdium na VŠ - rast zamestnanosti a tým aj životnej úrovne a kvality na vidieku	
---	--

5.3 Odporúčania na zmeny v sústave odborov vzdelávania

V skupine odborov 45 navrhujeme prehodnotiť a zredukovať počet študijných odborov.

Na trhu práce už dlhšiu dobu pretrvávajú dopyt po tradičných poľnohospodárskych profesiách ako je poľnohospodár, pestovateľ špeciálnych rastlín, chovateľ zvierat, agromechanizátor - traktorista. Sú to robotnícke povolania, o ktoré je v spoločnosti veľmi malý záujem vzhľadom na nízky status odvetvia a nižšie mzdové podmienky. V rámci súčasne nastaveného systému školy ponúkajú žiakom štúdium spolu v 20 odboroch. Je to pomerne veľký počet odborov, ktoré spôsobujú v konečnom dôsledku nesúlad medzi ponukou a dopytom na trhu práce. Možno to zdokumentovať na príkladoch absolventov škôl z posledného obdobia. Najväčší záujem a najviac absolventom denného štúdia prichádza na trh práce z odborov agromechanizátor – opravár, záhradník, chovateľ – chov koní a jazdectvo, podnikateľ pre rozvoj vidieka. Tieto odbory patria k atraktívnejším odborom zo skupiny 45, ale ich ponuka na pracovnom trhu je vyššia ako dopyt. Opačná situácia je pri absolventoch z odboru poľnohospodár – farmárstvo a chovateľ, kde je absolútny nedostatok pracovnej sily. Sme názoru, že by bolo vhodné prehodnotiť a optimalizovať štruktúru odborov, zjednotiť – odstrániť duplicitné odbory jednoduchšie ich prispôbiť pre potreby trhu práce.

V skupine odborov 42 navrhujeme prehodnotiť a zredukovať počet študijných odborov.

Z nášho pohľadu najväčšia nerovnováha odborov poľnohospodárskeho zamerania na trhu práce je u stredných odborných kádrov. Ich nedostatok spôsobuje bariéru využívania najmodernejších technológií a vôbec ďalšieho napredovania.

Na pracovnom trhu sú uplatniteľní odborníci s úplným stredným odborným vzdelaním, ako je agropodnikanie, agromechanizátor, ekonomika poľnohospodárstva, záhradník, vinohradníctvo a ovocinárstvo, rybárstvo. Na trh síce prichádzajú, ale ich dopyt je ďaleko vyšší ako ponuka. Je to spôsobené jednak nezáujmom o štúdium poľnohospodárskych odborov skupiny 42, ale aj neprehľadnosťou súčasnej štruktúry odborov. Odbory sú veľmi špecializované, resp. nesúvisia priamo s poľnohospodárskou výrobou. Takýmto príkladom je odbor agropodnikanie – kynológia, ktorý za posledných 5 rokov má najvyšší počet záujemcov a absolventov, alebo podnikanie v chovoch spoločenských, cudzokrajných a malých zvierat. Pri nosnom odbore ako

je agropodnikanie na trh prichádza len okolo 47 absolventov denného štúdia so špecializáciou farmárstvo, ale z odboru agropodnikanie – agroturistika, resp. chov koní a jazdectvo po 35 absolventov. V rámci skupiny 42 je tiež značný rozptyl absolventov v odboroch záhradníctvo – sadovnícka a krajinárska tvorba, záhradnícka výroba a služby, floristika, záhradníctvo – viazačstvo a aranžérstvo.

Na základe požiadavky zamestnávateľov a našej analýzy sme dospeli jednoznačne k názoru, že v tejto skupine odborov je viac než žiaduce prehodnotiť a optimalizovať štruktúru odborov.

5.4 Odporúčania na zmeny v sieti škôl a školských zariadení

Sme názoru, že nebolo šťastným riešením v minulosti meniť celý systém odborného vzdelávania, pretože kvalita aj kvantita odborného vzdelávania upadla. Prax potvrdzuje, že zmysluplná bola priama zainteresovanosť príslušného rezortného ministerstva, ktoré okrem iného riešilo vzdelávacie programy odborného školstva, počet škôl a ich vybavenie, ako aj počet žiakov. Dnes zriaďovateľmi stredných odborných škôl sú vyššie územné celky, ktoré pristupujú k problematike odborného vzdelávania rozdielne, v závislosti od podmienok a priorít regiónu, ale niekedy aj na základe straníckych záujmov.

Vzhľadom na súčasný stav a zabezpečenie kvalitného odborného vzdelávania odporúčame:

- vzhľadom na demografický vývoj prehodnotiť a optimalizovať sieť stredných odborných škôl a gymnázií,
- pri optimalizácii siete škôl prihliadať na efektívnosť, kvalitu vzdelávania a má vystihovať potreby trhu práce,
- optimalizovať štruktúru odborov na odborných školách v súlade spotrebami trhu práce,
- legislatívne upraviť a do procesu optimalizácie škôl zapojiť rezortné ministerstvo,
- sprísniť kritériá pre prijímanie žiakov na gymnáziá, pretože prestal fungovať systém výberu tých najlepších žiakov so študijným predpokladom zvládnutia vysokoškolského štúdia,
- sprísniť kritériá výberu žiakov aj na stredné odborné školy, nakoľko na odborné školy poľnohospodárskeho zamerania sa dostávajú aj žiaci s nižšou vzdelanostnou úrovňou, čo má vplyv na kvalitu celkového vzdelávania,
- upriamiť priority na zvýšenie atraktívnosti a kvality odborného vzdelávania,
- zmodernizovať školské objekty a zlepšiť materiálne, technické vybavenie škôl.

5.5 Odporúčania na zmeny obsahu vzdelávania v študijných a učebných odboroch vzdelávania

Návrhy tém učebných textov pre žiakov stredných odborných škôl

Cieľom odborného vzdelávania je pripraviť absolventov škôl na plynulý prechod do praxe, takže aj vzdelávacie programy pre poľnohospodárske odbory by mali byť aktualizované a prispôsobené reálnym požiadavkám praxe.

Okrem toho, že absolvent pozná zákonitosti z rastlinnej výroby a ochrany rastlín, z oblasti živočíšnej výroby, pozná strojové vybavenia, spôsob úpravy poľnohospodárskych produktov, základy účtovníctva navrhujeme rozšíriť učebné texty o:

- základné informácie o Spoločnej poľnohospodárskej politike,
- Strategický plán SPP - terminológiu a finančné nástroje SPP,
- základy legislatívy z oblasti podnikania v poľnohospodárstve,
- využívanie informačných a komunikačných technológií,
- špeciálnu rastlinnú výrobu,
- životné podmienky zvierat,
- oblasť z ochrany životného prostredia (zraniteľné oblasti)

Návrhy odborného vzdelávania pre učiteľov stredných odborných škôl

Zabezpečiť kvalitné odborné vzdelávanie znamená zvýšiť dôraz na praktickú prípravu žiakov a vyžaduje si mať odborne kvalifikovaných pedagógov. Uvedený cieľ je možno zabezpečiť:

- posilnením tímu pedagógov a špecialistov odborného školstva, ktorí budú patrične ohodnotení a motivovaní vychovávať budúcich odborníkov pre daný odbor,
- celoživotné vzdelávanie pedagógov,
- úzkou spoluprácou a transferom informácií z vedeckovýskumných pracovísk - NPPC Nitra, z univerzity SPU Nitra a zo stavovských organizácií a ich regionálnych pracovísk,
- poskytnutím stáží u významných zamestnávateľov a dodávateľov techniky,
- účasťami na aktivitách poľnohospodárov - Deň poľa, výstavy a pod.

5.6 Odporúčania pre potreby trhu práce pre jednotlivé odvetvia poľnohospodárstva t. j. plány výkonov škôl

Plán výkonov škôl je komplexný proces, pri ktorom sa využívajú dáta z Centra vedecko-technických informácií SR a verifikujú sa voči potrebám trhu práce. Spôsob a forma určovania plánu výkonov stredných škôl je legislatívne upravená. Na procese participujú zástupcovia VÚC, MPSVaR SR a zástupcovia stavovských organizácií. I keď bol tento mechanizmus zavedený, nie celkom optimálne funguje. Dôvodom sú nie dostatočne relevantné informácie o potrebách trhu práce. Veľkým problémom je, keď na niektoré odbory dlhodobo sa nedarí znáborovať žiakov a plánovaný počet sa nedá presunúť na iný odbor danej školy. Náročnú úlohu v procese plánovania majú samotné VÚC, ktoré ako zriaďovatelia stredných odborných škôl prihliadajú na ich existenciu a efektívnosť a na druhej strane majú prispôbiť výkony škôl k potrebám trhu práce. Výsledkom je, že pri určovaní výkonov škôl sa prihliada na potreby školy a nie na požiadavky pracovného trhu.

Pre efektívnejšie plánovanie výkonov odborných škôl odporúčame:

- zaviazat' VÚC, aby pri určovaní výkonov škôl mali stanovené % žiakov pre gymnáziá, ekonomické školy a stredné odborné školy,
- hľadať nástroje na získanie relevantných informácií o potrebách trhu práce,
- zabezpečovať včasné informácie a analýzy o potrebách trhu práce podľa jednotlivých profesií,
- do procesu plánovania zainteresovať príslušné rezortné ministerstvá,
- hľadať spôsoby motivovania a riešenia odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce.

5.7 Odporúčania na zmeny v systéme duálneho vzdelávania

Súčasnne nastavený SDV je potrebné modifikovať vzhľadom na potreby a požiadavky zo strany zamestnávateľov, ale i potencionálnych študentov a za nevyhnutné považujeme zmeny v sústave odborov vzdelávania resp. škôl, vzhľadom na nízku zapojenosť škôl do SDV.

Pre zvýšenie záujmu zamestnávateľov na vstup do SDV je potrebné zvýšiť benefity pre zamestnávateľov. Rovnako by stálo za zváženie prehodnotenie aktuálnych benefitov a zvoliť atraktívnejšie a hlavne cielenejšie formy.

Za nezaujmom zamestnávateľov vstupovať do SDV je pravdepodobne aj značná administratívna záťaž. Aj keď je poznať trochu uvoľnenie v jednotlivých krokoch, oproti predchádzajúcemu obdobiu, stále to nie je tak pružné, ako by sa mohlo očakávať.

Mnoho zamestnávateľov sa nezapája do systému, nakoľko nemá dostatok vhodných adeptov na tzv. inštruktorov. Tu by stálo za zváženie uvoľniť doterajšiu kvótu 3 žiaci na jedného inštruktora na viacej žiakov. Podniky nedisponujú dostatočným počtom vhodných

zamestnancov a možno aj tie, ktoré majú inštruktorov, pre veľkú pracovnú záťaž si nedali vyškoliť ďalších.

Zo strany SPPK, zväzov a združení je potrebné zamerať sa na zamestnávateľov a aktívne ich presviedčať o výhodách SDV – s tým ale súvisí existencia vhodných škôl resp. odborov vzdelávania v dostupnej vzdialenosti pre zamestnávateľa.

Pri certifikovaní podnikov, ktoré vstupujú do duálneho vzdelávania, je potrebné dbať na kvalitu poskytovanej výuky. Napriek nízkej zapojenosti by sa nemalo poľaviť od kritérií na kvalitu poskytovaného vzdelávania. Treba zamestnávateľom poskytnúť hneď v úvode dostatok potrebných informácií. Rovnako je dôležité aj zo strany budúcich zamestnávateľov očakávať a vyžadovať seriózny prístup a kvalitný výstup pri poskytovaní praktickej časti odborného vzdelávania.

Považujeme za potrebné zefektívniť a zintenzívniť náborovanie žiakov do 1. ročníkov - spolupráca s výchovnými poradcami na ZŠ, aktívna spolupráca zamestnávateľov a SPPK, zväzov a združení. Efektívny marketing SDV.

Za potrebné považujeme riešiť problém nedostatku inštruktorov na praktické vyučovanie.

Ako celospoločenský problém považujeme potrebu intenzívne pracovať na zmene statusu poľnohospodárstva a poľnohospodárskych profesií v spoločnosti – úloha predovšetkým pre SPPK, zväzy a združenia. Tu však treba podotknúť, že sektor pôdohospodárstva, ktorý bol roky zaznávaný a podceňovaný, sa jeho status a obraz nezmení okamžite. Nesmieme dovoliť aby sa prácou v poľnohospodárstve ľudia strašili. Dôkazom o tom je fráza, ktorá zľudovela „Ak sa nebudeš učiť, pôjdeš kravy dojiť“. Tomuto musíme zabrániť!

6 Analýza regionálnych stratégií výchovy a vzdelávania v stredných školách – skupiny odborov 42, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka

Regionálne stratégie výchovy a vzdelávania v stredných školách vydávajú samosprávne kraje vo svojej územnej pôsobnosti podľa analýz a prognóz o vývoji trhu práce najmenej raz za štyri roky a zverejňujú ich na svojom webovom sídle. Na ich obsahu participujú okresné úrady, úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, regionálne komory stavovských organizácií, profesijné organizácie a zamestnávatelia, ktorí prispievajú k rozvoju regionálnej zamestnanosti, zástupcovia zamestnancov a ďalší zriaďovatelia stredných škôl v sídle kraja.

Výber z obsahu regionálnych stratégií má za cieľ poukázať *na stav stredného školstva a počtu stredných odborných škôl, žiakov a odborov vzdelávania v územnej pôsobnosti kraja, demografický vývoj žiakov stredných odborných škôl, plánovanie najvyššieho počtu žiakov 1. ročníka stredných škôl, stav trhu práce - nezamestnanosť a potrebu obsadenia nedostatkových pracovných miest*, v niektorých prípadoch aj stav ekonomiky a rezortných odvetví a ďalšie

odlišnosti charakteristické pre daný región so zameraním na poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a veterinárstvo.

REGIONÁLNA STRATÉGIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA V STREDNÝCH ŠKOLÁCH V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI NA ROKY 2023-2026.

Aktuálna stratégia je spracovaná na základe zberu údajov za školský rok 2022/2023. Stavia na princípoch otvorenej komunikácie v záujme skvalitňovania školstva, partnerstve so školami a zamestnávateľmi, zvyšovaní kvality škôl a ŠZ, regionálnej a sociálnej dostupnosti škôl a zvyšovaní ohodnotenia a postavenie učiteľov a zamestnávateľov škôl a ŠZ vo svojej pôsobnosti.

Ambíciou BSK je vytvorenie efektívneho systému škôl a školských zariadení, založeného na princípoch konceptu SMART škôl, ktorý bude reflektovať aktuálne potreby trhu práce, demografický vývoj, sociálno-ekonomické faktory, aktuálnu legislatívnu situáciu, ale aj všetky relevantné špecifiká bratislavského regiónu.

Na území Bratislavského samosprávneho kraja v školskom roku 2022/2023 pôsobí 114 škôl zabezpečujúcich stredoškolské vzdelávanie pre 34 473 žiakov, z toho 32.188 žiakov denného štúdia. Z počtu **114 škôl** je **68 stredných odborných škôl** pre rôzne sektory a s rôznym zameraním s počtom 18.738 žiakov (52 %). Zo žiakov v dennom štúdiu je takmer 48 % na gymnáziách (z toho 41 % v 8-ročnej forme štúdia), takmer **42 % na odborných školách**, 8,6 % na umeleckých školách a necelé 2 % na športových školách. Vývoj celkového počtu všetkých žiakov stúpol z **30 614 na 34 473**.

Pre oblasť pôdohospodárstva pripravuje žiakov v regióne **5 stredných odborných škôl**, z toho 4 štátne a jedna súkromná škola a jedno Centrum odborného vzdelávania a prípravy.

Spojená škola, SNP 30, Ivanka pri Dunaji – COVP P a RV s organizačnými zložkami:

- (1) Stredná odborná škola pôdohospodárska a veterinárna, SNP 30, Ivanka pri Dunaji
- (2) Stredná odborná škola agrotechnická J. A. Gagarina, Svätoplukova, Bernolákovo)

3. Spojená škola - Stredná odborná škola záhradnícka, Bratislavská 44, Malinovo

4. Stredná odborná škola vinársko-ovocinárska, Kostolná 3, Modra.

5. Súkromná stredná odborná škola veterinárna Bratislava.

Počty žiakov v stredných odborných školách v šk. rokoch 2021/2022 a 2022/2023:

Spojená škola, Ul. SNP 30, Ivanka pri Dunaji počet žiakov oproti šk. roku 2021/2022 zaznamenal nárast z 801 žiakov na **902** v šk. roku 2022/2023. Spojená škola, Kostolná 3, Modra, v ktorej rovnako stúpol počet žiakov oproti šk. roku 2021/2022 zo 112 na **124** v školskom roku 2022/2023. Stredná odborná škola záhradnícka Malinovo vykazuje nárast počtu žiakov zo 79 na **86** pre školský rok 2022/2023. Pre veterinárske vedy pripravuje aj Súkromná stredná odborná škola veterinárna v Bratislave v šk. roku 2022/2023 s počtom **109** žiakov. Spolu v BSK študuje v SOŠ pôdohospodárskeho zamerania **1221** žiakov, čo predstavuje cca **3,5 %** z celkového počtu žiakov SOŠ v BSK.

Uvedené stredné odborné školy pripravujú pre trh práce v skupinách učebných a študijných odborov 42, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka a 43 Veterinárske vedy. Podľa „Stratégie BSK“:

V tejto skupine odborov je zastúpených niekoľko oblastí, pričom všetky sú zo strategického hľadiska dôležité, nakoľko sa jedná o tradičné odbory a profesie typické pre región, resp. súvisiace s tradičnými remeslami regionálneho významu. Rizikom odborov tejto skupiny je nedostatočný výška normatívo, ktorá nezohľadňuje vysokú ekonomickú náročnosť odborov, čo si vyžaduje každoročné významné dofinancovanie jednotlivých škôl, aby nebol narušený plynulý výchovno-vzdelávací proces. Kritickým je aj nízky záujem uchádzačov o učebné aj študijné odbory, ktorý sa mierne zlepšuje u odborov, ktoré sa vďaka svojej obsahovej transformácii a dobrej propagácii stávajú atraktívnejšími. K atraktivite vzdelávania a k zvýšeniu záujmu o štúdium má prispieť aj vybudovanie moderného strediska praktického vyučovania pri Spojenej škole v Ivanke pri Dunaji, ktoré zodpovedá moderným trendom vo farmárstve, kynológii a jazdectve. Práve do tejto oblasti by mali v budúcnosti smerovať aj ďalšie strategické aktivity BSK v úzkom prepojení na regionálnych aktérov, zamestnávateľov a trh práce.

Dňa 14. novembra 2023 prebehlo za účasti zriaďovateľa, BA samosprávneho kraja slávnostné otvorenie zrekonštruovaných prevádzok COVP v Ivanke pri Dunaji pre praktickú prípravu veterinárnych činností, chovu koní a jazdectva, kováčstva a podkúvačstva, chovu hydiny a kynológie.

BSK v „Stratégii“ definuje **nedostatkové odbory vzdelávania** pre Bratislavský samosprávny kraj, kam ale **naradí odbory vzdelávania zo skupín odborov 42 a 45**. Medzi odbory vzdelávania, ktoré sú **nad rozsah potrieb trhu práce radí odbory zo skupiny 43 Veterinárske vedy**. Zároveň ale dodáva, že v mnohých prípadoch je to spôsobené tým, že školy, ktoré pripravujú žiakov v uvedených odboroch majú nadregionálny až celoslovenský dosah a potreby trhu práce sú tvorené výlučne pre Bratislavský región. V súvislosti s rozvojom mobility pracovnej sily a prirodzenej migrácie pracovnej sily medzi susednými regiónmi alebo v rámci SR sa prihliada aj na podporu odborov vzdelávania s nadregionálnym a celoslovenským významom.

BSK v Stratégii podporuje spoluprácu so zamestnávateľmi ako základný zdroj zvyšovania kvality odborného vzdelávania na stredných školách kam radí duálne vzdelávanie, prípravu plánu výkonov počtu žiakov 1. ročníka SOŠ, zavádzanie nových odborov a inováciu existujúcich.

BSK v „Stratégii“ podporuje experimentálne overovanie OVP. **Pre skupiny odborov vzdelávania overuje jeden študijný odbor - 4212 M rybárstvo a vodný manažment 01.09.2020 do 31.08.2025.**

Okrem experimentálneho overovania nových odborov zaviedol BSK aj pojem tzv. inovatívne odbory, ktoré podporuje poskytovaním príplatku za výučbu predmetov v inovatívnych a bilingválnych odboroch vzdelávania. Ide o finančnú podporu učiteľov stredných škôl, na ktorých dochádza k inovovaniu učebných plánov a škôl s bilingválnym programom. Zoznam

inovatívnych odborov je dynamický a upravuje sa vždy pred začiatkom školského roka, úpravy zohľadňujú aktuálne trendy na trhu práce a požiadavky zamestnávateľov.

BSK má zároveň zámer zvyšovať kvalitu škôl a SZ, zabezpečiť regionálnu a sociálnu dostupnosť SOŠ, zvyšovať ohodnotenia učiteľov a zamestnancov škôl, budovať COVP a stredoškolských kampusov, vid' **Vinársky a vinohradnícky kampus v Modre pre inovatívne metódy obhospodarovania vinohradov a ovocných sádov, inovatívne prístupy a technológie v šľachtení nových odrôd. Kampus bioenergetiky v Bernolákove zameraný na dosiahnutie energeticky efektívneho hospodárstva, vytváranie systémov udržateľného poľnohospodárstva, udržateľné využívanie prírodných a obnoviteľných zdrojov energie, adaptácia na zmenu klímy s dôrazom na krajinotvorbu.**

Vzdelávací systém v BSK dlhodobo čelí vážnym štrukturálnym problémom, ktoré ovplyvňujú jeho kvalitu. Sú to problémy spojené predovšetkým s neefektívnym prepojením vzdelávania s potrebami trhu práce a celkovo nízkou atraktivitou odborného vzdelávania, kedy podiel žiakov na odbornom vzdelávaní a príprave v Bratislavskom kraji je najnižší v rámci Slovenska a vo vyštudovanom odbore vzdelania sa uplatní približne iba 32 % absolventov. Zároveň sú tieto problémy umocnené nízkou úrovňou spolupráce a transferu poznatkov medzi verejným, akademickým a súkromným sektorom a nízkou účasťou dospelých na celoživotnom vzdelávaní, ktorá nedosahuje ani polovicu priemeru EÚ a dlhodobo sa Slovenská republika umiestňuje na chvoste rebríčka krajín EÚ.

Zdroj:

<https://bratislavskykraj.sk/wp-content/uploads/2023/07/regionalna-stregetia-vychovy-a-vzdelavania-v-strednych-skolach-v-bsk-na-roky-2023-2026.pdf>

REGIONÁLNA STRATÉGIA V STREDNÝCH ŠKOLÁCH ÚZEMNEJ PÔSOBNOSTI TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA AKTUALIZÁCIA PRE ŠKOLSKÝ ROK 2022/2023.

V územnej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja bolo v školskom roku 2020/2021 **46** stredných odborných škôl, v ktorých sa vzdelávalo 13 379 žiakov t. j. 68,88 % z celkového počtu žiakov. Demografický vývoj v TSK -Celkový počet žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK sa znížil z 24 449 v školskom roku 2007/2008 na 19 423 v školskom roku 2020/2021. V školskom roku 2020/2021 by demografická krivka mala mať podľa predbežných odhadov mierne stúpajúcu tendenciu. S poklesom počtu žiakov pristúpil TSK ku spájaniu škôl. Vývoj počtu žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK sa znížil od r. 2016/17 do roku 2020/21 **v SOŠ rozvoja vidieka s VJM D. Streda z 322 na 301. Stredná odborná škola záhradnícka Piešťany – nepatrný nárast zo 64-68 žiakov, Stredná odborná škola poľn. a služieb na vidieku Trnava nárast počtu zo 153 na 177, Stredná odborná škola regionálneho rozvoja Rakovice – pokles zo 195 na 182 žiakov, čo znamená že tento typ škôl si napriek poklesu príčinou demografického vývoja stavy žiakov držia s miernymi odchýlkami nahor, resp. miernym poklesom nadol.** V regióne TTSK predstavovali najsilnejšie zastúpenie odbory poskytujúce úplné stredné odborné

vzdelanie – 6248 žiakov, percentuálny podiel v TTSK je 47,00 %, druhé v poradí odbory poskytujúce úplné stredné odborné vzdelanie v rámci ktorého získava súčasne aj výučný list – 3058 žiakov, percentuálny podiel v TTSK je 23 % a odbory určené pre stupeň stredné odborné vzdelanie – 2455 žiakov, percentuálny podiel v TTSK je 18,47 %, hodnoty nie sú špecifikované po odboroch vzdelávania. V pôsobnosti TSK sú dve COVP certifikované SPPK – pri Spojenej škole Rakovice pre záhradníctvo a pri **SOŠ technickej v Galante pre poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo**. Zdroj: *Prehľad nezamestnanosti absolventov SŠ po jednotlivých odboroch za jednotlivé úrady práce sociálnych vecí a rodiny Stav k 30.9.2021 uvádza nezamestnanosť podľa odborov vzdelávania: 4210M agropodnikanie – 12 abs., 4211M záhradníctvo 7 abs., 4571 H záhradník 3 abs., 4239M floristika 2 abs., 4569H00 viazač - aranžér kvetín 1 abs., 4228M záhradnícka výroba a služby 1 abs., 4336M03 veterinárne zdravotníctvo a hygiena – 2 abs., 4524H agromechanizátor, opravár 2 abs. .*

Ako nástroje pre podporu žiakov TTSK uvádza župné štipendiá pre žiakov v sociálnej núdzi, talenty v oblasti športu, súťaží, olympiád a na podporu žiakov študujúcich na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK v nedostatočne obsadených učebných a študijných odboroch. Zoznam študijných odborov a ich zameraní a učebných odborov a ich zameraní s **nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce 1. a 2. ročník pre TTSK: 4524 H agromechanizátor, opravár**. Zoznam študijných odborov a ich zameraní a učebných odborov a ich zameraní s **nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce vo vyšších ročníkoch štúdia: 4561 H 01 poľnohospodár – mechanizácia 4561 H 02 poľnohospodár – farmárstvo, 4578 H rybár**. Stratégia obsahuje prehľad o nedostatkových odboroch a odboroch prebytočných na trhu práce za jednotlivé úrady práce sociálnych vecí a rodiny Okresy: Galanta, Hlohovec, Piešťany (zamestnania) 6114000 Pestovateľ rôznorodých plodín a 9212000 Pomocný pracovník v živočíšnej výrobe, Pre uvedené údaje nie je uvedený dostupný relevantný zdroj. TSK na školský rok 2021/2022 určil prognózu novoprijatých žiakov v počte 4155. **Pre skupinu odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I bol pridelený plán výkonov pre 6 stredných odborných škôl. Potreba trhu práce predstavovala 121 žiakov, MŠVVaŠ SR schválilo 101 a na štúdium reálne nastúpilo 81 žiakov. V prípade skupiny odborov 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II bol pridelený plán výkonov pre 3 stredné odborné školy. Potreba trhu práce predstavovala 109 žiakov, MŠVVaŠ SR schválilo 49 a na štúdium reálne nastúpilo 40 žiakov. V plánoch výkonov sú uvádzané nasledovné odbory: 4210 M 08 agropodnikanie – so zameraním na poľnohospodársky manažment, kynológiu, farmárstvo a chov koní a jazdeckvo, 4228 M záhradnícka výroba a služby, 4240 M záhradný dizajn, 4219 M 02 lesníctvo - ekológia, 4211 M 17 záhradníctvo - viazačstvo aranžérstvo, 4236 M ekonomika pôdohospodárstva, 4239 M floristika, 4571 H záhradník, 4569 H viazač - aranžér kvetín a 4553K podnikateľ pre rozvoj vidieka. Pre skupinu odborov 43 veterinárske vedy bol pridelený plán výkonov pre 1 strednú odbornú školu. Potreba trhu práce predstavovala 14 žiakov, MŠVVaŠ SR schválilo 22 a na štúdium reálne nastúpilo 25 žiakov v odboroch: 4336 M veterinárne zdravotníctvo a hygiena so zameraním na chov hosp. zvierat a chov cudzokrajných zvierat. Zdroj: *Vyhodnotenie plánu výkonov po školách 2021/2022.***

Zdroj: <https://trnava-vuc.sk/wp-content/uploads/2021/11/19632.pdf>

REGIONÁLNA STRATÉGIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA V STREDNÝCH ŠKOLÁCH V NITRIANSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI PRE ŠKOLSKÝ ROK 2023/2024.

Stratégia vychádza z Koncepcie rozvoja stredného školstva v Nitrianskom samosprávnom kraji na roky 2021 – 2027. Obsahuje východiská strategických cieľov, analýzu súčasného stavu výchovy a vzdelávania, projektovú činnosť, financovanie škôl a školských zariadení a nosné strategické ciele. *V strategických cieľoch uvádza opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom – ochranu, obnovu, podporu a udržateľné využívanie ekosystémov, udržateľné riadenie lesného hospodárstva, boj proti znehodnocovaniu pôdy a zastavenie straty biodiverzity.* V rámci strategických cieľov kladie dôraz na zvýšenie kvality, dostupnosti a modernizácie výchovy a vzdelávania, podporu odborného vzdelávania a prípravy v kontexte priemyselnej revolúcie 4.0 a inteligentnej špecializácie, digitálne, podnikateľské zručnosti, prepojenie vzdelávania s potrebami trhu práce, podporu - rozvoja vyššieho odborného vzdelávania na základe využitia skúseností dobrej praxe z duálneho vzdelávania, realizáciu praktického vyučovania u zamestnávateľa aj formou workshopov, stáží, modernizáciu materiálneho a technického vybavenia stredných odborných škôl a rovný prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu.

Oblasť odborného vzdelávania

Cieľ: Zvýšenie kvality a efektivity vzdelávania na stredných odborných školách s dôrazom na transformáciu obsahu vzdelávania, s cieľom zabezpečiť dlhodobú konkurencieschopnosť absolventov Nitrianskeho kraja na trhu práce. Počet žiakov **stredných škôl** v územnej pôsobnosti NSK k 15. 09. 2021 (EDU-zber) bol celkom **24 176 žiakov**.

V územnej pôsobnosti NSK je spolu **59 stredných odborných škôl** (ďalej len „SOŠ“), na ktorých sa vzdeláva spolu **16 887 žiakov**, t. j. **69,85 %** z celkového počtu žiakov a 2 konzervatóriá, na ktorých sa vzdeláva spolu 446 žiakov, t. j. 1,84 % z celkového počtu žiakov.

Zriaďovateľská pôsobnosť NSK: 46 SOŠ - 1 škola umeleckého priemyslu, 1 stredná športová škola vzdelávajú 14 558 žiakov, t. j. 60,21 % z celkového počtu žiakov

Zriaďovateľská pôsobnosť cirkev: 1 SOŠ vzdeláva 235 žiakov, t. j. 0,97 % z celkového počtu žiakov

Zriaďovateľská pôsobnosť fyzická alebo právnická osoba:

10 SOŠ vzdeláva 2 094 žiakov, t. j. 8,66 % z celkového počtu žiakov a 2 konzervatóriá vzdelávajú 446 žiakov, t. j. 1,84 % z celkového počtu žiakov.

Určenie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka

V dennej forme štúdia v členení na jednotlivé študijné a učebné odbory pre stredné školy v územnej pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja pre prijímacie konanie pre školský rok 2022/2023:

Rámcová prognóza novoprijatých žiakov na stredné školy pre školský rok 2022/2023 určila NSK **5 228 žiakov**. Stredné školy žiadali pre rok 2022/2023 celkom **6 484 žiakov**.

Rámcová prognóza novoprijatých žiakov na SŠ pre šk. rok 2023/2024 zo strany NSK – 5480 žiakov do odborov **nižšieho stredného odborného vzdelania 98 žiakov**.

Počet žiakov SOŠ poľnohospodárskeho a veterinárneho zamerania

V šk. r. 2021/2022 boli odbory poľnohospodárskeho a veterinárneho zamerania zastúpené v počte 1220 žiakov, t. j. 0,2 % z celkového počtu žiakov SOŠ v NSK.

V NSK je evidovaných **6 SOŠ** pôdohospodárskeho zamerania.

1. SOŠ veterinárna, Drážovská 14, Nitra (**463** žiakov)
2. SOŠ agrotechnická, Tovarnícka 1632, Topoľčany (**144** žiakov)
3. Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Na lúkach 18, Levice (**164** žiakov)
4. Stredná odborná škola chovu koní a služieb Šaľa (**179** žiakov)
5. Stredná odborná škola techniky a mechanizácie, ul. 1. mája Hurbanovo (**80** žiakov)
6. Stredná odborná škola obchodu, služieb a rozvoja vidieka, Dunajský rad 138, Kravany nad Dunajom (**176** žiakov).

SOŠ polytechnická, Ul. SNP 2, Zlaté Moravce (**14** žiakov, mimo iných technických odborov)

Navýšenie počtu žiakov 1. ročníkov v dennej forme štúdia

MŠVVaŠ SR navýšilo plánované počty žiakov SOŠ celkove o 89 žiakov, z toho pre odbory poľnohospodárskeho zamerania o **10** žiakov.

4210 M 04 agropodnikanie - farmárstvo (3 žiakov),
 4210 M 08 agropodnikanie - poľnohospodársky manažment (1 žiak),
 4243 M mechanizácia pôdohospodárstva (3 žiakov),
 4524 H agromechanizátor, opravár (3 žiakov),

Čiastkové ciele a aktivity:

- Zintenzívniť spoluprácu stredných odborných škôl so základnými školami.
- Zaraďovať do siete škôl a školských zariadení SR študijné a učebné odbory žiadané na trhu práce.
- Zabezpečiť dostatočné kapacity pre štúdium všetkých uchádzačov jednotlivých druhov škôl.
- Podporovať implementáciu prvkov duálneho vzdelávania.
- Podporovať ďalšie vzdelávanie odborných pedagogických zamestnancov
- Zvýšiť kvalitu vzdelávania v stredných odborných školách s dôrazom na transformáciu obsahu vzdelávania.
- Optimalizovať sieť škôl a školských zariadení, študijných a učebných odborov Podporovať centrá odborného vzdelávania a prípravy - podporovať celoživotné vzdelávanie
- Propagovať odborné vzdelávanie a prípravu *v printových a elektronických médiách*,

Duálne vzdelávanie

V územnej pôsobnosti NSK sa v školskom roku 2021/2022 vzdeláva v systéme duálneho vzdelávania celkom 1 100 žiakov.

SOŠ agrotechnická Topoľčany (**39** žiakov), SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku Levice (**11** žiakov).

Zmluvy o duálnom vzdelávaní uzavrelo 174 zamestnávateľov s 26 strednými odbornými školami v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK.

Zabezpečiť dostatok prostriedkov na materiálno-technické vybavenie COVP

V územnej pôsobnosti NSK je etablovaných 11 centier odborného vzdelávania a prípravy:
 Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Na lúkach 18, Levice pôsobí ako „**Centrum odborného vzdelávania a prípravy v agropodnikaní a rozvoji vidieka**“, Stredná odborná škola veterinárna, Drážovská 14, Nitra pôsobí ako „**Centrum odborného vzdelávania a prípravy pre veterinárne vedy**“.

Študijné a učebné odbory v NSK prioritné z hľadiska potrieb trhu

Nitriansky samosprávny kraj má snahu sprístupniť výchovu a vzdelávanie všetkým občanom na území Nitrianskeho kraja v materinskom jazyku na vysokej odbornej úrovni. Predpokladom úspešného rozvoja kraja je synergia vzdelávania so strategickými zámermi rozvoja NSK a jeho regiónov. Medzi prioritami je popri rozvoji priemyselnej výroby, **poľnohospodárstva**, dopravy a cestovného ruchu aj zabezpečenie kvalitných služieb, zdravotnej starostlivosti, kultúrneho, spoločenského a športového vyžitia, dostupného pre obyvateľov a návštevníkov NSK.

NSK požaduje pokryť potreby trhu práce v odboroch vzdelávania:

4210 M agropodnikanie v odborných zameraniach 04 farmárstvo, 08 poľnohospodársky manažment, 16 pestovateľstvo, 17 chov koní a jazdectvo, 18 kynológia, 4211 M 26 záhradníctvo-sadovnícka a krajinárska tvorba, 4227 M 01 vinohradníctvo a ovocinárstvo – prevádzka, 4243 M mechanizácia pôdohospodárstva. V študijnom odbore 4336 M veterinárne zdravotníctvo a hygiena v odborných zameraniach 01 chov hospodárskych zvierat, 4336 M 02 hygienická a laboratórna služba, 03 chov cudzokrajných zvierat. Ďalej v študijnom odbore 4553 K podnikateľ pre rozvoj vidieka. V nastavbovom štúdiu v študijnom odbore 4511 L, záhradníctvo a 4526 L mechanizácia poľnohospodárstva a lesného poľnohospodárstva. V učebných odboroch 4529 H pracovník pre záhradnú tvorbu, zeleň a služby. V učebných odboroch 4561 H poľnohospodár so zameraniami 01 mechanizácia, 02 farmárstvo, 4569 H viazač, aranžér kvetín, 4571 H záhradník a 4580 H 02 chovateľ – chov koní a jazdectvo.

Za odbory s nadregionálnou pôsobnosťou sú radené odbory vzdelávania **4210 M agropodnikanie 17 chov koní a jazdectvo, 18 kynológia**, 4336 M veterinárne zdravotníctvo a hygiena v odborných zameraniach 01 chov hospodárskych zvierat, 03 chov cudzokrajných zvierat a učebný odbor **4580 H 02 chovateľ – chov koní a jazdectvo**.

Experimentálne overovanie:

V podpore exp. overovania nie sú zaradené odbory vzdelávania zo skupiny 42, 45 Poľnohospodárstvo, LH a RV a 43 Veterinárske vedy.

Projektová činnosť

NSK vytvára prostredníctvom jednotlivých operačných programov aktívne podmienky pre realizáciu viacerých projektov. NSK dosiahol schválenie pre 71 projektov kam radíme projekty MŠVVaŠ SR (6), NP ediT1 (8), projekty regionálneho školstva (22), dotácia Ministerstva kultúry SR (1), Program Erasmus+ (20), Granty RUS v Nitre (14).

Inkluzívne vzdelávanie

Podstatou inkluzívneho prístupu v školskom vzdelávaní je právo každého dieťaťa (bez ohľadu na etnicitu) na kvalitné vzdelanie s kladením dôrazu na búranie bariér v škole, ktoré znemožňujú rovnocenný prístup ku vzdelávaniu. Proinkluzívne vzdelávanie akceptuje požiadavky všetkých žiakov bez výnimky aj žiakov s rozmanitými potrebami, so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia, cudzincov, žiakov rôznych národností či žiakov s nadaním.

Záver

Je žiadúce, aby stredné školy naďalej pružne reagovali na terajšie a budúce potreby trhu práce a poskytovali možnosti štúdia v odboroch, ktoré sú špecifické pre ich región a venovali zvýšenú pozornosť spolupráci so zamestnávateľskými organizáciami.

Zdroj: <https://www.unsk.sk/zobraz/sekciiu/regionalna-strategia-vychovy-a-vzdelavania-v-nitrianskom-kraji>

**REGIONÁLNA STRATÉGIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA V STREDNÝCH
ŠKOLÁCH V ŽILINSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI 2023-2027
AKTUALIZÁCIA A VYHODNOTENIE PLNENIA Č. 1 – ŠKOLSKÝ ROK 2022/2023**

Demografia a vývoj počtu žiakov v stredných školách v ŽSK

Obdobie školských rokov 2012/2013 – 2022/2023 bolo poznačené permanentným klesajúcim demografickým vývojom, čo sa premietlo do poklesu počtu študujúcich žiakov v SŠ v ŽSK o 7 273 žiakov (pokles o 20,2 %). Avšak od tohto roku začína pomalý vzostup. Predpokladaný demografický vývoj od budúceho školského roka 2024/25 signalizuje nárast o 563 žiakov. Demografická krivka v kraji v nasledujúcich školských rokoch sa už bude udržiavať nad úrovňou 6 700 žiakov, počas troch rokov dokonca presiahne hranicu 7 000.

Sieť škôl v ŽSK

V školskom roku 2022/2023 bolo v sieti škôl a školských zariadení SR zaradených v ŽK spolu **97 SŠ**. Výchovu a vzdelávanie realizovalo 96 SŠ a to 15 gymnázií, 1 KON, 1 ŠUP, **37 SOŠ, 5 spojených škôl** (s organizačnými zložkami 9 SOŠ, 1 ŠUP a 1 SŠŠ). Stredné odborné školy Vývoj počtu žiakov SOŠ za jednotlivé školské roky 2014/2015 – 2022/2023 poukazuje na pokles počtu žiakov o 17,5 % (- 3 869 žiakov). Najväčším poskytovateľom stredného odborného vzdelávania - 85 % v kraji je ŽSK.

V ŽSK zabezpečujú vzdelávanie v pôdohospodárskych odboroch vzdelávania **4 SOŠ. Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Žiline poskytuje vzdelávanie v poľnohospodárskych a veterinárnych odboroch vzdelávania a Spojená škola Martin - Priekopa v študijnom odbore 4215 M rybárstvo**. V ŽSK majú najsilnejšie zastúpenie SOŠ zamerané na poskytovanie vzdelávania odboroch lesného hospodárstva – SOŠ lesnícka Tvrdošín je zamerané na učebné odbory a študijné odbory s rozšíreným praktickým vyučovania, SOŠ J. D. Matejovie Liptovský Hrádok poskytuje vzdelávanie v študijnom odbore 4219 M lesníctvo.

Systém duálneho vzdelávania (SDV)

V školskom roku 2022/2023 bolo do SDV zapojených 25 SOŠ. Počet zamestnávateľov, ktorí majú uzatvorenú učebnú zmluvu sa oproti šk. r. 2021/2022 zo 162 (1.197 žiakov) zvýšil v šk. r. 2022/2023 (1.253) na 183.

Stredné školy s celoslovenskou pôsobnosťou

ŽSK považuje za školy s celoslovenskou pôsobnosťou tie vzdelávacie subjekty, ktoré boli v školskom roku 2022/2023 ponúkané najviac v troch SŠ na Slovensku. Patria sem študijné odbo

SOŠ lesnícka Tvrdošín - 4556 K operátor lesnej techniky (3 školy a 69 žiakov), 4243 M mechanizácia pôdohospodárstva 3 školy a 45 žiakov.

SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku Žilina - 4236 M ekonomika pôdohospodárstva (3 školy a 9 žiakov) Spojená škola Martin-Priekopa - 4215 M rybárstvo (2 školy a 9 žiakov). SOŠ lesnícka a drevárska J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok - 4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka (3 školy 195 žiakov).

Stredisko odbornej praxe (SOP)

V ŽSK existuje už iba jedno SOP v Liptovskom Hrádku, ktoré je súčasťou SOŠ lesníckej a drevárskej Jozefa Dekreta Matejovie v Liptovskom Hrádku. Praktické vyučovanie sa realizuje najmä v objekte Hrádockého arboréta.

Stredné školy 21. storočia

Hlavný cieľ : Zvýšiť kvalitu škôl a vzdelávania v školách v ŽK

Optimalizácia škôl a školských zariadení v (ŽK) a ich študijných a učebných odborov s ohľadom na potreby trhu práce a záujem spoločnosti o transformačné procesy v regióne.

OPATRENIA

- Transformovať spojené školy na SOŠ s odborným zameraním.
- Zavádzať nové študijné odbory (ŠO)/učebné odbory (UO) a vzdelávacie programy, ktoré budú odrážať budúce potreby trhu práce.
- Experimentálne overovanie.
- Optimalizácia siete.

Požadované odbory vzdelávania:

V školskom roku požiadal ŽSK Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR o zmenu v sieti škôl a školských zariadení SR, ktorá spočívala v zaradení študijných a učebných odborov do zoznamu študijných a učebných odborov v SŠ od 1.septembra 2024:

4336 M 01 veterinárne zdravotníctvo a hygiena – chov hospodárskych zvierat ŠO SOŠ poľnohospodárska a služieb na vidieku, Žilina.

Experimentálne overovanie

V ŽSK v školskom roku 2023/2024 neprebíha pre odbory poľnohospodárstva, lesníctva a veterinárstva experimentálne overovanie.

Prioritné odbory z hľadiska potrieb trhu práce:

4215 M rybárstvo (1 škola, 0,01 %) 4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka (1 škola 0,70 %) **4243 M mechanizácia pôdohospodárstva (1 škola 0,10 %)** **4524 H agromechanizátor, opravár (3 školy, 0,22 %).**

Optimalizácia siete

Vzhľadom na veľkosť územia ŽSK a demografiu stredoškolských populačných ročníkov, je počet 88 SŠ úplne dostačujúci, resp. je skôr vysoký. Racionalizácia musí priniesť riešenia pre hospodárne využívanie finančných prostriedkov štátu spolu s efektívnym využívaním majetku ŽSK, avšak bez toho, aby sa ohrozili možnosti alebo potreby a najmä kvalita ponúkaného vzdelávania. ŽSK bude pracovať s procesmi zlúčenia, transformácie, zmeny zriaďovateľa či profilácie/reprofilácie školy.

Manažment škôl a podpora rozvoja manažérskych zručností a kompetencií vedenia škôl za účelom skvalitnenia procesu riadenia

Odborný, osobnostný rozvoj a ďalšie vzdelávanie zamestnancov SŠ a ich vzájomná spolupráca ako predpoklad zvyšovania kvality stredného vzdelávania

Efektívny a kvalitný systém odborného vzdelávania a prípravy na povolanie

Zahŕňa systém opatrení na podporu a zabezpečovanie:

Aktivít, podujatí a projektov zameraných na zvýšenie efektívnosti a kvality OVP, metodickéj pomoci školám pri implementácii centrál SD, Centier excelentnosti v OVP, kariérového poradenstva – ZŠ, SŠ propagácia možností štúdia na SŠ. Zároveň na využívanie nástrojov a metód zabezpečovania kvality OVP podľa EQAVET a metódy PEER REVIEW, ktorá je alternatívou k iným systémom kvality ako napr. ISO 9000, EFQM a iné. Spoluprácu s aktérmi formou okrúhlych stolov podieľajúcimi sa na výchove a vzdelávaní v ŽK

Inovácia obsahov vzdelávania a digitálne technológie

Inovácia obsahu odborného vzdelávania a posilnenie využívania digitálnych technológií pri výučbe

Projektová činnosť a sprievodné aktivity

IROP - Integrovaný regionálny operačný program MPRV SR - inováciu vzdelávania a zvýšenie kvality materiálno-technického vybavenia škôl. Projekt realizovala SOŠ lesnícka a drevárska J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok. Certifikát a vlajku Zelená škola získala SOŠ poľnohospodárska a služieb na vidieku, Žilina.

Celoživotné vzdelávanie ako možnosť profesionálneho rastu jednotlivca

V rámci celoživotného vzdelávania sa v rámci akreditovaných a neakreditovaných vzdelávacích programov, kurzov a školení v školskom roku 2022/2023 vzdelalo 531 frekventantov z externého prostredia škôl a 973 žiakov SŠ. V tomto šk. roku SOŠ lesnícka v Tvrdošíne zrealizovala 50 kurzov s počtom 190 frekventantov.

Zdroj: www.zilinskazupa.sk/files/aktualizacia-c-1-za-ucime-regionalna-strategia-vychovy-vzdelavania-strednych-skolach-zsk-2023-2027.pdf

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2023 a 2024,

Východiská výchovy a vzdelávania na stredných školách - Sieť škôl a školských zariadení

V školskom roku 2022/2023 je BBSK zriaďovateľom 59 škôl a 3 školských zariadení v nasledovnom členení: 15 gymnázií, 4 obchodných akadémií, 1 konzervatória, 1 školy umeleckého priemyslu, 3 stredných zdravotníckych škôl, 1 hotelovej akadémie, 1 strednej športovej školy, 5 spojených škôl, 4 stredných priemyselných škôl a 24 stredných odborných škôl, 2 samostatných školských internátov, 1 centra voľného času. V aktuálnom školskom roku 2022/2023 študuje na stredných školách v pôsobnosti BBSK spolu 17 230 žiakov. Priemerný počet žiakov na školách v ZP BBSK je 22,49 žiakov.

Najnižšia miera evidovanej nezamestnanosti v rámci kraja bola k 30. 9. 2022 okresy Banská Bystrica (4,22 %) a Zvolen (4,43 %), ktoré majú mieru evidovanej nezamestnanosti pod priemerom SR(6,06 %). Na území kraja sa nachádzajú okresy, ktoré mali v rámci Slovenskej republiky najvyššiu mieru evidovanej nezamestnanosti a to: Rimavská Sobota (18,87 %) Revúca (16,11 %), Poltár (12,19 %).

Podľa regionálnej stratégie sa trh práce sa vyvíja rýchlo a nové pracovné príležitosti vznikajú najmä v odvetví služieb. Nesúlad medzi zručnosťami, resp. kvalifikáciami, sa musí riešiť

presmerovaním zamestnancov do expandujúcich odvetví a povolání. Tým sa zvyšujú požiadavky na kvalifikácie celkovo a následne dopyt po počiatkovej a ďalšej odbornej príprave. Vysoká miera nezamestnanosti v kraji je sprevádzaná aj nízkou vzdelanostnou úrovňou uchádzačov o zamestnanie. Až 8 939 uchádzačov o zamestnanie má ukončené, len základné vzdelanie, čo tvorí 34 % z celkového počtu evidovaných UoZ.

Analýza súčasného stavu - Základné aktuálne ukazovatele BBSK

Záujem o štúdium na stredných odborných školách je veľmi nízky z dôvodu malej atraktivity a domnienky neuplatnenia sa na trhu práce v budúcnosti. Nezamestnanosť následne spôsobuje vylúčenie jedinca zo spoločnosti, nevytvorenia si potrebných pracovných návykov a riziko asociálneho správania sa.

Vzhľadom k tomu, že je Banskobystrický samosprávny kraj **poľnohospodársko – agrárnou oblasťou je potrebné podporiť študijné aj učebné odbory smerujúce k rozvoju poľnohospodárskej výroby, ako agropodnikanie a potravinárstvo, pestovateľstvo (lesné hospodárstvo), chovateľstvo a pod..**

Snahou regiónu je pre budúce obdobie posilniť oblasť pôdohospodárstva hlavne v regiónoch Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš a Poltár. Vzhľadom na demografický vývoj a nezaujímavosť rodičov nie je možné tieto odbory dostatočne naplniť.

Počet potenciálnych žiakov prvého ročníka stredných škôl v Banskobystrickom kraji sa podľa odhadu mierne zvýši a bude sa pohybovať približne na úrovni 4 800–5200 žiakov.

Odborné vzdelávanie a príprava

Pri rozvoji stredného odborného vzdelávania a prípravy zohrala veľmi významnú úlohu aj Iniciatíva Dobiehajúce regióny - Catching-Up Regions Initiative, ktorá sa v Banskobystrickom kraji realizuje už od roku 2019. V prvej fáze iniciatívy experti Svetovej banky, v spolupráci s odborom školstva a základe spoločne schválených kritérií vybrali 21 škôl v kraji, následne z ktorých sa prioritizovalo 8 škôl pre pilotné overenie. Zo stredných odborných škôl pôdohospodárskeho zamerania to boli nasledovné 4 SOŠ:

- **Stredná odborná škola, Pod Bánošom 80, Banská Bystrica, ktorá vyučuje poľnohospodárske a potravinárske študijné/učebné odbory.**
- **Stredná odborná škola služieb a lesníctva, Kolpašská 9, Banská Štiavnica so študijnými a učebnými odbormi lesnej výroby.**
- **Stredná odborná škola hotelových služieb a dopravy, Zvolenská cesta 83, Lučenec, ktorá sa zapojila s viacerými učebnými a študijnými odbormi poľnohospodárstva a potravinárstva.**
- **Stredná odborná škola technická a agropotravinárska, Okružná 61 Rimavská Sobota s viacerými učebnými a študijnými odbormi poľnohospodárstva a potravinárstva.**

Pre zapojené školy boli na základe integrovaných investičných balíkov pripravené a podané žiadosti o nenávratný finančný príspevok, ktoré boli v priebehu septembra 2022 schválené a zahájená fáza implementácie. Zároveň boli uvedené pilotné školy zapojené do Národného projektu Projekt MŠVVaŠ „Posilnenie regionálneho riadenia v oblasti odborného vzdelávania a prípravy“ smerom k zlepšeniu kvality, atraktivity a vyššej orientácii na trh práce v Banskobystrickom kraji “.

Cieľom bolo dosiahnuť čo najhlbšiu synergiu a najkvalitnejšie výsledky v odbornom vzdelávaní a prepojenie tzv. mäkkých a tvrdých projektov.

Pridaná hodnota projektu pre firmy v regióne možnosť:

- Vstúpiť do tvorby základných vzdelávacích dokumentov projektových škôl a ovplyvniť ich obsah tak, aby absolventi škôl vo vyučovacom procese nadobudli kompetencie požadované zamestnávateľmi.
- Využívať novovybavené vzdelávacie centrá v školách na preškolenie zamestnancov firiem pre prácu s novými technológiami.
- Pritiahnuť žiakov odbornej školy už v období prípravy na povolanie a získať ich pre prácu vo firme.
- Prispieť k zvýšeniu kvalifikácie žiakov zo znevýhodnených skupín.
- Využiť fungujúce partnerstvo s projektovými školami na propagáciu firmy, získať prepojenie firmy až na základné školy prostredníctvom Regionálneho centra kariéry.

Pridaná hodnota projektu pre školy v regióne

- Modernizácia vzdelávacích programov projektových škôl v súlade s aktuálnymi potrebami zamestnávateľov.
- Vybavenie škôl modernou technikou potrebnou na vyučovací proces.
- Zvýšený počet absolventov, ktorí sa uplatnia vo vyštudovanom odbore, aj zvýšený počet záujemcov o štúdium.
- Vzdelávanie pedagogických zamestnancov cielené na využitie nových technológií,
- Využívať Vzdelávacie centrá aj sekundárne na celoživotné vzdelávanie zamestnancov

Centrá odborného vzdelávania a prípravy

Hlavným cieľom COVP je zabezpečovanie odborného vzdelávania a prípravy na výkon daného povolania a odborných činností. V BBSK boli pre poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo schválené centrá:

- **COVP pre včelárstvo v Strednej odbornej škole, Pod Bánošom 80, Banská Bystrica,**
- COVP pre lesníctvo v Strednej odbornej škole lesníckej, Akademická 16, Banská Štiavnica.

Duálne vzdelávanie a príprava

V školskom roku 2022/2023 sa k 15.9. do duálneho systému vzdelávania v Banskobystrickom kraji zapojilo 20 škôl a celkovo 921 žiakov. Z tohto počtu je 15 škôl v ZP BBSK s celkovým počtom 493 žiakov. **V tabuľkovom prehľade odborov v systéme duálneho vzdelávania nie sú zahrnuté poľnohospodárske, lesnícke a veterinárne odbory vzdelávania.**

Určenie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka v dennej forme štúdia

Rámcová prognóza novoprijatých žiakov na stredné školy pre školský rok 2023/2024 určuje Banskobystrickému samosprávnemu kraju 5 047 žiakov. V rozpise kraj prerozdelení rámcovú prognózu novoprijatých žiakov v pomere: 22,5 % miest pre žiakov na gymnáziá, 72,5 % miest pre žiakov na odborné školy, 5 % miest pre žiakov na umelecké školy. v strednej odbornej škole. Do učebných odborov nižšieho stredného odborného vzdelávania rámcová prognóza pre školský rok 2023/2024 určuje Banskobystrickému samosprávnemu kraju 299 žiakov.

Hlavné ciele odborného vzdelávania pre roky 2023 a 2024 v BBSK

Zrealizovať opatrenia, ktoré povedú k vysoko efektívnym zhodnoteniam regionálneho vzdelávacieho programu pri zabezpečení maximálnej kvality a úrovne poskytovaných znalostí a zručností v úrovni jednotlivých stupňov OVP, systémové zmeny v učebných a študijných odborov. Intenzívne zavádzanie informačno-komunikačných technológií (ďalej IKT) do všetkých úrovní OVP a rozvoj ľudských zdrojov. Pomoc a podpora žiakom z marginalizovaných skupín obyvateľstva hlavne z najmenej rozvinutých okresov kraja.

Naplnenie tejto stratégie odborného vzdelávania a prípravy v BBSK závisí od:

Stabilného legislatívneho prostredia v školstve a odvetviach hospodárstva, ustáleného vývoja počtu obyvateľov v kraji, kvalitné materiálno-technické a personálne podmienky v SŠ, dostatočná sieť stredných škôl reagujúca na požiadavky trhu práce, správne nastavenie

normatívneho financovania škôl, daňové a nedaňové príjmy kraja a zo štrukturálnych fondov Európskej únie; kvalifikovanosť pedagogických a odborných zamestnancov, dobrá spolupráca škôl s potenciálnymi zamestnávateľmi a uplatniteľnosť absolventov na trhu práce.

Zdroj: https://www.bbsk.sk/storage/app/media/strategie-dokumenty/skolstvo/rsvv_bbsk_2023-2024.pdf

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v územnej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja na obdobie školského roka 2023/2024

Aktualizovaná Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v územnej pôsobnosti PSK na obdobie školského roka 2023/2024 vychádza zo schválenej Stratégie výchovy a vzdelávania v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2017 – 2022 so zakomponovaním aktuálnych potrieb a informácií v oblasti vzdelávania v PSK, ktoré sa objavili počas školských rokov 2017/2018 až 2022/2023.

Demografický vývoj

V PSK do roku 2028 dôjde k výraznému nárastu počtu mladých ľudí z marginalizovaných komunít, ktorí v súčasnosti tvoria 36,87 % zo všetkých mladých ľudí vo veku 15 – 18 rokov. V roku 2020 až 10 000 obyvateľov z marginalizovaných komunít v stredoškolskom veku neštudovalo z rôznych dôvodov na stredných školách, čo je 37 % zo všetkých mladých ľudí vo veku 15 – 18 rokov v kraji. Zároveň len 14 % všetkých žiakov na stredných školách bolo z marginalizovaných komunít. Už v súčasnosti dochádza k situácii, že 14 % detí z populačného ročníka 6-ročných musí absolvovať nultý ročník a až 20 % populačného ročníka 15 ročných nepokračuje na stredných školách. Do roku 2028 sa počet žiakov z marginalizovaných komunít, ktorí nebudú pokračovať na stredných školách zvýši až na 12 500 žiakov, ďalších 7 000 strednú školu nedokončí. Pôjde najmä o žiakov zo segregovaného prostredia.

Na základe prognóz demografického vývoja bude potrebné výrazne podporovať vzdelávanie žiakov z marginalizovaných komunít, najmä v učebných odboroch, ktoré umožňujú vzdelávanie práve žiakom, ktorí neukončili základnú školu v deviatom ročníku.

V školskom roku 2020/2021 ukončilo povinnú školskú dochádzku skôr ako v deviatom ročníku 993 žiakov (v školskom roku 2019/2020 - 1 173 žiakov), z ktorých až 352 žiakov nepokračovalo v štúdiu na žiadnej strednej škole.

Takáto situácia v Prešovskom samosprávnom kraji vplýva na potrebu výraznej zmeny systému vzdelávania a štruktúry škôl, najmä čo sa týka ponuky a skladby učebných a študijných odborov v špecifických okresoch. Zároveň bude dochádzať k zmenám demografie, a to presunom obyvateľstva majority z východných okresov PSK na západ krajiny. Počet obyvateľov najmä na severovýchode bude naďalej klesať a obyvateľstvo bude starnúť. V roku 2028 bude Prešovský samosprávny kraj krajom „rómskych mladých ľudí a mládeže a slovenských dôchodcov“ (*Neupauer, R. Stredné školstvo a sociálne vylúčené komunity na území Prešovského kraja. 2018*)

Ekonomika a priemysel

Priemysel v kraji je rôznorodý bez výraznej orientácie na niektoré výrobné odvetvia. Dôležité zastúpenie tu má kovospracujúci, chemický, drevospracujúci, potravinársky, elektrotechnický, strojársky, textilný a odevný priemysel.

K významným zamestnávateľom v kraji patria:

Lesy Slovenskej republiky, š. p. (Banská Bystrica) – lesníctvo, drevársky priemysel (vyše 3 000 zamestnancov v SR).

LUNYS, s. r. o., Poprad - veľkoobchod s ovocím a zeleninou (od 250 do 499 zamestnancov)

Analýza stredných škôl, školy a odbory nadregionálneho charakteru

V sieti škôl a školských zariadení Prešovského samosprávneho kraja sa nachádzajú stredné školy (štátne, súkromné a cirkevné), ktoré majú ponukou svojich odborov tzv. nadregionálny charakter v zmysle ponuky takých odborov pre absolventov základných škôl (denné štúdium), ktoré tieto školy ponúkajú ako jediné na Slovensku, resp. školy ponúkajú špecifické odbory, ktoré sú na Slovensku ponúkané vo veľmi malom rozsahu, alebo sú v experimentálnom overovaní v spolupráci s MŠVVaŠ SR a ŠIOV Bratislava. V školskom roku 2022/2023 to sú:

Stredná odborná škola lesnícka, Kollárova 10, Prešov, študijné odbory 4219 M 01 lesníctvo – lesnícka prevádzka, 4219 M 02 lesníctvo – krajinná ekológia.

Stredné odborné školy

Na území PSK k 15. septembru 2021 mali žiaci možnosť vzdelávať sa v **63** (v roku 2020 to bolo 67 škôl) stredných odborných školách s právnou subjektivitou, resp. v organizačných zložkách spojených škôl. V zriaďovateľskej pôsobnosti PSK je **50 SOŠ** (79,38 %), **9** súkromných stredných odborných škôl (14,28 %) a **4** cirkevné stredné odborné školy (6,34 %) (Zdroj: CVTI SR).

K 15. septembru 2021 študovalo v stredných odborných školách (SOŠ) vo všetkých formách štúdia 20 948 žiakov.

K 15. septembru 2020 študovalo vo všetkých formách štúdia v stredných odborných školách v PSK 20 418 žiakov, v roku 2019 študovalo 20 463 žiakov, v roku 2018 to bolo 20 991 žiakov a v roku 2017 študovalo až 22 792 žiakov.

V priebehu piatich rokov došlo k zníženiu počtu všetkých žiakov na stredných odborných školách v dennom štúdiu v PSK o 1 844 žiakov, teda o 8,10 %.

Počty žiakov na školách v územnej pôsobnosti PSK vo všetkých formách štúdia k 15. septembru 2021

V skupinách odborov:

42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I – 241 žiakov (0,8 %)

45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II – 298 žiakov (0,99 %)

43 Veterinárske vedy 35 žiakov (0,01 %).

Od roku 2017 sa mení štruktúra žiakov a postupne pribúda žiakov v odboroch „F“, čo je štúdium pre žiakov, ktorí ukončili štúdium na základnej škole skôr ako v deviatom ročníku. Je preto potrebné, aby stredné školy v PSK pripravili zmeny v štruktúre svojich odborov a vo formách a metódach výučby.

ABSOLVENTI

Škola - Stredná odborná škola agropotravinárska a technická, Kušníerska brána 349/2, Kežmarok v šk. roku 2020/2021 – 220 (absolventov) 36 nezamestnaní (k 9-2021, 16,4 %) 19 nezamestnaní (k 05-2022, 8,6 %), AB-index (0,47).

Stredná odborná škola lesnícka ako organizačná zložka Spojenej školy Bijacovce 1 v šk. roku 2020/2021 – 36 (absolventov) 12 nezamestnaní (k 9-2021, 33,3 %) 4 nezamestnaní (k 05-2022, 11,1 %), AB-index (0,67).

Stredná odborná škola lesnícka Kollárova 10 Prešov v šk. roku 2020/2021 – 263 (absolventov) 47 nezamestnaní (k 9-2021, 17,9 %) 24 nezamestnaní (k 05-2022, 9,1 %), AB-index (0,49).

Spojená škola Čaklov 249 Čaklov Vranov nad Topľou 21 (absolventov) 19 nezamestnaní (k 9-2021, 90,5 %) 9 nezamestnaní (k 05-2022, 42,9 %), AB-index (0,53).

Opatrenia Stratégie výchovy a vzdelávania v Prešovskom samosprávnom kraji v školskom roku 2021/2022.

- Vyraďenie Spojenej školy, Bijacovce 1 s org. zlož. Stredná odborná škola lesnícka, Bijacovce 1, Stredná odborná škola služieb, Bystrany 46, Stredná odborná škola technická, Rudňany zo siete škôl a školských zariadení SR k 31. 08. 2021.
- Zaradenie Elokovaného pracoviska, Bijacovce 1 ako súčasť Strednej odbornej školy lesníckej, Kollárova 10, Prešov do siete škôl a školských zariadení SR od 01. 09. 2021.

Prešovský samosprávny kraj je od roku 2018 zapojený do Iniciatívy Catching-up Regions (CuRI) (ďalej len „Iniciatíva“) do spoločného programu Generálneho riaditeľstva pre regionálnu a mestskú politiku Európskej komisie a Svetovej banky zameranej na identifikáciu a riešenie rozvojových výziev, tzv. „nizkopríjmových regiónov“. Cieľom Iniciatívy je preto zvýšiť kvalitu SOŠ v Prešovskom kraji, získať prostriedky z fondov EÚ potrebných na modernizáciu materiálo-technického a priestorového vybavenia SOŠ. Za „Poľnohospodárstvo, potravinárstvo a lesné hospodárstvo“ zapojila: **Stredná odborná škola agropotravinárska a technická, Kušníerska brána 349/2, Kežmarok.**

Duálne vzdelávanie

V šk. roku 2021/2022 sa zapojilo do SDV 347 zamestnávateľov, 36 SOŠ s počtom 1228 žiakov. V šk. roku 2022/2023 pri tom istom počte zapojených SOŠ stúpol počet zamestnávateľov v SDV na 350 a počet žiakov na 1304.

Centrá OVaP

Majú zabezpečiť prípravu pre výkon daného povolania a odborných činností na základe požiadaviek zamestnávateľov, propagovať odborné vzdelávanie a zároveň poskytovať aj formy celoživotného vzdelávania.

V PSK je udelený štatút COVP pre lesníctvo: **Stredná odborná škola lesnícka, Kollárova 10, 081 01 Prešov**

Strategické ciele v PSK v stredných odborných školách

Vytvorenie optimálnej štruktúry vzdelávacej ponuky na stredných odborných školách. Rozvoj odborného vzdelávania pre trh práce v spolupráci so zamestnávateľskými a stavovskými organizáciami a zamestnávateľmi. Spolupráca so zamestnávateľmi bez duálneho vzdelávania. Rozvoj centier odborného vzdelávania a prípravy. Propagácia odborného vzdelávania a technických odborov širokej verejnosti.

Zdroj: <https://www.po-kraj.sk/sk/samosprava/urad/odbor-skolstva/dokumenty-odboru/>

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v Košickom samosprávnom kraji 2021 – 2025

Správa obsahuje analytickú časť, návrhovú časť, finančný plán a štatistické údaje za obdobie rokov 2020/2021. Nové štatistické údaje pre šk. r. 2021/2022) sú zapracované z dokumentu:

Hodnotiaca správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach škôl za školský rok 2021/2022.

V zriaďovateľskej pôsobnosti KSK bolo v školskom roku 2021/2022 spolu 63 SŠ, 2 jazykové školy a 5 ŠZ s právnou subjektivitou (1 škola v prírode, 3 školské internáty, 1 centrum voľného času). Podkladom pre spracovanie vývoja počtu žiakov na stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sú údaje z protokolov o zbere údajov pre normatívne financovanie škôl a ŠZ k 15. 9. 2021 (Eduzber).

Počet žiakov vzdelávaných na SŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK v školskom roku 2021/2022 oproti roku 2020/2021 (23 718 žiakov) poklesol o **194** žiakov. Na SŠ bolo v školskom roku 2021/2022 celkovo **23 524** žiakov, z toho sa v dennej forme vzdelávalo 22 105 žiakov a externej (večernej + ostatní) forme 1 419 žiakov. Celkový počet žiakov poklesol od školského roku 2007/2008 o 14 444 žiakov. Priemerný počet žiakov bol v školskom roku 2021/2022 na jednu školu 374 žiakov (v šk. roku 2020/2021 to bolo 377 žiakov). Oproti predchádzajúcemu školskému roku sme zaznamenali pokles a to 3 žiakov na školu.

Na SOŠ študovalo v školskom roku 2021/2022 spolu **16 718** žiakov, evidujeme tu mierny pokles počtu žiakov oproti predchádzajúcemu školskému roku 2020/2021 o **299** žiakov. Od roku 2008/2009 avšak počet žiakov na SOŠ poklesol o **9 056** žiakov. V školskom roku 2021/2022 bolo do duálneho systému vzdelávania zapojených spolu 1 097 žiakov (údaj k 15. 9. 2021 - k termínu EduZberu), čo je oproti školskému roku 2020/2021 nárast o **166** žiakov.

Vzhľadom na 9,4 % podiel zastúpenia maďarskej národnosti na území kraja musí región zabezpečiť aktívny a citlivý prístup KSK pri optimalizácii siete škôl, odborov a pri určovaní najvyššieho počtu žiakov prvých ročníkov stredných škôl na národnostne zmiešanom území. Slovensko súčasne patrí medzi 17 európskych krajín, v ktorých je podiel osôb s predčasne ukončenou školskou dochádzkou na populáciu 18 – 24 ročných pod hranicou 10 %. Zastúpenie rómskej národnosti je 4,6 % obyvateľstva, kde 14 % detí z populačného ročníka vo veku 6 rokov musí absolvovať nultý ročník a vyše 20 % populačného ročníka 15 ročných mladých ľudí nepokračuje na stredných školách.

V rokoch 2020 až 2028 dôjde k výraznému nárastu počtu mladých ľudí z marginalizovaných komunít, ale očakáva sa, že zvyšujúci sa počet žiakov z marginalizovaných komunít nebude pokračovať v stredných školách alebo strednú školu nedokončia.

V súlade s určenou rámcovou prognózou pre prijímacie konanie v šk. roku 2022/2023 bude možné v KSK prijať o 2,761 % viac žiakov do prvých ročníkov stredných škôl na území KSK ako v minulom školskom roku. *Percentuálne vyjadrenie počtu žiakov na jednotlivých SOŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK v školskom roku 2020/2021 uvádza Graf č. 3.5. Všetky nasledovne uvedené školy poľnohospodárskeho a veterinárneho zamerania v kraji (SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku Košice, SOŠ agrotechnických a gastronomických služieb – Agrártechnikai és Gasztronómiai Szolgáltatási Szakközépiskola Pribeník, SOŠ agrotechnická Moldava nad Bodvou a SOŠ veterinárna v Košiciach) majú z celkového počtu zastúpenie po (2 %).* Zdroj: *Hodnotiaca správa VUC 2020/2021. Záujem žiakov ZŠ prichádzajúcich na SŠ o skupiny odborov podľa podaných prihlášok na SŠ pre 1. roč. šk. roku 2020/2021 zobrazuje Graf 5.* Najnižší záujem je o skupiny poľnohospodárskych odborov (kvantifikovaná hodnota 44, 51), ďalej o skupiny potravinárskych odborov (kvantifikovaná hodnota 145) a najvyšší o veterinárske vedy (kvantifikovaná hodnota 228). Pre porovnanie najvyššia hodnota – (1365) bola vykazovaná pre oblasť ekonomiky, obchodu a služieb a najnižšia (21) pre polygrafiu a médiá. Uplatnenie absolventov v zamestnaní v Košickom kraji je u absolventov stredných a vysokých škôl, ktorí ukončili štúdium pred menej ako 5 rokmi v oblasti zdravotníctva a technických vied. Naopak, najmenej len 4 % sa uplatnili v odbore vzdelania absolventi z oblasti poľnohospodárstva a prírodných vied. *Graf 11 Podiel absolventov stredných a vysokých škôl pracujúcich v odbore vzdelávania v KSK pre absolventov poľnohospodárskych, lesníckych a veterinárnych vied.*

Graf č. 13.1: Percentuálne zobrazenie umiestnenia absolventov k 30. 09. 2021 (absolventi šk. rok 2020/2021) – uvádza 18 % umiestnených absolventov, z toho SOŠ agrotechnická Moldava nad Bodvou Počet abs. -17, AMN -15,7 %, SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku Košice počet abs. – 20, AMN - 26,3, SOŠ agrotechnických a gastronomických služieb – Agrártechnikai és Gasztronómiai Szolgáltatási Szakközépiskola Pribeník abs.-

24 , AMN - 26,1 %. SOŠ veterinárna Košice počet abs.-16, AMN 12,3 % *Zdroj: Hodnotiaca správa za školský rok 2020/2021.* Región v nadväznosti na prípravu plánu výkonov pre školy poukazuje na disproporciu medzi potrebami trhu práce a reálne stanoveným plánom výkonov. Stratégia podporuje vzdelávanie cestou experimentálneho overovania ako možnosť pre pokrytie trhu práce absolventami do budúcnosti, nakoľko je niekoľkoročný proces exp. overovania kontinuálne sledovaný a možno ho korigovať v rámci priebežného hodnotenie v súlade v trendami vedecko-technického vývoja. Podľa stratégie sa v experimentálnych odboroch vzdeláva v stredných školách v KSK, spolu 669 žiakov. Región experimentálne overuje dva študijné odbory: 4338 M veterinárny asistent pre ambulancie v SOŠ veterinárnej Košice – Barca a 4532 K agromechatronik v SOŠ agrotechnickej v Moldave nad Bodvou.

Zdroj: <https://web.vucke.sk/sk/kompetencie/skolstvo/koncepcne-materialy.html>
<https://web.vucke.sk/files/sk/kompetencie/skolstvo/dokumenty/hs-2021-2022.pdf>

6.1 Vyhodnotenie stavu aktuálnosti sústavy odborov vzdelávania 42, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I, II

Sústava odborov vzdelávania pre skupiny 42, 45 Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka I, II reaguje na požiadavky odvetvia a jeho jednotlivých sektorov v príprave na požadované povolania a profesie. Má zastúpenie odborov vzdelávania pre výrobné odvetvia rastlinnej a živočíšnej výroby, spracovanie poľnohospodárskych produktov, agroturistiku a poskytovanie služieb v danom sektore s prepojením na agropodnikanie, špecializácie na chovy vybraných druhov zvierat, poradenstvo pre chovy spoločenských zvierat, úpravu, tvorbu a ochranu krajiny, pestovanie záhradníckych, vinohradníckych plodín, aranžérske techniky, záhradný dizajn. Súčasne zabezpečuje prípravu v odboroch zameraných na podporu rozvoja vidieka, obnoviteľné zdroje energie, spracovanie odpadov a bioenergetiku. Reaguje aj na požiadavky trhu práce v prierezných odboroch vzdelávania kam radíme agromechatroniku.

Sústava odborov vzdelávania 42, 45 má ako jediné odvetvie rozsah odbornej problematiky nie len v rámci svojho odvetvia, ale zasahuje aj do oblasti rozvoja vidieka. Tak široký záber vzdelávania si preto vyžaduje adekvátne pokrytie zo strany vzdelávacieho systému a to dostatočnou a atraktívnou ponukou odborov vzdelávania. Spolupráca všetkých partnerov zapojených do procesu odborného vzdelávania a prípravy (v súlade so zákonom o odbornom vzdelávaní) by preto mala byť založená na zachovaní jej stability a podpore inovácii v skladbe a obsahu vzdelávania.

Z podkladov regionálnych stratégií za jednotlivé kraje Slovenska nevyplynula požiadavka na redukciiu odborov vzdelávania. Zo strategických cieľov každej regionálnej analýzy ale naopak vyplynula výzva reagovať pružne na požiadavky trhu práce tvorbou nových atraktívnych odborov vzdelávania cestou experimentálneho overovania.

(Štátny inštitút odborného vzdelávania 2023)

Zoznam tabuliek a grafov

- Tabuľka č. 1: Podiel poľnohospodárstva na ukazovateľoch ekonomiky Slovenska v %
- Graf č. 1: Hrubá poľnohospodárska produkcia r. 2019 a 2021 v mil. €
- Graf č. 2: Podiel komodít, zvierat a živočíšnych výrobkov na hrubej poľnohospodárskej výrobe SR r. 2021
- Tabuľka č. 2: Vybrané ukazovatele tvorby dôchodku odvetvia poľnohospodárstva v mil. €
- Tabuľka č. 3: Základné ekonomické ukazovatele za poľnohospodárstvo
- Graf č. 3: Výnosy, náklady a výsledok hospodárenia v rokoch 2018 – 2022 v mil. €
- Tabuľka č. 4: Vybrané ekonomické ukazovatele za poľnohospodárstvo
- Tabuľka č. 5: Vývoj zahraničného obchodu odvetvia pôdohospodárstva za roky 2018 – 2022 v mil. €
- Tabuľka č. 6: Vývoj zahraničného obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami za roky 2018 – 2022
- Graf. č.4: Výsledok hospodárenia v poľnohospodárstve podľa právnych foriem v €/ha p.p.
- Tabuľka č.7 : Výsledok hospodárenia a počet podnikov SHR podľa intervalu pôdy v €/ha
- Tabuľka č.8: Vývoj počtu podnikov v poľnohospodárstve podľa právnych foriem
- Graf č.5: Podiel právnych foriem na celkovej podnikateľskej štruktúre v poľnohospodárskej prvovýrobe
- Tabuľka č.9: Vývoj počtu fariem podľa veľkosti obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy za rok 2020
- Tabuľka č. 10: Vývoj zamestnanosti podľa ekonomickej činnosti SK NACE – 01. Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo
- Tabuľka č.11: Priemerný evidenčný počet trvalo činných pracovníkov
- Tabuľka č. 12: Prehľad o výmere poľnohospodárskej pôdy na 1 pracovníka a počet pracovníkov na 100 ha pôdy
- Tabuľka č. 13: Štruktúra pracovníkov v poľnohospodárstve podľa vzdelania
- Graf č. 6: Štruktúra pracujúcich v poľnohospodárstve podľa vzdelania
- Tabuľka č. 14: Priemerná mesačná mzda pracovníkov v poľnohospodárstve
- Tabuľka č. 15: Priemerná mesačná mzda trvalo činných pracovníkov v poľnohospodárstve
- Tabuľka č. 16: Celkové výdaje do poľnohospodárstva a potravinárstva 2018 – 2022
- Tabuľka č. 17: Štruktúra podpôr v poľnohospodárstve v r. 2018 - 2022 v %
- Tabuľka č. 18: Výmera poľnohospodárskej pôdy v SR v ha
- Tabuľka č. 19: Zberové plochy vybraných plodín v tis. hektároch
- Graf č. 7: Podiel vybraných plodín na ornej pôde v %
- Tabuľka č. 20: Úrody vybraných plodín v t/ha
- Graf č. 8: Tržby z rastlinných výrobkov v mil. €
- Tabuľka č. 21: Index cien poľnohospodárskych výrobkov
- Tabuľka č. 22: Hrubá poľnohospodárska produkcia v mil. €
- Tabuľka č. 23: Prehľad podielu komodít na hrubej rastlinnej výrobe
- Graf č. 9: Tržby z rastlinných výrobkov v mil. €
- Tabuľka č. 24: Zahraničný obchod s rastlinnými výrobkami v mil. €
- Tabuľka č. 25: Priemerný evidenčný počet trvalo činných zamestnancov v poľnohospodárstve a robotníkov v rastlinnej výrobe a priemerné mesačné mzdy v €

Tabuľka č. 26: Sadzby priamych platieb rastlinnej výroby
 Tabuľka č. 27: Bilancia obilnín
 Tabuľka č. 28: Bilancia pšenice
 Tabuľka č. 29: Bilancia jačmeňa
 Tabuľka č. 30: Bilancia kukurice
 Tabuľka č. 31: Bilancia olejníň spolu
 Tabuľka č. 32: Bilancia repky
 Tabuľka č. 33: Bilancia slnečnice
 Tabuľka č. 34: Bilancia sóje
 Tabuľka č. 35: Bilancia maku
 Tabuľka č. 36: Bilancia horčice
 Tabuľka č. 37: Bilancia strukovín
 Tabuľka č. 38: Bilancia hrachu
 Tabuľka č. 39: Bilancia fazule
 Tabuľka č. 40: Bilancia šošovice
 Tabuľka č. 41: Pestovanie cukrovej repy, výroba a spotreba cukru
 Tabuľka č. 42: Vývoj počtu ovocných sádov v Slovenskej republike
 Tabuľka č. 43: Vývoj zberovej plochy ovocných sádov v Slovenskej republike
 Tabuľka č. 44: Vývoj produkcie ovocia v ovocných sadoch v Slovenskej republike
 Tabuľka č. 45: Spotreba ovocia v Slovenskej republike
 Tabuľka č. 46: Bilancia zahraničného obchodu SR s ovocím
 Tabuľka č. 47: Bilancia zahraničného obchodu SR s ovocím v EÚ 27
 Tabuľka č. 48: Plochy zeleniny na ornej pôde v SR
 Tabuľka č. 49: Výmera osiatej plochy zeleniny na ornej pôde podľa počtu pestovateľov
 Tabuľka č. 50: Produkcia zeleniny na ornej pôde
 Tabuľka č. 51: Spotreba zeleniny v SR na obyvateľa
 Tabuľka č. 52: Bilancia zahraničného obchodu SR so zeleninou
 Tabuľka č. 53: Vývoj pestovateľských plôch zemiakov v SR (ha)
 Tabuľka č. 54: Vývoj sebestačnosti v zemiakoch v SR
 Graf č. 10: Zemiaky – produkcia a domáca spotreba
 Tabuľka č. 55: Zahraničný obchod so zemiakmi spolu v hospodárskych rokoch
 Tabuľka č. 56: Výroba vo vinárskom priemysle SR
 Tabuľka č. 57: Dovozy a vývoz vína v SR
 Tabuľka č. 58: Štruktúra podnikov vinárskeho priemyslu v SR
 Tabuľka č. 59: Vývoj počtu zamestnancov vinárskeho priemyslu v SR
 Tabuľka č. 60: Vývoj priemernej mzdy vinárskeho priemyslu v SR
 Tabuľka č. 61: Stavy hospodárskych zvierat v ks
 Graf č. 11: Intenzita chovu hospodárskych zvierat na 100 ha poľnohospodárskej pôdy
 Tabuľka č. 62: Reprodukcia, výroba a úžitkovosť v chove hovädzieho dobytku, ošípaných a hydiny
 Graf č. 12: Tržby zo živočíšnej výroby v mil. €
 Tabuľka č. 63: Indexy cien poľnohospodárskych výrobkov
 Tabuľka č. 64: Hrubá poľnohospodárska produkcia živočíšnej výroby v mil. € v b. c.
 Graf č. 13: Podiel zvierat a živočíšnych výrobkov na hrubej živočíšnej produkcii v %

Tabuľka č. 65: Zahraničný obchod živočíšnych výrobkov za roky 2018 – 2022 v mil. €

Tabuľka č. 66: Priemerný evidenčný počet trvalo činných zamestnancov v poľnohospodárstve a robotníkov v živočíšnej výrobe

Tabuľka č. 67: Priemerná mesačná mzda trvalo činných pracovníkov v živočíšnej výrobe

Tabuľka č. 68: Sadzby priamych platieb pre živočíšnu výrobu

Tabuľka č. 69: Výroba a spotreba surového kravského mlieka

Tabuľka č. 70: Produkcia a spotreba hovädzieho mäsa

Tabuľka č. 71: Vývoj počtu ošípaných a prasníc za roky 2018 – 2022 v ks

Graf č. 14: Vývoj počtu ošípaných a prasníc za roky 2018 – 2022 v ks

Graf č. 15: Intenzita chovu ošípaných na 100 ha ornej pôdy

Tabuľka č. 72: Reprodukčné úžitkové ukazovatele za roky 2018 – 2022

Tabuľka č. 73: Predaj jatočných ošípaných v rokoch 2018 – 2022 v t ž. hm

Tabuľka č. 74: Dovoz a vývoz živých ošípaných v t ž. hm za roky 2018 – 2022

Tabuľka č. 75: Spotreba bravčového mäsa na Slovensku v kg na 1 obyvateľa v r. 2018 – 2022

Tabuľka č. 76: Podiel ošípaných na hrubej poľnohospodárskej a živočíšnej produkcii v %

Tabuľka č. 77: Vývoj v oblasti zabitia jatočných ošípaných a priemerných cenách v r. 2018 – 2022

Tabuľka č. 78: Vývoj v oblasti zabitia jatočnej hydiny v r. 2018 – 2022

Tabuľka č. 79: Vývoj v oblasti zabitia jatočných moriek, kačíc a husí v r. 2018 – 2022

Tabuľka č. 80: Vývoj v oblasti počtu nosníc a produkcie konzumných vajec v r. 2018 – 2022

Tabuľka č. 81: Stavy oviec a bahníc v tis. ks a reprodukčné ukazovatele za roky 2018 – 2022

Tabuľka č. 82: Predaj jatočných oviec a jahniat v roku 2018 – 2022

Tabuľka č. 83: Vývoj zahraničného obchodu s jatočnými ovcami v t ž. hm za roky 2018 – 2022

Tabuľka č. 84: Podiel hrubej produkcie jatočných oviec na hrubej živočíšnej produkcii

Graf č. 16: Podiel zvierat a živočíšnych výrobkov na hrubej živočíšnej produkcii v %

Tabuľka č. 85: Produkcia jatočných oviec v t ž. hm za roky 2015 – 2021

Tabuľka č. 86: Spotreba ovčieho mäsa v tonách za roky 2015 – 2021

Tabuľka č. 87: Prehľad o množstve zabitých jatočných oviec a počty bitúnkov

Tabuľka č. 88: Prehľad o produkcii, predaji a priemernej cene ovčieho mlieka

Tabuľka č. 89: Produkcia ovčej vlny a zahraničný obchod ovčej vlny

Tabuľka č. 90: Prehľad o stave kôz a capov v tis. ks za roky 2018 – 2022

Tabuľka č. 91: Prehľad vybraných ukazovateľov u kôz za roky 2018 – 2022

Tabuľka č. 92: Financovanie oviec a kôz

Tabuľka č. 93: Vývoj počtu koní na Slovensku v rokoch 2018 – 2021

Tabuľka č. 94: Prehľad o dovoze a vývoze koní v ks za roky 2018 – 2021

Graf č. 17: Počet dovezených koní do SR za obdobie 2013 - 2021

Tabuľka č. 95: Prehľad o výlove rýb v SR za roky 2018 – 2022

Tabuľka č. 96: Rybolov a akvakultúra v SR – zamestnanosť za roky 2015 – 2021

Tabuľka č. 97: Zahraničný obchod ryby a iné produkty rybolovu za roky 2018 – 2020

Tabuľka č. 98: Spotreba rýb za roky 2018 – 2020

Tabuľka č. 99: Zamestnanosť v oblasti spracovania rýb za roky 2018-2019

Tabuľka č. 100: Počet včelárov a včelstiev za roky 2015 – 2018

Tabuľka č. 101: Počet medu v SR na obyvateľa za roky 2015 – 2020

Tabuľka č. 102: Vývoj vývozu medu podľa krajín v rokoch 2016 – 2018

Tabuľka č. 103: Vývoj dovozu medu podľa krajín v rokoch 2016 – 2018

Tabuľka č. 104: Mechanizácia v SR

Tabuľka č. 105: Nezamestnanosť absolventov skupiny odborov 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I., 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. a 43 Veterinárne vedy zoradených zostupne podľa počtu nezamestnaných v máji 2022

